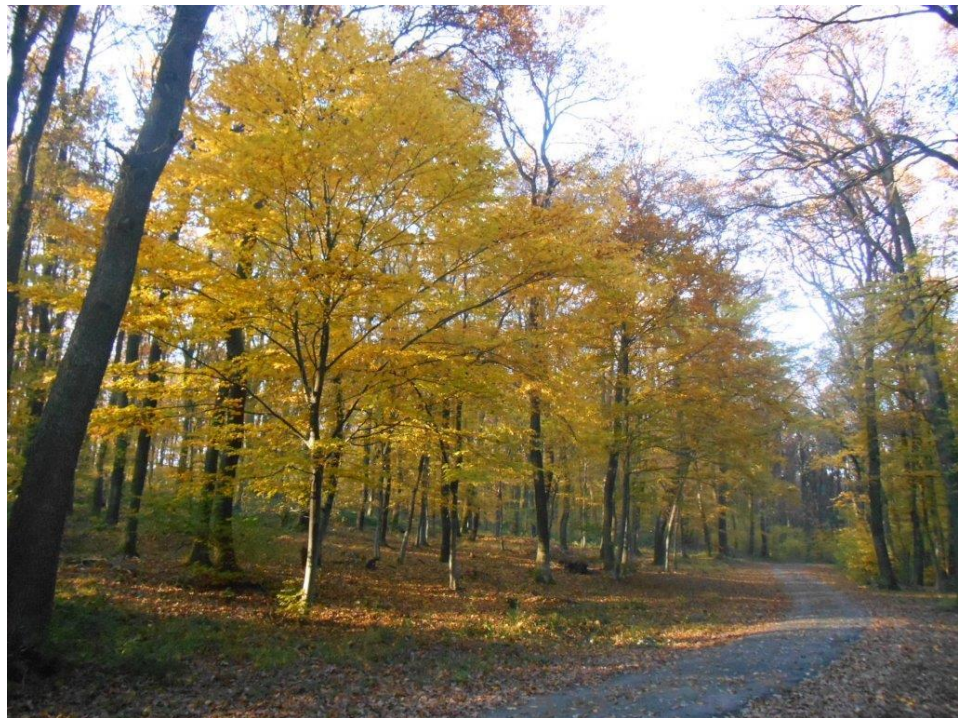

Az állami erdő és erdőgazdaságok vagyonkezelése és számvitele az Állami Számvevőszék jelentéseinek tükrében

Szerkesztette:

Lett Béla

Sopron, 2016

Az állami erdő és erdőgazdaságok
vagyonkezelése és számvitele
az Állami Számvevőszék jelentéseinek tükrében

Az állami erdő és erdőgazdaságok vagyonkezelése és számvitele az Állami Számvevőszék jelentéseinek tükrében

Szerkesztette:

Lett Béla

Sopron, 2016

A kiadvány a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány gondozásában készült Mészáros Károly professzor munkásságának tiszteletére a NymE EMK Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet szellemi bázisán.

Szerkesztő: Prof. Em. Dr. Lett Béla

Lektorálta: Dr. Jáger László

Olvasószerkesztő és
technikai előkészítés: Dr. Stark Magdolna

ISBN 978-963-12-4797-8

Kiadja: Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány
9400 Sopron, Ady Endre u. 5.

Felelős kiadó: Prof. Dr. Lakatos Ferenc
kuratóriumi elnök

© Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány, Sopron 2016

Címlap fotó: Stark Magdolna

Nyomda: Lővér-Print Nyomdaipari Kft.
Sopron, Ady Endre u. 5.

Felelős vezető: Szabó Árpád

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	7
2. Anyag és módszer	8
3. Az átalakulás időszaka 1994–95-ig	12
3.1. Állami Vagyonképviselő (ÁVÜ, ÁV Rt, Áhtv.) – Állami vagyon	12
3.2. NFA	16
3.3. Erdőértékelés 1994–95-ig	16
3.4. Számvitel	21
3.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ)	24
4. ÁPV Rt. – KVI időszaka 1995–2000	29
4.1. Állami Vagyonkezelő (ÁPV Rt, KVI, Áhtv).....	29
4.2. NFA	35
4.3. Erdővagyon értékszámítással kapcsolatos szabályozás	35
4.4. Számvitel	42
4.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ)	45
5. ÁPV Rt – KVI – NFA időszaka 2000–2007.....	67
5.1. Állami Vagyonkezelő (ÁPV Rt, KVI, Áhtv, NFA)	67
5.2. Az első NFA szabályozás 2001–2007	72
5.3. Erdőértékelés	74
5.4. Számvitel – 2000. évi C. törvény a számvitelről	85
5.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2000–2007	90
6. Az átmenet időszaka 2008–2010	91
6.1. Állami Vagyonkezelő (MNV Rt, Áhtv)	91
6.2. NFA	96
6.3. Erdőértékelés 2008–2010	99
6.4. Az erdészeti számvitel, az erdészeti támogatások sajátosságai	102
6.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2008–2010	104
7. Nemzeti vagyon – NFA, 2011– (2015).....	109
7.1. Nemzeti vagyon	109
7.2. NFA 2010 –	115
7.3. Erdőértékelés	128
7.4. Számvitel – Támogatások számvitele 2011–2015.....	128
7.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ)	157

8. Jelenlegi fejlemények 2015	163
8.1. FM Erdészeti társaságok tulajdonosi joggyakorlója.....	163
8.2. NFA	163
8.3. Erdőértékelés, nyilvántartás.....	163
8.4. Erdészeti számvitel – Támogatás.....	163
8.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2015	168
9. Befejezés	176
10. Az EVGI tevékenysége az állami erdő és erdőgazdálkodók vagyonkezelése és számvitele érdekében	177
Mellékletek.....	193
Függelék	237

Mellékletek

1. melléklet: Lett B. (1995): Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság Vagyon körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő 0-s számlaosztályban kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének megállapítása	195
2. melléklet: Ideiglenes Vagyonkezelői Szerződés 1996, KVI – KÁEG	211
3. melléklet: Vagyonkezelés Szerződés Tervezet 2010, KVI	221
4. melléklet: Vagyonkezelési Szerződés Tervezet 2010, NFA	227
5. melléklet: A kincstári vagyon számviteli elszámolása a vagyonkezelőnél 1997, Nagy Gábor (PM)	233

Függelékek

A függelékeket terjedelmi korlátok miatt csak elektronikus formában bocsátjuk közre. Letölthetők a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány honlapjáról, amely elérhető közvetlenül és a NymE EMK EVGI honlapon keresztül is.

<http://evgi.emk.nyme.hu/index.php?id=18264&L=1>

1. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Vagyontulajdonlás –ÁHtv
2. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – NFA
3. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Erdőértékelés
4. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Számvitel
5. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Állami Számvevőszék
6. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Erdőtörvény

1. Bevezetés

Az Állami Számvevőszék az 1990-es évektől több alkalommal foglalkozott az állami erdőkkel, illetve a vagyongazdálkodással, ezen belül pl. a vagyongazdálkodási szerződésekkel, a vagyongazdálkodási díjjal vagy a számviteli nyilvántartásokkal más, általános vizsgálatok keretében. A 2000-es erdőgazdálkodási jelentés után 2015-ben az összes erdőgazdálkodási részvénytársaságot ellenőrizte, nagyon sok hasonló problémával, megállapítással.

Az összetett és bonyolult, az általános és a speciális viszony nehézségeinek átfogó tárgyalása, a megoldásra irányulás azonban várat magára. Az Erdőgazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet (EVGI), illetve oktató kutató szakemberei az Intézet keretében és azon kívül is többször kifejtették megközelítésüket, álláspontjukat.

Jelen szakanyag az elmúlt húsz év sajátos (természetesen részben szubjektív) szakmai leképezése, értelmezése, amely a célok megfogalmazása esetén hasznosítható a döntésben érdekelt számára is. A többrétű és sokelemű folyamat kibontása az összefüggések miatt hézagos és ismétléses is egyben. A bevezetőben ezért eltekintünk az összes témába vágó dokumentum felsorolásától, de a szakanyag összeállítását egyedinek tartjuk.

Az erdőgazdálkodással kapcsolatos ÁSZ jelentések természetesen minden résztemához kapcsolódnak, de itt nem a jogi és egyéb szabályozást, hanem annak ÁSZ értékelését mutatjuk be. Ezek alapján állítjuk össze a rövidített összefoglalásokat.

A különböző részekben hivatkozások történnek az erdőgazdálkodási jogszabályokra, ezért a témát érintő részeket összegyűjtöttük az 1996. és a 2009. évi törvényekből, végrehajtási rendeleteikből.

A szakanyagba és a mellékletekbe szedett anyagokon kívül még nagyon sok (bizonyára számunkra is ismeretlen) dokumentum, szándék és elképzelés létezik, amely talán most közzétételre kerülhet, elkerülve a feledés homályát.

Az erdőgazdálkodási szervezettel, erdőérték-számítással és erdőgazdálkodási számvittel az EVGI és munkatársai hosszú ideje foglalkoznak, így folyamatosan gyűjtöttük az egyes témakörökhöz kapcsolódó dokumentumokat, készítettünk tanulmányokat, nem ezek feldolgozása a feladatunk és célunk, de bemutatásuk most is időszerű.

A szakanyag erdőgazdálkodási tanulmányokat, erdőgazdálkodási ökonómiai kérdéseket alig tartalmaz, a folyamatban lévő KEHI vizsgálat témáit lehetőség szerint elkerüli.

Az elmúlt kb. 20 év áttekintett dokumentumainak ismertetéséből természetesen nagyon sok mindent kihagytunk, hogy ez a közelmúltat átfogó, esetenként véleményező összeállítás valamelyest áttekinthető, összefogott legyen.

A teljes tanulmányt elektronikusan is elérhetővé tesszük. Letölthető a Mészáros Károly Erdőgazdálkodási Felsőoktatási Emlékalapítvány honlapjáról, amely elérhető közvetlenül és a NymE EMK EVGI honlapon keresztül is. (<http://evgi.emk.nyme.hu/index.php?id=18264&L=1>)

2. Anyag és módszer

A szakanyag összeállításához tehát a következő témakörök releváns elemeinek a függelékekből való kiemelését végeztük el:

1. Az állami erdővagyon, a tulajdonosi joggyakorlás, az erdészeti állami vagyonkezelő szervezetek, az államháztartás
2. Az erdő a Nemzeti Földalapban (NFA)
3. Az erdőérték számítás
4. Az erdészeti számvitel; Az erdészeti támogatások számvitele
5. Az erdészettel kapcsolatos Állami Számvevőszék (ÁSZ) jelentések
6. Készítettünk összeállítást az 1996 és a 2009 évi erdőtörvényekből, illetve végrehajtási rendeletekből, de ezt nem dolgoztuk bele az anyagba

Az erdő és az erdőgazdálkodók vagyonkezelésével és számvitelével kapcsolatban a társadalmi és gazdasági rendszerváltás óta nagyon sokat, szinte állandóan foglalkoztak, így számos jogszabály született, módosult, veszítette hatályát.

A különböző témákban sokszor készültek előterjesztések, javaslatok, tanulmányok és számítások.

Az 1. táblázat a feldolgozott anyagok szerkezetét is mutatja, ebből adódik majd a szakanyag felépítése is. (A táblázat belsejében a témát részletesen tárgyaló alfejezetek számát tüntettük fel.)

1. táblázat: A szakanyag felépítése (az egyes időszakokon belül feldolgozott anyagokat tárgyaló alfejezetek)

Fejezet; Időszak	1. függelék Vagyon- képviselők	2. függelék NFA	3. függelék Erdő- értékelés	4. függelék Számvitel	5. függelék ÁSZ	6. függelék (Erdő-jog)
3. 1994 (95)-ig	3.1.	–	3.3.	3.4.	3.5	
4. 1995–2000	4.1.	–	4.3	4.4.	4.5	
5. 2000–2007	5.1.	5.2.	5.3	5.4	–	
6. 2008–2010	6.1.	6.2.	6.3	6.4	6.5	
7. 2010–2015	7.1.	7.2.	–	7.4	7.5	
8. 2015–	–	–	–	8.4	8.5	

A hosszabb-rövidebb időszakok bizonyos fokig követik a politikai és az állami tulajdonhoz viszonyuló periódusokat, de a változások sok esetben eltolódva következtek be (pl. 1998-2000 csúszása, vagy 2010 a 2008 útkeresése), és nem függtek az erdészeti törvényalkotástól (1996, 2009). 2015 a jelen időszak kezdőpontjaként való szerepeltetése feltételezés, az EU stratégia (hazai megújítása NES-NEP), a finanszírozási rendszer meghirdetése (2014–2020), az erdőtörvény beharangozott módosítási folyamata (2015-től) lehetőséget ad egy új szakaszra, amelyet az ÁSZ (és a várható KEHI) jelentések is erősíthetnek.

Az állami vagyonkezelők (ÁV Rt-ÁVÜ, ÁPV Rt., KVI, MNV, MFB, FM, illetve NFA) mind az állami erdővagyon, mind a működtető társasági részesedést érintették, és már korábban is nagy volt a várakozás a közös felügyelet (és kevesebb egyetértő) döntőképeségéről.

Az NFA alapján az állami agrárium, a termőföld vagyonkezelésének szervezete, de az állami tulajdonban az erdő (és az erdőgazdaságok) jutottak egyre nagyobb arányhoz (de nem arányos befolyáshoz).

A szakmai háttérrel, valójában ütközési felületet az erdész szakmai területek alkotják. Az erdőérték-számítás (erdőértékbecslés) az erdész szakmai közönség (pláne az állami szektor) számára is új, homályosnak ítélt téma (különösen a gyenge célmeghatározásban, a megemelt várakozásban). A számviteli jellegű elvárás, és az ennek megfelelő ökonómiai megközelítést nem sikerült (és nehéz lesz) elfogadtatni, pont ezt a területet jogszabályban sajnos nem konkretizálták.

Hasonlóan problémás az erdészeti számvitel (még inkább az erdészeti támogatásokkal bővítve), amely az ágazati számlakeretek megszűnésével szakmai útmutatás nélkül támo lyog. Az erdővagyon bevonása nélkül egyértelműen, de féloldalasan működtető szemléletben igyekszik az általános számvitel szerint könyvelni, de számtalan problémával, jogival és adózásával is küzd (konkrétan inkább a magánerdő-gazdálkodásban). Az állami erdő és az állami erdőgazdálkodó két specialitás a hazai gazdálkodásban, számvitelben (természetesen az erdészetben és erdőgazdálkodásban is), amelyben két évtized előírásai, bírálatai után is az elzárkózás jelei tapasztalhatók.

Az Állami Számvevőszéknél az állami tulajdonosi szervezetek figyelemmel kísérésében találkozunk az állami erdészeti részvénytársaságokkal, amelyeknek már a megalakuláskori vagyoni, számviteli megoldásaival sem értett egyet az ÁSZ (az erdőtörvényekre is hivatkozva). Az állami tulajdonosi joggyakorlás szervezetre (társaságra) és vagyonra irányuló vizsgálatainak erdészetre (pl. vagyonkezelési szerződés, vagyonkezelői számvitel stb.) vonatkozó megállapítása: többszereplős, bonyolult stb., így véleményük (2000, 2015) ismétlődő és az ágazatra sem kedvező.

Az erdészetet illetően a vezetés és igazgatás az egységes szakmaiság, a szektorsemlegesség álláspontja alapján az állami erdőre és erdőgazdálkodókra való speciális és elkülönült megközelítéseket elvetette, a jogi, gazdasági és szakmai szabályozásokban a sajátosságokat nem érvényesítette (2009-ben csak szigorította).

A feldolgozás minden témában és időszakban több (néha csak nehezen áttekinthető mennyiségű) jogszabályt, tanulmányt stb. érint.

A szakanyag végén, mellékletként helyeztük el az egyébként csupán papíron rendelkezésre álló dokumentumokat: az 1995. évi vagyonértékelést, az ideiglenes vagyonkezelési szerződési és a 2010-es KVI-NFA vagyonkezelési szerződés-tervezeti mintákat, a kincstári vagyon számviteli elszámolás a vagyonkezelőnél tárgyú PM levelet.

Módszer

A szakanyag jellegének megfelelően alapvető módszer a dokumentum feldolgozás, válogatás utáni ismertetés. Mivel erősen vitatott témákról van szó, amelyekben a szembenállás húsz év alatt megakadályozta az előrelépést, mi a tudatos függetlenségünket igyekszünk hangsúlyozni. Tanulmányok készítése révén viszont az elmúlt időszaknak aktív szereplői voltunk, ezért álláspontunk nyilvánvaló. A historikus feldolgozásból persze kilátszanak az egyes időszakok egyes érdekcsoportjai, de úgy érezzük az erdész szakma megítélése javításának nem az egyhelyben topogás, hanem az irány megszabása után a határozott lépés, cselekvés szolgálhat.

Az állami erdő, állami erdőgazdálkodás és állami erdőgazdaságok esetében a szakanyag készítésére két megközelítés kínálkozik:

- A társasági-gazdasági rendszerváltástól kezdve időrendben feldolgozva a történéseket, a különböző szájakat kiemelt időpontoként, időszakoként összecsomózva igyekszünk segíteni a megismerést és a megértést. Nem a múltba mélyedés és vájkálás a célunk, ugyanakkor támogatást is adhat a döntéshozóknak a megoldás felé vezető

útra (amelyben egyébként szükségszerűen hiszünk). A törzsanyag időrendben kíséri meg a kiemelt témák áttekintését.

- A szakanyag következő (Függelékben megjelenő) részében ezért egyes problémás témacsomagokat tárgyalunk, nagyrészt önállóan (néha összefüggéseikben). A legfontosabb szakterületek (Vagyon tulajdonosi joggyakorlók, Erdőértékelés, Számvitel – ezen belül a támogatások számvitele -, Állami Számvevőszék jelentések) mellett utalunk az ágazati jogszabályra (Erdőtörvények) is (Ezek az önálló szakanyagok függelékként szerepelnek csak elektronikus formában.). A szervezeti, gazdálkodási (még a szakmai is) folyamatokat és eseményeket a jogi szabályozás tartotta és tartja uralma alatt, így a függelékekben túlnyomórészt ezek jelennek meg, most már lehetőleg időrendbe szedve, bemutatva a változásokat vagy éppen azok elmaradását.

Az erdész szakmán belül is nagyon sok kérdésben erős konfrontáció tapasztalható, amely szintén okként jelentkezhet az ágazat megítélésakor, de be kell látni, hogy a divat fafajok, technológiák és szabályok szükségszerűen jóval rövidebb életűek, mint a legrövidebb vágáskor, és jön a szükséges visszafordulás az előrehaladás felé. Ez különösen igaz az állami erdőgazdálkodásra, ahol az állami tulajdonlás és az állami jogi-gazdasági szabályozás kettős ereje speciálisan érvényesülhet, a részvénytársasági formájú végrehajtásban is.

Szerzőként ezért tartózkodunk attól, hogy az időszakok történéseinek bemutatását követően tézis szerű iránymutatásokat adjunk (hiszen mi sokszor hallottuk kompetens vezetőktől is, hogy rövid időn belül döntenek és megoldják a felvetett, előkerülő kérdéseket).

A módszer hatékonyságát illetően felvetődő kritikákat megértéssel kezeljük, de tapasztalataink szerint nem az előkészítés szakmai jóságán múlik a döntés iránya, sebessége.

Ebben némileg azért eltérünk az Állami Számvevőszék módszerétől, álláspontjától, amennyiben mi a jogszabályok feltétlen jóságában is kételkedhetünk, és a végrehajtás akadozásával is megértőbbek vagyunk.

A szakanyag kvalitásait és a módszer helyénvalóságát talán a következő időszak történései igazolhatják. Az ismereteket bemutatjuk, de az elmúlt húsz év után a siker receptjét nem tudjuk.

Sajátosságok az erdő és az erdőgazdálkodók vagyonkezelésében és számvitelében

A számviteli törvény általános jellegű, az ágazati szakmai specialitások, megfontolások megjelenítése megszűnt, amely sok problémát okoz, az erdő természeti, biológiai sajátosságából adódó eltérések jogi szabályozásának kérdése (a mezőgazdaságtól különbözősége) megoldatlan.

Az erdő esetében az „erdőfelújítások” értelmezése jelentette az első lényeges gondot, amelynél a szakmai fogalom és a számviteli „felújítás” különbségének befogadása lassan történt meg, 1995-re a számviteli törvényben kellett külön rendelkezni.

A társadalmi-tulajdoni átalakulás újabb, még nehezebb kihívás elé állította a szakmát, az erdőtulajdonos – a (bejegyzett) erdőgazdálkodó/erdőhasználó – erdészeti szolgáltató tartós szétválasztásával.

Az erdőföld és a hozzá kapcsolódó területek, illetve az élőfakészlet tulajdonlását is kettéválasztották az erdőtelepítéssel kapcsolatos megnyilatkozások, amelyek is az erdőtulajdonos és az erdőgazdálkodó magyar megközelítésére vezethetők vissza. A magán gazdálkodásban megjelent, támogatott „erdőtelepítések” kezelésének jogi bizonytalanságai begyűrűztek a számvitelbe, méltatlan helyzeteket teremtve (sajátos megoldásokat kikényszerítve).

A korábbi szektoronként megosztott speciális „Erdőfenntartási Alap”-okat viszont a finanszírozási nehézségek miatt már 1990 előtt szektor semlegessé tették (az erdőtelepítés és az erdőfelújítás támogatottsága az előbbiek javára tért el), újabb problémák sokasága jelent meg.

Az állami erdő túlnyomóan állami maradt, de a kezelési jogot a vagyonkezelői jog váltotta fel, amelynek általános előírásai az erdőre, erdőgazdálkodókra is vonatkoznak. A társadalmi-gazdasági átalakulás a szervezetek és jogszabályok sűrű változása közepette zajlott, amelynél az elképzelések is sokszor, alapvetően is változtak, mindenki számára nehézzé téve a követést és az alkalmazkodást.

Tennünk kell rövid kitérést az erdővagyon számbavételének területére, hogy az értelmezési kérdéseket rendezni tudjuk. A természetes számbavétel alapvetően az erdőföld területére és az élőfakészlet-faállomány (bruttó, nettó, vastagfa) fatérfogatára szorítkozik, miközben tanulmányok foglalkoznak sok más területtel, illetve szolgáltatásokkal: pl. közjólét, biodiverzitás, rendeltetések (multifunkcionális hasznok) stb., (ezzel kapcsolatban is készítettünk kitekintést).

Az ökonómiai, pénzügyi szempontok iránt az állam szervei (hatóságok, igazgatás, erdő-leltározás és tervezés) nem mutattak érdeklődést, sőt elzárkóztak előlük.

Az erdészeti ökonómiai számításoknál fontos a vonatkozó erdő egység fogalom definiálása, amely lehet egy erdőrész vagy az erdőrészek nagyobb halmaza, erdőtest, erdőbirtok. Az erdőrész (homogén faállomány) esetében az erdősítéstől a korral fokozatosan nő a fakészlet, fatérfogat volumene, így a faállomány értéke is egészen a véghasználatig (ahol a folyamat újraindul), a fakitermelés árbevétele tehát a szakasz végén egyszer van (egyszerűsítve, eltekintve az előhasználatoktól), amelyet követ az erdőfelújítás (a költségek kifizetése a finanszírozási modellben a fakitermelés árbevételéből történik), klasszikus beruházás elszámoláskor a kamatokkal. Ez az erdőérték-számítás hagyományos területe (általában 180 napos érvényességgel), és a nagyobb egység az erdőrészletek összegzéséből épül fel. Erdőbirtok esetében (más minőség) minden évben van kitermelhető faállomány, a kitermelést követő erdőfelújítás, így bevétel és erdőfelújítási, erdőművelési költség is (ökonómiai erdő).

Az erdő (erdőföld és élőfakészlet) számvitelbe vonásakor az elszámolás célját indokolt meghatározni, amelyhez hozzá lehet rendelni a megfelelő módszert a számviteli szabályozásba foglalt erdészeti sajátosságok figyelembe vételével (nincs értékesítés, nincs elszámolása, nincs korosítás, nincs kitermelt faállomány kivezetése, az erdőfelújítás nem felújítás hanem költség stb.). Ebben az esetben is figyelembe indokolt venni az élőfakészlet-faállomány természeti jellegét, a faállomány értéknövekedése (részben) a biológiai folyamatok következménye (emberi beavatkozások, termelési költségek nélkül is).

A magán erdőgazdálkodásban a bérlet esetében ténylegesen gazdasági elszámolási nehézséget jelentő erdőrész szintű értékváltozások, a természetes növedék pénzértékének tulajdonos és használó közti megosztása az állami erdővagyon (ezen belül faállomány) vagyonkezelésbe vonása esetén is nehezen elhárítható gondot jelent (bár a lábon álló élőfakészlet állami tulajdon képez). A faállomány (erdőállomány) értékváltozásának kimutatása, elemzése erdővagyon-gazdálkodási téma, amely egyrészt az üzemtervi beavatkozási előírások (kitermelés, erdőfelújítás, erdőnevelés) természetes adatainak a pénzügyi oldalából a tervezési időszakra előre tervezhető (a természetes tervezés gazdasági, finanszírozási szempontjainak kontrollálására is). Az erdőtervezési periódus végén az ökonómiai terv-tény összevetések elemzési lehetőséget biztosítanak.

A változatlan áras periódus végi és eleji faállomány értékek az erdővagyon-gazdálkodás időszaki eredményét korrigálhatják, illetve az új időszak induló faállomány értékére helyesbítés hajtható végre.

3. Az átalakulás időszaka 1994–95-ig

3.1. Állami Vagyonképviselő (ÁVÜ, ÁV Rt, Áhtv.) – Állami vagyon

A társadalmi és gazdasági rendszerváltás során 1992-től foglalták jogszabályokba az állami, kincstári vagyonnal kapcsolatos elképzeléseket, az átalakítást lebonyolító szervezeteket, az államháztartással kapcsolatos előírásokat. A sajátos magyar átmenetnél hatalmas vagyontömeget, szervezetek százait kellett járatlan úton, válságos helyzetben átvezetni egy új, menetközben formálódó rendszerbe.

Ebben az állami erdő, az állami erdőgazdaságok külön speciális helyzetbe kerültek, ahol az államerdészeti és a vállalkozási szemlélet még élesebben vált el, csapott össze.

1992. évi LIII. törvény a tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon kezeléséről és hasznosításáról

Az Országgyűlés az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyonból tartósan állami tulajdonban maradó vagyon kezelése, hatékony működtetése és az alapvető gazdaságstratégiai célok elérése érdekében a következő törvényt alkotja:

(1. §) (1) E törvény hatálya alá tartoznak – a Magyar Nemzeti Bank, az Állami Fejlesztési Intézet, valamint a Pénzügyi Központ kivételével – azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek – a 2. §-ban foglaltak szerint – ***részben vagy teljesen tartós állami tulajdonban álló vagyonnal működnek, illetve azok a gazdasági társaságok, amelyekben a tagsági (részvényesi) jogokat biztosító üzletrészek (részvények) részben vagy teljesen, tartósan állami tulajdonban vannak.***

(5) Nem terjed ki a törvény hatálya

a) az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. törvény hatálya alá tartozó vagyonra;

b) a kincstári vagyon körébe tartozó azon vagyontárgyakra, amelyeknek vállalkozói célú hasznosítását külön törvény kizárja;

c) az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvényben foglalt azon vagyontárgyakra, amelyek a vagyonátadó bizottság eljárását követően kerülnek az önkormányzatok tulajdonába.

A tartósan állami tulajdonban maradó vagyon köre

(2. §) (1) ***A tartós állami tulajdonban maradó vagyon körét, illetve a tartósan – részben vagy teljesen – állami tulajdonú gazdasági társaságok tulajdonában levő vagy tulajdonába kerülő vagyoni kört*** – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a (3) bekezdésben foglalt szempontok figyelembevételével a Kormány rendeletben határozza meg.

(3) A Kormány az állami vagyont vagy vagyonrészt az (1) bekezdés szerinti vagyoni körbe sorolja

a) ha azt gazdasági-stratégiai, nemzetgazdasági, vagy más fontos érdek indokolja, vagy

b) ha a vagyon vagy vagyonrészek országos közszolgáltatási célt szolgálnak, illetve csak egységes kutatási, termelési vagy elosztási rendszerben működtethetők gazdaságosan, továbbá

c) ha a vagyon vagy vagyonrész értékesítésre való előkészítése különösen hosszú időt igényel.

(4) A Kormánynak rendelkezni kell arról is, hogy a törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetekben a tartós állami tulajdon, illetőleg az állam tartós tagsági (részvényesi) jogait biztosító üzletrészek (részvények) aránya százszázalékos, többségi vagy kisebbségi legyen-e. Ha a tartós állami tulajdon kisebbségi arányú, az állami tulajdoni hányad legalacsonyabb mértékét is meg kell határozni.

(5) Az (1) bekezdésben foglalt rendelet hatálybalépését követően a Kormány legalább kétévente felülvizsgálja a rendeletben meghatározott, tartós állami tulajdonban maradó vagyoni kört, illetve a törvény hatálya alá tartozó gazdasági társaságokban a tartós állami tulajdon fenntartásának szükségességét.

Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság

(3. §) (1) A Vagyonkezelő Részvénytársaság egyszemélyes részvénytársaság, amely a cégnyilvántartásba való bejegyzéssel, az alapító okirat elfogadásának napjára visszamenőleges hatállyal jön létre. A Vagyonkezelő Részvénytársaságra vonatkozóan a tulajdonosi jogokat megtestesítő részvények kizárólagos állami tulajdonban vannak (Ptk. 172. §).

(4. §) (1) A Vagyonkezelő Részvénytársaság **alaptőkéje a törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetekben a – 27-29. § szerinti átalakulásukat követően – tartósan állami tulajdonban maradó üzletrészekből (részvényekből), valamint a működéshez szükséges – a Kormány által meghatározott összegű – pénzbeli hozzájárulásból áll.**

(2) Az alaptőke meghatározásakor a törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetek vagyónaként **a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény** (a továbbiakban: számviteli törvény) 1. számú melléklete szerinti mérlegben kimutatott saját tőkét, illetve annak az állami tulajdoni hányaddal (üzletrészekkel, részvényekkel) arányos részét kell figyelembe venni. Az alaptőke részeként figyelembe vett üzletrészek (részvények) a 27-29. § szerinti átalakulás megtörténtét követően kerülnek a Vagyonkezelő Részvénytársaság birtokába.

(5) A törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetekben a 2. § (2)-(3) bekezdésben **meghatározott tartós állami tulajdoni hányadot meghaladó, de az állam tulajdonában lévő üzletrészeket (részvényeket) a Vagyonkezelő Részvénytársaság alaptőkéen felüli vagyonában kell kimutatni.**

(3) **A Vagyonkezelő Részvénytársaság kialakítja a hozzá tartozó vagyon törvényes és eredményes működtetéséhez szükséges nyilvántartási és értékelési rendszert.**

(21. §) (1) **Ha az országos közszolgáltatási feladatot (pl. vízellátás, energiaszolgáltatás, szállítás) százszázalékos vagy többségi állami tulajdonú gazdasági társaság látja el, a társaság e tevékenységével csak akkor hagyhat fel, ha a közszolgáltatási feladat ellátása más módon biztosított.** A tevékenység folytatásának megszüntetéséről a Vagyonkezelő Részvénytársaság igazgatósága dönt. A Vagyonkezelő Részvénytársaság döntéséhez a tevékenység szerint illetékes miniszter véleményét ki kell kérni.

(2) A Kormány a tevékenység szerint illetékes miniszter javaslatára **az országos közszolgáltatási feladatok ellátására** százszázalékos vagy többségi állami tulajdonú gazdasági társaságot hoz létre, ha a közszolgáltatás ellátása más módon – költségvetési szerv útján vagy koncessziós szerződés alapján – országosan nem biztosított. Ilyen esetben a gazdasági társaságot a Kormány látja el a működéséhez szükséges törzstőkével (alaptőkével).

(27. §) (2) Az (1) bekezdésben meghatározott vállalatok gazdasági társasággá történő átalakulásához a szükséges intézkedéseket a vállalat igazgatója köteles megtenni. **A gazdasági társaság vagyónaként az átalakuló vállalat vagyonát a számviteli törvény 1. számú melléklete szerinti mérlegben kimutatott saját tőke összegében kell figyelembe venni. Ha a törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a Polgári Törvénykönyv szerint kizárólagosan állami tulajdonban álló vagyontárgyak nem vehetők figyelembe a jogutód gazdasági társaság vagyonának meghatározásakor. E vagyontárgyaknak a gazdasági társaság használatába adásáról a Vagyonkezelő Részvénytársaság rendelkezik.**

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetekben **a vagyonértékelésre az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. törvény 63. §-át kell alkalmazni.**

(3) A Kormány meghatározza továbbá e rendeletében a törvény hatálya alá tartozó vagyont működtető gazdálkodó szervezetek közül az **országos közszolgáltató tevékenységet** ellátó szervezeteket, valamint, hogy e szervezetek közül melyek azok, amelyek tekintetében az e törvényben szabályozott állami tulajdonosi jogokat – a Kormány által meghatározott időpontig történő gazdasági társasággá átalakítás, valamint a vagyonkezelés, értékesítés, gazdasági társaság alapítása – nem a Vagyonkezelő Részvénytársaság, hanem **a tevékenység ellátásáért felelős miniszter gyakorolja** a Vagyonkezelő Részvénytársaságra vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával.

126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet a részben vagy teljesen tartósan állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről
Közlönyállapot (1992. VIII. 28.)

(1. §) (2) Az 1. számú melléklet a gazdálkodó szervezetek neve mellett feltünteti

a) a gazdálkodó szervezetekben a tartós állami tulajdon, illetőleg az állam tartós tagsági (részvényesi) jogait biztosító üzletrészeknek (részvényeknek) a gazdálkodó szervezet jegyzett tőkéjéhez viszonyított arányát;

b) kisebbségi tartós állami tulajdon esetén az állami tulajdon legalacsonyabb mértékét;

c) azt a körülményt, ha a gazdálkodó szervezet országos közszolgáltató tevékenységet lát el.

(3. §) Az 1. és 2. számú mellékletekben nevesített tulajdonon felül *az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság induló vagyoni köréhez tartoznak – a kincstári vagyonról szóló törvény hatálybalépéséig – a jelenleg állami tulajdonban álló erdők, továbbá meghatározott természetvédelmi oltalom alatt álló földterületek (nemzeti parkok, fokozottan védett területek, nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozó területek).*

2. számú melléklet a 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelethez¹

A tevékenység ellátásáért felelős miniszterhez tartozó, országos közszolgáltató tevékenységet ellátó gazdálkodó szervezetek

A	B	C
Társaság neve	Társaság jegyzett tőkéjének és a tartós állami üzletrésznek aránya, legalacsonyabb mértéke	Végez-e 1991. évi XVI. tv. (koncessziós) hatálya alá tartozó tevékenységet állami többségi tulajdon alapján
<i>Honvédelmi miniszterhez:</i>		
HM Budapesti Erdőgazdasági Rt.	100%	
HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Rt.	100%	
HM Kaszói Erdőgazdaság Rt.	100%	
<i>Földművelésügyi Miniszterhez:</i>		

¹ Megállapította: 185/1993. (XII. 31.) Korm. rendelet 2. § (2). Hatályos: 1994. I. 1-től.

1. számú melléklet a 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelethez**Az Állami Vagyongazdálkodási Részvénytársasághoz tartozó gazdálkodó szervezetek**

A	B	C	D
Társaság neve	Társaság jegyzett tőkéjének és a tartós állami üzletrészeknek aránya, legalacsonyabb mértéke	Végez-e 1991. évi XVI. tv. (koncessziós) hatálya alá tartozó tevékenységet állami többségi tulajdon alapján	Végez-e országos közszolgáltató jellegű tevékenységet
<i>Mezőgazdasági tevékenységi területről azok az Állami Gazdaságok, amelyek fajtanemesítéssel, vetőmagtermeléssel stb. foglalkoznak (ezen aktivitásuk mértékéig), illetve az erdőgazdaságok tartós állami tulajdonban maradnak.</i>			
Délmagyarországi ÁEG	100%		igen ²
Szombathelyi ÁEG	100%		igen ³
Somogyi EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Vértesi EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Pilisi Állami Parkerdőg.	50% + 1 szavazat		részben
Borsodi EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Gemenci ÁEVG	50% + 1 szavazat		részben
Kiskunsági EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Kisalföldi EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Mezőföldi ÁEVG	50% + 1 szavazat		részben
Gyulai ÁEVG	50% + 1 szavazat		részben
Tanulmányi Áll. EG	50% + 1 szavazat		részben
Mecseki EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Ipolyvidéki EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Nagykunsági EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Mátra-Ny. Bükki EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Felsőtisza EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Zalai EFÁG	50% + 1 szavazat		részben
Balatonfelvidéki EFÁG	25% + 1 szavazat		részben

Az erdőgazdálkodás átalakítását az ÁSZ is vizsgálta, a vagyoni körök elhatárolásával nem értett egyet, de érdemi változtatás nem történt.

² Helyesbítette: Magyar Közlöny 1992/105.

³ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1992/105.

185/1993. (XII. 31.) Korm. rendelet a részben vagy teljesen tartósan állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről szóló 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról

A tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 31. §-ának (2)-(3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. § A 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § szövegének helyébe a következő rendelkezés lép:

"Az 1. számú mellékletben nevesített tulajdonon felül az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság induló vagyoni köréhez tartoznak – a kincstári törvény hatálybalépésig – azon, jelenleg állami tulajdonú földterületek, erdők, meghatározott természetvédelmi oltalom alatt álló földterületek (nemzeti parkok, fokozottan védett területek, nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó területek), amelyek az ÁV Rt.-hez tartozó gazdálkodó szervezetek kezelésében vannak. **Ezen területeket (beleértve az erdőket) az ÁV Rt. alaptőkének felüli vagyonában vagyonértékelés szerinti értéken kell nyilvántartani.**" (Ez valósult meg a vagyonértékeléssel – 1. melléklet.)

1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról

(104. §) (1) Az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyon rendeltetése a közérdek szolgálata. A vagyonról az Országgyűlés törvények útján rendelkezik. **A kincstári vagyon köréről, annak változásáról törvény rendelkezik.**

(107. §) (1) Az államháztartás alrendszereinek költségvetését illeti a vállalkozói vagyonuk utáni részesedés és osztalék.

(2) A vállalkozásokba fektetett vagyonnal a legnagyobb jövedelmet, vagyongyarapodást biztosító módon kell gazdálkodni.

3.2. NFA

Még nincs szervezet, jog, vagyon, a fejezet üres.

3.3. Erdőértékelés 1994–95-ig

Az érték meghatározása korábban általában vagyoncseréhez, kártalanításhoz kötődött és a minisztérium által kiadott Országos Erdei Érték- és Árszabályzaton (1982) alapult, amelynek nem volt konkrét gazdasági tartalma, háttere.

Az erdőértékelési fejezet összeállításához már kevés jogszabály állt rendelkezésre, sok a tanulmány, megfontolás és ajánlás, ezeket nehezebb rendszerbe állítani.

Ezért visszatekintéssel kezdjük, autentikus forrás, Mészáros Károly habilitációja alapján röviden foglalkozunk az erdőérték-számítás 1990 utáni újraéledésével, nehézségeivel és gyakorlatával. Az erdőértékelés témaköre az 1990-es években tért vissza az állami erdővagyon értékelésével, illetve a magánerdő-tulajdon megjelenésével kapcsolatban.

Az általános erdőérték-számítási jogi szabályozást nem sikerült elérni, de bizonyos előírások születtek. Az erdőérték hazai szabályozása részleges, elmaradt az ingatlan, de a mezőgazdasági termőföld értékbecslésétől is.

Az állami erdővagyonnal kapcsolatban az erdőértékelés is már célhoz kötött, a forgalmi (piaci jellegű) értékelés mellett kezdettől fogva megjelenik a komplex erdőértékelés vágya.

Folyamatosan gondot okoz a forgalmi típusú (azt pótló hozam alapú), pénzforgalmi szemléletű erdőérték számítás, illetve a komplex (a legszélesebben értelmezett érték kategóriák figyelembe vételére törekvő), eszmei (nem pénzforgalmi alapú) értékbecslés eltérése. Határozott elválasztásra van szükség a konkrét (sáv szélességű) pénzérték számok és a nagyságrendekkel nagyobbra kalkulált eszmei érték kategóriák alkalmazhatóságában, mert a keveredések hátráltatják az előrelépést. Az értékelési cél és nézőpont különbségek megvitatásának évtizedes hiányában értékszámítási bizonytalanság van, amelyet valószínű csak jogi szabályozás oldhat fel (szakértői egyeztetés alapján).

A számvitelben az erdő, az erdőgazdálkodás megjelenése sajátos, a számvitel maga is a gazdálkodás célhoz kötött módszereit alkalmazza, így az erdőérték-számítás felhasználása az elvárások, igények alapján alakítható. Az állami erdővagyon értékelés számvittel való kapcsolata a társadalmi és gazdasági rendszerváltástól kezdve problémás (elzárkózás és elutasítás tapasztalható).

A jogszabályok és azok megvalósítását vizsgáló ÁSZ jelentések az előrelépésben kevés segítséget jelentenek.

Mészáros Károly habilitációjából kiemelés: Erdővagyon-értékelés

– Az állami erdővagyon egyes elemeinek felmérése

- Az erdővagyon természetes egységekben megadott (ha – nem m^2 , m^3) nagysága kielégítő pontossággal megtalálható az erdőleírásokban, az erdőtervekben, amelyek adott időpontra aktualizálhatók, a terv-tény, tény-tény összevetések elemezhetők.
- Az elmúlt évtizedekben, de különösen az utóbbi néhány évben több alkalommal valósult meg különböző szinten az erdővagyon pénzértékben történő felmérése.

– ÁVÜ megbízás alapján végzett erdőértékelések

A rendszerváltást követően a több erdőgazdaságra kiterjedő erdőértékeléseket az állami erdőkkel kapcsolatosan felmerült különböző hasznosítási elképzelések indukálták. A javaslatokkal sokáig érdemben foglalkoztak, sőt az ÁVÜ megbízást is adott a gazdálkodók érdeinek értékelésére. Mivel az értékelési cél nem került előzetesen tisztázásra, a vállalásban többcélú komplex értékelésre került sor, amelyben részt vettek az Erdészeti Tudományos Intézet és az Erdészeti és Faipari Egyetem szakértői. Az értékelésben résztvevő munkacsoportok különböző módszerek alkalmazásával keresték a választ a felsorolt kérdésekre, majd a kapott eredményeket összevetve egyetértésre jutottak a levonható következtetéseket, megállapításokat illetően. Vizsgálat alá került a gazdálkodók alaptevékenységből származó hozama, s annak tőkésítése. Az erdő fakészlet szerinti dinamikus és várható értéke belső kamatlábbal számolva alsó becslésnek tekinthető volt. A dinamikus egyensúlyban lévő távlati erdőkép (jövőkép) szerinti erdő örökös járadéknak tekinthető hozamának értékének megfelelő erdőérték is számításra került. Elemzésre került a kitermelhető tartalékkal együtt a tartamos erdőgazdálkodással a következő 50 évben

kitermelhető fahozam értékéből származtatható szabályozott erdő járadék szerinti értéke. Az élőfakészlet értékét kor-értékgörbés eljárással határoztuk meg. Ezt mértékadó elfogadható értéknek tekintettük. A földvagyon (a termőföld) becsült értéke a JÁRÓ-MÁRKUS féle eljárás eredményeként adódott. Ez az érték azonban nem tartalmazta az erdőművelésből történő esetleges kivonás és más célú hasznosítás (pl. építési telek) várható felértékelődésből származó területi értéket (ingatlan-érték).

A vadállomány értéke az élőfakészlet és a termőföld értékéhez képest általában csekély értéket adott.

Az erdő forgalmi értékére reális becslés csak akkor lett volna adható, ha az erdőnek lenne kialakult piaca. A kárpótlási árveréseken kialakult aranykorona érték semmi esetre sem volt tekinthető piaci értéknek. Az európai közösséghez való csatlakozás esetén feltehető, hogy 10-15 év múlva az ausztriai árakhoz hasonló erdőárak kialakulása várható. Ez mintegy 1 millió Ft/ha körül van, de ma nálunk legfeljebb ennek az értéknek felével, harmadával lehet számolni.

Az egyébként részletezett részértékelések figyelembe vételével megadtuk a becsült forgalmi értéket, amely egy esetleges privatizáció esetén szóba jöhetne. Ez az érték azonban csak a nem állami tulajdon esetén lenne elfogadható, mivel a lakosság erdőhöz fűződő érdekeit nem juttatja kifejezésre, csak a tulajdonos érdekeit, céljait.

Az erdő nemzetgazdasági (nem forgalmi) értékéhez hozzá tartozik még az erdő közszolgálati funkcióiból levezethető érték is.

– *ÁV Rt. kezelésében levő állami erdők értékelése*

Ebben a munkában azonban csak a földvagyon és a faállományvagyon értékelése volt a feladat és cél. **Az értékelés végrehajtásának oka törvényi kötelezettségből adódóan az erdők értékükön történő nyilvántartása az ÁV Rt. könyveiben.** Mivel az "erdő" önállóan nevesített számviteli kategória, másoktól (földterület, ültetvény) vagy ezek kombinációjától különbözik, speciális vagyontárgy (tárgyi eszköz, ingatlan), amelynek számviteli sajátosságai a vagyonértékelésekkor is mérlegelendők (Lett, B. 1994):

- az el nem használandó tárgyi eszközök közé tartozik, nincs értékcsökkenése és értékcsökkenési leírás sem számolható el. El nem használandó (el nem használható), erdőfenntartási (szakmailag erdő-felújítási) kötelezettséggel terhelt, tehát használati idő nem határozható meg, és az egyes éveket sem terheli bekerülési költségnyad,
- az "erdővel" előállított termék – kitermelt fanövedék – értékébe a tárgyi eszköz értéke nem megy át, nem épül be előállítási költségként,
- az erdő beszerzésekor a beszerzési érteken kerül az eszközállományba, értékesítéskor onnan kivezetésre,
- egyebekben az "erdő" értékváltozása a számvitelben könyvelésre nem kerül (nincs amortizáció, korosbítás, felújítás, megszünt erdő beruházás stb.).

Sajnálatos, hogy e sajátosságok nem kerültek elemzésre a megbízó részéről és a kívánt célt nem igazán szolgálta a föld, az élőfakészlet és a kettő együttes értékéből kiadódó számított erdőérték, amelynek jellemző mutatószámait a következők: Az Rt-k használatában maradt gazdasági és különleges rendeltetésű erdő hozadéki földértéke 39,1 milliárd Ft, az átlagos fajlagos földérték 44 E Ft/ha. A 40896 ha-os erdőművelési ágú egyéb terület együttes értéke 1,8 milliárd Ft. Az erdő és erdőművelési ágú egyéb terület együttes értéke 40,9 milliárd Ft-ra tehető. Kalkuláltuk a fajlagos, illetve az Rt-k használatában maradó adattári összes élőfakészlet értékét. A vizsgálatok szerint a 19 Rt. kezelésében levő erdővagyon élőfakészlet

értéke 307,6 milliárd forint volt, ami hektáronként 365,5 E Ft-nak felel meg. 1 m³ lábon álló faanyag értéke 1663 Ft-ot tett ki.

A számítások alapján került sor az erdővagyon auditálására (Lett, B. 1994). Bár az elmúlt időszak alatt a vagyonrészek jelentősen átalakultak (fahasználatok, növekedési folyamatok stb.) az ÁPV Rt. Könyveiben a fenti számítások alapján kalkulált értékek szerepelnek. A vagyonértékelést a portfólió átvilágítása során nemzetközi szakértők is tanulmányozták, megállapítva, hogy az értékelés megfelelt a nemzetközi irányelveknek (Portfólióelemzés ÁPV Rt.).

– Erdészeti szintű erdővagyon értékelések

E felhasználási területre a Kisalföldi Erdő Rt. erdészeteinek élőfakészlet-vagyon értékelése hozható fel példaként. Bár vagyonértékek megállapításához vezetett, elsődlegesen mégis üzemi szintű döntések előkészítését szolgálta az 1995. évi időponthoz tartozó erdővagyon statikus vizsgálatával. A kimunkált értékmutatók több időmetszetben elvégzett vizsgálata jelentősen hozzásegíthet az állapotváltozások megalapozott minősítéséhez. Körültekintő megállapításokat csak akkor tehetünk, ha a rendelkezésre álló egyéb állapot-statisztikákból levezethető változásokat az értékismérvek tendenciáival együttesen értékeljük.

– Nemzeti és országos szinten igényelt értékelések

Az UNEP (ENSZ Környezetvédelmi Alap) a világ különböző országaiban végez felmérést a természeti erőforrások használatával kapcsolatosan. Magyarországon is kialakítottak egy csapatot, ami az integrált környezetvédelmi és ökonómiai számlák kialakítását végzi az erdő és vízgazdálkodás területén. A vizsgálat célja a környezetstatisztikai adatok és a nemzeti számlarendszer összekapcsolása. E rendszerben fontos kapott helyet az erdő értékelése is, ami a gazdasági hatásokon túlmenően megkísérli az erdő környezeti, ökológiai értékének bekapcsolását is a vizsgálatba. A projekt része volt egy világméretű módszertani fejlesztésnek, amely új számítási, becslési eljárások kidolgozását célozza a gazdasági tevékenységek környezeti költségeinek meghatározására, azaz a gazdasági hasznok és okozott ökológiai károk egybevetésére vállalkozik. Az Erdészeti és Faipari Egyetem részéről Dr. Márkus László, Dr. Király László, Dr. Héjj Botond és Dr. Mészáros Károly alkotják az "erdészeti team"-et, akik az erdő komplex megközelítésével kísérik meg a probléma feltárását. Ennek alapján **1991 évi változatlan áron és 1991-es időpontra vonatkozó értékeléssel az erdőföldvagyon (Márkus László) 85,9 Mrd Ft, az élőfakészlet-érték (Mészáros Károly) 267,6 Mrd Ft, a nagyvad és apróvadállomány együttes értéke (Márkus László) 11,2 Mrd Ft, az erdő üdülési funkciója 207,5 Mrd Ft, vízerózió elleni védelem értéke 145,7 Mrd Ft, míg a szélérozió elleni védelem értéke 4,4 Mrd Ft (Héjj Botond). Az erdővagyon vizsgált elemeinek összes értéke 722,3 Mrd Ft.** Az OMÉK nemzetközi szakvásáron poszter segítségével mutattuk be a magyar erdők értékviszonyait.

1. Héjj B. – Illyés B. – Lett B. – Márkus L. – Mészáros K. (1994): Erdőértékelési irányelvek. Tanulmány és az FM és PM együttes rendeletének tervezete.
2. Mészáros K. szerk. (1994): Az ÁV Rt.-hez tartozó 19 erdészeti és Faipari részvénytársaság földvagyonának és élőfa-készletének értékelése. Tanulmány, 21 kötet. (társszerzőként az EFE, ERTI és ERSZ alkotóközösségében)
3. Héjj B. – Lett B. – Mészáros K. – Stark M. (1995): ÁPV Rt. kezelésében levő erdők jövedelmezőségének vizsgálata (előzetes állásfoglalás)
4. Héjj B. – Lett B. – Márkus L. – Mészáros K. (1995): Erdőtervek gazdasági tervelemeinek kidolgozása I. 61. o. (Megbízás FM ERSZ részéről.)

Az erdővagyonérték-számítás jogszabályba foglalását a 90'-es években kezdeményeztük, de ez nem valósult meg (a hitelbiztosításnál az erdő is bekerült). Az alábbi tervezet már az NFA időszakában kialakított javaslatról szól, az NFA-nak kellett erdővagyon-értékelési szabályzat.

– ***A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter és a pénzügyminiszter */199 *. (*.*) FVM-PM együttes rendelete***

az erdőterületek **forgalmi értékének** megállapításáról a Nemzeti Földalapkezelő szervezet részére végzendő értékelések esetében.

Tervezet!!!!!!!!!!

Az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény (*****) kapott felhatalmazás alapján az érdekelt miniszterekkel és érdekképviselői szervekkel egyetértésben a következőket rendeljük... *(A teljes szöveget az 5.3. Erdőértékelés fejezetben közöljük – LB)*

– ***Az állami erdővagyon értékének számításai***

A folyamatosan változó állami szervezetek sokszor kísérletet tettek a gyakran változó, de az értékbeli nyilvántartást és a számviteli megjelenítést konzekvensen előíró jogszabályok betartására.

Ez először az ÁV Rt-t érintette, amelynek hozzárendelt vagyonát képezte (felelős őrző) a megnevezett erdő (az ÁVÜ-höz is tartozott erdő). Az ERSZ, EFE EMK, ERTI szakértői team el is végezte az ÁV Rt-hez tartozó erdőgazdaságok erdő (erdőföld és faállomány) vagyonának értékelését 1994. évben (Mészáros K. szerk. (1994): Az ÁV Rt-hez tartozó 19 erdészeti és Faipari részvénytársaság földvagyonának és élőfa-készletének értékelése. tanulmány, 21 kötet. (társszerzőként az EFE, ERTI és ERSZ alkotóközösségében) ÁV Rt. megbízás.)

Az ÁV Rt-nek a jogszabályok alapján a hozzá rendelt összes termőföld és erdő (erdőföld és élőfakészlet) vagyon pénzben értékelni kellett, amelyet az előzőekre alapozva, azt kiterjesztve 1995-ben Lett Béla végzett el:

„Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság Vagyon körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő 0-s számlaosztályban kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének megállapítása”
(1. melléklet)

2. táblázat: Az ÁV Rt. két portfóliójába sorolt Rt.-k által kezelt termőföld és erdő nyilvántartási értéke (1994.12.31.) (M Ft)

	Termőföld			Erdő		
	Külterület	Belterület	Összesen	Erdőföld	Élőfakészlet	Összesen
24 MG-Rt.	44 617	106	44 723	754	2 582	3 436
19 EG-Rt.	3 541	64	3 605	40 071	302 013	342 084
Összesen	48 158	170	48 328	40 825	304 695	345 520
Mindösszesen: 393 848 M Ft						

A több mint egy millió 150 ezer hektár esetében az értékelésben érdekelt felek egyetértettek abban, hogy ezt a szokásos tételes, forgalmi stb. értékelés helyett más eljárással kell megoldani. A módszer kidolgozásában lehetőség volt a cél (nyilvántartási érték – nem mérlegtétel) és a követelmény (aggregát adatok és határidő) figyelembe vétele.

Az értékelési munka során hangsúlyozottá vált, hogy az ÁV Rt. vagyoni körébe tartozó, csak decentralizált kezelésben lévő vagyon esetében az egységes tulajdonlás bázisán állva ÁV Rt. szintű vagyonmegítéléssel kell eljárni.

A vagyoni átsorolás tételes végrehajtása azonban az egyéb feladatok (felmérés, kárpótlás, átalakulás, privatizáció) és a nyilvántartó apparátusok mellett hosszú időt vesz igénybe.

A gazdaságok részvénytársaságokká alakultak, és az Rt-k vagyonába nem került termőföld. Az erdővagyonokat, mint a jogelődnek eddig kezelésében lévő erdő- és földterületeket változatlanul használhatják és azzal – az elidegenítés kivételével – rendelkezési jogukat is gyakorolhatják.

A felmerülő problémákra reagálva a PM Számviteli Főosztálya összeállítást jelentetett meg a „privatizációs” törvényekkel, azok végrehajtásával kapcsolatos számviteli kérdésekről.

Az erdőkre, a termőföldekhez hasonlóan a számvitel az értékcsökkenés elszámolását megtiltja, így ilyen jellegű értékaktualizálás nem válik szükségessé.

Egyéb erdővagyon értékeléseket Mészáros Károly anyaga tartalmaz (3. függelék).

3.4 Számvitel

Az erdő, az erdőgazdálkodás számvitele, az erdővagyon-kezelési sajátosságok

Az erdészeti számvitel az 1991. évi XVIII. számviteli törvény előtt

Az ún. ágazati számlakeretek keretében a számvitelt részletes előírás-ajánlat segítette. Az erdő állami tulajdona megjelent a vagyon nyilvántartásban (tulajdonos a Magyar Állam), az Erdő (és Fafeldolgozó) Állami Gazdaságok kezelők voltak. Az erdő értékelése nem volt az erdőmérnök oktatásban sem tantárgy, számviteli szempontok az állami erdő-tulajdonlásban nem merültek fel.

Az erdőtelepítést kellett számvitelileg kezelni, és az erdőtelepítés befejezésekor (műszaki átvétel) a beruházáskor az értéke kivezetésre került az állóeszközök alapjával szemben. (3. táblázat)

3. táblázat: Célcsoportos erdőtelepítési beruházás

Megnevezés	Tartozik	Követel
1. Erdőtelepítési beruházások költségei	722 (51-56)	17,2,3,6
2. Beruházás szűkített önköltsége	822	722
3. Beruházás teljesítményértéke	19	922
4. Számlázott teljesítményérték kiegyenlítése	311	3261
5. Folyósított és felhasznált támogatás átvezetése, alaprendezés	3261	412
6. Befejezett erdőtelepítés kivezetése	412	19

Forrás: Erdőgazdálkodási Számlakeret, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1982

1991. évi XVIII tv a számvitelről
Közlönyállapot

(21. §) (1) A mérlegben eszközként kell kimutatni a befektetett eszközöket, a forgóeszközöket és az aktív időbeli elhatárolásokat.

(2) Az eszközöket rendeltetésük, használatuk alapján kell a befektetett eszközök vagy a forgóeszközök közé sorolni.

(22. §) (5) A tárgyi eszközök között azokat az anyagi eszközöket (földterület, telek, telkesítés, **erdő**, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés) kell kimutatni, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják a vállalkozási tevékenységet, függetlenül attól, hogy üzembe helyezésre kerültek-e vagy sem.

Erdőfelújítás elszámolása*Közlönyállapot 1995. 12. 31-ig*

(35. §) (1) Beszerzési költség (beszerzési ár) az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításáig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzá kapcsolható. A szerzési ár az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, a szállítási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, szerzéssel kapcsolatos közvetítói költségeket, a bizományi díjat, a szerzéshez kapcsolódó támogatásokat (juttatásokat), adókat, vámköltségeket foglalja magában, az általános forgalmi adó, a hatósági díjak és az illetékek kivételével.

(2) A tárgyi eszköz szerzéséhez, előállításához (a beruházáshoz) közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön után az üzembe helyezésig felmerült kamat, biztosítási díj a tényleges összegben az (1) bekezdés szerinti szerzési költség (szerzési ár) részét képezi.

(3) A tárgyi eszköznél értéket növelő szerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka (a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka kivételével) költségét is.

Segédlet A kettős könyvvitelt vezető gazdálkodók számlarendjének összeállításához

A segédlet az egyes könyvviteli számlákhoz kapcsolódó legfontosabb gazdasági események listáját tartalmazza, különválasztva a tipikus, rendszeresen előforduló és a speciális gazdasági eseményeket. A segédletben vastag betűvel kiemelésre kerültek azok a gazdasági események, amelyeket a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény korábbiaktól eltérő előírásai miatt nem lehet az előző évek gyakorlatának megfelelően kezelni a számlarendben.

113. Vagyoni értékű jogok**12. INGATLANOK ÉS KAPCSOLÓDÓ VAGYONI ÉRTÉKŰ JOGOK**

Az ingatlanok között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett földterületet és minden olyan anyagi eszközt, amelyet a földdel tartós kapcsolatban létesítettek. Az ingatlanok közé sorolandó: a földterület, a telek, a telkesítés, az épület, az épületrész, az egyéb építmény, az üzemkörön kívüli ingatlan, illetve ezek tulajdoni hányada, továbbá az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok függetlenül attól, hogy azokat vásárolták vagy a vállalkozó állította elő, illetve azok saját tulajdonú vagy bérelt ingatlanon valósultak meg.

121. Földterület

A számla tartalma:

Ezen a számlán kell kimutatni a vállalkozás tulajdonában lévő és rendeltetésszerűen használatba vett földterületek értékét. Jellemzően ide tartozik a szántóföld, a halastavak, erdők, ültetvények földterülete.

123. Épületek, épületrészek, tulajdoni hányadok

A számla tartalma:

Ezen a számlán kell kimutatni a vállalkozás tulajdonában lévő és rendeltetésszerűen használatba vett épületek értékét, illetve több tulajdonos és résztulajdonlás esetén a gazdálkodó által birtokolt, ingatlannyilvántartásba bejegyzett tulajdoni rész értékét.

124. Egyéb építmények

A számla tartalma:

Ezen a számlán kell kimutatni a vállalkozás tulajdonában lévő és rendeltetésszerűen használatba vett olyan építmények értékét, melyek nem tartoznak bele az épület fogalmába. Ide tartozik például az út, a vasút, a kerítés, szántóföld, a halastavak, erdők (Élőfakészlete-Faállománya – LB), ültetvények földterülete értéke nélkül.

126. Ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok

A számla tartalma:

Ezen a számlán kell kimutatni azokat a megszerzett, önmagukban forgalomképes jogokat, ingatlanhoz kapcsolódó vagyonértékű jogokat, amelyek tartósan szolgálják a vállalkozó tevékenységét. Ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok különösen: a földhasználat, a haszonélvezet és használat, a bérleti jog, a szolgalmi jog, az ingatlanok rendeltetésszerű használatának előfeltételét jelentő – jogszabályban nevesített – hozzájárulások (víz- és csatornahasználati hozzájárulás, villamosfejlesztési hozzájárulás, gázelosztó vezetékre vonatkozó hálózatfejlesztési hozzájárulás) megfizetése alapján szerzett használati jog.

128. Ingatlanok terven felüli értékcsökkenése és annak visszairása

A számla tartalma:

Ezen a számlán terven felüli értékcsökkenést kell kimutatni abban az esetben, ha az ingatlanok értékében váratlanul, előre nem tervezett módon csökkenés következik be. Az érték csökkentését olyan mértékig kell végrehajtani, hogy az ingatlanok használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben. Amennyiben az ingatlan a rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan, azt az ingatlanok közül – a terven felüli értékcsökkenés elszámolása után – ki kell vezetni. Abban az esetben, ha az alacsonyabb értéken való értékelés okai már nem, illetve csak részben állnak fenn, a már elszámolt terven felüli értékcsökkenést meg kell szüntetni. Az adott ingatlant – a megbízható és valós összkép érdekében – a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére vissza kell értékelni (visszairás).

129. Ingatlanok terv szerinti értékcsökkenése

A számla tartalma:

Ezen a számlán kell az ingatlanok értékéből terv szerinti értékcsökkenést elszámolni. Meg kell állapítani az ingatlan hasznos élettartama végén várható maradványértékét, majd az ezzel csökkentett bekerülési értékét fel kell osztani azokra az évekre, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják.

185/1993. (XII. 31.) Korm. rendelet a részben vagy teljesen tartósan állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről szóló 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról

A tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 31. §-ának (2)-(3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. A 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § szövegének helyébe a következő rendelkezés lép

"Az 1. számú mellékletben nevesített tulajdonon felül az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság induló vagyoni köréhez tartoznak – a kincstári törvény hatálybalépésig – azon, jelenleg állami tulajdonú földterületek, erdők, meghatározott természetvédelmi oltalom alatt álló földterületek (nemzeti parkok, fokozottan védett területek, nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó területek), amelyek az ÁV Rt.-hez tartozó gazdálkodó szervezetek kezelésében vannak. Ezen területeket (beleértve az erdőket) az ÁV Rt. alaptőkéen felüli vagyonában vagyonértékelés szerinti értéken kell nyilvántartani."

A jogszabályt azért citáljuk, mert valahol az ÁV Rt – ÁPV Zrt. – KVI – MNV Zrt. – NFA láncolatban, részben az induláskor, azután a sorozatos vagyon átadások során vált rendezetlenné az állami erdővagyon vagyonkezelői jogának helyzete, miközben végig az ún. ideiglenes vagyonkezelői szerződés időszaka tart.

Többen erre hivatkoznak, amikor a vagyonkezelésbe vett termőföld és erdő értékét nem jelenítik meg. (Vagyonértékelés történet – 1. melléklet)

3.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ)

Az előző tematikus fejezetek (ÁPV-MNV, NFA, Erdőértékelés, Számvitel) után áttekintjük az elmúlt állami erdővel, állami erdőgazdasági társaságaival kapcsolatos ÁSZ jelentéseket. A két témát elég nehéz szétválasztani, ezért itt is az időrendi sorrendnél maradunk. Az erdőgazdálkodást 1999-2000-ben az átalakulások után, az ÁPV Rt. időszakban, több részletkérdésben is vizsgálta az ÁSZ, így ez a jelentés összevethető a 2012-2014 évek állami vagyongazdálkodást követő 2015. évi 22 erdőgazdaságnál (sok részben ismétlődő) jelentésével. A 2015. év részletezésére nem térünk ki, de az elmúlt 20 évnél is a most is legaktuálisabb, legfontosabbnak tételeket tekintjük át (nagyon sok, egyébként lényeges és érdekes témával nem foglalkozunk).

285 ÁSZ jelentés az ÁVÜ és az ÁV Rt 1994. évi tevékenységével, az ÁPV Rt. megalakulásával

Az állami vagyon értékesítésével (ÁVÜ – alig érintjük) és vagyonkezelésével (ÁV Rt – az erdőt, az erdőgazdaságokat igazán ez tartalmazza) kapcsolatos jogi szabályozás és szervezet az állami erdőnek és erdőgazdálkodásnak kiemelt szerepet szánt (a vagyonban és a gazdálkodásban kis részaránya mellett), a közérdek érvényesítése miatt a legkevésbé magánosított területnek számít.

Az ÁV Rt. alapvetően a tartós állami tulajdonúnak minősített vagyon megőrzésére és gyarapítására rendezkedett be. (Az ÁVÜ privatizációjával nem foglalkozunk.) A vagyon egyik része a részvénytársaságokban testesült meg az állami részvény-

hányad, saját tőke rész formájában (az erdőgazdaságoknál ez 100%, de a tartósan megőrzendő általában 50%+1 szavazat), amely néhány 10 Mrd Ft-tal elenyészőnek számít. A másik rész a dologi vagyon (az erdő – erdőföld és élőfakészlet, valamint az állami tulajdont indokoló közjóléti, természeti-környezeti szolgáltatási potenciál), amelynek értéke a mai polémia tárgya is.

A vagyonkezelés alapfeltétele is, hogy a felelős szervezeteknél a rájuk bízott vagyonról megfelelő összetételű és részletezettségű adatok legyenek. Az ÁSZ javasolja a kormánynak, hogy mérje fel az állam gazdálkodói vagyonát.

Az 1992. júniusában kihirdetett XXXVIII. számú törvény (államháztartásról szóló törvény, a továbbiakban Áht.) általános elveket fogalmazott meg utalással arra, hogy az egyes területek szabályozása későbbi törvények feladata lesz. E törvények hiányában **a kincstári vagyon tekintetében az Áht. légüres térben mozgott.** A kincstári vagyonról szóló törvény megalkotása rendezhette volna azokat a problémákat, amelyeket a privatizációs intézmények tevékenységének összehozása és a gazdátlan funkciók betöltése vetett fel. Később **a privatizációs törvény megalkotásakor sem rendezték a tartós állami tulajdonra vonatkozó szabályokat csak az Áht. 1995. évi módosítása** hozta létre a **Kincstári Vagyoni Igazgatóságot** és **határozta meg a kincstári vagyon fogalmát.** A törvény szerint a kincstári vagyonra és az e vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó szabályrendszert kormányrendelettel kell meghatározni. **A működés feltételeit szabályozó kormányrendelet megszületésére újabb egy évet kellett várni és a 183/1996. (XII. 11.) Kormányrendelet** gyakorlatilag 1997-től lépett életbe.

Az állam vállalkozói vagyonának értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény (az ún. privatizációs törvény) hatályba lépése előtt **az állami tulajdonban lévő erdők az Állami Vagyonkezelő Rt.-hez és az Állami Vagyonügynökséghez,** valamint egyes központi költségvetési szervekhez tartoztak.

Az állami tulajdonú erdők és az azzal szerves egységet képező egyéb földterületek tekintetében a tulajdonosi jogok teljes körű gyakorlásával a pénzügyminiszter az 1995. augusztus 23-án kelt "Meghatalmazás"-ában a KVSZ-t bízta meg.

A társaságok működésének jogi, szabályozási környezete

Az Rt.-ket – az állami tulajdonú további 17 erdőgazdasági rt.-vel együtt – az ÁV Rt. egységes szempontok szerint alakította át a jogelőd állami vállalatokból 1993-ban. Az átalakítást olyan körülmények között vezényelték le, amikor **nem voltak egyértelműek a kincstári vagyon fogalmára, összetételére, kezelésére, működtetésére és számviteli nyilvántartására irányuló koncepciók.**

Ebben az időszakban kellett megújítani a nemzeti erdővagyon megőrzésével és gyarapításával, a tartamosság (fenntartható fejlődés) fenntartásával összefüggő szakmai törvényeket is, figyelemmel arra, hogy az erdő nemzeti kincs, fenntartása és védelme az egész társadalom érdeke, jóléti szolgáltatásai minden embert megilletnek. Az ún. erdőtörvény mellett az erdők haszonvétel jellegéhez kapcsolódóan megalkották a vadászatról és a vadgazdálkodásról szóló, és az erdő élővilágához is kapcsolódó természetvédelmi törvényt. E szakmai törvényekben megfogalmazott végrehajtási rendeletek készítése jelenleg is folyamatban van. Az erdőgazdasági rt.-k működési szabályozottságának helyzete, gyakorlata példázza az erdőgazdálkodás általános helyzetét. **Az állam az erdőgazdálkodással kapcsolatos közcélú feladatainak ellátását az agrárgazdaság támogatási rendszerén keresztül szinte átláthatatlanul bonyolult, gyakran változó szabályozási keretek között hajtotta végre.**

Jelenleg sem egyértelmű az állami – ezen belül – a kincstári erdővagyon, az erdő és azzal szorosan összefüggő vagyontárgyak összetételének, kezelésének, működtetésének és számvitelének szabályozása. A kincstári vagyon felett tulajdonosi jogokat gyakorló állami szervek körének és jogállásának meghatározásában jelenleg is átfedések vannak. Egyértelmű **pontosításra vár e vagyoni kör vagyontárgyainak, a működtető szervezetek feladat- és hatáskörének meghatározása.** Elkerülhetetlen az állami erdővagyon működtetésének összehangolt szabályozása, beleértve a sokszereplős intézményi rendszert is. **Az állami erdők fenntartása, védelme és gyarapítása, az erdőgazdálkodás nem szabályozott teljes körűen. Az erdővagyon-kezelés szabályai hiányoznak, az állami pénzek felhasználása nem minden esetben a rendeltetésnek megfelelő és nem a szükségességnek alárendelt.**

Az államháztartási törvény 1996. január 1-i hatályú módosítása **az állami tulajdonú erdőket is e törvény hatálya alá vonta.** A máig hatályos, többször módosított privatizációs törvény az állami erdőket az ÁVÜ és ÁV Rt. kezeléséből, **illetőleg hozzárendelt vagyonából** kiemelte. A KVI felállításával az állam kincstári és vállalkozói vagyonának szétválasztása megtörtént, a kincstári vagyonrészeket – köztük az állami tulajdonú erdők egy részét – az ÁV Rt. hozzárendelt vagyonából kiemelték és **a KVI kezelésébe adták.**

Az átalakított állami erdőgazdasági Rt.-k részvényei felett a tulajdonosi jogok gyakorlója az ÁV Rt. jogutódja, az ÁPV Rt. maradt. Az állami tulajdonú kincstári erdőket ezek a társaságok működtetik.

A jogalkotás folyamatában sok éven át nem kapott kellő figyelmet, hogy **az erdő mint természeti képződmény elsősorban dologi jogi, ingatlanjogi és vagyonjogi kategóriákkal írható le és rendezhető.** E kategóriák közül **az állami tulajdonú erdők jogi sorsát alapjaiban meghatározó ingatlan- és földjogi megközelítést figyelmen kívül hagyták.** Ennek oka az ingatlan-nyilvántartás rendezetlen állapota és az, hogy az 1970-es években a "telekkönyvi" bíróságokat megszüntették. A "telekkönyvi" bíróságok megszüntetése miatt törlődött ki a köztudatból, hogy csak ezen bíróságok által vezetett nyilvántartásokba való bejegyzés keletkeztet jogot, így kincstári tulajdonjogot is. **A különböző jogállású szervezetek közötti ingatlan átadás-átvétel bejegyzés nélkül érvénytelen.** A jelenlegi megoldás **nem teljesíti a forgalombiztonság elvét, mert nem jár azzal az eredménnyel, hogy a forgalomban tanúsítaná az érintett ingatlanon fennálló kincstári és vagyonkezelői jogokat.**

Mindkét társaság 1993-as – jogszabályok hiányában az ÁV Rt. irányelvei szerinti – átalakításakor kényszerű tőkeszerkezetet alakított ki. (Az átalakulás időpontjában a KVI még nem létezett.) **A vagyonrészeket a kincstári vagyoni körbe tartozó és a működtetéshez szükséges vagyonra bontották.** Meghatározták a privatizálásra szánt vagyontárgyak körét is. **Kincstári vagyoni körbe sorolták és felértékeltek az állami erdővagyonhoz fizikailag kapcsolódó ingatlanokat, utakat, közjóléti eszközöket, vadasházakat, vadvédelmi kerítéseket. Ezek a vagyonelemek a társaság tőketartalékába kerültek.**

A tőketartalékba került még – a kincstári vagyoni körbe soroltakon kívül – a jegyzett tőkén felüli működtető vagyon is.

A jegyzett tőkébe a működéshez szükséges, ugyancsak felértékelte telkesített belterületi ingatlanokat és eszközöket sorolták.

A vagyonelemek – irányelvek szerinti – szétválasztása azonban csak formai volt, mert a **vállalatok könyveiben meglévő teljes vagyon társasági vagyon lett.**

A tőketartalékból később – a KVI megalakulása után – sem vonták el az eredetileg kincstári vagyoni körbe sorolt vagyonrészeket, **az átalakuláskor kialakított kényszer-tőkeszerkezet megmaradt. Ez lehetővé tette az eszközök vegyes tulajdonlását.** A vegyes tulajdonú eszközök

egy része a társaságok könyveiben szerepel, kincstári tulajdonú földterületeken az Rt.-k tulajdonában lévő ingatlanok (pl.: az erdei utak) vannak.

A mai napig nem határozták meg jogszabályban a kincstári erdővagyonnal szorosan összefüggő vagyontárgyak körét.

A számviteli törvény 1996. január 1-i módosítása után *a társaságok könyveiben a beruházások között, illetve a tőketartalékban maradt az állami támogatásból megvalósított erdőtelepítések értéke.*

A vagyonelemek egyértelmű tulajdonjogi és számviteli rendezése, az állami erdőkkel kapcsolatos jelenlegi szakmai és számviteli szabályozás újragondolása elkerülhetetlen. A bonyolulttá vált tulajdoni szerkezet – a tőketartalék működtető és kincstári vagyonelemeket is tartalmaz – szinte megoldhatatlanná tesz egy esetleges kezelőváltást.

Mindezek a további 17 erdőgazdasági rt.-re is jellemzőek. E rendszerbeli hiba – a tőketartalék összetétele, a fogalom-meghatározás hiánya – miatt kerültek erdőgazdasági társaságok tulajdonába és kezelésébe – a KVI kimutatása szerint – országos jelentőségű műemlékek, például a visegrádi Várhegy, a Fellegvár, a Királyi Palota felépítményei. A törvény szerint kizárólagos állami tulajdonúnak minősített műemlék-ingatlanok felépítményei találhatóak az erdőgazdasági rt.-k vagyonában ma is.

Egyes erdőgazdasági rt.-k jegyzett tőke apportja – a működtető vagyonon felül – *korlátozottan forgalomképes, társasági tulajdont nem képezhető erdő művelési ágú ingatlanokat is tartalmaz.* Az FM Erdészeti Hivatala az erdőfelügyelőségek közreműködésével országosan összesítette a jogsértő társaságbevitt. Az összesítés szerint a jogellenes erdőapport 4 568,8 ha volt. Ebből 2 956,5 ha-t a földhivatalok átjegyezték társasági tulajdonba, 1 612,3 ha átjegyzése az összesítés időpontjában (1996. szeptember) még nem történt meg.

A kialakult gyakorlat szerint több esetben *olyan vagyon – az erdők – került társasági tulajdonba, amelyekre nézve az apportálás tilalmát már a társaságok megalakulása időpontjában is jogszabály tartalmazta. A társasággá alakítás jogszabályba ütköző apporttal semmis.* A PM 1996. szeptember 19-én *utasította a KVI-t a jogellenes helyzet feltárására és megszüntetésére.* Az utasítás ellenére a KVI vizsgálatunkhoz semmi – érdemleges intézkedést bizonyító – dokumentumot nem adott át.

Az állami erdővagyon (a külterületi földet, az erdővel borított területet) a két vállalat könyveiben értékkel nem tartották nyilván sem az átalakulás előtt, sem azt követően. A könyvekben – az eszközök között – az erdőfelújításnak és az erdőtelepítésnek volt nyilvántartott értéke.

Az 1996. január 1-től *hatályos számviteli szabályozás szerint jelenleg csak az erdőtelepítéseket – mint befejezetlen beruházásokat – kell ráfordítási költségen a könyvekben nyilvántartani a tőketartalékkal szemben.* Hosszabb távon a beruházási érték – amely a társaság vagyonát gyarapítja – az évenkénti erdőtelepítések összegével folyamatosan növekszik. Ez a szabályozás – rendszerbeli hiba – a működtető társaságok vagyonösszetételét torzítja.

A 185/1993. (XII. 31.) Korm. rendelettel módosított 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. §-a az *Állami Vagyonkezelő Rt. (ÁV Rt.) induló vagyoni köréhez sorolta az erdő- és termőföldterületeket, amelyek az állami erdőgazdaságok és az állami gazdaságok kezelésében voltak.* Az 1995. évi XXXIX. törvény, az *ún. Privatizációs törvény hatályba lépésével ez a vagyontömeg "hozzárendelt" vagyon megnevezéssel – a társasági tulajdonból elvonva – újra állami tulajdonba került.*

9930 Jelentés az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a „Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997–1998. évi gazdálkodása tükrében

Mindkét társaság 1993-as – jogszabályok hiányában az ÁV Rt. irányelvei szerinti – átalakításakor kényszerű tőkeszerkezetet alakított ki. (Az átalakulás időpontjában a KVI még nem létezett.) *A vagyონrészeket a kincstári vagyoni körbe tartozó és a működtetéshez szükséges vagyónra bontották.* Meghatározták a privatizálásra szánt vagyontárgyak körét is. *Kincstári vagyoni körbe sorolták és felértékelték az állami erdővagyonhoz fizikailag kapcsolódó ingatlanokat, utakat, közjóléti eszközöket, vadászházakat, vadvédelmi kerítéseket. Ezek a vagyonelemek a társaság tőketartalékába kerültek.*

A *tőketartalékba került még* – a kincstári vagyoni körbe soroltakon kívül – *a jegyzett tőkén felüli működtető vagyón is.*

A jegyzett tőkébe a működéshez szükséges, ugyancsak felértékelt telkesített belterületi ingatlanokat és eszközöket sorolták.

A vagyonelemek – irányelvek szerinti – szétválasztása azonban csak formai volt, mert a *vállalatok könyveiben meglévő teljes vagyón társasági vagyón lett.*

A tőketartalékból később – a KVI megalakulása után – sem vonták el az eredetileg kincstári vagyoni körbe sorolt vagyónrészeket, *az átalakuláskor kialakított kényszer-tőkeszerkezet megmaradt. Ez lehetővé tette az eszközök vegyes tulajdonlását.* A vegyes tulajdonú eszközök egy része a társaságok könyveiben szerepel, kincstári tulajdonú földterületeken az Rt.-k tulajdonában lévő ingatlanok (pl.: az erdei utak) vannak.

A mai napig *nem határozták meg jogszabályban a kincstári erdővagyonnal szorosan összefüggő vagyontárgyak körét.*

A számviteli törvény 1996. január 1-i módosítása után *a társaságok könyveiben a beruházások között, illetve a tőketartalékban maradt az állami támogatásból megvalósított erdőtelepítések értéke.*

A *vagyonelemek egyértelmű tulajdonjogi és számviteli rendezése, az állami erdőkkel kapcsolatos jelenlegi szakmai és számviteli szabályozás újragondolása elkerülhetetlen.* A bonyolulttá vált tulajdoni szerkezet – a tőketartalék működtető és kincstári vagyonelemeket is tartalmaz – szinte megoldhatatlanná tesz egy esetleges kezelőváltást.

Mindezek a további 17 erdőgazdasági rt.-re is jellemzőek. E rendszerbeli hiba – a tőketartalék összetétele, a fogalom-meghatározás hiánya – miatt kerültek erdőgazdasági társaságok tulajdonába és kezelésébe – a KVI kimutatása szerint – országos jelentőségű műemlékek, például a visegrádi Várhegy, a Fellegvár, a Királyi Palota felépítményei. A törvény szerint kizárólagos állami tulajdonúnak minősített műemlék-ingatlanok felépítményei találhatóak az erdőgazdasági rt.-k vagyónában ma is.

Egyes erdőgazdasági rt.-k jegyzett tőke apportja – a működtető vagyónon felül – *korlátozottan forgalomképes, társasági tulajdont nem képezhető erdő művelési ágú ingatlanokat is tartalmaz.* Az FM Erdészeti Hivatala az erdőfelügyelőségek közreműködésével országosan összesítette a jogsértő társaságbevitt. Az összesítés szerint a jogellenes erdőapport 4568,8 ha volt. Ebből 2956,5 ha-t a földhivatalok átjegyezték társasági tulajdonba, 1612,3 ha átjegyzése az összesítés időpontjában (1996. szeptember) még nem történt meg.

ÁSZ 1994-ig nem végzett erdészeti vizsgálatot, de az állami szervezeteket már ellenőrizte.

4. ÁPV Rt. – KVI időszak 1995–2000

4.1. Állami Vagyonkezelő (ÁPV Rt, KVI, Áhtv)

1995. évben, a kormányváltás után az állami vagyonnal kapcsolatos szemlélet lényegesen megváltozott, amely különböző jogszabályok, szervezetek és előírások révén hatott.

Az állami erdő helyzete felemásan változott az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény hatására, erős természetvédelmi irányt vett. Az erdőgazdasági részvénytársaságok tartós, 100%-os állami tulajdonba kerültek, de elvált az erdő és az erdőgazdaságok tulajdonosi joggyakorlója (képviselője), megalakulta KVI.

Az előző fejezetet befejező államháztartási törvénnyel kezdjük az ismertetést.

1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról

1996 – 2011.12.31-ig

(108. §) (1)⁴ Az államháztartás alrendszeréhez kapcsolódó – a költségvetési törvényben,⁵ az állami vagyon kezelésére vonatkozó kormányrendeletben, illetőleg a helyi önkormányzat rendeletében, valamint a helyi kisebbségi önkormányzat határozatában meghatározott értékhatár feletti – vagyont értékesíteni, a vagyon feletti vagyonkezelés jogát, a vagyon használatát, illetve a hasznosítás jogát átengedni – ha törvény vagy állami vagyon esetében törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály kivételt nem tesz – csak nyilvános (indokolt esetben zártkörű) versenyeztetés útján, a legjobb ajánlatot tevő részére lehet.

(2)⁶ Az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyon tulajdonjogát vagy a vagyonhoz kapcsolódó önállóan forgalomképes vagyoni értékű jogot ingyenesen átruházni, továbbá az államháztartás alrendszereinek követeléseiről lemondani csak törvényben, a helyi önkormányzatnál a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott módon és esetekben lehet.

(3)⁷ Az államháztartás alrendszereihez tartozó, illetve az állami, önkormányzati tulajdonban álló vagyon **nem pénzübeli hozzájárulásként gazdasági társaság, egyesülés részére történő szolgáltatásakor csak a könyvvizsgáló által megállapított értéken vehető figyelembe.**

A KINCSTÁRI VAGYON⁸

(109/A. §)⁹ (1) Kincstári vagyon az állami feladat ellátását szolgáló vagyon, amely a társadalom működését, a nemzetgazdaság céljai megvalósítását segíti elő.

⁴ Megállapította: 2007. évi CVI. törvény 44. § (7). Hatályos: 2007. IX. 25-től.

⁵ Lásd: 2004. évi CXXXV. törvény 7. § (1), 2005. évi CLIII. törvény 7. § (1), 2006. évi CXXVII. törvény 9. § (1), 2007. évi CLXIX. törvény 9. § (1), 2008. évi CII. törvény 9. § (1), 2009. évi CXXX. törvény 12. § (1), 2010. évi CLXIX. törvény 72. § (1).

⁶ Megállapította: 2008. évi LXXXII. törvény 2. § (26). Hatályos: 2009. I. 1-től.

⁷ Beiktatta: 1997. évi CXLIV. törvény 312. §. Módosította: 2006. évi IV. törvény 367. § 7.

⁸ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 89. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

(2) Kincstári vagyonnak kell tekinteni mindazon állami tulajdonban lévő társasági részesedést, az ahhoz kapcsolódó joggal együtt, amely a központi költségvetésből vagy elkülönített állami pénzalapból származó pénzeszközök felhasználásával került vagy kerül állami tulajdonba.

(109/B. §¹⁰) A kincstári vagyonba tartozik:

b) az a vagyon és vagyoni értékű jog, amelynek hasznosítására vonatkozóan külön törvény rendelkezései alapján koncessziós szerződést lehet kötni;

c)¹¹ az állam közhatalmi, központi költségvetési szervei, illetve közhasznú szervezetei közérdekű, továbbá egyes gazdasági célú feladatai ellátásához szükséges ingatlanok, berendezések, felszerelések, járművek, készletek és egyéb anyagi és immateriális javak és követelések, illetőleg állami tulajdonban lévő, közcélokat szolgáló vagy nemzeti kincsnek minősülő létesítmény, alkotás, védett természeti terület, illetve védett természeti érték, amely törvény alapján nem került a helyi és szakmai önkormányzatok, a köztestületek, az egyházak és felekezetek, a pártok, a társadalmi szervezetek tulajdonába, továbbá a védelmi és egyéb céllal létesített állami tartalékok;

d) kincstári vagyon továbbá **az állami tulajdonban levő**

1. műemlékingatlan,
2. védett természeti terület,
3. termőföld, ha törvény másként nem rendelkezik,

4. erdő,

- 5.¹² történeti (régészeti) emlékek és földterületek,

- 6.¹³ a be nem hajtható állami követelések (pl. adó, vám) ellenében elfogadott vagyon;

e) az állam tulajdonába egyéb jogcímen került vagyon.

(109/C. §)¹⁴ (1)¹⁵ A kincstári vagyonért felelős miniszter a kincstári vagyon felett a Magyar Állam nevében őt megillető tulajdonosi jogok gyakorlását a KVI útján látja el, ebben az esetben a kincstári vagyonnal kapcsolatos polgári jogviszonyban az államot a KVI képviseli.

(2) A vagyon kezelőjének kijelölése és a vagyon elidegenítése az érintett szerv felügyeletét ellátó szerv vezetőjének egyetértésével történhet.

(3)¹⁶ A kincstári vagyonról a KVI nyilvántartást vezet, ideértve a közttestület állami vagyonát, valamint a 109/K. § (6) bekezdésében meghatározott használó által kezelt kincstári vagyont is.

(4)¹⁷ A KVI e törvényben meghatározott feladatai állami feladatnak minősülnek. Ennek keretén belül a KVI a kincstári vagyoni körbe bármely módon bekerülő, és törvény alapján más vagyonkezelésében (használatában) nem lévő vagyont:

a) kincstári vagyonkörben tartás szempontjából minősíti,

b) a minősítés alapján értékesíti a védett természeti terület, illetve védett természeti érték kivételével, vagy

c) vagyonkezelésbe adja (az erdőgazdaságoknál ideiglenes szerződés készült – 2. melléklet), illetve

d) saját maga ideiglenesen kezeli, ideértve a vagyon bérbe- és használatba adását is,

⁹ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 89. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

¹⁰ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 90. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

¹¹ Megállapította: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (43). Hatályos: 2000. I. 1-től.

¹² Beiktatta: 1996. évi CXXI. törvény 45. §. Hatályos: 1997. I. 1-től.

¹³ Számozását módosította: 1996. évi CXXI. törvény 45. §.

¹⁴ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 91. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

¹⁵ Megállapította: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (44). Hatályos: 2000. I. 1-től.

¹⁶ Megállapította: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (45). Hatályos: 2000. I. 1-től.

¹⁷ Beiktatta: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (46). Hatályos: 2000. I. 1-től.

Az NFA-t csak a következő időszakban alakították meg.

Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

(109/F. §)¹⁸ (1) Az e törvény hatálybalépésekor a központi költségvetési szervek által kezelt – a feladatellátáshoz e törvényben meghatározott – kincstári vagyona vonatkozó jogot az e törvény által meghatározott **vagyonkezelői jognak kell tekinteni.**

(2)¹⁹ A kincstári vagyon tárgyai felett vagyonkezelői jogot gyakorolhat

Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

a) az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével az a központi költségvetési szerv, amelyet a KVI – az érintett szerv felügyeletét ellátó szerv vezetőjének egyetértésével – kijelöl és a vagyonkezelésre vonatkozóan vele megállapodást köt (a továbbiakban: kijelölés), továbbá

b) bármely természetes és – az (1) bekezdésben jelölt szervezeteken kívül – jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amellyel a vagyonkezelésre – központi költségvetési szerv megszűnése esetén a jogutódként létrejövő szervezet alapítója egyetértésével – a KVI szerződésben megállapodik (a továbbiakban: vagyonkezelési szerződés),

c) **az állami tulajdonban lévő erdő és az azzal szerves egységet képező egyéb földterületek esetében az a 100%-ig állami tulajdonban levő erdőgazdasági társaság, amellyel – a környezetvédelmi és vízügyi miniszter egyetértésével – a Nemzeti Földalap Kezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) vagyonkezelési szerződést köt,**

Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

d) az, akire a vagyonkezelői jogot e törvény rendelkezéseinek megfelelően átruházták, illetőleg – az öntözési célú létesítmények kivételével – a mezőgazdasági célokat szolgáló vízellátási létesítmények medrei és az azzal szerves egységet képező földterületek esetében a víztársulat, amellyel a NFA vagyonkezelési szerződést köt,

e) **a védett természeti területek tekintetében az, akivel – a földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a környezetvédelmi és vízügyi miniszter egyetértésével – a KVI vagyonkezelési szerződést köt,**

f) **a 109/K. § (6) bekezdésében meghatározott használó.**

(109/G. §)²⁰ (1)²¹ A vagyonkezelői jog jogosultját – ha jogszabály másként nem rendelkezik – megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei – ideértve a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény szerinti könyvvizelési és beszámolóalkészítési kötelezettséget is – azzal, hogy a vagyont nem értékesítheti, illetve arra zálogjogot, illetve haszonélvezeti jogot nem alapíthat. A vagyonkezelő a vagyonkezelői jogát írásbeli megállapodás alapján és a KVI-vel kötött megállapodásban foglalt, akár a versenyeztetés alól is felmentést biztosító feltételek szerint, ellenérték fejében – központi költségvetési szervek egymás közti ügylete esetén ingyenesen is – átruházhatja – a vagyonhoz kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel együtt – a vagyon kezelésére jogosult más szervre, a KVI egyidejű értesítése mellett. A vagyonkezelői jog átruházása esetén a KVI-vel kötött vagyonkezelési szerződés a szükséges módosítások átvezetésével továbbra is hatályban marad. A kincstári vagyon kezelésére vonatkozó szakmai feltételeket a Kormány

¹⁸ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 94. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

¹⁹ Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

²⁰ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 95. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

²¹ Megállapította: 1998. évi XC. törvény 80. § (38). Az utolsó mondatot beiktatta: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (54). Hatályos: 2000. I. 1-től.

rendeletben állapítja meg. Az átruházás joga a 109/K. § (6) bekezdésében meghatározott használót csak az ott meghatározott feltétellel illeti meg.

(5) A kincstári vagyon kezelésének bármely jogosultja – ide nem értve a (3) bekezdésben jelölt központi költségvetési szerveket – a kezelésében lévő kincstári vagyonnal vállalkozási tevékenységet, a rá, mint szervezetre egyébként irányadó jogszabályok szerint végezhet. E vállalkozási tevékenységből származó bevételt elkülönítetten kell nyilvántartania.

(6)²² Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. (a továbbiakban: ÁPV Rt.) hozzárendelt vagyonában lévő kincstári vagyonnak minősülő erdő használatából, haszonbérbe adásából származó bevételt az ÁPV Rt. azok esedékességével és megfizetésével egyidejűleg átutalja a KVI-nek. A KVI ezen bevételére a 109/C. § (5) bekezdésében foglaltak az irányadóak.

109/H. §²³ (1) Kincstári vagyont értékesíteni, arra zálogjogot, illetve haszonélvezeti jogot alapítani – ha törvény vagy kormányrendelet másképp nem rendelkezik – kizárólag a KVI jogosult.²⁴

(2)²⁵ Ha a kincstári vagyonért felelős miniszter vagy a KVI kezdeményezi a kincstári vagyon jelzáloggal vagy haszonélvezettel való megterhelését, akkor a megterhelés a tevékenység tárgya szerint illetékes miniszter egyetértésével történhet.

109/I. §²⁶ (1)²⁷ *Az állami tulajdonban lévő védett természeti területek és értékek, erdők, véderdők, műemlékingatlanok, műkincsek, valamint történeti (régészeti) emlékek és földterületek tulajdonjogának átruházására csak törvényben meghatározott esetekben és módon kerülhet sor. A védettségre az e bekezdésben felsorolt vagyontárgyak vonatkozásában az ágazati jogszabályok rendelkezései az irányadóak.*

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott vagyontárgyak elidegenítéséhez a védettség jellege szerint illetékes miniszter egyetértése szükséges.

(3)²⁸ A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet vagyonkezelésében lévő termőföld értékesítéséből származó bevétel 100%-át termőföldvásárlásra kell fordítani.

(4)²⁹ *A vagyonkezelő személyének kijelöléséhez, megváltozásához, továbbá vagyonkezelési megállapodás, illetve vagyonkezelési szerződés megkötéséhez az (1) bekezdésben meghatározott vagyontárgyak tekintetében a védettség jellege szerint illetékes miniszter egyetértése szükséges. Vagyonkezelési megállapodás, illetve vagyonkezelési szerződés megkötése esetén a védettség jellege szerint illetékes miniszter egyetértési joga a megállapodásnak, illetve a szerződésnek a védettséget érintő vagyonkezelési kérdéseire terjed ki.*

1995. évi XXXIX. törvény az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről
Közlönyállapot

A magántulajdonra épülő gazdasági viszonyok erősítése, az állami tulajdon csökkentésének ésszerű gyorsítása, az állami tulajdonban lévő vállalkozói vagyon piaci alapokon magántulajdonba juttatása, az állam gazdasági szerepvállalásának csökkentése érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

²² Megállapította: 2002. évi XL. törvény 30. § (3). Hatályos: 2002. XI. 21-től.

²³ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 96. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

²⁴ Lásd: 1995. évi CV. törvény 115. § (3).

²⁵ Módosította: 1998. évi XL. törvény 1. § (1).

²⁶ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 97. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

²⁷ Megállapította: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (57). Hatályos: 2000. I. 1-től.

²⁸ Beiktatta: 2002. évi LXII. törvény 78. § (24). Hatályos: 2003. I. 1-től.

²⁹ Megállapította: 1998. évi XC. törvény 80. § (40). Számozását módosította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (24).

Az állam értékesítési kötelezettsége

(1. §) (1) *Az e törvény hatálya alá tartozó vagyon – a 7-8. §-ban foglalt kivételekkel – csak időlegesen tartozik az állam tulajdonába. Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság (a továbbiakban: ÁPV Rt.) elsődleges feladata e körben az állam tulajdonában álló részvények és üzletrészek (a továbbiakban: társasági részesedések), illetve egyéb vagyon (a továbbiakban együtt: vagyon) mielőbbi értékesítése magántulajdonosok részére (privatizáció).*

(2) E törvény hatálya alá tartozik

a) a gazdálkodó szervezetek és a gazdasági társaságok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény, valamint az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. törvény, továbbá **a tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény alapján gazdasági társasággá átalakult állami vállalat valamennyi – külső vállalkozók tulajdonába nem került – társasági részesedése;**

d) az a) pontban nem említett és az e törvény hatálybalépésekor az Állami Vagyonügynökséghez tartozó és az Állami Vagyonkezelő Rt. tulajdonában lévő társasági részesedés, valamint az ezeket a szervezeteket megillető egyéb vagyon, vagyoni értékű jog, illetve azokat terhelő kötelezettség;

e) a Kincstári Vagyonkezelő Szervezettől a 71. § (2) bekezdése alapján az ÁPV Rt.-hez kerülő vállalkozói vagyon;

f) állami tulajdonban lévő vállalat, illetve társaság tulajdonában lévő egyszemélyes társaságok privatizációjánál e törvény 27-34. § szerint kell eljárni;

g) az f) pont alapján történő értékesítésnél az ÁPV Rt. engedélye szükséges.

(3) Nem tartozik e törvény hatálya alá:

a) az Állami Fejlesztési Intézet Rt.,

b) azok a gazdasági társaságok, amelyekben e törvény hatálybalépésekor – az 1992. évi LIII. törvény alapján – az igazságügyminiszter gyakorolja az állami tulajdonosok jogait, az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Rt. kivételével,

c) az e törvény hatálybalépésekor állami tulajdonban lévő erdők,

d) azok a rehabilitációs és munkaterápiás célú gazdasági társaságok, amelyekben a törvény hatálybalépésekor – a tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény alapján – a népjóléti miniszter gyakorolja részben vagy egészben az állam tulajdonosi jogait.

(6. §) (1) **Ha az 5. § szerinti vagyonba védett természeti terület vagy műemléki védelem alatt álló ingatlan, illetve védett muzeális emlék vagy gyűjtemény is tartozik, e vagyontárgy elidegenítéséhez, kezelésbe adásához, valamint megterheléséhez a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszternek, illetve a művelődési és közoktatási miniszternek – külön jogszabály szerint megadott – egyetértése szükséges. Az egyetértés hiányában kötött szerződés semmis.**

(2) **Az ÁPV Rt.-hez tartozó termőföld esetében az ÁPV Rt. a tulajdonosi jogokat a földművelésügyi miniszter egyetértésével gyakorolja. Az egyetértés hiányában megkötött szerződés semmis.**

Tartós állami tulajdon

7. § (1) Az 5. §-ban meghatározott vagyon, illetve annak meghatározott hányada tartósan állami tulajdonban maradhat, ha a vagyon, illetve az azt működtető társaság

a) országos közüzemi szolgáltató;

b) nemzetgazdasági szempontból stratégiai jelentőségűnek minősül;

c) honvédelmi vagy más különleges feladatot valósít meg, illetve célt szolgál.

(2) Tartós állami tulajdonba tartozik az a társasági részesedés, amely a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvényben meghatározott többségi állami tulajdon biztosításához szükséges.

(3) Az állami tulajdonosi részesedés a tartósan állami tulajdonban maradó társaságok körében nem lehet alacsonyabb 50% + 1 szavazatot biztosító hányadnál. E törvény kivételesen 25% + 1 szavazathoz, illetve szavazats többséget biztosító részvényhez kötődően is megállapíthatja a legkisebb állami részesedés mértékét.

(4) A tartós állami tulajdonban maradó társaságokat – az állami tulajdonosi részesedés mértékének és az állami tagsági (részvényesi) jogokat gyakorló állami szervezet, illetve miniszter feltüntetésével – e törvény melléklete sorolja fel. A (3) bekezdésben meghatározott állami tulajdonrészben túlmenő állami részesedés privatizációja ütemének és mértékének meghatározása e törvény mellékletében megjelölt miniszter, a privatizáció végrehajtása pedig az ÁPV Rt. feladata, amelyet e miniszterrel egyetértésben lát el.

21. § (1) Az ÁPV Rt. saját vagyonával való gazdálkodásától el kell különíteni az ÁPV Rt.-hez rendelt vagyont és az e vagyon értékesítésével és hasznosításával összefüggő bevételeket és kiadásokat.

(25. §) (1) Az ÁPV Rt. tevékenységét az Állami Számvevőszék ellenőrzi. Az ÁPV Rt. igazgatósága az ÁPV Rt. tulajdonában álló és a hozzárendelt vagyon változásáról, hasznosításáról félévenként köteles tájékoztatni az Állami Számvevőszéket.

(2) A Kormány évente – az előző évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat előterjesztésével egyidejűleg – köteles az Országgyűlésnek beszámolni az ÁPV Rt. tevékenységéről, a tulajdonában álló, valamint a hozzárendelt vagyon alakulásáról, hasznosításának eredményéről. Az Országgyűléshez benyújtott beszámolót az Érdekegyeztető Tanács is megtárgyalja.

(3) Az ÁPV Rt.-hez hozzárendelt vagyon alakulásáról kimutatást kell készíteni, és azt a beszámolóval egyidejűleg kell előterjeszteni.

V. Fejezet VAGYONKEZELÉS A vagyon időleges hasznosítása

(62. §) (1) Ha a vagyon értékesítése meghiúsult, vagy megállapítható, hogy elidegenítésének feltételei átmenetileg kedvezőtlenek, az ÁPV Rt. jogosult a vagyon hasznosítása érdekében vagyonkezelési szerződéseket kötni.

(2) A vagyonkezelés célja a szerződésben meghatározott vagyonérték megtartása vagy elérése, illetve hozadék (osztalék, részesedés) útján vagyongyarapodás elérése. Az ÁPV Rt. a vagyon kezelésére a 64-66. §-ban meghatározott szerződéseket köt.

(3) A szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, e törvény és más jogszabályok, valamint a kötelezően kiírandó és nyilvánosan közzéteendő pályázati feltételek keretei között.

(71. §) (2) A Kincstári Vagyonkezelő Szervezet a törvény hatálybalépését követően köteles átadni az ÁPV Rt.-nek az általa kezelt vállalkozói vagyont, illetve a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló 1994. évi CIV. törvényben, az őt megillető költségvetési támogatás vagyon- és időarányos, az átadandó vállalkozói vagyon őrzésére, védelmére, fenntartására fordított részét. A Kincstári Vagyonkezelő Szervezet megszüntetéséről és jogutódlásáról a pénzügyminiszter intézkedik. A kincstári vagyonra külön törvény előírásai az irányadók.

Melléklet az 1995. évi XXXIX. törvényhez

A tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő gazdasági társaságok – az állami tulajdon arányának és az állami tagsági (részvényesi) jogokat gyakorló szervek megjelölésével – a következők:

Társaság neve	Tartós állami részesedés legalacsonyabb mértéke
<i>Tulajdonosi jogokat gyakorló szerv: Állami Privatizációs és Vagyongkezelő Rt.</i>	
Balatonfelvidéki Erdő és Fafeldolgozó Rt.	100%
Délalföldi Erdészeti Rt.	100%
Észak-Magyarországi Erdőgazdasági Rt.	100%
Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt.	100%
„Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt.	100%
Ipoly Erdő Rt.	100%
Kisalföldi Erdőgazdaság Rt.	100%
Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt.	100%
Mátra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Rt.	100%
Mecseki Erdészeti Rt.	100%
Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt.	100%
Nyírségi Erdészeti Rt.	100%
Pilisi Parkerdőgazdaság Rt.	100%
Somogyi Erdészeti és Faipari Rt.	100%
Szombathelyi Erdészeti Rt.	100%
Tanulmányi Erdőgazdaság Rt.	100%
VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Rt.	100%
Vértesi Erdészeti és Faipari Rt.	100%
Zalai Erdészeti és Faipari Rt.	100%

4.2. NFA

Még ekkor sincs.

4.3. Erdővagyon értékszámítással kapcsolatos szabályozás

Az erdőértékeléssel kapcsolatban ez a jogszabály jelent meg. A védett vagy védelemre tervezett erdők esetében a gazdasági számítás már nem ad reális eredményt, de ezek hitelbiztosításba vonása is kétséges.

54/1997. (VIII. 1.) FM rendelet a termőföld hitelbiztosítéki értéke meghatározásának módszertani elveiről

Az erdőértékeléssel kapcsolatban ez a jogszabály jelent meg. A védett vagy védelemre tervezett erdők esetében a gazdasági számítás már nem ad reális eredményt, de ezek hitelbiztosításba vonása is kétséges.

A jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény 27. §-ának a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

(1. §) E rendelet alkalmazásában:

a) *termőföld*: az a külterületi földrésztlet, amelyet az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, gye, nádas és erdő művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván;

b) *mezőgazdasági ingatlan* (a továbbiakban: *ingatlan*): a termőföld a rajta lévő telepítménnyel, az ingatlan-nyilvántartásban vele együtt nyilvántartott felépítménnyel, pincével (föld alatti raktár, garázs stb.) együtt, valamint a termőföldön található, önálló ingatlanként nyilvántartott mezőgazdasági rendeltetésű felépítmény, pince;

c) *telepítmény*: a termőföld hasznosítását segítő és a termőföld értékét, illetve hasznait növelő – beruházás útján megvalósuló – agrotechnikai létesítmény (haszonnövénytelep, támrendszer stb. együtt), **valamint az erdő esetén – a védett vagy védelemre tervezett erdők kivételével – a faállomány.**

(2. §) A jelzálog-hitelintézetnek a kölcsön, illetve a kezesség és bankgarancia, valamint egyéb bankári kötelezettség fedezetéül felajánlott ingatlan hitelbiztosítéki értékét e rendelet, és e rendelet alapján az általa készített hitelbiztosítéki érték-megállapítási szabályzat szerint kell meghatároznia.

(3. §) (1) A hitelbiztosítéki érték valamely ingatlannak az óvatos becslés alapján meghatározott értéke. Ennek megállapítása során a jelzálog-hitelintézet az általa folyósított kölcsönök hosszú lejáratából származó sajátos kockázatait, valamint az ingatlan azon tulajdonságait és hozamait veszi figyelembe, amelyek várhatóan a jövőben bármelyik tulajdonost megilletnek. A hitelbiztosítéki érték képezi alapját a kölcsönnyújtás, illetőleg kötelezettségvállalás mértékének, és fedezetet biztosít valamely követelésre és annak járulékaire.

(2) A hitelbiztosítéki érték megállapításának alapja a forgalmi érték, amelynek meghatározására két módszer alkalmazható:

- a) a piaci összehasonlító adatok elemzésén alapuló értékelés,
- b) a hozamszámításon alapuló értékelés.

Erdőértékelési megfontolások

Az 1990-es évektől sok tanulmány készült az erdővagyon számbavételéről, az erdővagyon értékeléséről. A hosszabb anyagok (Márkus-Mészáros könyv, jegyzet, tanfolyami segédlet stb.) helyett itt csak rövidebb szakanyagokra hivatkozok, amelyek a számviteli összefüggéseket is érintik.

Az erdészeti eredményszámítás problémái az erdővagyon értékelés hiányában

Lett Béla – Mészáros Károly – Stark Magdolna

Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron

A tanulmány az erdővagyon értékelés fontosságára hívja fel a figyelmet a számvitelhez.

A számviteli törvény és alkalmazása

A számvitel célja a gazdálkodók vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetének reális bemutatása. A vagyoni helyzetről a mérleg, a jövedelmezőségről az eredménykimutatás nyújt tájékoztatást, ezek között a kapcsolatot az ún. mérleg szerinti eredmény biztosítja. (Ez általánosságban is sok problémával jár, de az erdőgazdálkodás sajátosságai miatt a nehézségek fokozottabbak.)

Mérleg		Eredménykimutatás	
Eszközök	Források	Költség, ráfordítás	Hozam, árbevétel
A. Befektetett eszk.	D. Saját tőke	A. Üzemi eredmény	
- Tárgyi eszközök	- Jegyzett tőke	B. Pénzügyi műveletek eredmény	
B. Forgó eszközök	- Tartalékok	C. Szokásos vállalk. eredmény	
- Készletek	- Mérleg sz. eredmény	D. Rendkívüli eredmény	
- Követelések	E. Céltartalékok	E. Adózás előtti eredmény	
- Értékpap., Pénzeszk.	F. Kötelezettségek	F. Adózott eredmény	
C. Aktív időb. elhat.	G. Passzív időb. elhat.	G. Mérleg szerinti eredmény	

A számviteli logika és technika biztosítja, hogy a vázolt négy oszlopos könyvviteli rendszerben a mérlegnél és az eredménykimutatásnál megjelenő mérleg szerinti eredmény megegyezik. Ezt az eredménykimutatási tételek változásához kapcsolódó eszköz (vagyon) – forrás mérlegelemekre ható változtatás oldja meg.

Az erdővagyon és az erdőgazdálkodás számvitele azonban számos sajátosságot is tartalmaz. A számvitelben az erdőt specialitásai miatt értékkel általában nem szerepeltetik, vagyonváltozása nincs kimutatva. Korábban a kimutatásokban, beszámolóknak az erdő általában nem szerepelt értékkel, megjelenítése a piactudományokban sem teljes körű. (A számvitelben sem az erdőfelújítást, sem az erdőtelepítést nem aktiválták az erdőgazdálkodók (tulajdonosok), a piactudományban a költségként való elszámolás megengedett.) **A számviteli lehetőségei az erdővagyon-érték megjelenítésében szerények, ezért jelenleg a vagyonérdekeltségű erdőgazdálkodás vizsgálata szempontjából a kiemelt vagyonváltozások számviteli nyilvántartásával sem rendelkezünk.**

A hozamok és a ráfordítások az erdő számviteli értékére nem hatnak, a termék termeléséhez kapcsolódnak. Az eredménykimutatásban tehát az árbevétel és a ráfordítás elemek jelentkeznek (pedig az erdővagyon változás hatása jelentős lehet).

Az erdőérték-számítás megítélése

Az erdőérték-számítás gyakorlati alkalmazásának szükségessége Magyarországon ritkán merült fel (ilyen, ennyire) artikuláltan az elmúlt századokban és évtizedekben, mint napjainkban. Manapság az értékszámítás felhasználására kerülhet sor a vagyonérték megállapításánál, a kárértékelésnél, az ármegállapításnál, a hatásvizsgálatokban és egyéb különleges esetekben. Az elmúlt években az állami erdővagyon egyes elemeinek a felmérése történt meg az alábbiak szerint.

- *Néhány állami vállalat többcélú komplex értékelése. Az értékelés közvetett kiváltó oka az erdő és az erdőgazdálkodó értékesítésének előkészítése volt.*
- *Az erdészeti és faipari részvénytársaságok föld- és élőfakészlet vagyonának értékelése. Az értékelést 1994-ben az 1993. évi ár és költség bázisán végezte el az erre szerveződött kutatócsoport (amelyben az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet jogelődjének dolgozói is szerepeltek). Az állami tulajdonban lévő nemzeti erdővagyonból a föld vagyon és a faállomány vagyon értékelése történt meg.*

Az elméleti-gyakorlati hiányok pótlására a Soproni Egyetemen szervezett Erdőérték- és kárérték számítási tanfolyamon százhusz fő szerzett szakképzettséget, megjelent a Márkus – Mészáros szerzőpáros Erdőérték-számítás című könyve.

Nem sikerült elérni viszont

- az egységes erdőértékelési irányelv kiadását (a német nyelvterületű gyakorlat szerint),
- az erdő- és kárérték számítási szakértői tevékenység szabályozását,
- a vagyonszerzési illeték megállapításához az erdőingatlan értékét meghatározó módszer elfogadtatását stb.

Heves vita övezte, és követte az erdészetben folyó tulajdonos változást, amikor a vagyonnevesítés és az úgynevezett kárpótlás során az árverés kori induló értékek meghatározása a mezőgazdasággal analóg eljárással történt (az aranykorona alapján).

Az erdőgazdálkodási jövedelem és az erdővagyon összefüggésének problémái

Jelentős problémának ítéljük meg a gazdálkodás értékelésében a vagyonváltozás figyelembevételének elmaradását, a továbbra is naturáliákra irányuló tervezést, ellenőrzést és elemzést. Ez különösen fontos most Magyarországon, mert élesen elkülönül az erdőtulajdonos, az erdővagyon kezelő (erdőgazdálkodó) és a végrehajtó (az erdészeti munkák kivitelezője).

A gazdasági megítélést egyéb kérdések lassú tisztázása is nehezítette, pl. **a számviteli törvény értelmezése az erdőfelújítási ráfordítások elszámolásakor** (aktiválandó felújítás vagy éves eredményt terhelő közvetett költség).

Az erdőfelújítás aktiválása a kritikus években a jövedelmezőséget javította, a befektetett eszközállományt a felújítás költség szintjén az erdőgazdálkodónál növelte. Több évig tartó szakmai vita után a piacgazdaságokban általános eljárás került a számviteli törvényben is nevesítetten alkalmazandóvá (az erdőfelújítás költségként kerül elszámolásra a továbbiakban). **Az aktivált állomány kivezetése az eredményes 1995. évben a befektetett eszközértéket, a saját tőkét lecsökkentette.** A vagyon és a jövedelem megítélésében a számvitel szerepe tehát nem elhanyagolható (a 19 erdészeti részvénytársaság példáján – millió Ft):

Az erdőgazdasági társaságok tulajdonosi követelményrendszere

Az erdőgazdasági társaságok elsődleges feladata az állami erdővagyon kezelése, folyamatos gyarapítása. Alapkövetelmény az érvényes üzemterv előírásainak betartása és az üzemtervi lehetőségek ésszerű kihasználása.

A tulajdonos ennek teljesítését két időtávon értékelheti:

Az üzemtervezés ciklusához igazodó 10 év és ennek egyszeri félidőben történő vizsgálata (5 évenként). Az értékelési szempontok:

- A **termőhely** lehetőségeinek kihasználása az erdőföld aktuális értéke/potenciális értéke mutató alapján.
- A **faállomány értéke a környező módszer alapján. A számítás összehasonlító ár- és költségszinten történik.** Figyelmen kívül hagyott költségek: az EFJ rendszer torzító hatása, vállalati általános költségek.
- Mindkét vagyonelem esetében minimális cél a szinten tartás. Az értékelés természetesen figyelembe kell, hogy vegye a vállalattól független események módosító hatását.

Az erdővagyon értékelési módszerének közgazdasági szempontrendszere

Lett Béla – Mészáros Károly – Marosi György

Nyugat-Magyarországi Egyetem – ERTI

A KVI az erdővagyon értékelési és számviteli közteleleztségéhez folyamatosan szakvéleményt kért, amelyet az erdőértékelések (állami erdővagyon), jogszabály-tervezetek, tanulmányok alapján tájékoztató jelleggel, döntés előkészítési céllal dolgoztunk ki.

A jogszabály azonban nem készült el, az erdőértékelést nem rendelték meg.

Az anyag néhány helyen aktualizálást tartalmaz.

(1) Az állami erdővagyon legfontosabb elemei a következők:

- ☐ erdőföld,
- ☐ élőfakészlet,
+Szén-CO2 kvóta
- ☐ vadállomány,
 - egyéb állat és növényfajok,
- ☐ az erdei ökoszisztéma mint egységes értékobjektum,
 - az erdő rekreációs (üdülési) hatása,
- ☐ és védelmi szolgáltatásai, amelyek közül kiemelt jelentőségűvé váltak az erdei ökoszisztémákban megtestesülő természeti értékek..

Az állami és a kezelői vagyon nem különül el gazdaságilag minden esetben egymástól (feltártság hatása, telepített erdők stb.).

Az állami erdővagyon hasznosulása szempontjából célszerű különválasztani a gazdasági rendeltetési (önfinanszírozó) erdőket a közérdekből fenntartandóktól.

Erdészeti hatósági rendeltetés szerinti besorolás alapján: gazdasági és különleges (védett+N2000) szétválasztása.

Az erdővagyon egyes elemei elkülöníthetők felhasználásuk szempontjából aszerint, hogy az erdőgazdálkodás teljesítménye a piaci folyamatokban pénzügyi ellenszolgáltatásban részesül-e, vagy nemzetgazdasági szinten jóléti funkcióként bocsátják a társadalom (gazdálkodók, lakosság) rendelkezésére.

**(2) Az erdővagyon nyilvántartási kötelezettsége –
(Tulajdonosi joggyakorló – Vagyonkezelő)**

Az 1996. évi LIV. törvény az erdőről és az erdő védelméről (végrehajtására a 29/1997 FM rend.) kimondja, hogy az erdőt és az erdőgazdálkodót az ÁESZ nyilvántartásba veszi, az információkat az Országos Erdőállomány Adattár tartalmazza.

Az 1996. évi LIII. és LV. törvények taglalják a erdővel kapcsolatos természetvédelmi értékek és vadgazdálkodási előírásokat, tervezési kötelezettségeket, de nem térnek ki ezen vagyonelemek értékelésére és pénzügyi nyilvántartására.

Az 1994. évi LV. törvény a termőföldről és az 1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról vonatkozik az erdőkre is a tulajdon, a kezelő, a művelési ág, illetve a földminősítés (kataszteri tiszta jövedelem – aranykorona) vonatkozásában.

Az 1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról, valamint az ezt konkretizáló **183/1996. sz. kormányrendelet** a kincstári vagyon kezeléséről, értékesítéséről és az e vagyonnal kapcsolatos egyéb kötelezettségekről rendelkezik a kincstári vagyon vagyonkezeléséről,

nyilvántartásáról (**vagyongatászer**), az elszámolásról és a gazdálkodási adatok (bevételek, költségek és ráfordítások) megjelenítéséről. A hivatkozott törvény 109. § (5) bekezdése szerint a vállalkozási tevékenységből származó bevételt elkülönítetten kell nyilvántartani.

(3) Az erdővagyon értékelésének céljai

Általános értékelési célok:

- ☐ Vagyonérték megállapítás (elsősorban a tulajdonos vagyoni helyzetének informálására) és annak változása (pl. kalamitások nagysága és hatása),
- ☐ A vagyonnak az üzemi egységenkénti részletezése,
- ☐ A vagyon és az eredmény viszonyának elemzése,
- ☐ Alapul szolgál az üzemi és erdőszettpolitikai érdekek érvényesítéséhez,
- ☐ Adók megállapítása,
- ☐ Közvélemény formálása, a közönségkapcsolatok (PR).

A jelenlegi helyzetben különleges értékelési célként merül fel:

- ☐ **A törvényi kötelezettség teljesítése** az ÁHT és az SZVT és az Ingatlannyilvántartás, valamint a Kormányrendeletek előírásai szerint. (**Piaci-forgalmi – nyilvántartási-komplex**)
- ☐ A vagyonkezelői díj mértékének megállapítása a KVI részéről.
- ☐ A vagyonkezelő tulajdonosa (ÁPV Rt.) részéről a gazdálkodás tartamos eredményének megállapítása.

(4) Az értékelési módszerek (vagyonelemenként és célonként részletezve)

Erdőföld

Földpiac hiányában a piac értékítéletére alapozott forgalmi értékek nem állnak rendelkezésre. Állami erdővagyon esetében a forgalom korlátozott és a vagyonkezelő joga erre nem terjed ki. Az értékelés (aktuális és potenciális érték) a faanyagtermesztés hozadékának tőkésítésével lehetséges piaci jellegű számítással (Faustmann – König, Járó, Z. – Márkus L. eljárásai).

Élőfakészlet-vagyon

A vagyonelem a hozadéki elv alapján a költség- várható- ill. kitermelési érték segítségével előállított korértékgörbék (Márkus L. – Mészáros K.), illetve az ebből származtatható korértékfaktoros eljárásokkal (BLUME, 1947) értékelhető a szakirodalomban elfogadott módszerek szerint.

Erdészeti üzemek (erdészetek, részvénytársaság egésze) értékelése a járadék elv alapján lehetséges az üzleti értékszámítással (Marosi Gy. – Lett B.), vagy a szabályozáshoz kötött járadék szerinti érték (Szentkúti F. – Mészáros K.) segítségével.

Erdei vadállomány értéke meghatározható Márkus L. eljárásával, amely a piaci elemekre épülve a húsértéket és trófeaértéket veszi figyelembe.

Az erdők üdülési értéke

Az erdők üdülési értékét Héjj B. (1980) az üdülőterületek relatív használati értékszámát meghatározó súlyszámok alapján a természeti adottságok, a berendezettség és a szolgáltatások értékeiből származtatta. Halász T. az erdő immateriális értékét a termőhely ökológiai veszélyeztetettsége és az erdők környezeti védőhatására alapozta.

Megjegyezzük, hogy az erdők infrastrukturális funkcióinak értékelésére elfogadott mikro-ökonómiai módszerek az

- ☐ Utazási költségmódszer ("Travel Cost Method"),
- ☐ Feltételes értékelés ("Contingent Valuation Method"),
- ☐ Implicit ármódszer ("Hedonic Price Method").

Magyarországon még kísérleti jelleggel sem kerültek meghatározásra, külföldön (USA, Németország stb.) is csak "pilot project" jelleggel egyes kisebb területen alkalmazzák őket. Az infrastrukturális funkciók értékelése nemzetközileg sem megoldott, számos értékelés problémát okoz. Az egyéb eljárások pedig nem teljesítik az értékeléssel szemben elvárt kritériumokat.

Az értékelési módszerek egy része nem a vagyon abszolút értékének meghatározására, hanem a vagyonváltozásra irányul. Ezek az eljárások az egyes vagyonelemekre felállítható ún. "mérlegegyenletek" módszerén alapulnak és naturáliákra (Király L. – Magas L.) vagy értékviszonyokra (Király L. – Mészáros K.) irányulnak. Ide sorolható az ÁESZ által készített mérlegbeszámoló rendszere is, hiszen számos vagyonváltozási problémára irányul.

(5) Az értékelések pontossága

A piaci alapú pénzegységben kifejezett értékelési módszerek esetében a naturális adatok pontatlanságát (élőfakészlet jellemzők kb. 10–20%) meghaladóan az élőfakészletérték esetében egyes erdőrészek vonatkozásában 20–30%-ra tehetjük, de a vagyonérték pontatlanságok magasabb egység szinten az eltérések kiegyenlítéséből adódóan már jóval kisebb mértékűek. Az egyéb vagyonelemek értékelési pontatlansága (erdőföld, erdőtömb, vad, stb.) ennél jóval nagyobb. Az infrastrukturális funkciók és kiemelten a természetvédelmi értékek esetében az eljárások bizonytalansága miatt nem beszélhetünk értékelési pontosságról.

Látható, hogy az erdőben a gazdálkodás miatt évenként bekövetkező változások mértéke jóval alacsonyabb, mint a meghatározható pontosság, ezért csak nagyobb időtávlatban (5-10 év) célszerű és lehetséges a vagyon változás irányának megbízható megítéléséhez a vagyonértékelés.

Az erdőföld esetében az ingatlanforgalmi adatok nem állnak rendelkezésre, ezért a hozadéki elvű értékelés lehetséges, amint az korábban meg is történt az ÁV Rt. erdőgazdaságokra (1994), amelyet azok módszertanilag nem kifogásoltak. Ehhez az adatszolgáltatás a részvénytársaságok (esetleg erdészeteik), illetve az Agrár Ügyvezető Igazgatóság szintjén lehetséges.

Az élőfakészlet meghatározása is feltételezi az árbevétel és költségadatok hasonló bontású szolgáltatását, amelyek feldolgozásához BLUME-féle korértékfaktoros eljárás nemzetközileg, a Márkus- Mészáros féle eljárás hazai viszonyok között elfogadottnak tekinthető. Az ÁV Rt. megbízásából a Soproni Egyetem, ÁESZ, ERTI munkatársaiból alakult ökonómiai munkacsoport az erdészeti részvénytársaságok bevonásával a számításokat elvégezte, és annak alapján később Lett B. az ÁV Rt. teljes föld és erdővagyonát auditálta, amely az ÁV Rt. "0"-ás számlaosztályába (a könyvvizsgáló és az Állami Számvevőszék által elfogadottnak) bekerült.

Az egyéb értékelések esetén speciális adatgyűjtésre van szükség, amely kiterjed számos nem az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó területre is.

A nemzetközi és a hazai tapasztalatok alapján piaci alapú pénzegységben kifejezett vagyonértékelés az erdőföld és az élőfakészlet vagyonelemekre végezhető el, amelyek a mérleg alatti sorban a "0"-ás számlaosztályba kerülhetnek. A fentebb javasolt eljárások alkalmazását javasoljuk elvégeztetni a korábban is tevékenykedő ökonómiai munkacsoport megbízásával.

Kíváncsú ideiglenes értékelési irányelvek kiadása, amely szabályozza többek között az itt alkalmazható módszerek felhasználását, de hasonlóan a Németországban kiadott "WALD R' 91" irányelvhez segítheti a különböző károk, illetve a magán tulajdonú erdőgazdálkodás során felmerülő értékelési problémák megoldását is.

A felmérések megismétlése 10, illetve 5 évenként ajánlott, vagy az üzemtervezési erdő-leltározásokhoz kapcsolható.

Sopron, 1999. július 9.

A Kincstári Vagyoni Igazgatóság nyilvántartása

A Kincstári Vagyoni Igazgatóság (továbbiakban: KVI) 1996. január 1-től a pénzügyminiszter felügyelete alatt álló központi költségvetési szerv, amely a Magyar Állam kincstári vagyona feletti tulajdonosi jogok egyik gyakorlója. A kincstári vagyon az állam tulajdonában lévő, állami feladat ellátását szolgáló vagyon, amely a társadalom működését, a nemzetgazdaság céljainak megvalósítását segíti elő. A KVI a kincstári vagyon tekintetében a Magyar Állam nevében tulajdonosi jogokat gyakorol, illetve polgári jogviszonyokban ellátja az állam képviselőt. A KVI az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Áht.) alapján „sui generis” vagyonkezelő, azaz saját jogon kezeli a kincstári vagyont, illetve központi és területi szervezeti egységein keresztül vagyonkezelési szerződéseket köt, vagyontárgyakat értékesít, informatikai vagyontárgyat állít össze és működtet, tulajdonosi ellenőrzést végez, illetve peres ügyekben ellátja az állam képviselőt.

A KVI közvetlen vagyonkezelésébe azok a vagyonelemek tartoznak, amelyek értékesítésükig, illetve vagyonkezelésbe adásukig ideiglenes gondozást igényelnek. Ezeken a feladatokon túl a kincstári vagyon kezelését központi költségvetési szervek, továbbá köztisztviselők és egyéb vagyonkezelők végzik. A vagyonkezelő kiválasztása rendszerint pályázat útján történik. A vagyonkezelő a vagyonkezelésében lévő kincstári vagyonnal rendeltetésszerűen, az általában elvárható gondossággal köteles gazdálkodni, a kincstári vagyonra vonatkozó előírások betartása mellett.

A kincstári vagyon nyilvántartása a több mint 10 millió vagyonelemet tartalmazó számítógépes vagyontárgyszterben történik.

4.4. Számvitel

1991. évi XVIII tv a számvitelről 1996.01.01-től – 2000.12.31-ig

(21. §) (1) A mérlegben eszközként kell kimutatni a befektetett eszközöket, a forgóeszközöket és az aktív időbeli elhatárolásokat.

(2) Az eszközöket rendeltetésük, használatuk alapján kell a befektetett eszközök vagy a forgóeszközök közé sorolni.

(3) A vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a kezelésbe vett, a kincstári vagyon részét képező – az (1) bekezdés szerinti – eszközöket is a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben (5. melléklet).

Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 109. § (1). Hatályos: 1996. I. 1-től

(22. §) (5) A tárgyi eszközök között azokat az anyagi eszközöket (földterület, telek, telkesítés, **erdő**, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés) kell kimutatni, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják a vállalkozási tevékenységet, függetlenül attól, hogy üzembe helyezésre kerültek-e vagy sem (ideértve a koncessziós szerződés alapján beszerzett, megvalósított eszközöket is).

Megállapította: 1995. évi CV. törvény 109. § (2). Hatályos: 1996. I. 1-től.

Erdőfelújítás elszámolása

1996.01.01-től – 2000.12.31-ig

(35. §) (3) A tárgyi eszköznél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka (a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, **az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka kivételével**) költségét is. *Megállapította: 1995. évi CV. törvény 109. § (3). Hatályos: 1996. I. 1-től.*

(35. §) (7) A tárgyi eszköznél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka költségét is, **kivéve** a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, **továbbá az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka költségeit.**

Megállapította: 1996. évi CXV. törvény 23. §. Hatályos: 1997. I. 1-től.

93. § (1) A törvény hatálybalépésének napjával rendező mérleget és eredménykimutatást, illetve egyszerűsített mérleget kell készíteni annak érdekében, hogy a korábbi előírások szerint készült mérleg és eredménykimutatás, illetve vagyonkimutatás, egyéb évváró beszámoló a törvényben foglaltaknak megfelelő legyen. A rendező mérleg és eredménykimutatás, illetve egyszerűsített mérleg elkészítésének részletes szabályait a pénzügyminiszter rendeletben állapítja meg.

(4) A 35. § (3) bekezdésében foglaltakat az 1995. évben végzett erdőfelújításra is alkalmazni kell.

(5) A vállalkozó mérlegében levő, erdőfelújításként aktivált erdőállomány értékét az 1995. évi éves beszámoló készítése során a tőketartalékkal szemben kell kivезetni.

1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról 1-109.§

A KINCSTÁRI VAGYON³⁰

Beiktatta: **1995. évi CV. törvény 89. §.** Hatályos: 1996. I. 1-től.

109/A. §³¹ (1) Kincstári vagyon **az állami feladat ellátását szolgáló vagyon**, amely a társadalom működését, a nemzetgazdaság céljai megvalósítását segíti elő.

109/B. §³² A kincstári vagyonba tartozik:

d) kincstári vagyon továbbá az állami tulajdonban levő

1. műemlékingatlan,

2. védett természeti terület,

3. termőföld, ha törvény másként nem rendelkezik,

4. erdő,

³⁰ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 89. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

³¹ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 89. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

³² Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 90. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

109/C. §³³ (1)³⁴ A kincstári vagyonért felelős miniszter a kincstári vagyon felett a Magyar Állam nevében őt megillető tulajdonosi jogok gyakorlását a KVI útján látja el, ebben az esetben a kincstári vagyonnal kapcsolatos polgári jogviszonyban az államot a KVI képviseli.

109/F. §³⁵ (1) Az e törvény hatálybalépésekor a központi költségvetési szervek által kezelt – a feladatellátáshoz e törvényben meghatározott – kincstári vagyonra vonatkozó jogot az e törvény által meghatározott **vagyonkezelői jognak kell tekinteni.**

(2)³⁶ A kincstári vagyon tárgyai felett vagyonkezelői jogot gyakorolhat

c) az állami tulajdonban lévő erdő és az azzal szerves egységet képező egyéb földterületek esetében az a 100%-ig állami tulajdonban lévő erdőgazdasági társaság, amellyel – a környezetvédelmi és vízügyi miniszter egyetértésével – a Nemzeti Földalap Kezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) vagyonkezelési szerződést köt,

Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

109/G. §³⁷ (1)³⁸ A vagyonkezelői jog jogosultját – ha jogszabály másként nem rendelkezik – megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei – ideértve a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény szerinti könyvvezetési és beszámolókészítési kötelezettséget is – azzal, hogy a vagyont nem értékesítheti, illetve arra zálogjogot, illetve haszonélvezeti jogot nem alapíthat. A vagyonkezelő a vagyonkezelői jogát írásbeli megállapodás alapján és a KVI-vel kötött megállapodásban foglalt, akár a versenyeztetés alól is felmentést biztosító feltételek szerint, ellenérték fejében – központi költségvetési szervek egymás közti ügylete esetén ingyenesen is – átruházhatja – a vagyonhoz kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel együtt – a vagyon kezelésére jogosult más szervre, a KVI egyidejű értesítése mellett. A vagyonkezelői jog átruházása esetén a KVI-vel kötött vagyonkezelési szerződés a szükséges módosítások átvezetésével továbbra is hatályban marad. **A kincstári vagyon kezelésére vonatkozó szakmai feltételeket a Kormány rendeletben állapítja meg.** Az átruházás joga a 109/K. § (6) bekezdésében meghatározott használatot csak az ott meghatározott feltétellel illeti meg.

(2)³⁹ Ingatlanra vonatkozóan a vagyonkezelői jog megszerzéséhez az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés is szükséges. A 109/F. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó szervek bejegyzett kezelői jogát az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés módosítása nélkül bejegyzett vagyonkezelői jognak kell tekinteni. A KVI a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével köteles gondoskodni a kincstári vagyonba tartozó ingatlanok tekintetében a Magyar Államot és a vagyonkezelőt megillető jogok ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetéséről.

³³ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 91. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

³⁴ Megállapította: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (44). Hatályos: 2000. I. 1-től.

³⁵ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 94. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

³⁶ Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

³⁷ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 95. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

³⁸ Megállapította: 1998. évi XC. törvény 80. § (38). Az utolsó mondatot beiktatta: 1999. évi CXXV. törvény 62. § (54). Hatályos: 2000. I. 1-től.

³⁹ Megállapította: 1998. évi XC. törvény 80. § (39). Hatályos: 1999. I. 1-től.

4.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ)

401 Jelentés az ÁPV Rt. 1996. évi tevékenységének ellenőrzéséről

(1.4.) A hozzárendelt vagyon értékesítésével és hasznosításával kapcsolatos bevételek és kiadások, valamint kötelezettségek és követelések alakulása

Az ÁPV Rt. a privatizációs törvényben rögzített követelmények értelmében a hozzárendelt vagyon értékesítésével és hasznosításával kapcsolatos bevételeket és kiadásokat elkülönítetten tartja nyilván, e nyilvántartásra nem terjed ki a számviteli törvény hatálya. A privatizációs törvény 21. § és 22. § szerint az elkülönített nyilvántartást a privatizációért felelős tárca nélküli miniszter hagyta jóvá. A 87/1996. kormányrendelet a mérvadó.

(2.4.2.) Az ÁPV Rt. vagyonkezelési szervezete és működése

Új szervezésű az *1996. április 1-jével létrehozott Vagyonkezelői Ügyvezető Igazgatóság*. Az egységhez rendelt portfóliót nem szakágazati, hanem vagyonkezelési szempontok alapján alakították ki. Az igazgatóság látja el az aranyrészvényeken alapuló márkavédelmi tevékenységet (Pick, Herz, Herendi és Zsolnai Porcelán), **az 100%-ban állami tulajdonban megtartott erdőgazdasági portfólió** és a Tokaj kereskedőház vagyonkezelését, ...

(3.4.) A tartós állami tulajdon értéke, változása 1996. évben

A privatizációs törvény 7. §-a szerint a hozzárendelt vagyon, illetve annak meghatározott hányada tartós állami tulajdonban marad, ha a vagyon, illetve az azt működtető társaság

- országos közüzemi szolgáltató,
- nemzetgazdasági szempontból stratégiai jelentőségű,
- honvédelmi, vagy más különleges célt szolgál.

A tartósan állami tulajdonban maradó társaságokat, az állami tulajdon mértékét (amely nem lehet kevesebb 50% + 1 szavazatot biztosító hányadnál) a privatizációs törvény melléklete rögzíti. Az állam tulajdonosi jogait kivételesen 25% + 1 szavazati aránnyal vagy szavazatsöbbségi részvény kikötésével is biztosíthatja.

Az ÁPV Rt. tulajdona a tartós tulajdoni körbe tartozó gazdálkodó szervezetekben:

	ÁPV Rt. tulajdon gazdálkodó szervezetekben		Ebből az előírt tartós tulajdoni hányad alapján		
		vagyon	tartós állami tulajdon van	vagyon	részarány
	db	milliárd Ft	db	milliárd Ft	%
Mezőgazdaság	27	37,5	27	28,2	74,5
Erdőgazdálkodás	19	23,5	19	23,5	100,0
Energia szektor	22	535,3	2	191,8	35,8
Volán társaságok	29	26,2	29	13,8	52,7
Egyéb	12	121,0	12	289,6	74,1
Összesen	109	743,8	89	346,8	46,6

Az agrárium, az erdőgazdálkodás súlya elenyésző, de megítélése speciális.

(3.5.) Az ÁPV Rt.-hez tartozó termőföld

1990. évet megelőzően Magyarországon 127 állami gazdaság működött, összesen mintegy 969 ezer hektáron, melynek aranykorona értéke 18,7 millió volt.

Az ÁPV Rt. jogelőd szervezetei közül:

... az ÁVÜ 1993-as hatállyal az állami gazdaságok és kombinátok kezelői jogát a mezőgazdasági művelés alatt álló termőföldekről elvonta, azzal, hogy a termőföld nem lehet társasági vagy, az állami tulajdonban marad. A kárpótlásra vonatkozó törvények elfogadását követően 1995. júniusáig, az ÁPV Rt. megalakulásáig, kárpótlási célra 311 ezer hektár, alkalmazottaknak (20 aranykorona értékű juttatásra) 50 ezer hektár, tangazdaságoknak és egyéb jogcímenek 19 ezer hektár területet adtak át. Így a maradék földterületből alakult ki az **ÁPV Rt. kezelésében lévő mai termőföld vagy, amelyről ma már – az 1996. évi felmérésük alapján – tulajdoni lapokkal alátámasztott nyilvántartással rendelkeznek.**

Az ÁPV Rt. tulajdonosi joggyakorlása alá 414 ezer hektár tartozik 7,7 millió aranykorona értékben.

Az Igazgatóság 200/1996. (III. 27.) határozatával elrendelte a termőföldekkel kapcsolatos személyi és tárgyi feltételek megszervezését, illetve az ÁPV Rt. földügyeivel kapcsolatos feladatterv elkészítését és **megfogalmazták egy földleltár kialakításának** szükségességét.

Az Igazgatóság 1997-ben rendelte el **számítógépes termőföld-nyilvántartási rendszer létrehozását, amely csatlakoztatható a földhivatalok adtabankjához,** illetve alkalmas a haszonbérlok nyilvántartására, a haszonbérleti díjak számlázására, stb.

A jelenlegi nyilvántartó a termőföldet területi mértékegységben (hektár) és aranykorona értéken mutatja ki, **vagyoni értékének meghatározás ma csak becslések alapján lehetséges.** Ennek a **vagyonelemnek az értékét ma meghatározni szinte lehetetlen – legnagyobb értéke, az újra nem termelhetősége, ma a piaci árakban egyáltalán nem tükröződik** (A forgalmi értékek is alacsonyok voltak – LB).

9830 Jelentés az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. hozzárendelt vagyonnal kapcsolatos 1997. évi tevékenységének ellenőrzéséről

Az ÁSZ ellenőrzés célja: annak megállapítása volt, hogy az ÁPV Rt. 1997. évi tevékenysége megfelelt-e a jogszabályokban és a belső szabályzatokban előírtaknak.

Biztosította-e számviteli rendszere az előirányzatok figyelemmel kísérését, tudott-e megfelelő adatokat szolgáltatni a gazdasági folyamatok elemzéséhez, értékeléséhez.

Az 1980-as évek végén, az 1990-es évek elején a régi típusú gazdálkodó szervezetekből átalakult 1300 gazdasági társaság közül a privatizáció nyolc éve alatt 1110 társaságot teljesen sikerült értékesíteni. A privatizációból befolyt összes bevétel ebben az időszakban folyó áron 1.400 milliárd Ft volt. Az ÁPV Rt. előző évi értékesítési bevétele tehát arányában is jelentős, hiszen 25%-ot tesz ki.

1997. év végére a tömeges privatizáció jó része befejeződött.

Az erdőgazdasági portfólió, valamint az egyes agrár társaságok reorganizációja

A rendelkezésre álló reorganizációs keret felosztása előtt az ÁPV Rt. tájékozódott – az erdőgazdaságok által benyújtott üzleti tervek alapján –, az egyes társaságok támogatási szükségletéről. Megállapították, hogy többségükönél szükséges a támogatás, hisz ilyen módon

jutnak forráshoz az elmaradt fejlesztések megvalósítására. Az erdőgazdasági társaságok termelő-berendezéseinek állapota, a kapcsolódó infrastruktúra, az elmaradt pótlások hiánya egyre nagyobb összeget igényel. Egyes társaságoknál azonban a benyújtott igényt gazdasági számítások nem támasztották alá. A reorganizáció célja a csőd eljárások megelőzése, valamint az elmaradt infrastruktúrális beruházások megvalósítása volt.

Az ország 1,7 millió hektár erdőterületéből az ÁPV Rt. 19 erdőgazdasága mintegy 962 ezer hektár állami erdőt és egyéb földterületet kezel.

Az 1997-ben hatályba lépett "az erdőről és az erdő védelméről", "a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról" és "a természet védelméről" szóló törvények végrehajtása a gazdálkodás eredményességére jelentős hatással lehetnek.

A társaságok a jelenlegi törvényi szabályozás szerint 100%-ig tartósan állami tulajdonban vannak, a reorganizáció tulajdonosi befektetésnek minősül és hosszabb távú elképzelések megvalósítását célozza. *Az erdészeti társaságok csak részben profitorientáltak, a környezetvédelmi és egyéb – a társadalomra előnyös – hatások nem mérhetők és számszerűsíthetők, ezért a megtérülés csak hosszabb távon várható.*

Ebben a szellemben készítette el az ÁPV Rt. a kormány-előterjesztést az erdészeti társaságok reorganizációjával kapcsolatban. A 2152/1997. (VI. 11.) Korm. határozat alapján összesen 14 társaságnál került a jegyzett tőke megemelésére, 1.960 millió Ft ráfordítással.

További, összesen 9 erdőgazdasági társaság esetében 770 millió Ft hitel felvételéhez az ÁPV Rt. készfizető kezességet vállalt. A hitelek kamatainak teljesítését szintén az ÁPV Rt. vállalta.

Az ÁPV Rt. tartós állami tulajdonú portfóliójába jelenleg **27 mezőgazdasági társaság tartozik**. A 27 agrár társaság 1997-ben 58,0 milliárd Ft saját tőkével és 28,7 milliárd Ft jegyzett tőkével rendelkezett. Összes árbevételük 108,5 milliárd Ft- volt.

E társaságoknál a forgótőke szint átlagosan 1997-ben 53% volt. A jövedelmezőség javításának célszerű módja – a jövedelem termelő beruházásokon túl – a közel 12 milliárd Ft nagyságrendű rövidlejáratú hitelállomány egy részének kiváltása.

Az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény határozza meg a **hozzárendelt vagyonba tartozó állami vagyon körét**, valamint intézkedik arról, hogy az ÁPV Rt. **saját vagyonával** való gazdálkodásától el kell különíteni az **ÁPV Rt.-hez rendelt vagyont** és az e vagyon értékesítésével és hasznosításával összefüggő bevételeket és kiadásokat.

A privatizációs törvény előírása szerint az erdő művelési ágú földterület nem tartozik az ÁPV Rt.-hez, azt át kell adnia a Kincstári Vagyoni Igazgatóságnak.

Az ÁPV Rt megalakításával az állami tulajdonú termőföld és erdővagyon tulajdonosi joggyakorlója a KVI lett. A társasági vagyon és a dologi vagyon miatt ezt az ÁSZ jelentést ide iktatjuk be.

404 Jelentés a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonkezelő és hasznosító tevékenységének vizsgálatáról

A Kincstári Vagyoni Igazgatóságot az államháztartási reform keretében állították fel abból a célból, hogy az állam tulajdonosi jogait gyakorolja a kincstári vagyon felett. Működését 1996. január 1-ével kezdte meg, a korábbi vagyonkezeléssel foglalkozó szervezetek jogutódjaként.

A **kincstári vagyon fogalmának definiálatlansága** rányomta bélyegét az állami vagyont kezelő szervezetek kialakítására és az általuk kezelt vagyon összetételére egyaránt.

Az államháztartási reform keretében 1995-ben átfogóan módosították az államháztartási törvényt. Ennek részeként törvényi szinten meghatározták a kincstári vagyonkört, a vagyonnal való gazdálkodás alapvető szabályait és 1996. január 1-ével **a KVSZ általános jogutódjaként felállították a Kincstári Vagyon Igazgatóságot, mint a kincstári vagyon kezeléséért felelős szervezetet**. Az átalakulással a jogelőd szervezethez képest mind a kincstári vagyonkörbe rendelt vagyon nagysága és összetétele, mind a Kincstár által ellátandó feladatok köre bővült és differenciálódott.

A **vagyonfelmérést nagyban hátráltatta a kincstári vagyon fogalmának tisztázatlansága**, ezért a vitatott kérdések megoldása érdekében megkezdődött a kincstári törvény előkészítése.

Az **1992. júniusában kihirdetett XXXVIII. számú törvény (államháztartásról)** szóló törvény, a továbbiakban Áht.) **általános elveket fogalmazott meg** utalással arra, hogy az egyes területek szabályozása későbbi törvények feladata lesz. E törvények hiányában **a kincstári vagyon tekintetében az Áht. légtüres térben mozgott**. A kincstári vagyonról szóló törvény megalkotása rendezhette volna azokat a problémákat, amelyeket a privatizációs intézmények tevékenységének összehozása és a gazdátlan funkciók betöltése vetett fel. Később **a privatizációs törvény megalkotásakor sem rendezték a tartós állami tulajdonra vonatkozó szabályokat csak az Áht. 1995. évi módosítása** hozta létre a Kincstári Vagyon Igazgatóságot és **határozta meg a kincstári vagyon fogalmát**. A törvény szerint a kincstári vagyonra és az e vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó szabályrendszert kormányrendelettel kell meghatározni. **A működés feltételeit szabályozó kormányrendelet megszületésére újabb egy évet kellett várni és a 183/1996. (XII. 11.) Kormányrendelet** gyakorlatilag 1997-től lépett életbe.

A **tulajdonosi jogok** az Áht. 106. §-a alapján a kincstári vagyon tekintetében a pénzügyminisztert illetik, aki e jogok tényleges gyakorlását a KVI útján látja el. A kincstári vagyon tárgyai felett vagyonkezelői jogot az Áht. 109/F. §-ában meghatározott szervezetek gyakorolhatnak. A 183/1996. Korm. rendelet szerint a vagyonkezelők központi költségvetési szervek, illetve egyéb vagyonkezelő természetes vagy jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező társaságok lehetnek. A KVI-vel kötött vagyonkezelői szerződés alapján törvényes lehetőség adódik akár **többlépcsős vagyonkezelői láncolat kialakulására. Ez rontja az áttekinthetőséget és az állam tulajdonosi érdekeinek érvényesítését**, továbbá megnehezítheti a vagyon KVI útján történő ellenőrzését.*

A **KVI felügyeleti szerve a Pénzügyminisztérium (PM)**, de a felügyeleti jogkörét meghatározó tevékenységelemeket **nem tartalmazza** a PM jelenleg érvényes **Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ)**, és nem tér ki erre a KVI Alapító Okirata sem.

A **KVI és jogelődjei kezelésében lévő kincstári vagyon** 1990-1996. között mind mennyiségében, mind összetételében jelentős mértékben változott, a vagyonkezelési, hasznosítási feladatkör is bővült és differenciálódott.

Az **állami tulajdonú vállalkozói és kincstári vagyon elkülönítése** a törvényi meghatározás ellenére **nem egyértelmű**. A két vagyonkezelő szervezet – **a KVI és az ÁPV Rt. – feladatkörében átfedések** tapasztalhatók.

A **vállalkozói vagyonátadással kapcsolatos tulajdonosi-kezelői jog változásának bejegyzését** nehezítette és időben hátráltatta, hogy az hatályon kívül helyezte a kezelői jogra vonatkozó törvényi rendelkezéseket. **1996. január 1-től megszűnt a kezelői jog fogalma, helyébe a vagyonkezelői jog lépett, ugyanakkor a privatizációs törvény tulajdonosi jog gyakorlójáról rendelkezik.**

A 183/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet vagyonkezelési szerződések megkötését írta elő a KVI számára, a központi költségvetési szervek kezelésében lévő kincstári vagyona 1997. december 31-i határidővel. **A kormányrendelet előírásai ellentmondásban vannak az Áht. vagyonkezelőkre előírt követelményeivel.**

Az állami erdővagyon tulajdonjogát az 1995. évi XXXIX. törvény, majd az azt követő pénzügyminisztériumi "Meghatalmazás" a KVI-re ruházta. Az ÁPV Rt. – az erdővagyon globális átadás-átvétele során – az 1994. december 31-i állapotnak megfelelő kimutatást szolgáltatott a KVI-nek (1. melléklet), azonban a korábbi *ÁVÜ-höz tartozó gazdaságok által használt vagyonelemek globális átadás-átvétele az ismételt kapcsolatfelvétel és levélváltás ellenére sem történt meg.*

A KVI nem rendelkezik a tulajdonosi szempontoknak megfelelő olyan erdőértékelési módszerrel, amely az erdőt, mint összetett vagyunkategóriát veszi figyelembe. (A forgalmi, hozami érték mellett eszmei értékek figyelembe, pénzügyi értékbe vételéről lenne szó. – LB)

Az állami tulajdonú erdőknek jelenleg több gazdája van (ÁPV Rt. – Erdőgazdasági Rt.-k, Erdészeti Hivatal, Természetvédelmi Hivatal) ezért nincs az erdőgazdálkodásnak összehangolt szabályozása. A KVI-nek – mint a tulajdonos képviselőjének – igen kevés ráhatása van az erdőgazdálkodásra. Az állami tulajdonú erdők jövőbeli kezelésével és a gazdálkodással kapcsolatos fontosabb elképzeléseket a **függelékben (nem ismert – LB)** mutatjuk be.

A pénzügyi-gazdasági területet kiszolgáló alrendszer megfelelően támogatja a szakterületet. A tárgyi eszköz-nyilvántartási rendszer azonban nincs direkt kapcsolatban a műszaki információs rendszerrel. *Az ingatlanok azonosítása az eltérő nyilvántartási szemlélet (objektumkód - téfelszám - helyrajzi szám) miatt nehézkes.*

A KVI számviteli munkája – a kezdeti problémák után – jelentős fejlődésen ment keresztül. A jelenlegi feladatok közül elsőséget kell kapjon a pénzügyi és számviteli adatok összeillesztése.

Javaslatok:

A Kincstári Vagyoni Igazgatóság

- **Dolgozza ki a kincstári vagyonhasznosítás elszámolási rendjét oly módon, hogy a nyilvántartott adatok a vagyonhasznosítás gazdaságosságának közgazdasági megítélésére és hatékonyságának elemzésére alkalmas legyen.**
- **Szorgalmazza, hogy az állami erdővagyon** átadása, illetve átvétele véglegesen megtörténjen az ÁPV Rt. – KVI között a volt ÁVÜ-höz tartozó vagyon esetében is.
- **Aktualizálja vagyonleltárát a kezelésébe utalt vagyonelemek **naturáliákban** történő kimutatásával.** A vagyonmozgás ellenőrizhetősége érdekében intézkedjen a vagyon-nyilvántartás folyamatos vezetéséről, felelős szakmai hitelesítéséről.

A vagyonátadás tulajdonosi-kezelői jog bejegyzését időben hátráltatta, **hogy az 1995. évi CV. tv. 115.§ (4) bekezdés (b) pontja hatályon kívül helyezte a kezelői jogra vonatkozó törvényi rendelkezéseket, 1996. január 1-től megszűnt a kezelői jog fogalma.** E törvény 117. §-a előírta, hogy **a kezelői jog helyébe a vagyonkezelői jog lép,** ugyanakkor a privatizációs törvény **a tulajdonosi jog gyakorlójáról** rendelkezik, ami az ÁPV Rt. bejegyzésénél késleltető tényező volt.

Ettől kezdve a KVI azon erőfeszítése, hogy az egyszerűsített eljárással jogerősen kisajátított, de a földhivatalok nyilvántartásában át nem vezetett ingatlanokra a Magyar Állam tulajdonjogát és a KVI kezelői jogát bejegyeztesse – az érvényes jogszabályok különböző értelmezéséből fakadóan – rendre meghiúsult.

Mivel a termelőszövetkezet a részletes állapot földkönyvben összes földjével egy tulajdoni lapszámon szerepelt – a széljegyzet figyelmen kívül hagyásával – elkülönítette a kárpótlásra többek között a kisajátított részt is, árverésen kárpótlásra meg is vették. Amikor a tulajdonos be akarta jegyeztetni, akkor derült ki, hogy a jogos tulajdonos az állam.

(1.6.) Állami tulajdonú erdők

A jogi háttér ismertetése

Az állam vállalkozói vagyonának értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény (az ún. privatizációs törvény) hatályba lépése előtt **az állami tulajdonban lévő erdők az Állami Vagyongazdálkodási Rt.-hez és az Állami Vagyongazdálkodási Igazgatósághoz**, valamint egyes központi költségvetési szervekhez tartoztak.

Az állami tulajdonú erdők és az azzal szerves egységet képező egyéb földterületek tekintetében a tulajdonosi jogok teljes körű gyakorlásával a pénzügyminiszter az 1995. augusztus 23-án kelt "Meghatalmazás"-ában a KVSZ-t bízta meg.

A Kincstári Erdők Osztályának létrehozása, szervezete és működése

A privatizációs törvény hatályba lépéséig és az azt követő pénzügyminiszteri "Meghatalmazás"-ig a KVI tevékenységi körébe az állami tulajdonú erdőkkel kapcsolatos tennivalók nem tartoztak bele és így – értelemszerűen – erre a feladatra, a problémák kezelésére szolgáló szervezete sem volt.

A Kincstári Erdők Osztályának (jelenleg: Kincstári Területek, Erdők és Környezetvédelem Osztálya) létrehozásáról a 23/1995. sz. igazgatói utasítás rendelkezett. A Kincstári Erdők Osztálya (továbbiakban: Osztály) 1995. október 1-én megalakult 4 fővel, az utasítás csupán jogi keretet adott a tényleges működéshez.

Komoly gondot jelentett a KVI számára az állami tulajdonú erdők "átvétele" az ÁPV Rt.-től.

Az erdővagyon globális átadás-átvétele során az ÁPV Rt. az állami erdők 1994. december 31-i állapotnak megfelelő – a naturáliákra és az erdőföld + élőfakészlet értékekre kiterjedő, társaságunkénti bontásban készített – kimutatást szolgáltatott a KVI-nek. (1. melléklet) A tárgyi eszköz nyilvántartásban jelenleg is ezen adattartalommal tartja nyilván a KVI az erdővagyon azon részét, amelyről információkkal rendelkezik.

Az erdővagyonnal kapcsolatos és nélkülözhetetlen dokumentumok (tulajdoni lapok, szerződések) nincsenek a KVI birtokában. A volt ÁVÜ-höz tartozó gazdaságok által használt vagyonelemek globális átadás-átvétele az ismételt kapcsolatfelvétel és levélváltás ellenére – az ellenőrzés befejezéséig – nem történt meg.

A KVI nem rendelkezik a tulajdonosi szempontoknak megfelelő olyan erdőértékelési módszerrel, amely az erdőket mint összetett vagyonteleket veszi figyelembe. Ezért a szervezet középtávú feladatai között tartja számon **egy olyan, a természeti vagyonelemek sajátosságait figyelembe vevő vagyoneértékelési módszer kidolgoztatását, amely megfelel a tulajdonosi joggyakorlásból adódó követelményeknek.**

A vagyonnyilvántartásban szereplő adatok valódisága azért kérdőjelezhető meg, mert nem szerencsés az a gyakorlat, hogy az erdővagyon értébecslésére az ÁPV Rt. egy hónapos határidőt adott az Erdészeti Szolgálatnak. Ilyen rövid idő alatt reális, minden részletre kiterjedő becslés nem készíthető. (Inkább nem véleményezem – LB)

Hazánkban 19 100%-os állami tulajdonú erdőgazdasági részvénytársaság működik. Felettük a tulajdonosi jogokat az ÁPV Rt. gyakorolja. **Mivel a privatizációs törvény rendelkezése folytán azok az erdők, ahol e részvénytársaságok a gazdálkodást végezték, kincstári tulajdonba mentek át és a szóban forgó erdők tulajdonjogai – megbízás alapján – a KVI-hez kerültek, szerződéssel kellett lehetővé tenni e szervezetek számára gazdálkodási tevékenységük folytatását.** (Ideiglenes vagyonkezelői szerződések – 2. melléklet)

A KVI e feladatot két lépcsőben oldotta meg:

A szerződéses jogviszony létrejöttéig – átmeneti időszakra – a 19 erdőgazdasági rt. részére felhatalmazást adott és ennek alapján az rt.-k jogszerű használóként tehettek eleget a 10 évre szóló erdőgazdálkodási előírásban foglaltaknak.

Ezt követően kidolgozták az ideiglenes vagyonkezelési szerződést. (2. melléklet)

Az ideiglenes vagyonkezelési szerződés világosan és pontosan rendszerezi a vagyonkezelő (erdőgazdasági rt.) jogait és kötelezettségeit, így a KVI ellenőrzési jogai (4.8., 4.9., 4.10. pont) maradéktalanul érvényesülnek.

A kirendeltségek erdőkkel kapcsolatos hatáskörét, feladatait rögzítő igazgatói utasítás az ellenőrzés befejezéséig nem készült. A 14 kirendeltségen lefolytatott helyszíni ellenőrzés során valamennyi kirendeltség-vezető kifogásolta az erdőkkel kapcsolatos centralizált ügyintézt.

Az állami tulajdonú föld elővásárlási jogán regisztrált vagyon hasznosítását a 1010/1992. (II. 3.) Korm. határozat végrehajtására kiadott **16/1993. (VI. 15.) PM** rendelet szabályozza. Ez elsősorban azokra az ingatlanokra vonatkozik, **ahol a föld és a felépítmény tulajdonjoga elvállik**, ahol a felépítmény tulajdonosa (ingyenes, tartós) földhasználati joggal rendelkezik. A felépítmény tulajdonosa nem kötelezhető az állami tulajdonú földterület megvásárlására, az csak kérelmére történhet.

A KVI számvitelét (és a szorosan hozzátartozó pénzügyet) az elmúlt években a PM és a Kormányzati Ellenőrzési Iroda több esetben vizsgálta és az Állami Számvevőszék költségvetés tervezéssel - végrehajtással kapcsolatos ellenőrzései is érintették ezeket a területeket.

Az ellenőrzésekről készített jelentések erősen elmarasztalják a KVI-t (főleg az 1990–1992. közötti időben) és megállapítják, hogy az 1992. évi fejlődés ellenére az intézmény gazdálkodásának szervezettsége, szabályozottsága elmarad a követelményektől.

A jelenlegi, legfontosabb tennivaló az, hogy a mostani feladatok közül primátust kell kapjon a **pénzügyi és számviteli adatok – feldolgozás szempontjából történő – összedolgozása.**

E feladatnak a mielőbbi megoldása azért is nagyon fontos, mert sok esetben párhuzamos feldolgozás folyik (pénzügy-számvitel) eltérésekkel. Pl. a pénzügy jogcím szerint könyvel, a számvitel készíti a mögöttes analitikát, holott e munkafolyamatot fordítva kellene végezni.

A legközelebbi célként lehet megfogalmazni azt az igényt, hogy a készletnyilvántartást be kell vinni a rendszerbe és korrekt pénzügyi rendszert kialakítani, mivel a jelenlegiben pl. nincs jóváíró rész.

A KVI-nél jelenleg használt számlatükör évenként jelenik meg, a számlarend aktualizálása folyamatban van.

(5.) A vagyonnyilvántartás helyzete

A vagyonkataszteri adatlapok képezik a KVI kezelésében lévő ingatlanok adatbázisát. Időközben a leltározások során, informális kapcsolatok nyomán történtek adatrendezések, de ezek soha sem érintették az ingatlanállomány teljes körét. A műszaki dokumentációk általában hiányosak, jellemzően a tulajdoni lapok, ingatlan-nyilvántartási térképek rendezetlenek.

A vagyonyilvántartások bizonytalanságának fő tényezője a vagyon értékének megbízhatatlansága. Az ingatlanok értékét a különböző szervezetek eltérő adatai átvételével alakították ki. A nyilvántartási érték megegyezik a könyvszerinti értékkel, vagyis az ingatlan létesítéskori beruházási költséggel. **A valóságot megközelítő értékadat csak az ingatlanok tényleges állapotának felmérésén alapuló érték meghatározással és rendszeres adatkarbantartással állítható elő.** A vagyonkezelő szervezet permanens átszervezése, viszonylagos kapacitáshiánya, rendszertelen forrásbiztosítás miatt ez a munka eddig elmaradt. **Értékmegállapítás csak az értékesítést megelőzően történik.**

A kezelt ingatlanállomány tetemes része **0–100 Ft közötti könyvszerinti értéken** szerepel a nyilvántartásban. Köztük meghatározó arányt képviselnek műemléképületek, közismert kastélyok.

Az erdőgazdálkodással kapcsolatos ÁSZ jelentések 1997–2000 között

ÁSZ jelentés | Gyulaj – Ipoly | 1997–1998 (1999)

ÁSZ jelentés | Gyulaj – Ipoly | Hasznosítás | 1999 (2000)

Az állami vagyon kezelésével kapcsolatos ÁSZ vizsgálatokban néha megjelenik az állami erdő sajátosságainak problémája (elsősorban nyilvántartás és értékelés) miközben az erdőgazdálkodó társaságokkal nem sokat foglalkoztak (a társasági részvényeket kezelő tulajdonosok folyamatos váltásában). Most a megalakulás körülményeit is átgondolják. Két erdészeti részvénytársaság vizsgálatát követően az ÁSZ az állami erdőgazdálkodási (erdő és erdőgazdálkodó) szektor jogi, tulajdonlási, számviteli stb. szempontból készített jelentést.

Egyéb: ÁSZ 0031 ÁPV 1999

9930 Jelentés az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a “Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997–1998. évi gazdálkodása tükrében

A nemzeti erdővagyon jogi helyzetét alapvetően az állam vállalkozói és kincstári vagyonát kialakító, illetőleg elválasztó államháztartási és privatizációs törvény Ptk.-án alapuló előírásai, továbbá az erdőre, a vadászatra és vadgazdálkodásra, valamint a természetvédelemre vonatkozó 1996-ban megalkotott szakmai törvények rendezik. Ennek értelmében **az állami tulajdonban lévő – kincstári vagyoni körbe tartozó – erdők felett a tulajdonosi jogokat** a pénzügyminiszter (jelenleg a Miniszterelnöki Hivatal vezetője, egyben a kincstári vagyonért felelős miniszter) gyakorolja, aki **e jogoknak 1996. január 1-től a Kincstári Vagyon Igazgatóság (KVI) útján szerez érvényt. A KVI a kincstári erdők kezelésére az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonában lévő részvénytársaságokkal csak ideiglenes vagyonkezelési szerződéseket kötött, amelyek csak használati jogot biztosítanak.** A mai napig **nem kerültek megkötésre az Aht.-ban előírt végleges vagyonkezelési szerződések, amelyek vagyonkezelői jogot is keletkeztetnek.**

A társaságok szakmai működése felett a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) és a Környezetvédelmi Minisztérium (KÖM) gyakorol hatósági felügyeletet. Az FVM irányítja az erdőfelügyelet és erdőrendezés, valamint a vadgazdálkodás hatósági feladatait, a KÖM pedig a védett erdőterületeken és a vadgazdálkodási terv védett természeti területet érintő részeire kapott hatósági jogkört. **Az erdő- és vadgazdálkodást tehát egy sokszereplős intézményi rendszer irányítja, amelyben a résztvevők működésének összehangoltsága az**

állami erdővagyon sorsának alakulásában kiemelkedő jelentőségű. Az erdők nemzetgazdasági, közjóléti és védelmi szerepe, az erdők hosszú távú fenntartásának társadalmi igénye az irányításban résztvevő szervezetek folyamatos együttműködését feltételezi.

Az általánosnak tűnő szabályozási, összehangolási hiányosságokra segítő, feltáró szándékkal célszerű már most felhívni az illetékesek figyelmét. *A következő évben az egyelőre jelzés értékű következtetések az intézményeknél végzett további ellenőrzéssel kerülnek megerősítésre.*

A Rt.-ket – az állami tulajdonú további 17 erdőgazdasági rt.-vel együtt – az ÁV Rt. egységes szempontok szerint alakította át a jogelőd állami vállalatokból 1993-ban. Az átalakítást olyan körülmények között vezényelték le, amikor *nem voltak egyértelműek a kincstári vagyon fogalmára, összetételére, kezelésére, működtetésére és számviteli nyilvántartására irányuló koncepciók.*

Ebben az időszakban kellett megújítani a nemzeti erdővagyon megőrzésével és gyarapításával, a tartamosság (fenntartható fejlődés) fenntartásával összefüggő szakmai törvényeket is, figyelemmel arra, hogy az erdő nemzeti kincs, fenntartása és védelme az egész társadalom érdeke, jóléti szolgáltatásai minden embert megilletnek. Az ún. erdőtörvény (1996-ig elhúzódott – LB) mellett az erdők haszonvétel jellegéhez kapcsolódóan megalkották a vadásatról és a vadgazdálkodásról szóló, és az erdő élővilágához is kapcsolódó természetvédelmi törvényt. E szakmai törvényekben megfogalmazott végrehajtási rendeletek készítése jelenleg is folyamatban van. Az erdőgazdasági rt.-k működési szabályozottságának helyzete, gyakorlata példázza az erdőgazdálkodás általános helyzetét. *Az állam az erdőgazdálkodással kapcsolatos közcélú feladatainak ellátását az agrárgazdaság támogatási rendszerén keresztül szinte átláthatatlanul bonyolult, gyakran változó szabályozási keretek között hajtotta végre.*

Jelenleg sem egyértelmű az állami – ezen belül – a kincstári erdővagyon, az erdő és azzal szorosan összefüggő vagyontárgyak összetételének, kezelésének, működtetésének és számvitelének szabályozása. A kincstári vagyon felett tulajdonosi jogokat gyakorló állami szervek körének és jogállásának meghatározásában jelenleg is átfedések vannak. *Egyértelmű pontosításra vár e vagyoni kör vagyontárgyainak, a működtető szervezetek feladat- és hatáskörének meghatározása.* Elkerülhetetlen az állami erdővagyon működtetésének összehangolt szabályozása, beleértve a sokszereplős intézményi rendszert is. *Az állami erdők fenntartása, védelme és gyarapítása, az erdőgazdálkodás nem szabályozott teljes körűen. Az erdővagyon-kezelés szabályai hiányoznak, az állami pénzek felhasználása nem minden esetben a rendeltetésnek megfelelő és nem a szükségességnek alárendelt.*

Az államháztartási törvény 1996. január 1-i hatályú módosítása *az állami tulajdonú erdőket is e törvény hatálya alá vonta.* A máig hatályos, többször módosított privatizációs törvény az állami erdőket az ÁVÜ és ÁV Rt. kezeléséből, illetőleg hozzárendelt vagyonából kiemelte. A KVI felállításával az állam kincstári és vállalkozói vagyonának szétválasztása megtörtént, a kincstári vagyonrészeket – köztük az állami tulajdonú erdők egy részét – az ÁV Rt. hozzárendelt vagyonából kiemelték és *a KVI kezelésébe adták.*

Az átalakított állami erdőgazdasági Rt.-k részvényei felett a tulajdonosi jogok gyakorlója az ÁV Rt. jogutódja, az ÁPV Rt. maradt. Az állami tulajdonú kincstári erdőket ezek a társaságok működtetik.

A jogalkotás folyamatában sok éven át nem kapott kellő figyelmet, hogy *az erdő mint természeti képződmény elsősorban dologi jogi, ingatlanjogi és vagyonjogi kategóriákkal írható le és rendezhető.* E kategóriák közül az állami tulajdonú erdők jogi sorsát alapjaiban meghatározó ingatlan- és földjogi megközelítést figyelmen kívül hagyták. Ennek oka az

ingatlan-nyilvántartás rendezetlen állapota és az, hogy az 1970-es években a "telekkönyvi" bíróságokat megszüntették. A "telekkönyvi" bíróságok megszüntetése miatt törlődött ki a köztudatból, hogy csak ezen bíróságok által vezetett nyilvántartásokba való bejegyzés keletkeztet jogot, így kincstári tulajdonjogot is. ***A különböző jogállású szervezetek közötti ingatlan átadás-átvétel bejegyzés nélkül érvénytelen.*** A jelenlegi megoldás ***nem teljesíti a forgalombiztonság elvét, mert nem jár azzal az eredménnyel, hogy a forgalomban tanúsítaná az érintett ingatlanon fennálló kincstári és vagyonkezelői jogokat.***

A vad állami tulajdonának Ptk.-n belüli deklarációja kiürült, tényleges jogi tartalmat nem takar. Az állami tulajdonjogot élővad esetében a vadászterület kezelője, a 100%-os állami tulajdonú erdőgazdaság gyakorolja mint az élővad vagyonkezelője. A lött vad, mint haszonvétel tárgya az erdőgazdaság tulajdonát képezi. A lött vad továbbértékesítése esetén pedig a különböző jogállású tulajdonosok érdekeltségeinek tárgyává válik. Azáltal, hogy a ***vadászat vagyoni értékű joggá vált***, haszonelvűvé vált a vad fenntartásához és értékesítéséhez fűződő érdek is. Az állam az érdekek egyensúlyát erős hatósági kontrollal igyekszik megtartani, ugyanakkor a pénzügyi támogatás rendszerét változatlanul hagyta. Mindezek szükségessé teszik a vad jogállásának újra fogalmazását a Ptk.-ban, és természetesen a ***számviteli törvényen is valamint a bonyolult tulajdonosi szerkezet átgondolását is.***

A kialakult gyakorlat szerint több esetben ***olyan vagyon – az erdők – került társasági tulajdonba, amelyekre nézve az apportálás tilalmát már a társaságok megalakulása időpontjában is jogszabály tartalmazta.*** ***A társasággá alakítás jogszabályba ütköző apporttal semmis.*** A PM 1996. szeptember 19-én ***utasította a KVI-t a jogellenes helyzet feltárására és megszüntetésére.*** Az utasítás ellenére a KVI vizsgálatunkhoz semmi – érdemleges intézkedést bizonyító – dokumentumot nem adott át.

Az állami erdővagyon (a külterületi földet, az erdővel borított területet) a két vállalat könyveiben értékkel nem tartották nyilván sem az átalakulás előtt, sem azt követően. A könyvekben ***– az eszközök között – az erdőfelújításnak és az erdőtelepítésnek volt nyilvántartott értéke.***

Az 1996. január 1-től ***hatályos számviteli szabályozás szerint jelenleg csak az erdőtelepítéseket – mint befejezetlen beruházásokat – kell ráfordítási költségen a könyvekben nyilvántartani a tőketartalékkal szemben.*** Hosszabb távon a beruházási érték – amely a társaság vagyonát gyarapítja – az évenkénti erdőtelepítések összegével folyamatosan növekszik. Ez a szabályozás ***– rendszerbeli hiba –*** a működtető társaságok vagyonösszetételét torzítja.

A termőföld, az erdő nyilvántartása analitikus, csak természetes adatokat tartalmaz. Ez a nyilvántartás a melléklete a KVI-vel 1996 novemberében kötött ideiglenes vagyonkezelési szerződésnek is. ***A KVI mind a 19 erdőgazdasági rt.-vel egységes szempontok szerint kötött szerződést (2. melléklet).*** ***Az Áht. nem ismeri az ideiglenes vagyonkezelői jog fogalmát, így a társaságok valójában csak használók és nem vagyonkezelők.*** A problémakör része, hogy ***az erdőtvény előírása szerint állami tulajdonú erdőben csak a kincstári vagyonkezelő lehet erdőgazdálkodó,*** következésképpen az ideiglenes vagyonkezelési szerződés alapján a 19 erdőgazdasági rt. sem lehet jogszerű erdőgazdálkodó.

A szerződésekben a KVI nem járult hozzá az ideiglenes vagyonkezelői jognak – az Áht.-ban a jog létrejöttéhez előírt – ingatlan-nyilvántartási megjelenítéséhez (2. melléklet).

Az ideiglenes vagyonkezelési szerződésben nem rögzítették azt a számviteli törvény támasztotta követelményt, hogy a kezelt állami vagyont érteken kell a vagyonkezelő mérlegében az eszközök között kimutatni a hosszúlejáratú kötelezettségekkel szemben (2. melléklet).

A végleges és jogszerű vagyonkezelői szerződéseket a KVI és a társaságok között a mai napig nem kötötték meg, így a vagyonkezelői jogot az ingatlan-nyilvántartásban emiatt, és az illetékes minisztériumok (FVM, KÖM) egyetértése nélkül, sem lehet érvényesíteni (3. melléklet, 4. melléklet).

Az erdőről szóló törvény végrehajtási rendelete előírja, **hogy az állam a tulajdonában lévő erdőkben a közérdek fokozottabb érvényesüléséről tulajdonosi képviselte útján, az erdővagyon-kezelés szabályainak meghatározásával és betartásával gondoskodik. A vagyonkezelési szabályok még nem készültek el.** A KVI nem adott választ arra a kérdésre, hogy ezek hiányában, milyen más módon gondoskodik az állami erdőkben a közérdek fokozottabb érvényesüléséről.

Összehangolt stratégia a kincstári vagyont, a részvényvagyonot kezelők és az állami támogatást biztosító FM között nem volt, **nem készült a vagyonkezelés és működtetés fő elveire irányuló, a tulajdonos képviselői és a szakmai irányítók közötti összehangolt stratégia.**

A pályázatokkal elnyert és a jelenlegi szabályozás szerint a társaság tőketartalékába kerülő állami támogatások egy része forrása olyan beruházásoknak és értéknövelő felújításoknak, amelyek az átalakuláskor kincstári elvonásra javasolt vagyont érintik. **Így a támogatási rendszer tovább növeli a társasági tulajdonból el nem vont – a korlátozottan forgalomképes állami erdőkkel szorosan összefüggő erdei úthálózaton és egyéb kincstári – vagyon-tárgyakon a társasági tulajdon értékét, fokozva ezzel a már meglévő vagyonkeveredést.** E problémakör része – mivel **szintén vagyonkeveredést okoz – az ÁPV Rt. tőkeemeléséből megvalósított beruházások (feltáró utak, vasúti pályák) társasági eszközként történő aktiválása is.**

Az Állami Számvevőszék az ellenőrzés tapasztalatai alapján javasolja, hogy

a Kormány

1. Gondolja át és korszerűsítse – a jelenleg folyamatban lévő Ptk. kodifikációja és az egyéb jogszabály-előkészítés során – **az erdő és a vad bonyolult tulajdonosi szerkezetét, a földtulajdon-nyilvántartás lajstromozási helyzetét az állami tulajdon-gyakorlás tényleges megvalósulása érdekében.**
2. Koordinálja **az érintett tárcák között egy összehangolt erdővagyon-kezelési stratégia kidolgozását az állami erdővagyon megőrzése, védelme és gyarapítása érdekében.**

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

1. Intézkedjen az állam vállalkozói és kincstári vagyona hasznosítása jogi, közgazdasági és szervezeti keretei átfogó áttekintésének folyamatában **a kincstári és társasági vagyonrészek szétválasztása, a vagyonjogi kérdések egyértelmű tisztázása érdekében.**
2. Vizsgálja felül és hangolja össze a KVI és az ÁPV Rt. – mint a tulajdonosi jogok gyakorlóinak - feladatait **(a vagyonkezelési szerződések megkötése).** Intézkedjen arról, hogy az állami tulajdon funkció szerint elkülönült vagyonszortjaiban a gyakorlatban is egységes állami tulajdoni joggyakorlás érvényesüljön. Ebben a folyamatban valósuljon meg a feladat és forrásigény meghatározása és összhangja.
3. Kérje számon az erdőről szóló 1996. évi LIV. törvény végrehajtási rendeletének 1. §-ában megfogalmazott **erdővagyon-kezelés szabályait.**

a pénzügyminiszter

Tegye **egységessé az állami erdővagyon jelenlegi számviteli elszámolását és nyilvántartását, megszüntetve az erdőtelepítések eltérő – a társaságok vagyonszerkezetét torzító – számviteli szabályozást.**

a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter**a környezetvédelmi miniszter**

Gondoskodjon a természetvédelmi törvény végrehajtási rendeleteinek mielőbbi megalkotásáról és biztosítsa a végrehajtásához szükséges forrásokat.

a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vezetője

1. *Kösse meg az Áht.-nak megfelelő vagyonkezelési szerződéseket, és jelenítse meg azokban a kincstári vagyonhoz fűződő minősített közérdeket.*
2. Vizsgálja meg a hozamtermelő képességhez, a természetvédelmi korlátozásokhoz jobban igazodó vagyonkezelési díjak alkalmazásának lehetőségét.

az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. elnöke

1. Dolgozzon ki az erdőgazdasági rt.-kre egységes elveken alapuló, valós többlet-teljesítményre ösztönző érdekeltségi rendszert.
2. *Határozza meg és biztosítsa az erdőgazdasági rt.-k gazdasági-, pénzügyi teljesítményeinek egységes elveken alapuló mérhetőségét és összehasonlíthatóságát.*

Melléklet

A jelentés mellékletei nyomtatott formában olvashatóak *(Nem állnak rendelkezésre – LB).*

0030 Jelentés az erdőgazdálkodás ellenőrzéséről

A nemzeti erdővagyon 59,5%-át képviselő *állami tulajdonban lévő erdők felett a tulajdonosi jogokat* a Miniszterelnöki Hivatal (MEH) vezető, egyben a kincstári vagyonért felelős miniszter – *a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (KVI) útján – gyakorolja.* Vannak azonban a MEH felügyelete alá tartozó, az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁPV Rt.) hozzárendelt vagyonában olyan állami (elsősorban volt állami gazdasági) erdők, amelyet a KVI a mai napig nem tudott birtokba venni.

Az állami tulajdonú erdők erdőgazdálkodói: az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonában lévő, tartósan 100%-ban állami tulajdonban maradó 19 erdőgazdasági részvénytársaság (50,9%). A Honvédelmi Minisztérium tulajdonosi joggyakorlása alatt áll 3 részvénytársaság (5,2%), amelyek a HM vagyonkezelésébe adott kincstári erdők erdőállomány-gazdálkodási feladatait látják el. A Környezetvédelmi Minisztérium (KöM) fejezetéhez tartozó 9 nemzeti park igazgatóság központi költségvetési szervként működik (0,9%). Ezek az erdőgazdálkodók az állami tulajdonú erdők mintegy 97,5%-át kezelik, a fennmaradó 2,5%-nak az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonában lévő mezőgazdasági részvénytársaságok, és a központi költségvetési szervként működő vízügyi igazgatóságok az erdőgazdálkodói.

Minden *erdőgazdálkodó szakmai működése felett a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) gyakorol felügyeletet.* Az FVM az *Állami Erdészeti Szolgálaton (ÁESZ) keresztül irányítja az erdőrendezés és erdőfelügyelet hatósági feladatait, a KöM a védett természeti területeken szakhatósággént jár el.* (Az országos jelentőségű összes védett természeti terület 46%-át erdők borítják. Ezekben az erdőkben a szakhatóság a Természetvédelmi törvény alapján gazdálkodási korlátozásokat rendelhet el.) A honvédelmi célokra kijelölt erdőkben a honvédelmi miniszternek vannak speciális jogosítványai.

A tulajdonosi, az erdőgazdálkodói, a szakmai irányítás és ellenőrzés sokszereplős megosztása miatt hatékony erdőgazdálkodást csak az érintett szervezetek munkájának összehangolása és folyamatos együttműködése eredményezhet.

Az Állami Számvevőszék megvizsgálta, hogy a Magyar Állam képviselőjében eljáró szervezetek intézkedései hogyan segítették elő a nemzeti erdővagyon hatékony működését, betartották-e a törvényeket. Az ellenőrzés alapvetően három területre koncentrált:

1. Az Országgyűlés 82/1999. (X. 22.) sz. határozata 5. pontjában foglaltak alapján az állami tulajdonú erdőgazdasági társasági gazdálkodás (a "Gyulaj" Erdészeti és Vadászati Rt., Tamási és az Ipoly Erdő Rt., Balassagyarmat) 1999. évi ellenőrzésének **utóvizsgálataként az Állami Számvevőszék ellenőrizte megállapításainak hasznosulását.**
2. A vizsgálat feltárta az 1999-ben nem ellenőrzött **állami és a magánerdő-vagyon szabályozási és rendszerbeli hibáit.**

Következtetések

„Az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a "Gyulaj" Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997-1998. évi gazdálkodása tükrében” című jelentésében (1999) az ÁSZ legfontosabb megállapítása az volt, hogy **az állami tulajdonú erdők – ezen belül a kincstári erdővagyon – szabályozása nem egyértelmű.** Az állami tulajdonú erdők jelenlegi működtetése olyan többszereplős rendszerben történik, amelyben minden szereplő az Államot képviseli, de érdekeik és a velük szemben támasztott követelmények különbözőek. **Pontosításra vár e vagyoni kör vagyontárgyainak meghatározása, az erdővagyon kezelésének és működtetésének szabályozása, a kincstári erdővagyon teljes körű számbavétele (1. melléklet), a vagyonelemek egyértelmű tulajdonjogi és számviteli rendezése, a vagyonyilvántartás (KVI, földhivatalok) konzisztenciájának megteremtése.**

Az állami tulajdon felett tulajdonosi jogokat gyakorlók körének és jogállásának meghatározásában átfedések vannak, **hiányoznak az Államháztartási törvény (Áht.) szerinti vagyonkezelési szerződések.** (Ideiglenes volt – 2. melléklet)

Nem készült az erdővagyon-kezelés és -működtetés fő elveire épülő, a tulajdonosi joggyakorlók és a szakmai irányítók közötti összehangolt stratégia.

Mindezek miatt az ÁSZ elkerülhetetlennek tartotta az állami erdővagyon működtetésének összehangolt szabályozását – beleértve a sokszereplős intézményi rendszert –, a hiányzó jogszabályok végrehajtási rendeleteinek megalkotását, az erdővagyon működtető szervezetek (KVI, ÁPV Rt.) nagyobb hatékonyságot biztosító működését. Az ÁSZ a fenti hiányosságok megszüntetése érdekében a Kormány, a MEH, a KVI és az ÁPV Rt., az FVM, a KöM vezetői részére fogalmazott meg javaslatokat és ajánlásokat.

Az Állami Számvevőszék a 2000. évi utóellenőrzésekor az 1999. évi jelentésében megfogalmazott megállapítások, javaslatok és ajánlások hasznosításának szándékát valamennyi szervezetnél tapasztalta. A vizsgált szervezetek a hiányosságok megszüntetése érdekében tettek lépéseket, de **az állami erdővagyon működtetésének átfogó felülvizsgálata, a vagyoni kör meghatározása és felmérése, a működtetés összehangolt szabályozása elmaradt.**

Az Állam vállalkozói és kincstári vagyona hasznosításának jogi, közgazdasági és szervezeti kereteire vonatkozó átfogó koncepció kialakításának munkálatai – a MEH nyilatkozata szerint – a 2000. év második felére húzódtak. A MEH a feladatok komplexitása miatt csak átmeneti jellegű intézkedést kezdeményezett az Államháztartási törvény módosítása útján a 2000. évi Költségvetési törvényben. Hiányzik – intézményi és koncepcionális szempontból – a tartós és a vállalkozói állami tulajdon működtetésének összehangolása, illetve az ÁPV Rt.-hez és a KVI-hez tartozó funkció szerint elkülönült vagyongcsoportok szétválasztása. Az ÁPV Rt.-hez és a KVI-hez rendelt vagyonban egyaránt megtalálhatók tartósan állami tulajdonban maradó

vagyontárgyak – olyanok, amelyek nem kerülnek egyelőre privatizációra – illetve olyanok, amelyeknek állami tulajdonban tartása nem szükséges az Állam működéséhez, stratégiai céljaihoz.

Az erdők tulajdonosi joggyakorlója a KVI, és az ÁPV Rt.-hez tartozó erdőgazdasági részvénytársaságok között a végleges vagyonkezelői szerződéseket nem kötötték meg (3. és 4. melléklet). A vagyonkezelői díjakat nem igazították – a kincstári erdők valóságos értékének megállapítása hiányában – a hozamtermelő-képességhez.

Elmaradt a kincstári vagyoni körbe tartozó erdők átfogó felmérése, a vagyon felértékelése, egyeztetése a vagyonkataszterrel, a tulajdonjogi rendezés és az ingatlan-nyilvántartás felülvizsgálata is.

A Természetvédelmi törvény erdőgazdálkodást befolyásoló három – a támogatásra, a kártalanításra, a természetvédelmi kezelési tervek elkészítésére vonatkozó – végrehajtási rendelete négy éve nem került kiadásra. A KöM természetvédelmi érdekből korlátozásokat vezetett be anélkül, hogy az érintetteket támogatta vagy kártalanította volna. A végrehajtási rendeletek és a kezelési tervek hiánya bizonytalan helyzetet teremt, a hatósági eljárás folyamatában pedig szubjektív megítélésre ad lehetőséget.

Az állami tulajdonban lévő erdők, illetőleg az erdővel együtt önálló földrészletként nyilvántartott más művelési ágú területek nem tartoznak a Privatizációs törvény (Priv. tv.) hatálya alá. Az 1997-től hatályos törvényi rendelkezés ellenére jelenleg is az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonában lévő mintegy 400 ezer ha földterület egy része erdő, illetve erdővel egy helyrajzi számon lévő egyéb művelési ágú földterület.

Az Államháztartási és a Privatizációs törvény hatályos szövege a természetvédelmi területekre vonatkozó tulajdonosi jogok gyakorlásának meghatározásában is ellentmond egymásnak. Az Áht. 1999. január 1-ig nem szabályozta külön az Állam kincstári és vállalkozói vagyona közötti átjárhatóságot.

Az ÁPV Rt. tulajdonosi joggyakorlásában lévő erdőgazdasági rt.-k állami vállalatból részvénytársasággá átalakításakor ***a kincstári vagyoni körbe tartozó erdők és a megalakított részvénytársaságok vagyona között nemkívánatos vagyoni keveredések álltak elő.*** A társasági és a korlátozottan forgalomképes kincstári vagyoni körbe tartozó vagyon keveredését tovább ***fokozza az agrártámogatások rendszere.*** A nemkívánatos keveredés elsődleges forrása az agrártámogatások általános rendjéről szóló Kormányrendeletekben rejlik.

Az erdészeti részvénytársaságok az állami (kincstári) tulajdonú erdők vagyonkezelésére vonatkozó Áht. rendelkezés (és a keveredett kincstári-társasági vagyoni szerkezet) miatt kivételezett helyzetbe kerültek. Az Áht. szerint csak a 100%-ban állami tulajdonú erdőgazdasági társaságok lehetnek a kincstári tulajdonú erdők vagyonkezelői. Ennek a feltételnek – a jogszabály megalkotásakor is – csak az erdő részvénytársaságok feleltek meg. Az Áht. az erdőgazdasági rt.-k számára a törvény erejénél fogva biztosítja ezt a jogosultságot, más társaságoknak pályázni kell az állami vagyon kezelésének jogáért. Az erdőgazdasági részvénytársaságok piaci szereplőként is előnyös pozíciót élveznek, mert objektív okokból, vagy gazdálkodási hiányosságaikból származó elégtelen eredményeiket az ÁPV Rt. reorganizációi pótolják.

Az állami tulajdonú erdők tulajdonosi, kezelői, erdőgazdálkodói, statisztikai és ingatlan-nyilvántartási adatai egymással nem összevethetők, mert a használt fogalom-rendszer nem egységes, az adatszolgáltatók között az adatforgalom nem összehangolt, és a szolgáltatás igénybevételeért meghatározott díjfizetési kötelezettség miatt nehézkes.

Javaslatok, ajánlások

Az ÁSZ 1999. évi jelentésében megfogalmazott megállapítások, az ajánlások ma is időszerűek. *Az 1999. évi javaslatok fenntartása mellett az Állami Számvevőszék az ellenőrzés tapasztalatai alapján javasolja, hogy*

a Kormány

- 1. Gyorsítsa fel az állami tulajdon egységes kezelési koncepciójának elkészítését annak érdekében, hogy az Államot képviselő szereplők érdeke, a velük szemben támasztott követelmények azonosak legyenek, azok az erdővagyon védelmét és gyarapítását szolgálják.***
- Tegyen javaslatot a Priv. tv. és az Áht. közötti azon ellentmondás megszüntetésére, amely a természetvédelmi területek feletti tulajdonosi joggyakorlásra vonatkozik.
- Intézkedjen az érintett tárcák között összehangolt erdővagyon-kezelési stratégia kidolgozásáról az állami erdővagyon megőrzése, védelme és gyarapítása érdekében.*
- 4. Intézkedjen, hogy az ÁPV Rt. vonja el és adja át a KVI-nek azt a kincstári elvonásra javasolt vagyont, amelyet a vállalatok átalakításakor a tőketartalék fedezetéül társasági tulajdonba adott, és jelenleg is a társaságok vagyonában szerepel.***
- 5. Kezdeményezzen törvénymódosítást annak érdekében, hogy állami pénzeszközökből kincstári tulajdonon megvalósuló beruházások kincstári vagyont eredményezzenek, ne válhassanak társasági tulajdonná.***
Intézkedjen az erdővagyon érintő állami támogatások jelenlegi számviteli elszámolásának a megváltoztatására, megszüntetve az erdőtelepítések jelenlegi számviteli elszámolása gyakorlatából adódó tulajdonjogi problémákat (5. melléklet).
- Biztosítsa a hosszú távú erdőtelepítési program pénzügyi feltételeit.
- Vizsgáltsa felül az állami tulajdonú erdőgazdasági rt.-k Államháztartási törvényben biztosított kivételezett helyzete fenntartásának indokoltságát.

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

- 1. Vizsgálja felül és hangolja össze a KVI és az ÁPV Rt. – mint a tulajdonosi jogok gyakorlóinak – feladatait. Intézkedjen arról, hogy az állami tulajdon funkció szerint elkülönült vagyoncsoportjaiban a gyakorlatban is egységes állami tulajdoni joggyakorlás érvényesüljön. Ebben a folyamatban valósuljon meg a feladat és forrás-igény meghatározása és összhangja. Kérje számon az erdőről szóló 1996. évi LIV. törvény 29/1997. (IV. 30.) FM számú végrehajtási rendelete 1. §-ának végrehajtását.*
- Vizsgálja meg, hogy az ÁPV Rt.-nek az erdőgazdasági rt.-k javára végrehajtott reorganizációit követően megvalósultak-e a kitűzött célok.
- 3. Kezdeményezze az erdőkkel kapcsolatos adatszolgáltatás egységesítését és az egyes szervezetek eltérő nyilvántartásainak módosításával biztosítsa az összehasonlíthatóságot.***
- Biztosítsa a KVI hozzáférését az ÁPV Rt.-nek a mezőgazdasági rt.-k hasznosításában álló erdők és az azokkal azonos helyrajzi számon lévő egyéb művelési ágú területek adataihoz.

a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vezetője

- 1. Kösse meg az Áht.-nak megfelelő vagyonkezelési szerződéseket, és jelenítse meg azokban a kincstári vagyonhoz fűződő minősített közérdeket (3. és 4. melléklet).*
- 2. Állapítson meg és érvényesítsen a hozamtermelő-képességhez, a természetvédelmi és egyéb korlátozásokhoz jobban igazodó, differenciált vagyonkezelési díjat.*

(1.) Az Állami Számvevőszék 1999. évi jelentésének hasznosulása

A Kormány és a Miniszterelnöki Hivatal intézkedései

A Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter az ÁSZ 1999. évi jelentésében foglaltakra észrevételt nem tett. Az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának 1999. decemberi ülésén a MEH-et vezető miniszter tájékoztatást adott a Kormány vagyongazdaságának fő szempontjairól. Ezek szerint

- *újra kell gondolni és tovább mérsékelni a tartós állami tulajdonba tartozó vagyoni kört,*
- *az egységes és hatékony állami tulajdonosi irányítás megvalósítása érdekében szükséges a minisztériumokhoz tartozó vagyoni kör szűkítése,* az állami tulajdonosok következetes képviselete egységes koncepció alapján, állami vagyongazdálkodó szervezet útján,
- *célszerű a föld- és erdőkérdést egy szervezeti egységben kezelni, erre jogalap a nemzeti földalap kialakítása lehet,*
- a hazai magánszemélyek széles körben, komoly kedvezménnyel jussanak tulajdonhoz.

A szakértőkkel elkészített munkanyag két koncepciót tartalmazott.

- Az egyik koncepció a meglévő jogi szervezeti rendszerre épített korszerűsített és aktualizált privatizációs és vagyongazdálkodási stratégia,
- a másik egy új egységes állami vagyongazdálkodási és privatizációs stratégia volt.

A *MEH az erdővagyon optimális hasznosítása érdekében* – a miniszter 2000. februári, az ÁSZ elnökének írt levele szerint – *azt tartaná célszerűnek, ha az erdővagyon és az azt működtető erdő részvénytársaságok felett a tulajdonosi jogokat ugyanaz a vagyongazdálkodó szervezet gyakorolná.* Egyelőre elmaradt az állami tulajdon funkció szerint elkülönült vagyongazdaságjaiban az egységes állami tulajdonlás érvényesítése, *az erdővagyon-gazdálkodás szabályainak megalkotása is.*

A Kincstári Vagyoni Igazgatóság vezetőjének intézkedései

A KVI vezetője az 1999. évi ÁSZ-jelentésben megállapított tényekkel, javaslatokkal és ajánlásokkal alapvetően egyetértett, az ajánlások végrehajtása érdekében a következő feladatokra rendelte el az "intézkedési terv" elkészítését:

- *a vagyongazdálkodási szerződések megkötéséhez szükséges feltételek teljes körű előkészítése, a szerződési feltételek kidolgozása, egyeztetése a szaktárcákkal (3. melléklet);*
- *a kincstári erdők felmérése, egyeztetése a vagyongazdálkodással, tulajdonjogi és ingatlan-nyilvántartási rendezése;*
- *a hozamtermelő képességhez, a természetvédelmi korlátozásokhoz igazodóan az erdővagyon értékének megállapítása és a valós vagyongazdálkodási díjak mértékének kidolgozása.*

A KVI válaszaiból, illetve a MEH leveléből indirekt módon azt lehetett megállapítani, hogy

- a KVI készített egy *2000. évi vagyongazdálkodási szerződés-tervezetet*, amelyet a KöM, az FVM és az ÁPV Rt. részére észrevételeik, javaslataik megtétele céljából megküldött. (A vagyongazdálkodási szerződések megkötéséhez a KöM és az FVM miniszterek egyetértése szükséges.)
- *A kincstári erdők erdőérték-számítási tematikáját elkészítette, a végleges erdőérték-számítás várhatóan 2000. második felében készül el.*
- Az 1999. évi vagyongazdálkodási díjakat a természeti károk miatt mérsékelte.

A KVI és az ÁPV Rt.-hez tartozó erdőgazdasági részvénytársaságok között az ÁSZ-jelentés egyeztetésének időszakában is *"ideiglenes vagyongazdálkodói szerződés" van érvényben (2. melléklet).* A kincstári erdők értékének megállapítása hiányában a hozamtermelő-képességhez, a természetvédelmi korlátozásokhoz jobban igazodó vagyongazdálkodói díjak

megállapítása is elmaradt. Az állami tulajdonú erdőkre alkalmazható egységes erdővagyon-értékelési módszer kiadását az ÁESZ is sürgős feladatnak tartja. Elmaradt a kincstári erdők átfogó felmérése, egyeztetése a vagyonkataszterrel, a tulajdonjogi rendezés és az ingatlan-nyilvántartás felülvizsgálata is.

A környezetvédelmi miniszter intézkedései

A környezetvédelmi miniszter azzal a pontosítással fogadta el az ÁSZ 1999-es jelentésében megfogalmazott – a Természetvédelmi törvény végrehajtási rendeleteinek hiányára vonatkozó – megállapítást, hogy **csak az erdőgazdálkodás tárgyköre szempontjából fontos végrehajtási rendeletek nem készültek el.** A KöM véleménye szerint *ezek a természetvédelmi kártalanításról és támogatásról, valamint a természetvédelmi kezelési tervek kidolgozásáról* szóló végrehajtási rendeletek voltak.

(2.) Az erdőgazdálkodásra vonatkozó jogszabályok összhangja, az erdőgazdálkodás működtetése

A nemzeti erdővagyon

A változó társadalmi igényeknek megfelelően, a szűkös biológiai erőforrásokkal való gazdálkodás érdekében szigorúbb előírások érvényesítésével az európai erdészeti politikához való közelítés szándékával 1996-ban az Országgyűlés megalkotta **az erdőről és az erdő védelméről szóló új törvényt.** A jelenlegi szabályozás szerint – az 1996. évi LIV. tv. 2. § (1) bek. – az erdőgazdálkodás célja az erdő védelme és a fenntartható (hosszú távú, tartamos) erdőgazdálkodás megvalósítása annak érdekében, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, termőképességét, megfelelően az ország gazdasági és védelmi igényeinek, valamint betöltse természet- és környezetvédelmi, egészségügyi-szociális, turisztikai valamint oktatási és kutatási célokat szolgáló szerepét.

Az új Erdőtörvény a tulajdonviszonyoktól függetlenül szabályozza az erdőgazdálkodást és eszközrendszerét, valamint meghatározza az állami erdészet szakigazgatási szervezeti és működési rendszerét.

Az EU tagállamaiban az állami tulajdonú erdők aránya az összes erdőhöz viszonyítva átlagosan 21%, amely egyharmada a magyar mutatónak (1999-ben 59,5%). Az állam gazdasági, szociális és környezetvédelmi érdekeit elsősorban hatósági intézményrendszeren keresztül érvényesítik, a tulajdonjog állam részére való fenntartása nem elsődleges szempont.

A volt állami erdőgazdaságok átalakultak 100%-ban állami tulajdonban lévő részvénytársasággá és az Államháztartási törvény 109/F. § (2) bek. c. pontja alapján vagyonkezelésbe kapták az Állam (kincstári) erdeit, amelyen azt megelőzően is gazdálkodtak.

A Természetvédelmi törvény 72. §-a előírja, hogy az 1997. január 1-je után természetvédelmi érdekből elrendelt mező- és erdőgazdasági korlátozás, illetve tilalom esetén, továbbá a termelés szerkezet jelentős megváltoztatásának előírása miatt felmerült tényleges kárt meg kell téríteni a tulajdonos részére.

Tekintettel arra, hogy a természet védelme elsősorban állami feladat, az emiatt felmerülő többletköltségeket vagy bevételkiesést a költségvetésből kell fedezni. **A törvény a korlátozással érintett terület tulajdonosát tekinti a kártalanítás jogosultjának.** A magán-erdők tekintetében ez nem jelent problémát, hiszen az Állam a más tulajdonán közérdekből elrendelt korlátozást kompenzálja a kártalanítással. **Az elvi vita az állami tulajdonú védett természeti területeken – így az erdőkben – bevezetendő korlátozások miatt a jogosulti kör meghatározásán van.** A Természetvédelmi törvény rendelkezése értelmében az állami

tulajdonú védett természeti területeken közérdekből bevezetett korlátozás miatt nem jár kártalanítás, így az rt.-k mint vagyonkezelők nem jogosultak kártalanítási igény benyújtására.

Az állami tulajdonú erdőkre vonatkozó tulajdonosi, kezelői, erdőgazdálkodói, statisztikai és ingatlan-nyilvántartási adatok adatállománya egymással jelenleg nem összevethető, fogalomrendszere nem egységes, az adatok megbízhatósága ellenőrzésre szorul.

Az állami tulajdonú erdők tulajdonjogi szabályozása és annak gyakorlata

Az Állam tulajdonosi jogait – erdei tekintetében – a kincstári vagyonért felelős miniszter a KVI útján gyakorolja. A tulajdonosi joggyakorlást – az Erdőről szóló 1996. évi LIV. törvénnyel (Evt.) összhangban – az Áht. szabályozza.

Evt. 2. § (4) bek.: *Az állami tulajdonban levő és a kincstári vagyon részét képező erdő* esetében e törvény rendelkezéseit az Államháztartási törvénynek a kincstári vagyon kezelésére vonatkozó rendelkezéseivel együtt kell alkalmazni.

Az Áht. 109/B. § d) pontja szerint kincstári vagyon az állami tulajdonban levő "... védett természeti terület, termőföld, ha törvény másként nem rendelkezik, erdő,..." (hatályos 1996. január 1-től), amely felett a tulajdonosi jogok gyakorlását – a Magyar Állam nevében – a kincstári vagyonért felelős miniszter a KVI útján látja el. (109/C. § (1))

A 185/1993. (XII. 31.) Korm. rendelettel módosított 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. §-a az *Állami Vagyonkezelő Rt. (ÁV Rt.) induló vagyoni köréhez sorolta az erdő- és termőföldterületeket, amelyek az állami erdőgazdaságok és az állami gazdaságok kezelésében voltak.* Az 1995. évi XXXIX. törvény, az *ún. Privatizációs törvény hatályba lépésével ez a vagyontömeg "hozzárendelt" vagyon megnevezéssel – a társasági tulajdonból elvonva – újra állami tulajdonba került.*

A Privatizációs törvény az állami tulajdonú termőföldek tekintetében a tulajdonosi jogosítványokat az ÁPV Rt. részére biztosítja. Az 1997-ben módosított Priv. tv. 5. § (3) bek. c) pontja (hatályos 1997. III. 13-tól) deklarálta, hogy "az állami tulajdonban lévő erdők, illetőleg az erdővel együtt önálló földrészletként nyilvántartott más művelési ágú vagy művelés alól kivett olyan terület, amely a törvény hatálybalépésekor az Állami Vagyonügynökség kezelésében állt vagy az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság vagyoni köréhez tartozott" nem tartoznak a Priv. tv. hatálya alá és így az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonába.

Priv. tv. hatálya alól kivett erdők és a velük összefüggő más művelési ágú területek egy része természetvédelmi terület is, így ezek az Áht. alapján kettős jogcímen is korlátozottan forgalomképes kincstári tulajdont képeznek.

A magán erdőgazdálkodás helyzete

Az állami tulajdonú erdők vagyonkezelése

A vagyonkezelés az állami tulajdonban lévő vagyontárgyak olyan gazdasági hasznosítását jelenti, amelynek célja az állami feladatellátás hatékony biztosítása, a vagyon megőrzése, értékének növelése és a gazdálkodás révén – az előzőek elsődlegessége mellett – a hasznosításból származó lehető legnagyobb költségvetési bevétel elérése.

Az erdőgazdasági rt.-k vagyonkezelői jogának létrejöttéhez feltétel – az Áht. szerint – a vagyonkezelői szerződés megkötése, amelyhez a KTM (KöM) és az FVM miniszterének egyetértése is szükséges. Az egyetértések 2000. júniusig hiányoztak, érdemi előrelépés nem történt. Az ÁPV Rt.-hez tartozó erdőgazdasági rt.-k szerződése az egyetértések hiánya miatt "ideiglenes vagyonkezelési szerződés". Az "ideiglenes vagyonkezelési szerződés" fogalmat

az Áht. nem ismeri. A KVI az erdőket saját könyveiben értéken tartja nyilván, mert az erdők vagyonkezelőjének – a problémák rendezéséig – saját magát tartja. (Nem vonatkozik ez a HM erdeire, amelyekre a minisztériummal a végleges vagyonkezelési szerződést megkötötték. **Itt a Számviteli törvény (Sztv.) előírásai szerint az erdők értékének a Minisztérium vagyonában kellene szerepelni. A tv. előírásai ellenére ez a vagyontömeg a HM eszközei között nincs nyilvántartva.)**

Az ÁPV Rt. erdőgazdasági részvénytársaságai az Áht. rendelkezése – az állami tulajdonú erdőkre vonatkozó vagyonkezelési jogosultsága – és a keveredett kincstári-társasági vagyoni szerkezet miatt kivételezett helyzetbe kerültek. Annak ellenére, hogy a törvény privilegizálta őket, és ezzel a monopol helyzetüket biztosította, **a KVI tájékoztatása szerint az rt.-k több, gazdaságtalanul kezelhető állami tulajdonú erdő vagyonkezelésbe vétele ellen tiltakoztak.**

A társaságok piaci szereplőként is előnyös helyzetben vannak, mert objektív okokból vagy gazdálkodási hiányosságaikból származó elégtelen eredményeiket az ÁPV Rt. reorganizációi pótolják.

Ha törvénymódosítás fel is szabadítaná az állami erdők vagyonkezelését, az állami tulajdonú erdő rt.-k társasági vagyonának és a kincstári vagyonnak jelenleg fennálló összekeveredett állapota miatt annak gyakorlati kivitelezése problémákba ütközne.

A magánerdők fakitermelése 1998-ban 2,2 millió m³ volt, az országos összes kitermelés az Erdészeti Hivatal jelentése szerint 6,6 millió m³. A magánerdők műveléséért az erdőgazdálkodók átlagosan fizetett 1000 Ft/fa m³ díját alapul véve az állami erdőkből származó (6,6-2,2=) 4,4 millió kitermelt fa m³ után 4,4 milliárd Ft bevételhez juthatott volna a költségvetés.

A számítás – csak figyelemfelkeltés – nagyon leegyszerűsített, sok lényeges körülménnyel nem számol, de a nagyságrendi különbség bemutatására alkalmas. (Pl. Az állami erdőkből a gazdasági korlátozás 370 000 ha védett erdőt érint, ez 35,2%, a magánerdőkből 70 000 ha a védett, ami 9,3%-nak felel meg. A nagyobb arányú védettség mérsékli a gazdálkodás bevételeit.)

Az ÁSZ 1999-ben javasolta a KVI-nek, hogy vizsgálja meg a hozamtermelő képességhez jobban igazodó vagyonkezelési díj megállapításának lehetőségét. (**Ezalatt az elsődlegesen gazdasági célú erdők gazdasági haszna és a természetvédelmi korlátozások alatt álló területek gazdasági haszna közötti különbség megjelenítését értette.**) Az új vagyonkezelési díjak megállapítása elmaradt, az ÁSZ korábbi megállapításai ma is időszerűek. Az eredetileg megállapított díjakat kismértékben differenciálták. A tulajdonos Magyar Állam hatósági szerepkörben előírt használati korlátozásait (elsősorban természetvédelmi előírások) nem vették figyelembe. A jól számolható, üzemtervezett hozamtermelő képességben megnyilvánuló különbségek a befizetendő díjban nem jelennek meg, annak ellenére, hogy hatósági korlátozások miatt fizetendő kártérítések csak tulajdonosnak járnak. (A tulajdonos Magyar Állam a vagyont olyan feltételekkel adhatja használatba, kezelésbe, ahogyan azt a köz érdekében a legjobbnak ítéli.)

Célszerűnek látszik a vagyonkezelői díjak piacosítása mellett a különféle korlátozásokat itt figyelembe venni. **A valódi piac is alacsonyabbra értékelné a nagyobb eszmei-ökológiai értékű, de a gazdálkodási körülményeket tekintve korlátozottan használható természetvédelmi erdő vagyonkezelési jogát, mint az ilyen korlátozások nélkül hasznosíthatóét.** A megoldás nem sértené a természetvédelmi tv. előírását sem, amely szerint kártalanítás csak tulajdonosnak jár.

A magasabb díjakat nem a legjobb hozamképességű erdőkre állapították meg. A KVI szóbeli nyilatkozata szerint a hozamtermelő képesség helyett inkább a vagyonkezelőnek a szerző-

déskötés időpontjában fennálló anyagi helyzetét vették figyelembe. A KVI a vagyonkezelői díjakon – az előzőekben említett díjmérséklésen túl – érdemben nem változtatott. A vagyonkezelői díjak a pályázatás nélkül odaítélt vadászati jogok ellenértékét is tartalmazzák. **Ennek alapján megállapítható, hogy az KVI súlyos szereptévesztésben van. A gazdasági társaságok érdekeit az ÁPV Rt. hivatott képviselni, a KVI-nek az ő tulajdonosi joggyakorlásában lévő vagyonnal kellene felelősen, ugyanakkor a költségvetés számára a legnagyobb hasznot hozva gazdálkodni.**

Az agrártámogatások

A költségvetés az FVM-tárcához tartozó agrártámogatási rendszer keretein belül "szektorsemleges" támogatást nyújt különféle erdészeti célok megvalósításához. A támogatások bizonyos célokra normatívák, de pályázatokkal is lehet költségvetési pénzeszközökhöz jutni.

Az állami tulajdonú erdőgazdasági rt.-k ÁPV Rt.-n keresztüli támogatása

Az ÁPV Rt. tőkeemeléséből származó pénzeszegeket az erdőgazdálkodási rt.-k részben erdőgazdálkodási gépekre és szállító járművekre, faipari fejlesztésekre, intenzív zárttéri vadtenyésztésre, ökológiai vízpótlásra, forgóeszköz feltöltésre és felépítményi beruházásokra fordították. Az ÁPV Rt. reorganizációi a szakmai indokoltság és a közérdek támogatása mellett **tovább növelték a kincstári és a társasági vagyon keveredését, tekintettel arra, hogy a beruházások egy része a kincstári elvonásra javasolt vagyonsomag részeinek (erdőkben álló vadászházak, feltáró utak, átereszek, vasúti pálya) felújítását, bővítését célozták.**

(2.9.) Az agrártámogatások és ezen belül az erdőtelepítések számviteli nyilvántartásából adódó tulajdonjogi problémák

Az ÁSZ 1999-ben az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonában szereplő két erdőgazdasági részvénytársaság helyszíni vizsgálata alapján megállapította az állami vállalatok átalakításának általános szabálytalanságait.

A volt állami vállalatok vagyonát az ÁV Rt. akkor hatályos – a dokumentumokban többször hivatkozott – irányelveinek megfelelően több csoportra osztották, a vagyon későbbi rendeltetésének megfelelően. Így **létrehozták egyrészt a társasági működéshez szükséges, másrészt a kincstári erdőkkel összefüggő, értékkel rendelkező vagyonsoportot.**

Az első vagyonsoport a törzstőke, a második a tőketartalék fedezetét szolgálta, azzal, hogy ezt későbbi kincstári elvonásra javasolták. (Az átalakítás időpontjában KVI még nem létezett.)

Az ellenőrzés egyik megállapítása az volt, hogy a kialakult és – az eredeti alapítói szándéktól eltérően – **nem orvosolt helyzet nemkívánatos vagyoni keveredéseket (összenövéseket) eredményezett a kincstári vagyoni körbe tartozó erdők és annak kezelői, a részvénytársaságok vagyona között.**

A másik megállapítás az volt, hogy **a társasági és a korlátozottan forgalomképes kincstári tulajdon nemkívánatos keveredését tovább fokozza az agrártámogatások rendszere,** és ennek elsődleges oka az agrártámogatások általános rendjéről szóló Korm. rendeletekben rejlik (182/1993. (XII.30.) Korm. rend., 187/1994. (XII. 30.) Korm. rend., 273/1997. (XII. 22.) Korm. rend.).

Az agrártámogatások igénybevételeinek általános feltételeiről szóló 273/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet – amely az 1999. évi vizsgálat idején is hatályban volt – módosítása nem történt meg. A Kormányrendelet 2. § (6) bek.-e csak a természetes személy támogatottak

köréből emeli ki a nem tulajdonost. **A gazdasági társaságok támogatása esetén a rendelet nem tesz különbséget a tulajdonos és a vagyongazdálkodó (bérlet) között.** Erdőgazdálkodási támogatásokat igényelhet a 6/2000. (II. 26.) FVM rendelet 218. § (1) a) pontja szerint az erdőgazdálkodási, ... tevékenységet folytató igénylő, azaz az Erdőtörvény 13. §-a szerinti erdőgazdálkodó.

Evt. 13. § (1) bek.: E törvény alkalmazásában erdőgazdálkodó: az erdő tulajdonosa vagy az erdőgazdálkodási tevékenységet folytató jogszerű használó (a továbbiakban: erdőgazdálkodó). A 13. § (7) bek.: Az állami tulajdonban levő és a kincstári vagyont képező erdő esetében az erdészeti hatóság erdőgazdálkodóként a kincstári vagyont kezelőjét veszi nyilvántartásba.

Az állami szektorban az erdőgazdálkodó nem az erdőtulajdonos Magyar Állam, míg a magánszférában az erdőgazdálkodó lehet a tulajdonos is, de nem feltétlenül. A magántulajdonosok gyakran bíznak meg szakmailag hozzáértő magánszemélyeket vagy társaságokat erdeik ápolásával, hasznosításával.

A 6/2000. (II. 26.) FVM rendelet 47. számú melléklete **a támogatott beruházási célokat** tartalmazza. Céljaik szerint a támogatható erdő- stb. beruházások lehetnek az erdőgazdálkodási tevékenységet segítő mobil eszközök (az elsődleges fafeldolgozás korszerű fűrész- és kéreghasító gépei), de **lehetnek olyan beruházások is, amelyek véglegesen összeépülnek az erdőkkel.**

Így pl. támogatottak a 47. melléklet a. pontja szerint az "erdőgazdálkodás körében az erdészeti feltáró- és kiszállító utak, kapcsolódó műtárgyaik, mint hidak, átereszek, támasztófalak, erdei rakodók és kapcsolódó létesítményeik."

A 273/1997. (XII. 22.) Korm. r. 4. § (1) bek. b. pontja szerint a jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (az erdőgazdálkodó, a támogatások alanya) a 2. § (1) bek. d) pontja szerinti **fejlesztési célra visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás, juttatás összegét a tőketartalékba kell helyezze. Így a támogatott beruházás – tekintettel arra, hogy forrása a saját tőke (tőketartalék) – társasági tulajdont eredményez.** Ez a körülmény az állami szektorban minden esetben, a magánszektorban abban az esetben, ha az **erdőgazdálkodó és a tulajdonos nem ugyanaz, tulajdonjogi problémákat vet fel.** A tulajdonjogi problémák erdőgazdálkodó-váltásnál kerülnek a felszínre. A magántulajdonos, ha a tulajdonán végzendő idegen beruházáshoz – az erdőművelés magasabb színvonalának elérése érdekében – hozzá is járult, erdőgazdálkodó-váltáskor szembesül azzal, hogy az ingatlanán létesített idegen tulajdonú felépítményért az erdőgazdálkodót kártalanítania kell.

Az állami (kincstári) tulajdonú erdők erdőgazdálkodói (vagyongazdálkodói) az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonában lévő 19 és a HM felügyelete alá tartozó 3 erdőgazdasági részvénytársaság. Ezek esetében **az erdőgazdálkodónak juttatott támogatás azt jelenti, hogy a korlátozottan forgalomképes állami tulajdonú erdőterületeken – költségvetési pénzeszközökből – társasági tulajdonban lévő felépítmények létesülnek.**

Az agrártámogatások másik része a vadászattal kapcsolatos beruházásokat segíti. Ezekre ugyanaz a jellemző, mint az erdőgazdálkodási célú támogatásokra. Építési beruházási támogatások esetén eredményük az, hogy a vegyes tulajdonú ingatlanok száma szaporodik és a társaságok vadászatra vonatkozó jogosultsága az állami tulajdonú vadászterületektől elválaszthatatlan lesz.

A 6/2000. (II. 26.) FVM rendelet a 283. §-a támogatást biztosít **az erdőtelepítésekre, erdőszerkezet-átalakításra és a fűsítésre.** Ezt a támogatást is az Erdőtörvény szerinti erdőgazdálkodó igényelheti. Az erdőtelepítésekre is vonatkozik a 273/1997. (XII. 22.) Korm. r. 4. §-a, tehát ez az állami támogatás is a saját tőkét növeli. **A telepítéseket az Sztv. beruházás-**

ként kezeli, így azok befejezésükkor aktiválásra, és a társaságok vagyontárgyai (az ingatlanok) között kimutatásra kerülnek. Gazdasági társaság is juthat így – erdőtelepítéssel – erdőhöz, különös tekintettel az Erdőtörvény erdő fogalom-meghatározására, amely szerint az erdő és talaja fogalmilag elválaszthatatlan, külön nem értelmezhető.

Evt. 5. §: E törvény alkalmazásában erdőnek kell tekinteni a "... fás növényekből és a társult élőlényekből kialakult életközösséget annak talajával együtt ..."

Az 1994. évi LV. törvény, az ún. Földtörvény 6. § (1) bek. szerint jogi személy és jogi személyiség nélküli más szervezet termőföld tulajdonjogát ... nem szerezheti meg. A tv. előírásai az erdőre is vonatkoznak. Így *a társasági tulajdonba "belenövő" erdő a földtörvény előírásaival is ütközik. A társaságok egy része, felismerve a szabályozási problémát, a beruházásokat befejezésükkor sem aktiválta, az összegek (befejezetlenként) a beruházások között szerepelnek.*

Korábban sem az erdőfelújítást, sem az erdőtelepítést nem aktiválták az erdőtulajdonosok (gazdálkodók). A vállalati vagyonban értékben csak a vásárolt erdők jelentek meg (a földterület és a faállomány együttesét jelentve). Az erdőtelepítés és az erdőfelújítás az európai gyakorlat szerint sem kerül aktiválásra, így a könyvekben vagyonszerűen sem mutatják ki azokat. A gazdálkodók az erdőfelújítással, telepítéssel kapcsolatos ráfordításait a fahasználat bevételeivel szemben költségként számolják el.

A probléma egyik részének megoldását az Sztv. 1995. évi módosítása jelentette, amely (93. § (5) bek.) elrendelte, hogy az erdőfelújításból aktivált erdőállomány értékét az 1995. évi mérlegben ki kell vezetni a tőketartalékkal szemben. Az Sztv. módosítását követően a felújításokat nem, de a telepítéseket változatlanul beruházásként kell könyvelni és így a vagyonszerű jogi probléma az erdőtelepítéseknél megmaradt. A probléma állami tulajdonú erdőnél mindig, a magántulajdonnál esetenként áll fenn akkor, ha az erdőgazdálkodó – a támogatási rendeletek célzottja – és a tulajdonos nem ugyanaz a személy.

Az ÁSZ 1999. évi jelentésében javasolta az erdőtelepítések számviteli szabályozásának megváltoztatását. Tekintettel arra, hogy a probléma – tulajdonjogi következményeit tekintve – analóg a felújításokéval, a megoldásra is az analóg módszer kínálkozott. *A PM vizsgálati jelentésre adott válaszelevele szerint, az Sztv.-t nem indokolt módosítani, hanem "az erdőtelepítéshez adott állami támogatásokat is a kincstári vagyon kezelésére vonatkozó szabályok szerint kell elszámolni, biztosítani a társaságok részére. (Az állami támogatást nem tőkejuttatásként kell kezelni, azt is a kincstári vagyon hosszú lejáratú kötelezettségek között kimutatott forrásaként kell szerepeltetni.)"* (5. melléklet)

A levélben a PM az ÁSZ-t arról is tájékoztatta, hogy az átalakításkor tőketartalékba helyezett kincstári vagyon az állami vállalatok átalakításánál egységes gyakorlat volt.

A PM által is helytelennek tartott számviteli nyilvántartás az agrártámogatások általános rendjéről szóló Korm. rendelet előírásain alapul. A megoldást például az jelenthetné, ha a gazdálkodást segítő mobil eszközöket az erdőgazdálkodó, az ingatlannal szoros kapcsolatban álló építményekre vonatkozó támogatásokat az ingatlan (a földterület) tulajdonosa kapná, az erdőgazdálkodó pedig a beruházások lebonyolítója lenne. A támogatott beruházás végeredménye ebben az esetben is az erdőgazdálkodó tevékenységét segítené. Ugyanakkor a társasági saját forrásból megvalósított erdőtelepítések esetében a Korm. rendelet módosítása még nem jelent megoldást (5. melléklet).

5. ÁPV Rt – KVI – NFA időszaka 2000–2007

5.1. Állami Vagyongazdálkodó (ÁPV Rt, KVI, Áhtv, NFA)

58/2005. (IV. 4.) Korm. rendelet a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról
 Hatály: Közlönyállapot (2005. IV. 4.)

Az **államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény** (a továbbiakban: Áht.) 124. § (2) bekezdésének m) pontjában kapott felhatalmazás alapján a kormány a következőket rendeli el:

1. § (1) E rendelet hatálya kiterjed minden természetes és jogi személyre, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre, aki, illetve amely kincstári vagyonnal kapcsolatos polgári jogi jogviszonyt kíván létesíteni vagy ilyen jogviszony alanya.

(3) Az e rendelet előírásainak megsértésével kötött szerződés semmis.

2. § E rendelet alkalmazásában

a) kincstári vagyon vagyongazdálkodója (a továbbiakban: vagyongazdálkodó): a vagyongazdálkodó központi költségvetési szerv és az **egyéb vagyongazdálkodó**,

b) vagyongazdálkodó központi költségvetési szerv: a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (a továbbiakban: KVI), valamint az a központi költségvetési szerv, amellyel kincstári vagyon vagyongazdálkodására a KVI szerződést köt, amelyre a vagyongazdálkodó vagyongazdálkodói jogát átruházza, továbbá amely törvény alapján vagyongazdálkodónak minősül,

c) egyéb vagyongazdálkodó: a központi költségvetési szervnek nem minősülő vagyongazdálkodó, így az a természetes vagy jogi személy, illetve ezek jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társasága, amellyel kincstári vagyon vagyongazdálkodására a KVI szerződést köt, amelyre a vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodói jogát átruházza, illetve amely törvény alapján vagyongazdálkodónak minősül,

d) értékesítés: kincstári vagyon tulajdonjogának bármely jogcímen történő, visszerthes átruházása,

e) ellenérték: a kincstári vagyonra vonatkozó vagyongazdálkodói jog megszerzése és gyakorlása fejében – a vagyongazdálkodási szerződésben – megállapított pénzösszeg vagy pénzben kifejezett értékű tevékenység, illetve pénzben kifejezett értékű más ellenszolgáltatás,

f) vagyongazdálkodási szerződés: az Áht. 109/F. § (2) bekezdés a) pontjában megjelölt megállapodás, valamint az Áht. 109/F. § (2) bekezdés b) pontjában megjelölt szerződés (2., 3. és 4. melléklet).

(3. §) (1) Központi költségvetési szerv – ha törvény eltérően nem rendelkezik – bármely dolog tulajdonjogát vagy gazdálkodó szervezet részesedését a Magyar Állam javára szerzi meg.

(6) A vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodói jog megszerzését követően haladéktalanul köteles az ingatlant, társasági részesedést és a külön törvény szerinti védelem alá eső ingóságot a KVI kincstári vagyon nyilvántartási szabályzatának előírásai szerint bejelenteni a kincstári vagyonról vezetett nyilvántartásba (vagyongazdálkodásbe).

(4. §) A vagyongazdálkodás olyan vagyongazdálkodási tevékenység, amelynek elsődleges célja az állami feladatellátás és a központi, valamint társadalombiztosítási költségvetési szervek működési feltételeinek hatékony biztosítása, a vagyon állagának és értékének megőrzése, védelme, értékének növelése.

(5. §) (1) A vagyonkezelői jog – törvényben meghatározott kivételtől eltekintve – a vagyonkezelési szerződés megkötésével keletkezik.

(2) Ingatlanra vonatkozó, szerződésen alapuló vagyonkezelői jog az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 3. § (2) bekezdése és az Áht. 109/G. § (2) bekezdése értelmében az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre, a vagyonkezelőt azonban a vagyonkezelési szerződés megkötésének időpontjától kezdve megilletik a vagyonkezelő jogai és terhelik kötelezettségei.

(6. §) (1) A vagyonkezelő – a vagyonkezelési szerződés keretei között – jogosult:

a) a kincstári vagyon birtoklására, használatára, hasznai szedésére,

b) az a) pontban foglalt jogok polgári jogi szerződés alapján történő átengedésére,

c) a vagyonkezelői jognak az Áht. 109/G. § (1) bekezdése szerinti átruházására,

d) az Áht. 109/G. § (1) bekezdésében és e rendelet 16. §-ában foglalt korlátozással a kincstári vagyon megterhelésére,

e) a kincstári vagyonnal való gazdálkodásra, vállalkozásra,

f) a vagyonkezelési szerződésben foglalt, illetve jogszabályokban biztosított egyéb jogok gyakorlására.

(2) A vagyonkezelő köteles:

a) viselni a kincstári vagyonhoz kapcsolódó közterheket, teljesíteni az államháztartás alrendszerével szemben fennálló, a kincstári vagyonhoz kapcsolódó fizetési kötelezettségeket,

b) a kincstári vagyonnal összefüggésben teljesíteni a számvitelről szóló hatályos törvény szerinti könyvvézetési és beszámolóképzési kötelezettséget (5. melléklet),

c) teljesíteni a kincstári vagyonnal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettséget,

d) elszámolni a kincstári vagyonnal, teljesíteni a központi költségvetést megillető – a kincstári vagyon vagyonkezeléséből származó – befizetéseket,

e) teljesíteni a vagyonkezelési szerződésben vállalt, illetve jogszabály alapján fennálló egyéb kötelezettségeket.

(3) A vagyonkezelői jog ugyanazon vagyontárgyra – meghatározott hányadok szerint – több személyt is megillet. Ilyen esetben a vagyontárgy birtoklásának, használatának szabályait, az egyes, vagyonkezelőket megillető jogokat és kötelezettségeket a vagyonkezelési szerződésnek tartalmaznia kell.

(7. §) (1) A vagyonkezelő köteles gondoskodni a kincstári vagyon értékének megőrzéséről, állagának megővéséről, üzemképes állapotának fenntartásáról.

(2) A vagyonkezelő a vagyonkezelése alatt álló kincstári vagyonnal rendeltetésszerűen, az általában elvárható gondossággal köteles gazdálkodni. Az e kötelezettsége megszegésével okozott kárért a Magyar Államnak a polgári jog általános szabályai szerint tartozik felelősséggel.

(10. §)(2) A vagyonkezelési szerződésnek az általános szerződési tartalmi kellékeken kívül – figyelembe véve az adott vagyontárgy sajátos jellegét, valamint az ahhoz kapcsolódó állami, illetve közfeladatot – tartalmaznia kell különösen az alábbiakat:

a) a kijelöléssel kapcsolatos adatokat, a vagyonkezelő adatait,

b) a vagyonkezeléssel érintett vagyonkör pontos megjelölését,

c) egyetértési, véleményezési, javaslattevési jog esetén a szerződés mellékleteként az adott nyilatkozatot,

d) a vagyonkezelés terjedelmét az esetleges korlátozások pontos megjelölésével, államháztartáson kívüli szervezet esetén a kincstári vagyonhoz kapcsolódó, átvállalt állami feladatot,

e) a vagyonkezelői jognak az Áht. 109/G. § (1) bekezdése szerinti átruházására, annak feltételeire vonatkozó előírásokat, továbbá azt az esetet, amikor a vagyonkezelői jog nem ruházható át,

f) a 6. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szerződés megkötésének feltételeit,

g) egyéb vagyonkezelő esetében a vagyonkezelői jog megszerzésének és gyakorlásának ellenértékét,

h) a versenyeztetési kiírásban kért vagyoni, személyi és szakmai jellegű feltételek igazolásának módját, a védettségéből adódó kötelezettségeket,

i) a kincstári vagyon megterhelésével kapcsolatos feltételeket,

j) a vagyonkezelésbe adott kincstári vagyonnal való vállalkozás feltételeit, különös tekintettel a 15. §-ban foglaltakra,

k) az elszámolási kötelezettség tartalmát, ideértve a vagyonnal való folyamatos, illetve a vagyonkezelői jog megszűnése következtében fennálló elszámolást, továbbá a 20. § (2) bekezdésében meghatározott bevételek, illetve költségek és ráfordítások elkülönítésének módját,

l) egyéb vagyonkezelő esetében a kincstári vagyonnal való elszámolás alapjául szolgáló műszaki állapot és forgalmi érték – ennek hiányában a könyv szerinti, vagy egyéb módon megállapított érték – rögzítését,

m) egyéb vagyonkezelő esetében a vagyonkezelési szerződés szerződésszerű teljesítésének biztosítására szolgáló mellékkötelezettségeket és egyéb biztosítékokat,

n) egyéb vagyonkezelő esetében a vagyonkezelés körében történő értékesítés feltételeit, értékhatárát, az értékesítési eljárás formáját, és az értékesítésből származó bevétel felhasználásának módját,

o) annak rögzítését, hogy a vagyonkezelő a KVI kincstári vagyon nyilvántartási szabályzatát, illetve tulajdonosi ellenőrzési szabályzatát megismerte és magára nézve kötelező érvényűnek ismeri el,

p) ingatlan esetében a környezetkárosítást kizáró nyilatkozatot, amelynek értelmében a vagyonkezelő felel a károsodástól mentes környezeti állapot megőrzéséért.

(3) Amennyiben a (2) bekezdés g) pontjában megjelölt ellenérték meghatározott pénzösszeg, azt a vagyonkezelési szerződésben foglaltaknak megfelelően egy összegben vagy meghatározott rendszerességgel, illetve e két fizetési mód együttes alkalmazásával kell megfizetni.

(4) Az ellenértékként végzett tevékenység hónapokban vagy években meghatározott időtartamra eső, pénzben kifejezett értékét a vagyonkezelési szerződésnek tartalmaznia kell. Ellenértékként végzett tevékenységnek minősül különösen a vagyonkezelésbe vett eszközök értékcsökkenését meghaladóan végzett, azok értékét növelő felújítás, beruházás, továbbá az üzemeltetési költségek körébe nem tartozó állagvédelem.

(5) A (4) bekezdés szerint elvégzett tevékenység értékét a vagyonkezelőnek bizonylatokkal – így különösen előzetes tételes költségvetéssel és számlákkal – kell igazolnia, és arról a vagyonkezelési szerződésben meghatározott módon és gyakorisággal, de legalább évente a KVI-nak be kell számolnia. A KVI köteles a beruházás helyszínén az elvégzett munkákat tételesen ellenőrizni.

(11. §) (1) A vagyonkezelési szerződés 14. § (6) bekezdés szerinti részleges megszűnése, vagy a szerződés hatálya alá tartozó vagyontárgyak körének más okból történő változása esetén a feleknek a szerződést a változás bekövetkezésétől számított 30 munkanapon belül a módosításokkal egységes szerkezetbe kell foglalni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség teljesítése érdekében a vagyonkezelő a változás bekövetkezésétől számított öt munkanapon belül köteles kezdeményezni a szerződés módosítását a KVI-nál.

(13. §) A vagyonkezelői jog megszűnik:

(15.) § Kincstári vagyonnal való vállalkozás minden olyan jövedelemszerző céllal folytatott, üzletszerű gazdasági tevékenység, amelyet az adott vagyongazdálkodó a rá irányadó jogszabályok szerint végezhet.

(17. §) (1) Kincstári vagyon bérbe- vagy használatba adására – amennyiben az nem tartozik az Áht. 108. § (1) bekezdés c) pontjának, illetve e szakasz (2) bekezdésének hatálya alá – csak nyilvános, indokolt esetben, kivételesen zártkörű versenyeztetés útján kerülhet sor.

(18. §) (1) A KVI-nak, mint központi költségvetési szervnek a költségvetését, illetve az azt megalapozó nyilvántartását el kell különíteni annak a vagyonnak a nyilvántartásától, amely felett a Magyar Állam nevében a kincstári vagyonért felelős miniszter a KVI útján gyakorolja a tulajdonosi jogokat.

(2) A KVI által a kincstári vagyonról vezetett nyilvántartásnak (a továbbiakban: **vagyonkataszter**) a kincstári vagyon egészéről részletes információkat, adatokat kell tartalmaznia.

(3) A KVI a kincstári vagyont az adott vagyontárgy sajátosságainak megfelelő, az azonosítást lehetővé tevő, a Központi Statisztikai Hivatallal egyeztetett módon, **naturáliában (mennységben) és értékben** –üzembe helyezés időpontját is feltüntetve–tartja nyilván **(5. melléklet)**.

(4) Az értékben történő nyilvántartástól csak abban az esetben lehet eltekinteni, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg.

(5) A KVI kincstári vagyon nyilvántartási szabályzatát – a kincstári vagyonért felelős miniszter jóváhagyását követően – a Magyar Közlönyben közzéteszi.

(19. §) (1) A vagyonkataszter hiteles vezetése érdekében a vagyongazdálkodási kötelezettség terheli. A különleges rendeltetésű (különösen honvédelmi, nemzetbiztonsági célt szolgáló) vagyontárgyat kezelő szervezet adatszolgáltatási kötelezettségének tartalmát a felek a vagyongazdálkodási szerződésben állapítják meg.

(2) A vagyongazdálkodó a KVI kincstári vagyon nyilvántartási szabályzatában meghatározott adattartalommal, gyakorisággal, az abban előírt módon és formában köteles adatot szolgáltatni az általa kezelt kincstári vagyon változásáról.

(20. §) (1) A vagyongazdálkodó köteles a kezelt vagyonnal jogszabályban vagy a vagyongazdálkodási szerződésben meghatározott gyakorisággal, valamint a vagyongazdálkodói jog megszűnésekor elszámolni. A központi költségvetési szervek mint vagyongazdálkodók a mindenkori hatályos költségvetési törvény, valamint a gazdálkodásukra irányadó egyéb jogszabályok és szabályzatok előírásai szerint, az egyéb vagyongazdálkodók pedig e szakasz (2)-(4) bekezdésében foglaltak alapján számolnak el.

(2) Az egyéb vagyongazdálkodó a kincstári vagyonnal folytatott vállalkozási tevékenységből származó bevételeit, illetve költségeit és ráfordításait a számviteli nyilvántartások keretében elkülönítetten tartja nyilván oly módon, hogy az a saját vagyonnal folytatott vállalkozási tevékenységből származó bevételeitől, illetve költségeitől és ráfordításaitól egyértelműen elhatárolható legyen.

(3) Az egyéb vagyongazdálkodó a kincstári vagyon tárgyáról olyan elkülönített nyilvántartást köteles vezetni, amely tételesen tartalmazza ezen eszközök könyv szerinti bruttó és nettó értékét, az elszámolt amortizáció összegét, az értékben bekövetkezett egyéb változásokat és az elszámolt költségeket.

(4) Az egyéb vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodói jog megszűnésekor, valamint jogszabályban vagy a vagyongazdálkodási szerződésben meghatározott esetben köteles a kincstári vagyon értékének a kezelésbe adáskor fennálló állapothoz viszonyított különbözetével (csökkenésével vagy növekedésével) a vagyongazdálkodási szerződés szerint elszámolni. **A pályázati úton nyert, vagy egyéb módon kapott állami és európai uniós támogatások az értéknövelő beruházásra, felújításra vállalt kötelezettség teljesítésekor saját forrásnak minősülnek, a vagyongazdálkodói jog megszűnésekor történő elszámolás során azonban ezek értékét nem lehet figyelembe venni.**

59. § (1) E rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) *E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a kincstári vagyon kezeléséről, értékesítéséről és az e vagyonnal kapcsolatos egyéb kötelezettségekről szóló 183/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet, a kincstári vagyon kezeléséről, értékesítéséről és az e vagyonnal kapcsolatos egyéb kötelezettségekről szóló 183/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet módosításáról szóló 78/1997. (V. 13.) Korm. rendelet, valamint a kincstári vagyonért való miniszteri felelősség megváltozásával összefüggő rendelkezésekről szóló 153/1998. (IX. 25.) Korm. rendelet.*

60. § (1) A 10. § (2) bekezdés c), l) és o) pontjait, a 10. § (4) bekezdését, valamint a 19. § (1) bekezdésének második mondatát azon vagyonkezelési szerződésekre is alkalmazni kell, amelyeket e rendelet hatálybalépése előtt kötöttek, de módosításukra e rendelet hatálybalépését követően bármely okból sor kerül.

(4) A 44. §-t és a 45. §-t olyan vagyontárgy értékesítésére irányuló pályázatnál is alkalmazni kell, amelyre e rendelet hatálybalépésekor a kincstári vagyonból történő kikerülést engedélyező – a kincstári vagyonért felelős miniszter vagy a KVI vezérigazgatója által kiadott – érvényes jóváhagyás vonatkozik. *Ilyen esetben a becsült forgalmi érték helyett az értékesítési jóváhagyásban meghatározott minimális vételár alapulvételével kell a 44. és 45. §-ban foglaltakat alkalmazni. A 44. §-ban foglalt feltételek vizsgálatakor az e rendelet hatálybalépése előtt lefolytatott eredménytelen nyilvános pályázatot is figyelembe kell venni.*

1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról

(109/F. §⁴⁰) (1) Az e törvény hatálybalépésekor a központi költségvetési szervek által kezelt – a feladatellátáshoz e törvényben meghatározott – kincstári vagyonra vonatkozó jogot az e törvény által meghatározott *vagyonkezelői jognak kell tekinteni.*

(2)⁴¹ *A kincstári vagyon tárgyai felett vagyonkezelői jogot gyakorolhat*

Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

- a) az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével az a központi költségvetési szerv, amelyet a KVI – az érintett szerv felügyeletét ellátó szerv vezetőjének egyetértésével – kijelöl és a vagyonkezelésre vonatkozóan vele megállapodást köt (a továbbiakban: kijelölés), továbbá
- b) bármely természetes és – az (1) bekezdésben jelölt szervezeteken kívül – jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amellyel a vagyonkezelésre – központi költségvetési szerv megszűnése esetén a jogutódként létrejövő szervezet alapítója egyetértésével – a KVI szerződésben megállapodik (a továbbiakban: vagyonkezelési szerződés),
- c) **az állami tulajdonban lévő erdő és az azzal szerves egységet képező egyéb földterületek esetében az a 100%-ig állami tulajdonban levő erdőgazdasági társaság, amellyel – a környezetvédelmi és vízügyi miniszter egyetértésével – a Nemzeti Földalap Kezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) vagyonkezelési szerződést köt (2., 3. és 4. melléklet).**

Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

- d) az, akire a vagyonkezelői jogot e törvény rendelkezéseinek megfelelően átruházták, illetőleg – az öntözési célú létesítmények kivételével – a mezőgazdasági célokat szolgáló vízlétesítmények medrei és az azzal szerves egységet képező földterületek esetében a víztársulat, amellyel a NFA vagyonkezelési szerződést köt,

⁴⁰ Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 94. §. Hatályos: 1996. I. 1-től.

⁴¹ Megállapította: 2002. évi LXII. törvény 78. § (22). Hatályos: 2003. I. 1-től.

- e) a védett természeti területek tekintetében az, akivel – a földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a környezetvédelmi és vízügyi miniszter egyetértésével – a KVI vagyonkezelési szerződést köt (2., 3. és 4. melléklet),
- f) a 109/K. § (6) bekezdésében meghatározott használó.

254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról

(54. §) (1) E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendelet

b) a Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól szóló 254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet (3) 2008. január 1-jével hatályát veszti

a) az *Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól* szóló 219/2000. (XII. 11.) Korm. rendelet, és a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet módosításáról szóló 237/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet 17. §-a,

b) a Kincstári Vagyon Igazgatóságáról szóló 313/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet,

c) a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv kijelöléséről szóló 336/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet.

(4) A 14. § (3) bekezdésében megjelölt szabályzatot az MNV Zrt. e rendelet hatálybalépését követő hatvan napon belül teszi közzé a Magyar Közlönyben.

(5) Az MNV Zrt. jogelődjei által állami tulajdonú termőföldre kötött haszonbérleti szerződések – figyelemmel a külön jogszabályok szerinti védettségi szempontokra is – 2008. december 31-ig kell felülvizsgálni és e rendelet szabályainak megfelelő módosításukat kezdeményezni. A felülvizsgálat alapján azon szerződéseknél, ahol a haszonbérleti díj mértéke nem éri el a helyben kialakult díjtételt, illetve amelyek nem felelnek meg a jogszabályi feltételeknek, az MNV Zrt. a szerződés módosítását haladéktalanul köteles kezdeményezni.

(7) A Nemzeti Földalapba tartozó ingatlanokra vonatkozó ideiglenes vagyonkezelési szerződések megszüntetését jelen rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül kezdeményezni kell, a megszüntetést követően hasznosításukról a Vtv., illetve e rendelet szabályainak megfelelő szerződésekkel kell gondoskodni (2., 3. és 4. melléklet).

5.2. Az első NFA szabályozás 2001–2007

2001. évi CXVI. törvény a Nemzeti Földalapról⁴²

Hatály: Közlönyállapot (2001. XII. 24.)

Az Országgyűlés az állami tulajdonban lévő termőföldvagyonnal való ésszerű gazdálkodás, a termőföldnek a mezőgazdasági termelés ökológiai feltételeire, valamint a gazdaságosság és a jövedelmezőség szempontjaira figyelemmel történő hasznosításának elősegítése, továbbá a családi gazdaságokon alapuló korszerű birtokszerkezet kialakításának előmozdítása érdekében Nemzeti Földalapot hoz létre. A Nemzeti Földalap a birtokába kerülő, állami tulajdonban lévő termőföldvagyon a birtokpolitikai céloknak megfelelően a lehető legrövidebb időn belül hasznosítja.

⁴² A törvényt az Országgyűlés a 2001. december 18-i ülésnapján fogadta el.

(1. §) (1) A Nemzeti Földalap mint a kincstári vagyon része az állam tulajdonában lévő, folyamatosan változó mennyiségű és elhelyezkedésű termőföldek és – kivételesen – azon művelés alól kivett földek összessége, amelyet az állam részben mező- és erdőgazdasági céllal vagyonkezelés útján, valamint más jogcímen történő használatba adással **hasznosít,** részben pedig a földbirtok-politikai irányelveknek megfelelően, illetve valamely közcél érvényesítése érdekében értékesít.

(2) A Nemzeti Földalap tekintetében a tulajdonosi jogokat a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: miniszter) gyakorolja.

(2. §) (1) A Nemzeti Földalapba tartozó állami termőföldvagyon rendeltetése:

a) működőképes családi gazdaságok kialakításának elősegítése, a szakirányú végzettséggel rendelkező agrárvállalkozók földhözjutásának támogatása;

b) a földárak és -haszonbérek alakulásának befolyásolása;

c) a termőföld magánosítása során létrejött, a hatékony mezőgazdasági hasznosításra alkalmatlan birtokszerkezet vidékfejlesztési célokkal összehangolt javításának, a gazdaságos birtokszerkezet kialakításának támogatása;

d) birtok-összevonási célú önkéntes földcseréhez, valamint a **Kincstári Vagyoni Igazgatóság** (a továbbiakban: **KVI**) vagyonkezelésébe tartozó termőföldek cseréjéhez termőföld biztosítása;

e) a megműveletlen termőföld hasznosítása;

f) az értékes termőhelyen lévő ültetvényterületek megtartásának elősegítése;

g) különleges természetési célok megvalósításához tartalékterületek biztosítása;

h) a magántulajdonba került, természetvédelmi oltalom alatt álló területek cseréjéhez, illetve kisajátítás esetén cserével történő kártalanításához földalap biztosítása;

i) a gyenge termőképességű területek más célú hasznosítása, helyi jelentőségű természetvédelmi területek kialakítása;

j) a hullámtéri területek, valamint a mentett oldali vízjárta területek földcseréje;

k) tározók, záportározók kialakítása;

l) szociálisan hátrányos helyzetű rétegek megélhetésének elősegítése érdekében szervezett mezőgazdasági munkavégzést szolgáló szociális földalap biztosítása;

m) törvényben meghatározott feladatokhoz földkészlet biztosítása;

n) az oktatás és a tudományos kutatás céljainak szolgálata.

3. § (1) A miniszter a Nemzeti Földalap felett a Magyar Állam nevében őt megillető tulajdonosi jogok gyakorlását a Magyar Nemzeti Földalap Közhasznú Társaság (a továbbiakban: MNFA Kht.) útján látja el.

(4. §) (1) Az MNFA Kht.-ben az alapítói jogokat a miniszter gyakorolja.

(5. §) (1) Az MNFA Kht. százmillió forint összegű törzstőkével alakul meg, amit a központi költségvetés Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetében erre a célra meghatározott előirányzathoz kell biztosítani.

(2) Az MNFA Kht. **saját vagyonával való gazdálkodásától el kell különíteni a vagyonkezelésébe adott vagyont** s az e körbe tartozó vagyonelemek értékesítésével és hasznosításával összefüggő bevételeket és kiadásokat. A gazdálkodására vonatkozó szabályzatot a miniszter hagyja jóvá.

(3) Az MNFA Kht. kizárólag egyszemélyes társaságként működhet, amelynek üzletrésze az állam kizárólagos tulajdonában van, és a kincstári vagyon részét képezi. Az MNFA Kht. gazdasági társaságot nem alapíthat, gazdasági társaságban részesedést nem szerezhet.

6. § (1) E törvény hatálybalépésével a Nemzeti Földalap vagyoni körébe kerül – a tartós állami tulajdonú erdőgazdasági részvénytársaságok vagyonkezelésébe adott erdők, továbbá a védett és védelemre tervezett természeti területek kivételével – minden állami tulajdonú termőföld, amelynek vagyonkezelője addig a KVI vagy az Állami Privatizációs és

Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁPV Rt.) volt, minden állami tulajdonú termőföld, amelynek nincs vagyonkezelője, vagy annak kiléte nem állapítható meg, valamint azok a földek, amelyek a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 6. § (4) bekezdése szerinti eljárás (aranykorona hiány pótlása) követően megmaradtak, illetve nem tartoznak egyik földalapba sem, továbbá az a termőföld, amelynek tulajdonosa nem állapítható meg (2. és 4. melléklet).

(2) Az (1) bekezdés szerinti termőföld vagyonkezelésére, haszonbérletére, vagy bármely más jogcímen történő használatára kötött szerződésekben a KVI, illetőleg az ÁPV Rt. helyébe jogutódként az MNFA Kht. lép.

(10. §) (1) A Nemzeti Földalapba tartozó földrészekről az MNFA Kht. vagyon-nyilvántartást vezet, ami tartalmazza a hasznosítás módjára vonatkozó javaslatot is.

(2) A vagyon-nyilvántartáson kívül külön nyilvántartást kell vezetni az MNFA Kht. tudomására jutott olyan, mezőgazdasági művelésre alkalmatlan (belvizes, szikes stb.) földrészekről, amelyeknek a Nemzeti Földalap javára történő megvásárlása, és természetvédelmi vagy vízkár-elhárítási célú vagyonkezelése indokolt.

(12. §) Az MNFA Kht. a Nemzeti Földalapba került három hektárnál kisebb területű földrészek összevonására tervet készít, s ennek alapján kezdeményezi az illetékes körzeti földhivatalnál új, legalább három hektár területű földrészek kialakítását.

(13. §) (1) A Nemzeti Földalapba tartozó termőföldvagyont az MNFA Kht. a termőföldek eladásával, cseréjével, illetve haszonbérbe adásával hasznosítja.

(22. §)

b) az **államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 106. §-a** helyébe a következő rendelkezés lép:

„106. § (1) A kincstári vagyon tekintetében – törvényben meghatározott kivétellel – a tulajdonosi jogokat a kincstári vagyonért felelős miniszter gyakorolja.

(2) A Nemzeti Földalap tekintetében a tulajdonosi jogokat a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter gyakorolja a Magyar Nemzeti Földalap Közhasznú Társaság útján.

(3) A Nemzeti Földalaphoz tartozó termőföldvagyon vagyonkezelésére, hasznosítására, értékesítésére és nyilvántartására a külön törvényben foglalt eltérésekkel e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

5.3. Erdőértékelés

Az erdővagyonérték-számítás jogszabályba foglalását a '90-es években kezdeményeztük, de ez nem valósult meg (a hitelbiztosításnál az erdő is bekerült). Az alábbi tervezet már az NFA időszakában kialakított javaslatról szól, az NFA-nak kellett erdővagyon-értékelési szabályzat. (A tervezet elfogadását már a '90-es években szorgalmaztuk, javaslatot készítettünk, újabb szabályzat hiányában értékelés nem történt. – LB)

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter és a pénzügyminiszter */200*. (*.*) FVM-PM együttes rendelete az erdőterületek **forgalmi értékének** megállapításáról a Nemzeti Földalapkezelő szervezet részére végzendő értékelések esetében.

Tervezet!!!!!!!!!!!!

Az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény (*****) kapott felhatalmazás alapján az érdekelt miniszterekkel és érdekképviselői szervekkel egyetértésben a következőket rendeljük:

(2.) Az értékelés alapelvei

Az erdőterületek forgalmi értékét (erdőértéket) kell megállapítani. **Az erdőérték magában foglalja a talajra és a faállományra vonatkozó értékhányadokat.**

Az erdőértéket az ár határozza meg, amelyet az értékelés fordulónapján a normál üzleti forgalomban az erdőterület jellemzői alapján, a szubjektív körülmények figyelmen kívül hagyása mellett az elidegenítésnél el lehetne érni.

Az erdőérték megállapításánál feltételezni kell, hogy az erdőterületet a törvényes rendelkezések szerint, a szokásos körülmények mellett szabályszerűen kezelik. Ennek során általában **az erdő termelési funkciója a meghatározó**, de **jelentős lehet a védelmi és üdülési funkció is**. Feltételezni kell az általánosan szokásos gazdálkodási intézkedéseket. Ezen kívül figyelembe kell venni azokat az egyéb körülményeket, melyek ezen túlmenően befolyásolják az erdő értékét. Ezekhez elsősorban a következők tartoznak:

- a térségben jellemző ár- és bérszínvonal (makrofekvés),
- az erdőterület elhelyezkedése a fafelhasználó helyekhez, üdülési központokhoz képest (mezofekvés),
- az erdőterület feltártsága, nagysága, tagoltsága (mikrofekvés),
- Az erdőállomány minőségi állapota,
- egyéb sajátos körülmények, melyek befolyásolják az erdő értékét, mint például szolgalmi jogok, **üdülő terület, természetvédelmi korlátozás**, stb.

(3.) Értékelési eljárás

Az erdőértéket az értékelés céljától és az értékelendő terület nagyságától függően vagy az erdőrészletek értékelésén, vagy a tartamos erdőgazdálkodással elérhető éves jövedelmen keresztül kell megállapítani.

Az erdőértéket alapvetően egy részletérték-megállapítás útján kell levezetni. A részletérték-megállapítás során külön-külön értékelést kell végezni a talajra és a faállományra. A talajra és a faállományra megállapított részletértékek összege alkotja rendszerint az erdőértéket.

Ha az értékelendő erdőrészletek egymással gazdálkodási szempontból szoros kapcsolatban állnak és az erdőterület nagysága lehetővé teszi a tartamos hozamok elérését akkor az erdő forgalmi értékét az erdőrészletek szerint levezetett érték mellett az erdőterv alapján elérhető éves jövedelem szerint is értékelni kell. Ez érvényes olyan objektumokra is, melyek terület-nagyságuk alapján egyben korlátozottan adhatók el. Az erdő értékét szakértői súlyozással megállapított középértékként kell megállapítani az erdőrészletenként számított részletértékből (felső határ) és az éves jövedelem szerint megállapított erdőértékből (alsó határ). Minél nagyobb egy értékelt erdő területe és minél erősebb faállományainak kölcsönös függősége annál nagyobb az erdőtervi jövedelem súlya.

Ha az erdőterület értékét harmadik személyek jogai (például erdészeti szolgalmak, egyéb szolgalmak, haszonbérleti jogok) csökkentik, és azok fennmaradnak vagy külön kártalanítandók, akkor ezt az erdőérték megállapításánál figyelembe kell venni. Értéknövelő jogok esetén ennek megfelelően kell eljárni.

(7.3.) Különleges létesítmények és berendezések az erdőben

Az erdőben lévő különleges létesítmények és berendezések forgalmi értékét elkülönítve kell megállapítani és hozzáadni az erdőértékhez, ha és amennyiben az nincs már figyelembe véve az erdőtalaj forgalmi értékének vagy a faállományok forgalmi értékének a megállapításánál. azokhoz a különleges létesítményekhez és berendezésekhez, melyek már figyelembe vannak véve az erdőtalaj forgalmi értékében, tartoznak például erdei utak és

farakodó helyek. Ha az erdősítés védelme érdekében vadvédelmi kerítés létesül, ez önálló építmény értéke, nem tartozik a faállomány értékébe.

254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól

Hatály: Közlönyállapot (2002. XII. 13.)

(1. §) Ez a rendelet szabályozza a Nemzeti Földalaphoz (a továbbiakban: NFA) tartozó vagyon nyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának szabályait. Az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben **a kincstári vagyon kezeléséről és az e vagyonnal kapcsolatos egyéb kötelezettségekről szóló 183/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet** rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2. §) (1) A vagyonyilvántartásban az NFA intézményi vagyonától el kell különíteni a hozzárendelt vagyont.

(2) Az NFA hozzárendelt vagyonába tartozó ingatlanvagyon nyilvántartásának **elkülönítetten kell tartalmaznia az erdőt, az egyéb termőföldet és a művelés alól kivett területet.**

(3) A vagyonyilvántartásnak – összhangban az agrárstatisztikai elemzés céljaival és az EU követelményeivel – a vagyon egészéről, valamint ezen belül a földrészekről részletes adatokat kell tartalmaznia.

(4) A vagyon-nyilvántartási rendszer magában foglalja a vagyonba tartozó egyes földrészek adatait, valamint az azokhoz kapcsolódó okiratokat.

(5) **A vagyonyilvántartás számítógépes rendszerének összekapcsolhatónak kell lennie az ingatlan-nyilvántartással és az Országos Erdőállomány Adattárral.**

(6) Az NFA által értékesített, illetőleg hasznosított ingatlanok adatait, valamint az ezzel összefüggő okiratokat, a vagyonértékesítést, illetve a hasznosítás befejezését követő 5. év végéig meg kell őrizni.

(3. §) (1) A vagyonyilvántartás alapja az ingatlan-nyilvántartás és a földhasználati nyilvántartás, **erdő esetében az ingatlan-nyilvántartás és az Országos Erdőállomány Adattár adatállománya.**

(2) **Erdőnek kell tekinteni azt a földrészetet is, ami az ingatlan-nyilvántartásban nem erdőként van bejegyezve, de az Országos Erdőállomány Adattárban erdőként szerepel.**

(3) A vagyonyilvántartásnak tartalmaznia kell a tulajdoni lapon szereplő valamennyi adatot, bejegyzett jogot, feljegyzett tényt (a továbbiakban együtt: adatot) **erdő esetében pedig az érvényben levő üzemtervi adatokat is.**

(4) A vagyonyilvántartásnak az ingatlan-nyilvántartási adatokon kívül az alábbi adatokat is tartalmaznia kell:

a) a haszonbérő, használó, **vagyonkezelő**, illetve erdő esetében a nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó adatait,

b) a haszonbérbe, használatba, illetve vagyonkezelésbe adás időpontját és időtartamát,

c) a haszonbér éves összegét, fizetésének esedékességét, teljesítésének idejét,

d) a hasznosítást elősegítő gazdasági információkat (így különösen: melioráció, érték-növelő beruházás, annak összege stb.),

e) hasznosítás módjára vonatkozó javaslatot,

f) az ingatlan könyv szerinti értékét,

g) a 10 évre szóló erdőgazdálkodói üzemterv alapján az erdőrészet – ideértve a rész erdőrészetet is – azonosítóját és területét,

h) a tulajdonhoz kapcsolódó haszonvétel gyakorlásával összefüggő adatokat,

i) a 2. § (2) bekezdése szerinti ingatlan tulajdonát, illetve használatát érintő hatósági határozatokat,

(5) Az NFA köteles viselni minden, a vagyonyilvántartás alapjául szolgáló adat- és egyéb információszolgáltatással kapcsolatban államigazgatási szervnél felmerült költséget.

4. § (1) Az NFA a tulajdonosi jogok gyakorlása részeként a vagyon használoit, hasznosítóit közvetlenül, illetőleg az illetékes körzeti földhivatal, valamint az Állami Erdészeti Szolgálat (a továbbiakban: AESz) bevonásával – az e szervekkel kötött megállapodásban foglaltak szerint – ellenőrzi, és szükség szerint kezdeményezi az ingatlan-nyilvántartási állapot rendezését, illetőleg más intézkedés megtételét.

(2) Az NFA ellenőrzi a Nemzeti Földalapba tartozó termőföldvagyon hasznosítását, valamint annak vagyonkezelésére, haszonbérletére vagy bármely más jogcímen történő használatára kötött szerződésben foglalt kötelezettségek teljesítését.

(5. §) Az NFA az általa kezelt vagyon hasznosítására, annak felmérését és nyilvántartásba vételét követően – figyelemmel a földbirtok-politikai irányelvekben és a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben megfogalmazott célkitűzésekre is – terveket készít.

(7. §) Az NFA-nak az általa kezelt vagyon hasznosítására vonatkozó tervekészítésnél figyelembe kell vennie a következő szempontokat:

- a) a földhasználók helyzetének stabilizálását, fejlődésük elősegítését;
- b) családi gazdaságok kialakítását és megerősítését;
- c) környezetbarát, a fenntartható fejlődést szolgáló termelés földhasznosítás oldaláról történő támogatását;
- d) a mezőgazdasági rendeltetésű földterületek művelésben tartásának elősegítését, a mezőgazdasági termelés összehangolását a természetvédelem, a környezetvédelem, a talajvédelem, a területfejlesztés, a vízgazdálkodás (pl. árterek kialakítása), a vonalas infrastrukturális létesítmények szempontjaival;
- e) a Nemzeti Erdőtelepítési Programban foglaltak végrehajtásának támogatását;
- f) a racionális földtulajdonosi és bérleti rendszer kialakulásának elősegítését;
- g) a földpiac élénkítését és szabályozását;
- h) az állattenyésztő telepek működéséhez szükséges termőföld megszerzésének elősegítését;
- i) a gazdálkodás jellegének megfelelő, versenyképes birtokméretek kialakításának elősegítését;
- ia) a családi és középgazdaságok 300 ha méretű felső határig történő ösztönzését;
- ib) a kisméretű birtokok legalább 100 ha-ig történő elsődleges fejlesztésének ösztönzését;
- j) a földbérlet-koncentráció versenyképességhez igazodó fenntartását;
- k) minőségi földcserék lebonyolításának megalapozását;
- l) termelési-termékstruktúra átalakításának ösztönzését és befolyásolását;
- la) a mezőgazdasági termelésre leginkább alkalmas termőföldek mezőgazdasági termelési célú hasznosításának előtérbe helyezését;
- lb) a mezőgazdasági termelésre kevésbé alkalmas termőföldek, földterületek más irányú hasznosításának előkészítését, támogatását, esetenként végrehajtását;
- lc) művelési ágváltás támogatását;
- m) a nem művelt, vagy méretük és kialakításuk miatt gazdaságosan nem művelhető területek megvételének és hasznosításának állami kezdeményező szereppel történő meggyorsítását;
- n) a birtoknagyság alkalmassá tételét az EU-támogatások lehívhatóságához;
- o) szociális földprogram kedvezményezett támogatását;
- p) pályakezdő agrárvállalkozók és mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú végzettséggel rendelkezők kedvezményezett támogatását;
- q) különleges rendeltetésű gazdaságok működéséhez kedvezményes termőföld biztosítását (pl. oktatás, kutatás, büntetés-végrehajtás).

(8. §) Az NFA a szociális földprogram keretében az önkormányzat által kijelölt haszonbérrelővel kötendő szerződésben a haszonbér mértékét a haszonbérelő szociális helyzetének mérlegelésével állapítja meg.

(10. §) (1) Az NFA részére ingatlan értékbecslési tevékenységet az végezhet, akit az NFA pályázat útján kiválaszt, és a saját részére vezetett névjegyzékbe felvesz.

(2) Az (1) bekezdés szerinti pályázaton az vehet részt, aki

a) ingatlangazdálkodó és ingatlanszakértő felsőfokú képesítéssel és 5 év szakmai gyakorlattal rendelkezik,

b) szakirányú felsőfokú képesítéssel rendelkezik, és igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőként névjegyzékbe vették,

c) szakmai referenciával rendelkezik.

(3) A pályázat alapján az NFA névjegyzékébe történő felvétel 2 év időtartamra szól, amelynek lejártával az NFA újabb pályázatot ír ki.

(4) A pályázatok elbírálása céljából az NFA bíráló bizottságot hozhat létre.

(5) A pályázat alapján összeállított névjegyzéket az NFA internetes honlapján és más módon közzéteszi. Az NFA a szakértői névjegyzékben szereplők ingatlanforgalmi értékbecslését fogadja el.

(11. §) (1) Az NFA az ajánlati árat

a) részletes ingatlan értékbecsléssel, vagy

b) a rendelet alapján megvalósított egyszerűsített ingatlan értékbecsléssel, vagy

c) az illetékes önkormányzat jegyzője által kiállított adó- és értékbizonyítvány alapján állapítja meg.

(2) Egyszerűsített ingatlan értékbecslésnek minősül, amikor az NFA az ajánlati árat saját nyilvántartása, a földhivatal által az NFA részére külön megállapodás alapján a termőföld adásvételére kötött szerződésekben szereplő ár információk alapján nyújtott, vagy termőföld esetén a rendelet 1. számú mellékletében, míg erdő esetében a rendelet 2. számú mellékletében foglaltak szerinti egyszerűsített módszerrel állapítja meg. A megállapodás kötelező tartalmi eleme, hogy a költségeket az NFA megtéríti.

(3) Amennyiben az NFA AK részarányt vásárol meg, az 1 AK forintban számított ellenértékét a helyben kialakult szántó művelési ágú átlagos földár alapján kell megállapítani.

(12. §) (1) Részletes ingatlan értékbecslést kell alkalmazni abban az esetben, ha

a) az ajánlati ár egyszerűsített ingatlan értékbecsléssel nem állapítható meg, vagy

b) az eladó az egyszerűsített ingatlan értékbecslést nem fogadja el.

(2) Egyszerűsített ingatlan értékbecslés abban az esetben alkalmazható, ha az NFA 1 éven belül ugyanattól a tulajdonostól ugyanazon a településen legfeljebb 500 ezer forintért vásárol az állam javára termőföldet, illetve erdőt.

(3) Ha az NFA az egyszerűsített ingatlan értékbecslési eljárás során megállapítja, hogy annak feltételei nem állnak fenn, részletes ingatlan értékbecslést kell elvégezni.

(4) Erdő esetében csak olyan értékelés fogadható el, amely a Nyugat-Magyarországi Egyetem, illetve jogelődjének Erdőmérnöki Karán az „Erdőérték és kárérték számítás” tanfolyamon oktatott módszer szerint készült.

(16. §) (1) Az NFA vagyonkezelői szerződéseire, a kincstári vagyon kezelésére vonatkozó külön jogszabályban foglaltakat a Tv.-ben, valamint e rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A 13. § (1)-(2) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha az NFA vagyonkezelői szerződést köt.

(17. §) (1) Az illetékes államigazgatási szervek a 2. § (2) bekezdése szerinti ingatlanvagyon tulajdonát, illetve használatát – ideértve az erdőgazdálkodóként történő nyilvántartásba vételt is – érintő hatósági határozatok egy példányát kötelesek az NFA-nak megküldeni.

(2) Amennyiben a földhasználó állami tulajdonban levő, a 2. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti ingatlant is használ, a földhasználóként történő nyilvántartásba vételről rendelkező határozat egy példányát az NFA-nak is meg kell küldeni.

(3) A földhasználónak, illetve erdőgazdálkodónak a 2. § (2) bekezdése szerinti ingatlan földhasználati tevékenységével összefüggésben elkövetett szabálysértés miatti megbírságolásáról szóló határozatot és a bírságot kirovó egyéb közigazgatási határozatot tájékoztatásul az NFA-nak is meg kell küldenie.

(18. §) (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Nemzeti Földalap vagyonnyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól szóló 17/2002. (II. 18.) Korm. rendelet.

(3) Az egységes vagyon-nyilvántartási rendszer kialakítása érdekében:

a) a korábban vagyonkezelési feladatokat ellátó szervezetek – a b) pontban foglaltak szerinti kivétellel – kötelesek az NFA részére legkésőbb 2002. december 31-ig átadni az ingatlan- és erdővagyonra vonatkozó nyilvántartási és hasznosítási adatokat, valamint az ezzel kapcsolatos okiratokat;

2. számú melléklet a 254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelethez

Az erdővagyon egyszerűsített ingatlan értékbecslésnél alkalmazandó szempontok

1. Az erdővagyon ajánlati árának meghatározása

A Nemzeti Földalap részére felajánlott erdő esetében az egyszerűsített értékelés során az alábbi tényezőket kell figyelembe venni:

a) Az erdővagyon értéke az erdei termőhely (föld) és az erdőállomány értékéből tevődik össze. A földérték fatermési osztályok szerint fejezi ki a potenciális termőképességet a tényleges állományviszonyok alapján. Figyelembe kell venni az erdőpiac kialakulatlanságát és az értékváltozás várható irányait [gyorsan növekvő fajok felértékelődése, egyéb hasznosítások (vadgazdálkodás) értéknövelő hatása].

b) Az erdőállomány érték meghatározásánál fiatal korban a befejezett erdő értékéből kell kiindulni. Idősebb korban az erdőállomány fatérfogata és mellmagassági átmérői alapján kell meghatározni az értéket.

c) Az erdőgazdasági tájak és az Állami Erdészeti Szolgálat illetékességi körzetei közötti különbségektől el lehet tekinteni.

254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyonnyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól

Hatály: - 2007.X.3-ig

A Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 21. §-ában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

(1. §⁴³) Ez a rendelet szabályozza a Nemzeti Földalaphoz (a továbbiakban: NFA) tartozó vagyon nyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának szabályait. **Az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendelet rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.**

⁴³ A második mondat szövegét megállapította: 336/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (2) a). Hatályos: 2007. I. 1-től.

(3. §) (1) A vagyonyilvántartás alapja az ingatlan-nyilvántartás és a földhasználati nyilvántartás, erdő esetében az ingatlan-nyilvántartás és az Országos Erdőállomány Adattár adatállománya.

(2) Erdőnek kell tekinteni azt a földrészletet is, ami az ingatlan-nyilvántartásban nem erdőként van bejegyezve, de az Országos Erdőállomány Adattárban erdőként szerepel.

(12. §) (1) Részletes ingatlan értékbecslést kell alkalmazni abban az esetben, ha

(4) Erdő esetében csak olyan értékelés fogadható el, amely a Nyugat-Magyarországi Egyetem, illetve jogelődjének Erdőmérnöki Karán az „Erdőérték és kárérték számítás” tanfolyamon oktatott módszer szerint készült.

(18. §) (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(3) Az egységes vagyonyilvántartási rendszer kialakítása érdekében:

a)⁴⁴ a korábban vagyongazdálkodási feladatokat ellátó szervezetek – a b) pontban foglaltak szerinti kivétellel – kötelesek az NFA részére legkésőbb 2005. június 30-ig átadni az ingatlan- és erdővagyonra vonatkozó, a természetbeni állapotnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és hasznosítási adatokat, valamint az ezzel kapcsolatos okiratokat;

Az IAS 41 számú nemzetközi számviteli standard a biológiai eszközök sajátosságait figyelembe véve az ún. méltányos érték meghatározását is lehetővé teszi.

A példában (erdő) faültetvény is szerepel, amely a csoportok alakítására és alkalmazására mutat lehetőséget sajátos környezetben.

Az európai, magyarországi elegyes, vegyes, többkorú erdőállományok számvitelbe vonásáról a standard felhasználásával nincs tudomásunk.

Az állami erdő területe, élőfakészlete és értéke szerkezetének változása a '90-es években

Az erdőterület szerkezetének változását a kilencvenes években végzett kutatási eredmények felhasználásával jellemezzük. Ennek az időszaknak a legfontosabb ismérve, hogy a privatizáció következtében az állami erdőgazdasági Rt-k területe jelentősen, mintegy 10-15%-kal csökkent. Ezt a vállalatok számára potenciál csökkenést jelentő folyamatot, úgy hajtották végre, hogy a gazdálkodás számára kevésbé kedvező, szórványban lévő erdőterületeket áldozták fel. Ez által növekedett a megmaradó erdőállomány minősége, amit a 4. táblázat jól szemléltet.

A fakészletérték számításánál a Márkus-Mészáros féle korértékszámítással dolgoztunk. A számításhoz a 2000. évi, tehát azonos ár és költségadatokat használtuk fel, ezért a különbségek kizárólag az erdőállomány változására vezethetők vissza. A használt módszer viszonylag pontosan követi az állományok kor szerinti értéknövekedését, e miatt a növekedés a 10 év alatt közel 12%. Az egy hektárra jutó készletérték 88 ezer forinttal 836 ezer Ft/ha-ra nőtt. **A tények alapján biztosan kijelenthető, hogy az erdészeti részvénytársaságok a kezelésükben lévő erdővagyonnal gondosan bántak, annak értékét jelentősen növelték, vagyis messzemenően kielégítették a tartamosság, illetve a fenntartható fejlődés elveit.**

Az 4. táblázatból az is látható, hogy jelentős eltérés van az egyes társaságok által kezelt erdővagyon faállományértéke között. A két szélső érték 422 E Ft/ha és 1695 E Ft/ha, ami pontosan négyszeres eltérést jelent.

⁴⁴ Megállapította: 68/2005. (IV. 13.) Korm. rendelet 7. § (1). Hatályos: 2005. IV. 21-től.

4. táblázat: A faállomány készletérték változása 1990–2000 között

Megnevezés	Fakészlet (E Ft/ha)			Változás (%)	
	1990	1995	2000	1990–1995	1990–2000
Északerdő Rt.	931	979	1062	105,2	114,1
Bakonyerdő Rt	1015	1027	1058	101,2	104,2
Eger Erdő Rt.	765	817	886	106,8	115,8
Ipoly Erdő Rt.	654	710	765	108,6	117,0
Pilisi Parkerő Rt.	593	616	678	104,0	114,4
Vértess Rt	499	520	550	104,2	110,3
Zalaerdő Rt.	1534	1642	1695	107,1	110,5
Szombathely Rt.	891	964	1075	108,3	120,7
Mecsek Rt	930	969	1037	104,2	111,5
Somogyi Erdészei Rt.	842	905	876	107,5	104,0
TAEG Rt.	728	749	774	102,9	106,3
Gyulaj Rt.	555	524	531	94,5	95,8
Délalföldi Rt.	512	566	616	110,5	120,3
Gemenc Rt.	502	524	550	104,5	109,6
Nyírerdő Rt.	464	502	533	108,3	114,9
VADEX Rt.	483	532	511	110,0	105,7
Kisalföld Rt.	438	463	450	105,7	102,7
Kiskunsági Rt.	372	405	444	108,8	119,3
Nagykunsági Rt.	379	389	422	102,9	111,5
ÁPV Rt.	748	790	836	105,6	111,8
HM Veszprém Rt.	824	874	871	106,1	105,6
HM Budapesti Rt.	517	528	493	102,1	95,2
HM Kaszói Rt.	897	954	972	106,3	108,3
HM	749	786	736	104,9	98,2
MINDÖSSZESEN	748	789	829	105,6	110,9

A termőhelyi értéket ez esetben szintén a faállomány várható jövedelméből számítottuk (5. táblázat). Praktikusan a fő különbség a faállományérték és a termőhelyi érték között az, hogy a *fakészletérték a faállomány korával növekszik*, míg a *termőhelyi érték a termőhely hosszú távú jövedelemtermelő képességét fejezi ki, tehát független az adott kortól*. A másik alapvető különbség, hogy a *faállományértéknél mindig az aktuális faállomány* a meghatározó, míg a *termőhelyi értéknél a termőhelyi adottságok, amit a potenciális faállományon* keresztül lehet legjobban megközelíteni.

A 5. táblázatot részletesen elemezve látható, hogy az egyes értékek nagyságrenddel kisebbek, (ez a módszerek különbségéből adódik), e mellett a tendenciák hasonlóak a korábbiakkal: 1990. és 1995. között javulás tapasztalható a viszonylag kedvezőtlen területek leválása miatt, később nincs jelentős változás. A társaságok sorrendje némileg módosult, elsősorban az átlag alatti értékű területeken. Ebből arra lehet következtetni, hogy az aktuális és a potenciális faállomány nincs összhangban.

5. táblázat: A termőhelyi érték változása 1990–2000 között

Megnevezés	Termőhely (E Ft/ha)			Változás (%)	
	1990	1995	2000	1990-1995	1990-2000
Északerdő Rt.	157	155	156	98,9	99,3
Bakonyerdő Rt	127	132	128	103,7	100,6
Eger Erdő Rt.	123	127	127	103,7	103,6
Ipoly Erdő Rt.	88	97	101	110,6	114,9
Pilisi Parkerő Rt.	76	76	79	100,0	102,9
Vértess Rt	60	57	56	94,9	94,2
Zalaerdő Rt.	191	208	209	108,9	109,7
Szombathely Rt.	128	135	148	105,8	115,8
Mecsek Rt	144	143	148	99,5	102,7
Somogyi Erdészei Rt.	149	151	146	101,6	97,9
TAEG Rt.	91	104	105	113,5	115,1
Gyulaj Rt.	71	68	59	95,1	83,2
Délalföldi Rt.	119	114	117	95,6	98,1
Nyírerdő Rt.	110	111	109	101,5	99,3
Kisalföld Rt.	89	100	96	113,0	107,5
Gemenc Rt.	96	100	88	104,3	92,4
Nagykunsági Rt.	80	80	84	100,2	105,3
VADEX Rt.	84	82	68	97,2	81,5
Kiskunsági Rt.	55	63	63	114,2	114,6
ÁPV Rt.	116	119	119	102,8	102,8
HM Kaszó Rt.	175	177	163	101,0	93,2
HM Veszprém Rt.	102	99	94	97,2	92,6
HM Budapesti Rt.	52	58	50	112,2	96,0
HM	101	102	90	100,7	89,3
MINDÖSSZESEN	115	118	117	102,7	102,0

A kezelt erdőállomány gazdasági jellemzésére meghatároztuk az átlagos éves jövedelemtermelő képességet is.

A számított érték egy hosszú távú, lényegében elméleti (csak normál erdőnél bekövetkező) jövedelmezőséget ad. Értéke a fafaj és fatermési osztály szerkezetétől függ. Ebből adódóan jól alkalmazható az egyes társaságok hosszú távon eltérő faállomány adottságainak jellemzésére

A távlatilag éves szinten mintegy 11 milliárd Ft jövedelemre lehet számítani, a faállomány adta lehetőségek teljes kihasználása mellett. Figyelembe véve a különböző korlátozó tényezőket, látható, hogy faállományoldalról nincs lehetőség a növekedésre.

A társaságok sorrendje a csökkenő jövedelemtermelő képességet mutatja. A legjobb társaság 26,4 E Ft/ha-val több mint hatszoros jövedelmet érhet el, mint a leggyengébb 4 E Ft/ha-os. A portfólió átlaga 12,9 E Ft/ha.

Az elemzést fajonként végezve természetesen nagyon különböző értékeket kapunk: legmagasabbakat a büknél és a tölgnél, míg az akác az átlagosnál rosszabb termőhelyeken veszteséges.

A következő időszak lehetőségeinek megismerésére kigyűjtöttük **a következő 10 évben vágásérett állományok térfogatát**, ezt a várható korlátozásokat figyelembe véve az NFA területen 0,7-tel, a KVI területen 0,5-tel szorozva számítottuk a fakitermelés várható fedezetét. A főbb fafaj csoportonként NFA-KVI megbontásban társaságonként számítás alapján tehető főbb következtetések:

A várható átlagos éves fedezeti összeg mintegy 13 milliárd Ft, amelynek háromnegyede az NFA területéről várható. Az összeg 72%-a a tölgy és a bükk fafajnál realizálódik. Ennek megfelelően a nagyobb területen gazdálkodó tölgyes bükkös társaságok realizálhatják a jövedelem nagy részét (4 társaság a 46%-át).

Ezek a számítások, mint a korábbiak is, egységes, normatív adatokkal készültek az összehasonlíthatóság érdekében. A valóságban szerencsére van némi lehetőség a hátrányok csökkentésére.

Az erdőgazdasági társaságok tulajdonosi követelményrendszere

Az erdőgazdasági társaságok elsődleges feladata az állami erdővagyon kezelése, folyamatos gyarapítása. Alapkövetelmény az érvényes üzemterv előírásainak betartása és az üzemtervi lehetőségek ésszerű kihasználása.

A tulajdonos ennek teljesítését két időtávon értékelheti:

Az üzemtervezés ciklusához igazodó 10 év és ennek egyszeri félidőben történő vizsgálata (5 évenként). Az értékelési szempontok:

- A **termőhely** lehetőségeinek kihasználása az erdőföld aktuális értéke/potenciális értéke mutató alapján.
- A **faállomány értéke a környezetszennyezés módszer alapján. A számítás összehasonlító ár- és költség szinten történik.** Figyelmen kívül hagyott költségek: az EFJ rendszer torzító hatása, vállalati általános költségek.
- Mindkét vagyonelem esetében minimális cél a szinten tartás. Az értékelés természetesen figyelembe kell, hogy vegye a vállalatától független események módosító hatását.

Az erdőgazdálkodás éves értékelése.

- Az éves erdőállomány gazdálkodási terv feladataira és naturális hozamaira épített „Szabályozáshoz kötött jövedelem” és az erdőgazdálkodási (fakitermelés I. + erdőfelújítás) üzemi eredmény összevetése. A Szabályozáshoz kötött jövedelem számítása a fakitermelés normatív közvetlen költségeire és árbevételére, valamint az erdőfelújítás normatív költségeire épül, amit a társaság helyzeti járadéka módosíthat.
- A két jövedelem kategória összevetésénél az eltérés a tényleges végrehajtáson túl bizonyos határon belül (pl. +10%) nem von maga után értékítélet módosulást. Az EFJ-K-1 előjel helyesen módosítja az alapértéket.

Továbbá javasoljuk figyelembe venni, hogy az erdőgazdálkodó a tartamos gazdálkodástól a használatok, illetve az erdőművelés területén mennyire tér el. A többlet, jobb fakitermelés vagy az erdőművelési munkák elhagyása úgy növeli az eredményt, hogy közben az erdővagyonot leértékeli. Speciális probléma a kalamitások és erdészeti katasztrófák során történő fakitermelés többletek, majd az ezt követő fokozott erdőfelújítási ráfordítások eredményt befolyásoló, eltérítő hatása.

Az értékelő rendszer további vizsgálatokat követően megalkotható (ERTI, NYME EVGI) ügy, hogy a 2003. év teljesítménye próbaként már ennek alapján megítélhető, és eredményes tesztelést követően 2004. évben bevezethető legyen.

Továbbra is célszerű megtartani az értékelési szempontok között az ÁESZ naturális adatokra épített éves jelentését.

Az ÁPV Rt. el kell, hogy érje az általa tulajdonolt társaságoknál, hogy az Erdőtörvényben az állami erdőkkel szemben megfogalmazott közhasznú és közjóléti szolgáltatások megfelelő szinten folyamatosan teljesüljenek.

Az e területen megfogalmazódott követelmények teljesítése a társaságok részéről nem lehet kérdés. A gazdasági hatást azonban ki kell mutatni.

A nem vagy nem csak a faanyagtermesztés érdekében elvégzett vagy elhagyott beavatkozások az esetek döntő többségében módosítják (csökkentik) az elérhető jövedelmet. Ennek hatása az eljárás bázisán és szellemében meghatározható és a követelményben érvényesíthető.

Ezen túl a társaságoknak a számviteli rendszerükben célszerű elkülönítve kimutatni (egységes szemléletben) a közcélú és jóléti szolgáltatások teljesítése érdekében felmerült költségeiket. Az így meghatározott ráfordítások és az e területen kapott támogatások egyenlege fontos információ a tulajdonosi törekvések alátámasztására.

Az ÁPV Rt., mint az erdőkezelő Rt-k tulajdonosa érdekelt abban, hogy a társaságok erdővagyonra és vagyoni köre gyarapodjék.

- Az erdőtulajdonnal kapcsolatos birtokügyek intézését a tulajdonos a vagyonkezelőre átruházhatja, amely különösen célszerű a vagyon jellegét tekintve.
- Az erdővagyon-kezelő tevékenysége révén az erdőállomány fejlesztésével vagyon-növekedés következik be, amellyel kapcsolatban a tulajdonos és a vagyonkezelő időszakonként külön megállapodást köt. A vagyon növekménye a vagyonkezelési díjba beszámításra kerülhet.
- Az államnak, mint erdőtulajdonosnak elemi érdeke a vagyonkezelői díj piaci értékének megállapítása, amelyben szerepel a vagyonkezelő és a tulajdonos közötti viszony minden lényeges eleme és annak esetleges költsége és a haszonbér is. A vagyonkezelési díj megállapítása mellett a tulajdonos és a kezelő elszámolásába tartozik mindazon hozamcsökkentő és költség-növelő hatások számba vétele, amelyet a nem tulajdonos állam szervezetei kényszerítenek a vagyonkezelőre.
- Az állam, mint földtulajdonos érdekelt az állami erdővagyon területi növelésében. E tulajdonosi elvárást az állami földtulajdon esetében az Rt-k útján valósíthatja meg, az állami földtulajdon rendelkezésre bocsátásával és az egyszerű és követhető eljárási rend kidolgozásával.
- Az ÁPV Rt, mint a kezelői vagyon tulajdonosa köteles közvetíteni az állam erdővel kapcsolatos elvárásait a tulajdonában lévő társaságok felé. Amennyiben nem az ÁPV Rt. köti a vagyonkezelői szerződést mérő, és ellenőrző rendszert szükséges kialakítania az erdővagyonnal kapcsolatban bekövetkező változások minősítésére, hogy időben tájékozódhasson a kedvező és kedvezőtlen folyamatokról. Az állami erdő tulajdonosa és a kezelő közti szerződést az ÁPV Rt., mint a kezelő tulajdonosa ellenjegyzi.
- Az ÁPV Rt., mint az erdészeti társaságok részvényeinek tulajdonosa a társaságok saját vagyonának növekedésében érdekelt. A saját vagyon, és az összes eszköz megfelelő finanszírozási szerkezet melletti növekedése az éves értékelési és érdekelttségi rendszer részét képezi.

5.4 Számvitel – 2000. évi C. törvény a számvitelről

Az erdő és az erdőgazdálkodás sajátosságai és számviteli megjelenítésük értelmezése az átalakulástól problémát jelentett.

A jogszabály folyamatosan (jelenleg is) erdőről beszél, de a gyakorlatban (a számlakeretben) szétvált a speciális termőföldre (az erdőföldre) és az egyéb építmény kategóriába sorolt faállományra (élőfakészletre).

Az erdőtelepítéseknél általánosan elfogadott a befektetett tárgyi eszközhez sorolás, illetve aktiválásig a beruházások közötti nyilvántartás. Az erdőtelepítések jogi helyzete is vitatott, mivel a részvénytársaságok sem szerezhetik meg az erdő (élőfakészlet) tulajdon jogát. Néhány erdőgazdaság ki is vezette az eszközei közül az erdőtelepítéseket, de a többség a beruházásokban (néhány az aktiválás után a tárgyi eszközökben) jeleníti meg.

Az erdőgazdasági részvénytársaságok mint vagyongazdálkodók a mérlegben eszközként nem mutatják ki a kezelésükben lévő termőföldet, erdőt (erdőföldet és élőfakészletet) értékben.

Egyes erdőgazdaságok különböző hivatkozásokkal élnek, illetve többségük a területet naturáliában megjelenítik a kiegészítő mellékletben.

Az erdőfelújítások elszámolásának megváltoztatása módosította az erdészeti részvénytársaságok mérlegét, csökkentette a befektetett eszközöket és a saját tőkét (tőketartalékot), az eredménykimutatásokat és így az az adóalapokat és adókat a korrekció nem érintette.

A különböző egyéb jogszabályok az állami vagyronról, nyilvántartásáról hivatkoztak a számviteli törvényre, illetve részletezték az értékbeli (bruttó és nettó) bemutatási előírásokat.

2015-ben az ÁSZ vizsgálatok ismételten a felszínre hozták az erdő és az erdőgazdálkodás nyilvántartási és számviteli problémáit, felvetették az auditáló könyvvizsgálók felelősségét. A jelentéshez kapcsolódó nyilatkozatok általában elismerik a problémát, de elhárítják a felelősséget. Az intézkedési tervek és ÁSZ megítélésük talán közelebb vihet a két évtizedes gond lezárásához.

A számviteli érték kérdésköréről, az erdővagyon értékelésekről már az Erdőértékelési mellékletben is számos adatot, értéket, megállapítást és véleményt gyűjtöttünk össze.

2000. évi C. törvény a számvitelről

Közlönyállapot

(23. §) (1) A mérlegben eszközként kell kimutatni a vállalkozó rendelkezésére, használatára bocsátott, a vállalkozó működését szolgáló befektetett eszközöket és forgóeszközöket – a bérbe vett eszközök kivételével –, függetlenül attól, hogy azok tulajdonjoga csak törvényben, szerződésben rögzített feltételek teljesítése után kerül át a vállalkozóhoz, továbbá az aktív időbeli elhatárolásokat.

(2) *A vagyongazdálkodónál a mérlegben eszközként kell kimutatni a kezelésbe vett, a kincstári vagyon részét képező eszközöket is. Ezen eszközöket a kiegészítő mellékletben – legalább mérlegtételek szerinti megbontásban – külön be kell mutatni (5. melléklet).*

(26. §) (1) A tárgyi eszközök között a mérlegben azokat a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket (földterület, telek, telkesítés, **erdő**, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok), tenyészállatokat kell kimutatni, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják a vállalkozó tevékenységét, továbbá az ezen eszközök beszerzésére (a beruházásokra) adott előlegeket és a beruházásokat, valamint a tárgyi eszközök értékhelyesbítését.

2015-12-31-ig (Hatályos)

23. § (2) *A vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a – törvényi rendelkezés, illetve felhatalmazás alapján – kezelésbe vett, az állami vagy önkormányzati vagyon részét képező eszközöket is. Ezen eszközöket a kiegészítő mellékletben – legalább mérleg-tételek szerinti megbontásban – külön be kell mutatni (5. melléklet).*

Az első mondat szövegét megállapította: 2004. évi XCIX. törvény 5. §. Módosítva: 2007. évi CVI. törvény 56. § (1) r) alapján.

Erdőfelújítás elszámolása – 2000. évi C. törvény a számvitelről

48. § (1) A tárgyi eszköznél értéket növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni a meglevő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét (saját vállalkozásban történt megvalósítása esetén az 51. § szerinti közvetlen önköltség aktivált értékét is).

(2) A tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, **továbbá az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka ellenértékét, illetve saját vállalkozásban végzett megvalósítása esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét nem lehet a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értékében figyelembe venni.**

(3) Az eszköz értékét növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni az eszköz használati értékét növelő munkafolyamatok, illetve megmunkálás ellenértékét jelentő bér munkadíjat.

(4) Az eszköz értékét növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni ingatlan beszerzése esetén az ingatlan értékébe – szerződés alapján – beszámított, korábban a bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott (még le nem írt) összeget.

Az eszközök értékcsökkenése

52. § (1) Az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési (beszerzési, illetve előállítási) értékét azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják (az értékcsökkenés elszámolása).

(5) **Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek** (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), **az erdő**, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, és az üzembe nem helyezett beruházásnál.

Az IAS 41 számú nemzetközi számviteli standard a biológiai eszközök sajátosságait figyelembe véve az ún. méltányos érték meghatározását is lehetővé teszi.

A példában (erdő) faültetvény is szerepel, amely a csoportok alakítására és alkalmazására mutat lehetőséget sajátos környezetben.

Az európai, magyarországi elegyes, vegyes, többkorú erdőállományok számvitelbe vonásáról a standard felhasználásával nincs tudomásunk

254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyony nyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól

(2. §) (1) A vagyony nyilvántartásban az NFA intézményi vagyontól el kell különíteni a hozzárendelt vagyont.

(2) Az NFA hozzárendelt vagyonába tartozó ingatlanvagyon nyilvántartásának elkülönítetten kell tartalmaznia az erdőt, az egyéb termőföldet és a művelés alól kivett területet.

(3) A vagyony nyilvántartásnak – összhangban az agrárstatisztikai elemzés céljaival és az EU követelményeivel – a vagyon egészéről, valamint ezen belül a földrészekről részletes adatokat kell tartalmaznia.

(5) A vagyony nyilvántartás számítógépes rendszerének összekapcsolhatónak kell lennie az ingatlan-nyilvántartással és az Országos Erdőállomány Adattárral.

(3. §) (1) A vagyony nyilvántartás alapja az ingatlan-nyilvántartás és a földhasználati nyilvántartás, erdő esetében az ingatlan-nyilvántartás és az Országos Erdőállomány Adattár adatállománya.

(2) Erdőnek kell tekinteni azt a földrészt is, ami az ingatlan-nyilvántartásban nem erdőként van bejegyezve, de az Országos Erdőállomány Adattárban erdőként szerepel.

(3) A vagyony nyilvántartásnak tartalmaznia kell a tulajdoni lapon szereplő valamennyi adatot, bejegyzett jogot, feljegyzett tényt (a továbbiakban együtt: adatot) erdő esetében pedig az érvényben levő üzemtervi adatokat is.

(4) A vagyony nyilvántartásnak az ingatlan-nyilvántartási adatokon kívül az alábbi adatokat is tartalmaznia kell:

a) a haszonbérő, használó, vagyonkezelő, illetve erdő esetében a nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó adatait,

b) a haszonbérbe, használatba, illetve vagyonkezelésbe adás időpontját és időtartamát,

c) a haszonbér éves összegét, fizetésének esedékességét, teljesítésének idejét,

d) a hasznosítást elősegítő gazdasági információkat (így különösen: melioráció, érték-növelő beruházás, annak összege stb.),

e) hasznosítás módjára vonatkozó javaslatot,

f) az ingatlan könyv szerinti értékét,

(12. §) (1) Részletes ingatlan értékbecslést kell alkalmazni abban az esetben, ha

(4) Erdő esetében csak olyan értékelés fogadható el, amely a Nyugat-Magyarországi Egyetem, illetve jogelődjének Erdőmérnöki Karán az „Erdőérték és kárérték számítás” tanfolyamon oktatott módszer szerint készült.

– Erdészeti támogatások

A 2014-2020 EU támogatási időszakban célszerű lenne a korábbi agrártámogatásoknál már bevált számviteli elszámolási előírásokat összefoglaló jogszabály megfogalmazása, közzététele (természetesen szakértői egyeztetés alapján) a különböző szituációkra

Erdészeti támogatások gazdasági eseményeinek számviteli elszámolása

Prof. Dr. Lett Béla NYME Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Összefoglalás

A számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvénnyel, majd ennek 1997. évi lényegi módosításával, illetve az újra kodifikált 2001. évi C. törvénnyel, illetve ennek módosításaival sokszor változott a támogatások elszámolása.

Az EU-hoz csatlakozással az erdészeti támogatások is lényegesen változtak. 2004-től az erdőtelepítés került a társfinanszírozás közösségi rendszerébe, ez azonban első sorban a telepítési pályázatok meghatározó szereplőit, a magánszemélyeket, az őstermelőket, a családi gazdálkodókat és az egyéni vállalkozókat érintette, akik a személyi jövedelemadózásról szóló jogszabályok szerint vezetik az elszámolásaikat, illetve teljesítik adózási kötelezettségeiket. (2009-ben az állami erdészeti részvénytársaságok is erdőtelepítésbe kezdtek.)

Az elszámolásra vonatkozó jogszabályok azonban változtak, és ez természetesen érintette a számviteli előírásokat, illetve az erdészeti támogatásokat. Ma már nincs erdőfenntartási járulék és nincs az erdőfelújítás általános normatív támogatása sem. Ezek az erdőgazdálkodók finanszírozási és jövedelmezőségi helyzetét alapvetően megváltoztatták, az erdőállományok eltérő adottságai és a különböző erdőgazdálkodási szigorító előírások, az ezeket ellensúlyozó támogatások fokozottan jelennek meg az eredményekben (természetesen ezen keresztül is az erdőállományok értékében).

2007. évtől indult az EU Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) programja, amelynek szabályai és támogatásai mostanra teljesebben ki (bár áthúzódnak a következő évekre is). Ezek a támogatások az erdészet számára is új lehetőségeket, de új feltételeket és a kettő együttese alapján új elszámolásokat jelentenek. Ma már nem csak a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó személyekről és szervezetekről van szó, hanem a számviteli törvény szerint elszámolások válnak különös figyelemre érdemesé.

A tematikus anyag az erdészeti támogatások változást öleli fel majd évtizednyi időtávon, amely már önmagában is tekintélyes mennyiségre rúg. A tanulmány viszont más is, a módosuló erdészeti támogatásokhoz kapcsolódó számviteli elszámolásokat igyekszik nyomon követni, ezzel eljutunk a jelen aktuális szabályozási állapotához, és az erdészeti elszámolások problémáit nem hagyjuk tovább növekedni.

A feldolgozás két időszakra bontva készült, végigvéve a törvényeket, a kormányrendeleteket, illetve az erdőgazdálkodással kapcsolatos FVM miniszteri rendeleteket:

- Az EU csatlakozást megelőző felkészülési és **a 2006-ig tartó** pénzügyi tervezési időszaknak a támogatási jogszabályai.
- A **2007-2013** EU pénzügyi tervezési időszak támogatási jogszabályainak változásai.

A 2007-2013-as EU pénzügyi támogatási időszakból már három év eltelt, így indokolt az új helyzet hozta eredményeket és gondokat áttekinteni a problémákra válaszkérés reményében, illetve a további intézkedéseknél a figyelem felhívás céljával.

A számvitel funkciójánál fogva az aktuális elvi megállapodás, a nemzetközi (Európai Unió) normák alapján a szervezetek, vállalkozások valós vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetének bemutatását szolgálja.

A célok között egyre fontosabb szempontként szerepel a befektetők, hitelezők megfelelő tájékoztatása, hogy az eszközök között szereplő, feltüntetett vagyon és vagyonérték a

követeléseik kielégítésébe (a szervezetek kötelezettségeinek teljesítésébe) bevonható legyen, arra fedezetet képezzen. Ehhez biztosítanunk kell az aktiválás kritériumait.

Az erdőnél általában az élőfakészlet sem szerepel a vagyoni kimutatásokban, arra hitelfedezet alig alapozható. Az erdészeti támogatásokban, különösen az ökológiai tengely esetében a pénzügyi megtérülés, a gazdasági folyamatokban való részvétel még kétségesebb, sok esetben kétségtelenül hiányzik.

A földterület és állatlétszám alapú támogatások a jogszabályok alapján nem minősülnek beruházási, fejlesztési célú támogatásnak, egyéb esetleg rendkívüli bevételként szerepelnek.

A beruházásként számba vett erdőtelepítés és az egyéb tartós „eszközökhöz” történő kiadások, azok átvezetése az ingatlanhoz az idegen ingatlanon végzett beruházás összes polgári jogi, szakmai és nem utolsó sorban számviteli kérdését veti fel.

A döntéshozóknak, a jogszabályalkotóknak reményeink szerint megkönnyítjük az elvégzendő feladatot a téma körül járásával, amely alapján a különböző választási lehetőségek közül megtalálják a szakmailag leginkább képviselhető megoldást.

Bevezetés

Az elmúlt évtized támogatásainak összefoglalása lehetővé teszi azok viszonylag gyorsabb és könnyebb egymáshoz való viszonyítását, a változások azonosítását, a különbségek rögzítését.

A későbbiekben bekövetkező további változásoknál már a követés is elegendő.

Kinek szól a kiadvány? Kérdezték menet közben kollégáim és nehezen tudok rá válaszolni. Mindenekelőtt tanulmány jelleggel íródott az erdészeti támogatások és az erdészeti számvitel iránt hivatalból vagy érdeklődésből foglalkozóknak. Azért ez sem kis szám, hiszen az ezernyi erdőgazdálkodó vezetőinek, számviteli szakembereinek kötelező feladata a szakmai változások követése, a hatályos szabályok ismerete.

Nagyon sokan figyelik a támogatásokat, a lehetőségek kihasználása elsődleges érdekük, de a szabályok betartáshoz az előírások felkutatása és értelmezése szükséges.

Érdekeltek az erdő és az erdőkezelő szervezetek tulajdonosai is, az állam mellett a magán tulajdonosi tábor egy része.

A feldolgozásban a 2006-ig tartó szabályozás fejlesztési célú támogatására, az ebből finanszírozott beruházásokra, majd a kiemelt témára, ezek 2007-től történt módosításaira, és a jelenlegi, folyamatosan bővülő támogatási és elszámolási szabályok komplex értelmezésére helyezük a hangsúlyt.

A **23/2007. FVM rendeletet** tartjuk az elszámolás szempontjából meghatározónak, amely az EMVA I. (versenyképességi), illetve II. (ökológiai) tengelyébe tartozó támogatásokra lényegesen eltérő szabályokat tartalmaz.

A kivágásokkal is hosszúra nyúlt anyag alapvetően jogszabályi nyelvezetű. A jogszabályi idézetek kisbetűsek, a figyelem felhívására egyes részek vastag betűsek.

Persze a témakör teljes anyagából így is csak részterületre vállalkoztunk, hosszasan lehetne sorolni, hogy mivel nem foglalkozunk.

Amit kiemelten tárgyalunk, az a kettős könyvvitelt vezető erdészeti szervezetek, vállalkozások vissza nem térítendő támogatásai, illetve a beruházások, a tárgyi eszközök megjelenítése a számviteli beszámolóban, az aktiválás és az eszközök között tartás kötelezettsége vagy lehetősége.

Az ökológiai tengelyhez sorolt, terület és állatlétszám alapú támogatások a beruházásokat külön nem értelmezik, a fejlesztési cél szerint nem differenciálnak. Kérdéses, hogy a kapcsolódó kiadások a számviteli aktiválás követelmény rendszerét kielégítik-e? A számvitelt a jogi előírások szabályozzák, tehát a koherenciát is a szabályozóknak szükséges biztosítani. A szabályozásnak figyelemmel indokolt lenni a szervezetek közötti kapcsolatokra, a következményekre, a széleskörű hatásokra.

Sopron, 2009. augusztus – december

Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek! Prof. Dr. Lett Béla

– A fejlesztési támogatás és a beruházás az erdészetben 2006-ig

A 2004. évi EU csatlakozás után az agrár és erdészeti támogatások

- egyrészt a régi támogatási logika és elemek továbbvitele mellett zajlottak,
- másrészt új megközelítések, formák és elszámolások jelentek meg, ezek között is kiemelt az erdészet számára az EU konform erdőtelepítési támogatások megjelenése.

Jelen tanulmányban a korábbi támogatások továbbélésével csak annyiban foglalkozunk, amennyiben a módosuló szabályok más elszámolást is indukáltak. Az időszak fő irányvonala az EU csatlakozásra való felkészülés, illetve a 2000-2006 közötti EU pénzügyi támogatási ciklusba való integrálódás (2004-2006).

A 90'-es években kialakult általánosan elfogadott hazai erdészeti gyakorlat folytatódott. Mivel ez tételes jogszabályokban csak ritkán fogalmazódott meg (Számviteli törvény – erdőfelújítás – nem számviteli felújítás), ezért más esetekre az egységes alkalmazást elősegítő jogi normák, gyakorlatot orientáló standardok adhatnak eligazítást, de ezek nem készültek.

A 6/2004. Korm. rend. és a 25/2004. FVM rendelet az agráriumbra, ezen belül az erdőgazdálkodásra a hagyományos megközelítést tartalmazza, és hatályban maradt még 2007.12.20-ig (illetve 2007.10.19-ig volt hatályban), de a determináció miatt lényegében ezek az elvek és gyakorlatok érvényesülnek még (néha 2010. 12. 31-ig).

Az új irányelveknek megfelelő szabályokat FVM szinten rendezték a 131/2004. FVM rendelettel, illetve az erdőtelepítéseket – kivonva az általánosból – a 132/2004. FVM rendelet szabályozta. A hazai megosztott szervezeti rendszerben (erdőtulajdonos – erdőgazdálkodó – erdészeti szolgáltató) természetesen itt is található érdekes, illetve érdekeltségi elgondolás, amelyekhez aztán APEH iránymutatások magyarázták a részleteket.

5.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2000–2007

Az időszakban készült ÁSZ jelentések kiemelten nem foglalkoztak az erdővel és az erdőgazdálkodókkal, illetve a vizsgálatok a nagy szervezetekre irányultak. Az erdő kérdésben lényegi változások egyébként nem történtek.

ÁPV: ÁSZ 0233 ÁPV 2001, ÁSZ 0825 ÁPV 2007,

Az MNV vizsgálatok már az új szervezetre irányultak.

MNV: ÁSZ 0929 MNV 2008, ÁSZ 1013 MNV 2009,

6. Az átmenet időszaka 2008–2010

6.1. Állami Vagyongkezelő (MNV Rt, Áhtv)

2007-ben, a privatizáció lezárását követően évekkel később újra szabályozták az állami tulajdont, de megmaradt az ÁPV Zrt is, illetve a törvénymódosításokkal hatályos maradt a 2010-es választások után is, a Nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény elfogadását követően.

Az erdő – erdőgazdálkodás megítélésében nem csak ettől következett be lényeges változás, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról hozott még erősebb természetvédelmi szabályozást. A 2011. évi CI. törvény ismét külön szabályozza az NFA-t és a hozzá sorolt termőföldet, erdőt, így a szabályozás több sorossá válik.

2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról⁴⁵

Közlönyállapot (2007. IX. 17.)

Az Országgyűlés az intézményes privatizáció lezárása után, az állami vagyonnal való gazdálkodás új, korszerű rendjének kialakítása, a hatékonyabb, eredményesebb, költségtakarékosabb, továbbá a nemzet számára tartós értékként megőrzendő vagyon védelmét, értékmegőrzését szolgáló vagyongazdálkodás érdekében, az állami vagyonnal kapcsolatos tulajdonosi jogok gyakorlásáról, valamint az állami vagyon hasznosításáról, kezeléséről az alábbi törvényt alkotja:

(1. §) (1) E törvény szabályozza a **Magyar Állam tulajdonában álló vagyon** (a továbbiakban: **állami vagyon**) feletti **tulajdonosi joggyakorlás módját és szervezetét**, valamint e vagyon kezelését.

(2) E törvény alkalmazásában **állami vagyonnak** minősül:

a) az állami tulajdonban lévő ingó dolog, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erő,

b) az állami tulajdonban lévő termőföldekből álló, külön törvényben szabályozott Nemzeti Földalap,

c) az állami tulajdonban lévő – a b) pont hatálya alá nem tartozó – **ingatlan,**

d) az állami tulajdonban lévő értékpapír,

e) az államot megillető társasági részesedés és más vagyoni értékű jog.

(2. §) (1) A **tulajdonosi joggyakorlás és a vagyonkezelés feladata az állami vagyon megóvása, továbbá hatékony és gazdaságos működtetése a nemzeti vagyon megőrzése és gyarapítása érdekében,** illetve vagyontárgyak értékesítése.

(2) A **központi költségvetési szerv – ha törvény eltérően nem rendelkezik – önálló tulajdonjoggal nem rendelkezik,** bármely dolog tulajdonjogát, gazdálkodó szervezet részesedését, vagy valamely vagyoni értékű jogot a Magyar Állam javára szerez meg.

(3. §) Az **állami vagyon feletti tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét** – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a Magyar Állam nevében a **Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács** (a továbbiakban: Tanács) gyakorolja. A Tanács a feladatait a **Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MNV Zrt.)** útján, annak ügyvezető szerveként látja el.

⁴⁵ A törvényt az Országgyűlés a 2007. szeptember 10-i ülésnapján fogadta el.

(4. §) (1) Az állami vagyon rendeltetésétől függően **kincstári vagyon**, illetve **üzleti vagyon** lehet.

(2) **Kincstári vagyon** minden vagyonelem, amelyet törvény – ideértve e törvény mellékletét is – **kizárólagos állami tulajdonba tartozó vagyonként forgalomképtelennek, illetve korlátozottan forgalomképesnek minősít.**

(5. §) (1) Közérdekből nyilvános minden, az állami vagyonnal való gazdálkodásra és az azzal való rendelkezésre vonatkozó, közérdekű adatnak nem minősülő adat. Külön törvény az adat megismerhetőségét korlátozhatja.

(2) Az állami vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező szerv vagy személy a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény szerinti közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek minősül.

(6. §) (1) **A Tanács az állami vagyon feletti tulajdonosi jogok, valamint az MNV Zrt. működésével kapcsolatos, e törvényben meghatározott jogok gyakorlására létrehozott testület.**

(13. §) (4) **Az MNV Zrt. saját vagyonáról a számviteli törvény szerint készített beszámolójának, valamint a külön jogszabályban meghatározott elszámolás szerint a rábízott vagyonról készített beszámolójának jóváhagyásáról a részvényesi jogok gyakorlója csak az Ellenőrző Bizottság írásbeli jelentésének birtokában dönthet.**

(14. §) A Tanács és az Ellenőrző Bizottság tagját az e tisztséghez tartozó tevékenysége körében munkáltatója, illetve az őt jelölő szerv nem utasíthatja.

(17. §) Az MNV Zrt.:

a) előkészíti és végrehajtja a Tanács állami vagyonnal kapcsolatos döntéseit,

b) nyilvántartást vezet az állami vagyonról, annak alapján adatszolgáltatást nyújt,

c) a Tanács tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó állami vagyont közvetlenül vagy polgári jogi szerződések útján hasznosítja,

d) rendszeresen ellenőrzi a vele szerződéses jogviszonyban lévő személyek, szervezetek állami vagyonnal való gazdálkodását, megállapításairól a Tanácsot, az Ellenőrző Bizottságot, az ellenőrzött szervet, szükség esetén az állami vagyon felügyeletéért felelős minisztert és az Állami Számvevőszéket tájékoztatja,

e) az állami vagyonnal kapcsolatos polgári jogi jogviszonyokban képviseli a Magyar Államot,

f) ellenőrzi az értékesítési szerződésekben foglalt, a vevők által vállalt kötelezettségek teljesítését.

Az állami vagyonnal való gazdálkodás

(23. §) (1) **Az állami vagyont az MNV Zrt. maga kezeli,** illetve szerződés – így különösen bérlet, haszonbérlet, szerződésen alapuló haszonélvezet, vagyonkezelés, megbízás – alapján központi költségvetési szervnek, természetes vagy jogi személynek, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságnak hasznosításra átengedi.

(2) Az állami vagyon hasznosítására kötött szerződések elsődleges célja az állami vagyon hatékony működtetése, állagának védelme, értékének megőrzése, illetve gyarapítása, az állami és közfeladatok ellátásának elősegítése.

(3) Az MNV Zrt. a vagyon hasznosításának átengedésére csak olyan szerződést köthet, amely – az állami vagyon megőrzését, gyarapítását, pénzügyileg és gazdaságilag minél előnyösebb hasznosítását szem előtt tartva – a Magyar Állam számára a várható bevétel, megtakarítás, vagy más előny alapján a lehető legkedvezőbb.

(24. §) (1) Állami vagyon használatát biztosító – így különösen bérleti, haszonbérleti, **vagyonkezelési,** megbízási, haszonélvezeti jogot alapító – szerződés nyilvános, kivételesen, indokolt esetben zártkörű versenyeztetés útján köthető. A versenyeztetési kötelezettség a határozott időre kötött szerződések meghosszabbítása esetén is fennáll.

(26.§) Az állami tulajdonban lévő termőföldeket az MNV Zrt. az erre vonatkozó külön törvény rendelkezései, illetve az abban szabályozott földbirtok-politikai irányelvek szerint hasznosítja.

(27. §) (1) Állami vagyon hasznosítására az MNV Zrt. vagyonkezelési szerződést is köthet.

(2) A vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő jogosult meghatározott, állami tulajdonba tartozó dolog birtoklására, használatára és hasznai szedésére. A vagyonkezelő köteles a vagyontárgy értékét megőrizni, állagának megővéséről, jó karban tartásáról, működtetéséről gondoskodni, továbbá díjat fizetni vagy a szerződésben előírt más kötelezettséget teljesíteni.

(3) A vagyonkezelési szerződés valamely, az államot megillető jog gyakorlásának átengedésére is irányulhat, ilyen esetben a dolgok vagyonkezelésének szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(4) A vagyonkezelői jog az erre irányuló szerződéssel – kivételesen törvény alapján – jön létre.

(5) A vagyonkezelés további szabályait, valamint a vagyonkezelt állami vagyon és az ahhoz kapcsolódó bevételek és kiadások nyilvántartásának szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

(29. §) (1) A Magyar Állam – a törvényes képviselét ellátó szerv útján – csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, illetve olyan gazdálkodó szervezetet alapíthat, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét, és amelyben legalább többségi befolyással – a szavazatok több mint ötven százalékával – rendelkezik.

(3) Gazdálkodó szervezet alapítására, illetve abban tulajdonosi (tagsági, részvényesi) jogok gyakorlására a Magyar Állam nevében a Tanács döntése alapján az MNV Zrt. jogosult. Gazdálkodó szervezet alapítása során történő eljárásra az MNV Zrt. a Tanács döntése alapján más személynek vagy szervnek meghatalmazást adhat.

(6) A **Magyar Fejlesztési Bank Zrt.** felett a tulajdonosi jogokat a gazdaságpolitikáért felelős miniszter gyakorolja.

(30.§) (1) Az MNV Zrt. az állami tulajdonú gazdasági társaságoknál és más gazdálkodó szervezeteknél köteles érvényesíteni a cégvezetés felelősségét, valamint a közérdek érvényesülését biztosító vagyongazdálkodást.

A Nemzeti Földalappal való gazdálkodás

(60. §) (1) Az ÁPV Zrt. 2007. december 31-én megszűnik, jogai és kötelezettségei ezen időponttól az MNV Zrt.-re szállnak. **A jogok és kötelezettségek átszállása nem minősül az ÁPV Zrt. által kötött szerződések módosításának.** Az ÁPV Zrt.-vel szembeni követelések a jogutódlás szempontjából biztosítékokkal ellátott követeléseknek minősülnek.

(61. §) (1) A Kincstári Vagyoni Igazgatóság (a továbbiakban: KVI) 2007. december 31-jei hatállyal megszűnik, jogai és kötelezettségei ezen időponttól – a 66. § (1) bekezdésében megjelölt feladat kivételével – az MNV Zrt.-re szállnak. A KVI 66. § (1) bekezdésben foglalt feladata a kincstárra száll. **A jogok és kötelezettségek átszállása nem minősül a KVI által kötött szerződések módosításának.** A pénzügyminiszter mint alapító a KVI megszüntetése érdekében megteszi az Áht. 91/A. §-ában előírt intézkedéseket.

(3) A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) 2007. december 31-jei hatállyal megszűnik, jogai és kötelezettségei ezen időponttól az MNV Zrt.-re szállnak. **A jogok és kötelezettségek átszállása nem minősül az NFA által kötött szerződések módosításának.** A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter mint alapító az NFA megszüntetése érdekében megteszi az Áht. 91/A. §-ában előírt intézkedéseket (2., 3. és 4. melléklet).

(62. §) A feladatátadás végrehajtása érdekében az ÁPV Zrt., a KVI és az NFA

a) a számviteli törvény és az egyéb vonatkozó jogszabályok alapján a szervezet tevékenységét lezáró beszámolót, vagyonmérleget és azt alátámasztó vagyonleltárt készít 2007. december 31-i fordulónappal,

b) elvégzi mindazon feladatokat, melyeket számára a számviteli, az adózási vagy egyéb jogszabályok előírnak,

d) a hatályos szerződéseiről jegyzéket készít és azok iratanyagát átadásra előkészíti,

(65. §) (1) Ahol az ingatlan-nyilvántartás az ÁPV Zrt.-t, a KVI-t vagy az NFA-t mint tulajdonosi joggyakorlót, illetve vagyonkezelőt tünteti fel, ezen az MNV Zrt.-t kell érteni.

(71. §) (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

a) az állami vagyon és az ahhoz kapcsolódó bevételek és kiadások, az állami vagynon végzett értéknövelő beruházások nyilvántartásának, valamint a vagyonnal való elszámolásnak a szabályait, az MNV Zrt. könyvvezetésének és beszámoló készítésének sajátosságait,

b) az állami vagyonról vezetett nyilvántartás, és az állami vagyont használó személyek ezzel összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségének szabályait,

c) a vagyonkezelésre és a vagyonkezelési szerződésre, valamint az állami vagyon hasznosítására vonatkozó más szerződésekre vonatkozó részletes szabályokat,

d) a 17. § d) pontja szerinti tulajdonosi ellenőrzés részletes szabályait,

e) az állami vagyon értékesítésére vonatkozó szabályokat,

f) a Nemzeti Földalap vagyonnyilvántartásának és hasznosításának részletes szabályait,

g) termőföld szociális földprogram folytatása céljából az önkormányzatok számára történő tulajdonba adásának feltételeit,

h) a költségvetési szervek egyes típusai állami vagyonnal való gazdálkodásának speciális szabályait.

Melléklet a 2007. évi CVI. törvényhez

A tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő társaságok – az állami tulajdon arányának megjelölésével – a következők:

Társaság neve	Tartós állami részesedés legalacsonyabb mértéke
Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt.	100%
ÉSZAKERDŐ Erdőgazdasági Zrt.	100%
Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	100%
GYULAJ Erdészeti és Vadászati Zrt.	100%
Ipoly Erdő Zrt.	100%
Kisalföldi Erdőgazdasági Zrt.	100%
KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
EGEREDŐ Erdészeti Zrt.	100%
Mecseki Erdészeti Zrt.	100%
NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.	100%
Pilisi Parkerdő Zrt.	100%
SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
Szombathelyi Erdészeti Zrt.	100%
TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.	100%
VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	100%
Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
Zalaerdő Erdészeti Zrt.	100%
HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	100%
HM Kaszó Erdőgazdaság Zrt.	100%
HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	100%

2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról⁴⁶*Változások*

1. §⁴⁷ (1)⁴⁸ E törvény szabályozza az állam tulajdonában álló vagyon (a továbbiakban: állami vagyon) feletti tulajdonosi joggyakorlás módját és szervezetét, valamint e vagyonnal való gazdálkodást.

(3)⁴⁹ Külön törvény rendelkezik:

c)⁵⁰ a Nemzeti Földalapról. – NFA

(6)⁵¹ Az (5) bekezdés szerinti vagyon hasznosítása, értékesítése során e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, azzal, hogy az államot megillető tulajdonosi jogokat az az államháztartásról szóló **2011. évi CXCV. törvény** (a továbbiakban: Áht.) szerinti központi költségvetési szerv – ide nem értve az állami adó- és vámhatóságot –, **továbbá az a 100%-ban állami tulajdonban álló gazdasági társaság gyakorolja**, amely az állami tulajdonjogot keletkeztető hatósági határozatot hozta, illetve amely szervezetet megillető követelés fejében került sor a vagyonnak az állam általi elfogadására.

A vagyonkezelés szabályai

27. § (1)⁵² Az állami vagyonra vonatkozóan az a tulajdonosi joggyakorló kizárólag a nemzeti vagyonról szóló törvényben meghatározott személyekkel köthet vagyonkezelési szerződést.

254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról

Hatály: Közlönyállapot (2007. X. 4.)

(5) Az egyéb vagyonkezelő köteles továbbá:

a) a vagyonkezelésbe vett eszközöket a számviteli törvény előírásai szerint a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben a vagyonkezelési szerződésben rögzített értéken állományba venni (5. melléklet),

b) a számviteli politikájában meghatározott módon terv szerinti – szükség esetén terven felüli – értékcsökkenést elszámolni,

c) a vagyonkezelésbe vett eszközökről, az azokat érintő gazdasági eseményekről az e rendeletben, az MNV Zrt. vagyon-nyilvántartási szabályzatában és a vagyonkezelési szerződésben előírt módon és időben adatokat szolgáltatni.

⁴⁶ Kihirdetve: 2007. IX. 17.

⁴⁷ Megállapította: 2010. évi LII. törvény 1. §. Hatályos: 2010. VI. 17-től.

⁴⁸ Módosította: 2014. évi XXXV. törvény 63. § a).

⁴⁹ Megállapította: 2010. évi LXXXVII. törvény 43. § (1). Hatályos: 2010. IX. 1-től.

⁵⁰ Megállapította: 2011. évi CI. törvény 19. §. Hatályos: 2011. VIII. 1-től. Lásd: 2011. évi CI. törvény 22. §.

⁵¹ Megállapította: 2013. évi CC. törvény 259. § (3). Módosította: 2015. évi XCIV. törvény 9. §.

⁵² Megállapította: 2011. évi CXCVI. törvény 25. § (4). Módosította: 2013. évi CXIV. törvény 13. §.

6.2. NFA

2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról⁵³

A Nemzeti Földalappal való gazdálkodás

(32. §) (1) Az állami tulajdonban lévő termőföldek hasznosítására – figyelemmel a földbirtok-politikai irányelvekben és a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben megfogalmazott célkitűzésekre is – az MNV Zrt. éves tervet készít.

(2) Az MNV Zrt.-nek a Nemzeti Földalap hasznosítására vonatkozó tervkészítésnél figyelembe kell vennie a következő szempontokat:

a) a földhasználók helyzetének stabilizálását, fejlődésük elősegítését, családi gazdaságok kialakítását és megerősítését;

b) környezetbarát, a fenntartható fejlődést szolgáló termelés földhasznosítás oldaláról történő támogatását;

c) a mezőgazdasági rendeltetésű földterületek művelésben tartásának elősegítését, a mezőgazdasági termelés összehangolását a természetvédelem, a környezetvédelem, a talajvédelem, a területfejlesztés, a vízgazdálkodás, a vonalas infrastrukturális létesítmények szempontjaival;

d) a Nemzeti Erdőtelepítési Programban foglaltak végrehajtásának támogatását;

e) a földpiac élénkítését és szabályozását;

f) az állattenyésztő telepek működéséhez szükséges termőföld megszerzésének elősegítését;

g) a gazdálkodás jellegének megfelelő, versenyképes birtokméretek kialakításának elősegítését;

h) a családi és középgazdaságok 300 ha méretű felső határig történő ösztönzését;

i) a kisméretű birtokok legalább 100 ha-ig történő elsődleges fejlesztésének ösztönzését;

j) a földbérlet-koncentráció versenyképességhez igazodó fenntartását;

k) minőségi földcserék lebonyolításának megalapozását;

l) termelési-termékstruktúra átalakításának ösztönzését és befolyásolását;

m) a mezőgazdasági termelésre leginkább alkalmas termőföldek mezőgazdasági termelési célú hasznosításának előtérbe helyezését;

n) a mezőgazdasági termelésre kevésbé alkalmas termőföldek, földterületek más irányú hasznosításának előkészítését, támogatását, esetenként végrehajtását;

o) művelési-ág váltás támogatását;

p) a birtoknagyság alkalmassá tételét az EU-támogatások igénybevételéhez;

q) szociális földprogram kedvezményezett támogatását;

r) pályakezdő agrárvállalkozók és mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú végzettséggel rendelkezők kedvezményezett támogatását;

s) különleges rendeltetésű gazdaságok működéséhez kedvezményes termőföld biztosítását (pl. oktatás, kutatás, büntetés-végrehajtás).

(4) Az (1) bekezdésben megjelölt – az agrárpolitikáért felelős miniszter egyetértésével elkészített – tervet a Tanács hagyja jóvá.

⁵³ Kihirdetve: 2007. IX. 17.

(37. §) (1) Az állami tulajdonban lévő védett természeti területek és értékek, erdők, műemlékingatlanok, műkincsek, valamint történeti (régészeti) emlékek és földterületek tulajdonjogának bármely jogcímen történő átruházására csak e védett vagyona vonatkozó külön törvényben meghatározott esetekben és módon kerülhet sor.

(2) E törvénynek az állami vagyon elidegenítésére vonatkozó szabályait termőföld esetén a külön törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(45. §) (1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: NFA tv.)

a) 1. §-ának (3) bekezdésében az „a miniszter” szövegrész helyébe az „az agrárpolitikáért felelős miniszter és az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter” szöveg, a „Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: földalapkezelő szerv)” szövegrész helyébe a „Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: MNV Zrt.)” szöveg,

(2) Az NFA tv. 3. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § A Nemzeti Földalap felett a Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács (a továbbiakban: Tanács) gyakorolja, feladatait az MNV Zrt. útján, annak ügyvezető szerveként látja el.”

(4) Az NFA tv. 6. § (1) bekezdésének felvezető mondata és a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„A Nemzeti Földalapba tartozik:

a) az állami tulajdonban lévő termőföld, valamint a mezőgazdasági termelést szolgáló vagy ahhoz szükséges művelés alól kivett, állami tulajdonú terület;”

(6) Az NFA tv. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. § Az MNV Zrt. a székhelyén, az internetes honlapján, az agrárpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában, valamint a földrésztlet fekvése szerinti települési (fővárosban a kerületi) önkormányzat polgármesteri hivatalánál történő kifüggesztés útján rendszeresen közzéteszi a Nemzeti Földalapba tartozó értékesítésre, vagyonkezelésre vagy haszonbérbeadásra szánt földrésztletek jegyzékét.”

(56. §) (1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

k) az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény 2. §-ának (4) bekezdésében és 13. §-ának (7) bekezdésében az „állami tulajdonban levő és a kincstári vagyon részét képező” szövegrész helyébe az „állami tulajdonban levő” szöveg, 2. §-ának (4) bekezdésében az „államháztartási törvénynek a kincstári vagyon kezelésére vonatkozó” szövegrész helyébe az „állami vagyon kezelésére vonatkozó törvény” szöveg, 13. §-ának (7) bekezdésében az „a kincstári vagyon kezelőjét” szövegrész helyébe az „az állami vagyon kezelőjét” szöveg, 14. §-ának (3) bekezdésében az „a kincstári vagyon” szövegrész helyébe az „az állami vagyon” szöveg,

l) a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény 11. §-ának (3) bekezdésében az „állami tulajdonban levő és kincstári vagyon részét képező” szövegrész helyébe az „állami tulajdonban levő” szöveg, az „a kincstári vagyon kezelőjére” szövegrész helyébe az „az állami vagyon kezelőjére” szöveg,

r) a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 23. §-ának (2) bekezdésében, 42. §-ának (1) bekezdésében és 42. §-ának (5) bekezdésében az „a kincstári vagyon, önkormányzati vagyon” szövegrész helyébe az „az állami vagy önkormányzati vagyon” szöveg,

(59. §) (1) A Tanács a Magyar Állam nevében őt megillető tulajdonosi jogok gyakorlását 2007. december 31-ig – a 3. §-ban foglaltaktól eltérően – a kincstári vagyon kezeléséért felelős szerv, a földalapkezelő szerv és az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: ÁPV Zrt.) útján is elláthatja.

254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról

Hatály: Közlönyállapot (2007. X. 4.) A Nemzeti Földalapba tartozó termőföld nyilvántartására vonatkozó speciális szabályok

15. § (1) A vagyonyilvántartásnak elkülönítetten, jogi jelleg szerint kell tartalmaznia a Nemzeti Földalapba tartozó ingatlanokat, ezen belül az erdőt, az egyéb termőföldet és a művelés alól kivett területet. A vagyonyilvántartáson belül elkülönítésre alkalmas módon, e jellegének feltüntetésével kell nyilvántartani a védett természeti területet, a védelemre tervezett területet, illetve a Natura 2000 területet.

(2) A vagyonyilvántartás alapja az ingatlan-nyilvántartás és a földhasználati nyilvántartás, erdő esetében az ingatlan-nyilvántartás és az Országos Erdőállomány Adattár adatállománya. A vagyonyilvántartás számítógépes rendszerének az Országos Erdőállomány Adattárral, illetve az ingatlan-nyilvántartással való összekapcsolhatóságát biztosítani kell.

(3) A vagyonyilvántartásnak – összhangban az agrárstatisztikai elemzés céljaival – a vagyon egészéről, valamint ezen belül a földrészekről részletes adatokat kell tartalmaznia. A vagyonyilvántartás tartalmazza a tulajdoni lapon szereplő valamennyi adatot, bejegyzett jogot, feljegyzett tényt, az egyes földrészek adatait, valamint az azokhoz kapcsolódó okiratokat, erdő esetében pedig az érvényben levő üzemtervi adatokat is.

(4) A vagyonyilvántartásnak az ingatlan-nyilvántartási adatokon kívül az alábbi adatokat is tartalmaznia kell:

a) a haszonbérelő, használó, **vagyonkezelő, illetve erdő esetében a nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó neve,** székhelye (címe),

b) a haszonbérbe, használatba, illetve vagyonkezelésbe adás időpontja és időtartama,

c) a haszonbér, illetve egyéb használati ellenérték éves összege, fizetésének esedékessége, teljesítésének ideje,

d) a hasznosítást elősegítő gazdasági információk (így különösen: melioráció, értéknövelő beruházás, annak összege stb.),

e) hasznosítás módjára vonatkozó javaslat,

f) az ingatlan könyv szerinti értéke,

g) a tíz évre szóló erdőgazdálkodási üzemterv alapján az erdőrészlet – ideértve a rész erdőrészletet is – azonosítója és területe,

h) a tulajdonhoz kapcsolódó haszonvétel gyakorlásával összefüggő adatok,

i) az ingatlan tulajdonjogát, illetve használatát érintő hatósági határozatok, védettség vagy más körülmény miatti korlátozások.

54. § (1) E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendelet, és az annak módosításáról szóló 175/2005. (IX. 1.) Korm. rendelet, 272/2005. (XII. 15.) Korm. rendelet és 6/2007. (I. 24.) Korm. rendelet, valamint az üvegházhatású gázoknak a Magyar Állam kincstári vagyonába tartozó kibocsátási egységeivel való rendelkezés részletes szabályairól szóló 109/2006. (V. 5.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdése,

b) a **Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól szóló 254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet,** az annak módosításáról szóló 68/2005. (IV. 13.) Korm. rendelet, a termőföld állam által életjáradék fizetése ellenében történő megszerzéséről szóló 210/2004. (VII. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 16/2006. (I. 26.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdése, és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvénnyel, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 115/2007. (V. 24.) Korm. rendelet 17. §-a.

(3) 2008. január 1-jével hatályát veszti

a) az Állami Privatizációs és Vagyongkezelő Részvénytársaság éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 219/2000. (XII. 11.) Korm. rendelet, és a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet módosításáról szóló 237/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet 17. §-a,

b) a Kincstári Vagyoni Igazgatóságról szóló 313/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet,

6.3. Erdőértékelés 2008–2010

254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról

(54. §) (1) E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendelet

b) a Nemzeti Földalap vagyonnyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól szóló 254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet (3) 2008. január 1-jével hatályát veszti

a) az Állami Privatizációs és Vagyongkezelő Részvénytársaság éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 219/2000. (XII. 11.) Korm. rendelet, és a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet módosításáról szóló 237/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet 17. §-a,

b) a Kincstári Vagyoni Igazgatóságról szóló 313/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet,

c) a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv kijelöléséről szóló 336/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet.

(4) A 14. § (3) bekezdésében megjelölt szabályzatot az MNV Zrt. e rendelet hatálybalépését követő hatvan napon belül teszi közzé a Magyar Közlönyben.

(5) Az MNV Zrt. jogelődjei által állami tulajdonú termőföldre kötött haszonbérleti szerződéseket – figyelemmel a külön jogszabályok szerinti védettségi szempontokra is – 2008. december 31-ig kell felülvizsgálni és e rendelet szabályainak megfelelő módosításukat kezdeményezni. A felülvizsgálat alapján azon szerződéseknél, ahol a haszonbérleti díj mértéke nem éri el a helyben kialakult díjtételt, illetve amelyek nem felelnek meg a jogszabályi feltételeknek, az MNV Zrt. a szerződés módosítását haladéktalanul köteles kezdeményezni.

(7) A Nemzeti Földalapba tartozó ingatlanokra vonatkozó ideiglenes vagyonkezelési szerződések megszüntetését jelen rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül kezdeményezni kell, a megszüntetést követően hasznosításukról a Vtv., illetve e rendelet szabályainak megfelelő szerződésekkel kell gondoskodni (2., 3. és 4. melléklet).

Az erdővagyon értékelési módszerének közgazdasági szempontrendszer

Lett Béla – Mészáros Károly – Marosi György

Nyugat-Magyarországi Egyetem – ERTI

A KVI az erdővagyon értékelési és számviteli kötelezettségéhez folyamatosan szakvéleményt kért, amelyet az erdőértékelések (állami erdővagyon), jogszabálytervezetek, tanulmányok alapján tájékoztató jelleggel, döntés előkészítési céllal dolgoztunk ki.

A 2009. évben készült tanulmány a 2000-es években még aktuális volt, igyekezett a számviteli szempontból lényeges hozam alapú erdőértékelés mellett az egyéb rendelkezésekhez, szolgáltatásokhoz is ajánlást adni.

Erdőértékelési jogszabály azonban nem készült el, az erdőértékelést nem rendelték meg.

Az MNV vagyon kimutatása 2008.12.31.

Új erdőértékelési megrendelés hiányában a szervezetek a korábbi 1995-ös adatokhoz nyúltak vissza, azt mutatták be 2008-ban még számszerűen is. (1. melléklet)

6. táblázat: Az MNV vagyon kimutatása 2008.12.31.

	Terület	AK	Érték	Érték / Terület
	E ha	E AK	Mrd Ft	M Ft/ha
Szántó	365,2	8 194,4	103,5	0,28
Gyümölcsös	6,6	221,2	2,8	0,42
Kert	0,2	5,2	0,1	–
Szőlő	4,0	205,2	2,8	0,70
Gyep	263,2	1 799,3	47,8	0,18
Erdő	1 043,3	4 513,0	393,8	0,38
Fásított t	0,4	1,4	0,1	–
Halastó	10,6	–	4,1	0,39
Nádas	20,6	270,2	6,1	0,30
Kivett	105,3	–	35,4	0,34
Vegyes**	102,3	1 422,3	31,1	0,30
Összesen	1 922,0	16 632,3	627,5	0,33

A kimutatás az állami tulajdonú (MNV-hez tartozó) erdőre is tartalmaz értéket, közel 400 Mrd Ft összegben. Az állami erdő területben és értékben is jelentős részét teszi ki az agrár állami vagyonnak, így megfelelő figyelmet indokolt fordítani értékelésére, érték-változására.

A későbbieknek ennek részletezéséről (vagyonkezelők), a további szervezetek számára való átadásról nincs információnk, pedig ezek segítenének a folyamatosság és a változások kezelésében.

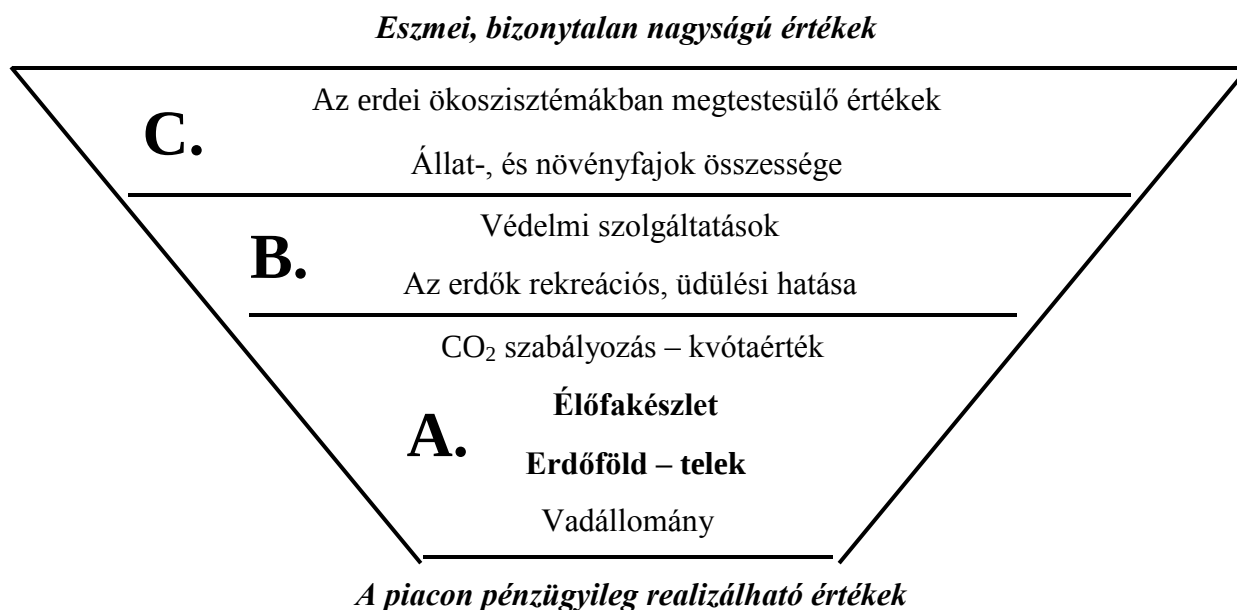
Az erdővel, erdővagyonnal kapcsolatos joggyakorlással, erdőgazdálkodással kapcsolatban az ÁSZ többször végzett vizsgálatot, vagy a vizsgálatnak eleme volt az erdő és erdőgazdálkodás is. Az ÁSZ-nak és vizsgálatainak kezdeményező és koordináló szerepe a 2015. évi országos figyelmet kiváltó jelentései alapján elképzelhető, de a korábbiak alapján nem nyilvánvaló.

Az erdővagyon számbavételének helyzete és jövőben alkalmazandó eljárásai

A különböző számbavételi lehetőségeket bemutató szakanyagot 2009-ben Lett Béla állította össze, a tartalomjegyzékkel mutatjuk be. A kiadványból egyes részeket most nem emelünk ki, bár aktualitásuk miatt fontosak. Egyetlen ábrára hívjuk fel a figyelmet, amelyet a komplex (természetközpontú) és a pénzügyi (hozamalapú) értékelés összefüggésére készítettünk.

Tartalomjegyzék

1. Faállomány és hozam naturáliákban	
1.1. Az élőfakészlet növekedésének elemei	
1.2. A folyónövedék az erdőtelepítések fiatal állományai, a magán erdőgazdálkodás gyorsan növő állományainak felújítása révén még növekedik	
2. Az erdővagyon pénzbeli számbavétele, újrakezdés-folytatás.....	
2.1. Az erdővagyon pénzbeli számbavételének szükségessége, aktualitása.....	
2.2. Az erdőérték-számítás oktatása, kutatása és gyakorlati alkalmazása az 1990-es évektől (Soproni Munkaközösség)	
2.3. Az erdővagyon (erdőföld és élőfakészlet) pénzbeli számbavételének előírásai és ajánlásai, irányelvei.....	
2.4. Az erdővagyon pénzbeli számbavételének kiterjedése az erdőföld és a faállományon kívül az egyéb elemekre, funkciókra, szolgáltatásokra	
2.5. Az erdő- és kárérték számítás, kártalanítások.....	
3. Az erdővagyon (erdőföld és élőfakészlet) pénzbeli számbavételének jelentősége	
3.1. Az erdővagyon és változásainak értékelése – IEEAF jelentés	
3.2. Az erdővagyon pénzbeli értékelése a naturáliákra épül.....	
3.3. A monetáris értékelés összekapcsolja a naturális és a jogi szabályozást.....	
3.4. A monetáris értékelés az erdészeti ökonómia eredményeit beépíti, azt pozitívan serkenti (SFH, Bevétel és jövedelem felosztása, gazdálkodás racionalizálása)	
4. Eredmények az erdőérték-számításban	
4.1. Eredmények az erdőérték-számításban.....	
4.2. Erdészeti üzemek erdővagyonának értékelési és mérlegkészítési lehetősége és problémái periodikus üzemi leltárok esetén	
4.3. Erdővagyon-gazdálkodás.....	
5. Az erdővagyon monetáris számbavételének kihívásai, jövőbeni lehetőségei és korlátai.....	
5.1. Az erdővagyon (erdőföld és élőfakészlet) monetáris számbavételének helyzete, a kapcsolatos problémák és jövőbeni feladatok.....	
5.2. Az erdőtulajdonos és az erdőgazdálkodó kapcsolata.....	
5.3. Jövőbeni lehetőségeik és korlátok	

A: piacosított javak, B: részben piacosított javak, C: nem piacosított javak

1. ábra. Vagyonértékek nagysága és monetáris mérhetősége

6.4. Az erdészeti számvitel, az erdészeti támogatások sajátosságai

Erdészeti támogatások gazdasági eseményeinek számviteli megítélése

A számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvénnyel, majd ennek 1997. évi lényegi módosításával, illetve az újra kodifikált 2001. évi C. törvénnyel, illetve ennek módosításaival sokszor változott a támogatások elszámolása.

Az EU-hoz csatlakozással az erdészeti támogatások is lényegesen változtak. 2004-től az erdőtelepítés került a társfinanszírozás közösségi rendszerébe, ez azonban első sorban a telepítési pályázatok meghatározó szereplőit, a magánszemélyeket, az őstermelőket, a családi gazdálkodókat és az egyéni vállalkozókat érintette, akik a személyi jövedelemadózásról szóló jogszabályok szerint vezetik az elszámolásaikat, illetve teljesítik adózási kötelezettségeiket. (2009-ben az állami erdészeti részvénytársaságok is sajátos erdőtelepítésbe kezdtek.)

Az elszámolásra vonatkozó jogszabályok azonban változtak, és ez természetesen érintette a számviteli előírásokat, illetve az erdészeti támogatásokat. Ma már nincs erdőfenntartási járulék és nincs az erdőfelújítás általános normatív támogatása sem. Ezek az erdőgazdálkodók finanszírozási és jövedelmezőségi helyzetét alapvetően megváltoztatták, az erdőállományok eltérő adottságai és a különböző erdőgazdálkodási szigorító előírások, az ezeket ellensúlyozó támogatások fokozottan jelennek meg az eredményekben (természetesen ezen keresztül is az erdőállományok értékében).

2007. évtől indult az EU Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) programja, amelynek szabályai és támogatásai mostanra teljesebben ki (bár áthúzódnak a következő évekre is). Ezek a támogatások az erdészet számára is új lehetőségeket, de új feltételeket és a kettő együttese alapján új elszámolásokat jelentenek. Ma már nem csak a

személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó személyekről és szervezetekről van szó, hanem a számviteli törvény szerint elszámolások válnak különös figyelemre érdemesé.

A tematikus anyag az erdészeti támogatások változást öleli fel majd évtizednyi időtávon, amely már önmagában is tekintélyes mennyiségre rúg. A szakanyag viszont más is, a módosuló erdészeti támogatásokhoz kapcsolódó számviteli elszámolásokra igyekszik felhívni a figyelmet, ezzel eljutunk a jelen aktuális szabályozási állapotához, és az erdészeti elszámolások problémáit nem hagyjuk tovább növekedni.

A feldolgozás két időszakra bontva készült, végigvéve a törvényeket, a kormányrendeleteket, illetve az erdőgazdálkodással kapcsolatos FVM miniszteri rendeleteket:

- Az EU csatlakozást megelőző felkészülési és a 2006-ig tartó pénzügyi tervezési időszaknak a támogatási jogszabályai.
- A 2007-2013 EU pénzügyi tervezési időszak támogatási jogszabályainak változásai.

A 2007-2013-as EU pénzügyi támogatási időszakból már három év eltelt, így indokolt az új helyzet hozta eredményeket és gondokat áttekinteni a problémákra válaszkérés reményében, illetve a további intézkedéseknél a figyelem felhívás céljával.

A számvitel funkciójánál fogva az aktuális elvi megállapodás, a nemzetközi (Európai Unió) normák alapján a szervezetek, vállalkozások valós vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetének bemutatását szolgálja.

A célok között egyre fontosabb szempontként szerepel a befektetők, hitelezők megfelelő tájékoztatása, hogy az eszközök között szereplő, feltüntetett vagyon és vagyonérték a követeléseik kielégítésébe (a szervezetek kötelezettségeinek teljesítésébe) bevonható legyen, arra fedezetet képezzen. Ehhez biztosítanunk kell az aktiválás kritériumait.

Az erdőnél általában az élőfakészlet sem szerepel a vagyoni kimutatásokban, arra hitelfedezet alig alapozható. Az erdészeti támogatásokban, különösen az ökológiai tengely esetében a pénzügyi megtérülés, a gazdasági folyamatokban való részvétel még kétségesebb, sok esetben kétségtelenül hiányzik.

A földterület és állatlétszám alapú támogatások a jogszabályok alapján nem minősülnek beruházási, fejlesztési célú támogatásnak, egyéb – esetleg rendkívüli bevételként szerepelnek.

A beruházásként számba vett erdőtelepítés és az egyéb „tartós eszközökhöz” történő kiadások, azok átvezetése az ingatlanokhoz az idegen ingatlanon végzett beruházás összes polgári jogi, szakmai és nem utolsó sorban számviteli kérdését veti fel.

A döntéshozóknak, a jogszabályalkotóknak reményeink szerint megkönnyítjük az elvégzendő feladatot a téma körül járásával, amely alapján a különböző választási lehetőségek közül megtalálják a szakmailag leginkább képviselhető megoldást.

6.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2008–2010

ÁSZ 0929 MNV 2008, Jelentés a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. 2008. évi tevékenységének ellenőrzéséről

ÁSZ 1013 2009, Jelentés a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. 2009. évi tevékenységének ellenőrzéséről

2008

Az Országgyűlés új törvényt alkotott az állami vagyon hasznosításáról, kezeléséről.

Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (Vagyontörvény, Vtv.) új alapokra helyezte az állami vagyonnal való gazdálkodást. A korábbi intézményrendszert (ÁPV Zrt., KVI, Nemzeti Földalapkezelő Szervezet) megszüntette, új intézményrendszert (Nemzeti Vagyongazdálkodó Tanács – NVT, Ellenőrző Bizottság és a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.) alakított ki.

Az MNV Zrt. a saját vagyonától elkülönítetten tartja nyilván azt a vagyont, amely felett az állam nevében tulajdonosi jogot gyakorol, a rábízott vagyonánál az Szvt. és az MNV Zrt. könyvvizetésének és beszámoló készítésének kormányrendeletben előírt szabályait kell alkalmazkodni.

Az ellenőrzés célja

Az állami vagyonkezelésére és hasznosítására létrehozott intézményrendszer – a rábízott vagyonnal való gazdálkodásban – biztosította-e az állami ingatlanvagyon, a Nemzeti Földalapba tartozó földvagyon és az állami tulajdonú részesedéssel működő társaságok vagyona felett az állami vagyon hatékony működtetését, állagának védelmét, értékének megőrzését, hasznosítását, gyarapítását, ...

Az előző évi jelentésünkben felhívtuk a döntéshozók figyelmét a vagyontörvény és a kapcsolódó jogszabályok pontatlanságaira, ellentmondásaira, a megtett intézkedések azonban elégtelennek bizonyultak a jelzett hiányosságok megszüntetéséhez.

Az állam tulajdonát képező vagyont 2008-ban jóváhagyott számviteli politika nélkül tartották nyilván. Az elődszervezetek nem készítették le a 2007. december 31-ei záró állományt, a vagyonmérleget és a vagyonleltárt. Az állami vagyon mérlegszerű nyilvántartás hiányában teljes körűen nem volt ismert.

A vagyonkateszterben a szabályozási alkalmazásának hiánya miatt a vagyonkezelési szerződések módosítása a valóságos állapotot nem követte.

A vagyon-nyilvántartásban duplikációt okozott az, amikor a vagyontárgy több vagyonkezelőnél és több programban szerepelt. Az erdőgazdasági társaságok ... esetében a duplikációk kiszűrésére ellenőrzési folyamat kezdődött el.

Az MNV Zrt. rábízott vagyona kezelésében az elődszervezetektől átvett feladatok leképezésével három kiemelt vagyongcsoport (ingatlanok, Nemzeti Földalap, részesedések) különül el, amelyet a Társaság működésének szabályozása és gyakorlata is követ.

A tanács határozatában tudomásul vette, hogy az ÁPV Zrt. 2007. évi tárgyi eszköz állománya záró könyv szerinti értéke legyen az alapja az MNV Zrt. saját vagyonába kerülő tárgyi eszközök nyitó értékének, ami a tőketartalékkal szemben kerül elszámolásra. A Tanács megállapította, hogy az MNV Zrt. működéséhez szükséges a volt KVI és NFA tárgyi eszközeinek egy része is, amelyek viszont nem a saját, hanem az MNV Zrt. rábízott vagyonába kerültek. Az NVT egyetértett azzal, hogy ez utóbbiak használata után 1 Ft használati díjat fizessen az MNV Zrt.

Az együttműködési feladatok során nem teljesült a védett és védelemre tervezett erdőterületek vagyonkezelői jogának átadása a nemzeti park igazgatóságok részére. Az MNV Zrt. a vagyonkezelési szerződés tervezetét elkészítette. A KvVM és az MNV Zrt. között meglévő szakmai véleményeltérések miatt még nem került sor az aláírásra.

NFA

Az NFA-tól átvett FALAP (NFA nyilvántartás) nyilvántartórendszer adatállománya részlegesen volt naprakész, az adatok nem teljes körűen voltak hitelesek és valódiak.

A Nemzeti Földalapra vonatkozó törvényi szabályozás nem volt egyértelmű, ebből következően nem lehetett teljesen egyértelmű a belső szabályozás sem.

A FALAP nem tartalmazza a védelemre tervezett földterületeket, mivel a Vtv. hatályba lépését megelőzően az NFA tv. ezen adatok szolgáltatását nem írta elő. Ezen adatok nyilvántartására a KvVM ilyen irányú adatszolgáltatását követően kerülhet sor.

A FALAP nyilvántartás hiányossága, hogy az MNV Zrt. 2008. évi nyitómérlegében szereplő Nemzeti Földalap vagyoni körébe tartozó ingatlanvagyon értéken történő meghatározása csak 2009. májusával történt meg (az NFA vagyoni körébe tartozó ingatlanok 2007. év végi nyilvántartási értéke 287,87 Mrd Ft-ról 333,78 Mrd Ft-tal 627,46 Mrd Ft-ra nőtt olyan ingatlanokkal (333,78 Mrd Ft), amelyek eddig a Falap-ban nem szerepeltek.)

Az értékbecslésekre vonatkozó szabályozást tartalmaz a 254/2007. Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásban:

(25. §) (7) A Nemzeti Földalapba tartozó termőföld esetén az MNV Zrt. forgalmi értéket (6) bekezdéstök eltérően, egyszerűsített értékbecsléssel is megállapíthatja. Ennek módszerét az MNV Zrt. külön szabályzatban teszi közzé

Az állami erdőgazdasági, társasági részesedései

A 2007. évi CVI. törvény (Vagyontörvény) alapján az erdőgazdaságok által kezelt állami földterületek 2008. január 1-től az MNV Zrt. rábízott vagyonába kerültek. A kezelt területből 370 ezer hektár esik természetvédelmi védettség, tiltás alá (nemzeti park, tájvédelmi körzet, egyéb védett terület). 2008-ban folytatódott az erdőművelési közmunka program. Az MNV Zrt. a programhoz szükséges önrészt biztosításához – az előző évek gyakorlatának megfelelően – 700 + 300 M Ft-os támogatást folyósított. A természeti károk kezelésére 240,3 M Ft, a közjóléti feladatok ellátásához közel 800 M Ft és erdőtelepítési támogatásra 346,8 M Ft került felhasználásra. 2008-ban az állami erdőgazdaságok nem részesültek normatív támogatásban, megszűnt az erdő-felújítási járulék rendszere is.

Az erdőgazdasági társaságokban az MNV Zrt. által tervezett 1776 M Ft tőkeemelés célja a meglévő feldolgozó kapacitások piaci igényekre alapozott technológiai szinten tartása, bővítése, természetkímélő és a természetvédelmi igényeknek megfelelő technológiák fejlesztése, speciális erdőgazdasági, faipari technológiai fejlesztések megvalósítása, valamint az informatikai fejlesztés állt.

Az erdészeti társaságok – térinformatikai és ügyviteli szoftverfejlesztésre – 2006-ban 706 M Ft vissza nem térítendő támogatásban részesültek, és 2003–2007 között 245 M Ft saját forrást használtak fel. Az egységes információs rendszer kialakításához kapcsolódó 2008-ban a Tanács részére készült előterjesztés tartalmazza, hogy a végbement informatikai fejlesztések nem célozzák meg az informatikai rendszerek egységesítését.

A Nemzeti Erdőprogram jogszabályi alapját az 1110/2004. Korm. határozat teremtette meg. „A kormányhatározathoz kapcsolódóan az MNV Zrt. részt vett új erdőtörvény megalkotásában, az egységes állami erdővagyon-kezelés rendszerének kidolgozásában, ennek keretében folyamatban van az egységes, integrált informatikai és számviteli rendszer bevezetése valamennyi erdőgazdaságnál.”

2009

Jelen ellenőrzésünk súlypontjaként a Társaság által kezelt Nemzeti Földalapba tartozó vagyonnal való gazdálkodást jelöltük meg a termőföld tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó moratórium lejárta miatt.

A vagyontörvénnyel kialakított intézményi rendszer jogi szabályozása 2009-ben sem volt világos, egyértelmű és elégséges a törvényhozói szándékok érvényesítéséhez.

A földvagyon kezelésnek az MNV Zrt.-be integrálása a vagyontörvény és a szakmai jogszabályok közötti összhang, konzisztencia megteremtése nélkül valósult meg, ami akadályozta a Nemzeti Földalap feladatainak célszerű és eredményes ellátását. (Egy-egy döntés valós indoka nincs megalapozva, így pl. közvetlenül az erdőtörvény hatályba lépése előtt a földrésztletek önkéntes birtokösszevonási célú cseréje, illetve erdőt tartalmazó haszonbérleti szerződés kötése esetében. Az eredeti haszonbérlet az új szerződéssel húsz évre határozott idejű bérleti jogot szereztek.)

A Nemzeti Földalap vagyona

A Nemzeti Földalap MNV Zrt. feladatai közé sorolása lehetővé tette a közvetlen egyeztetést a közhiteles földhivatali nyilvántartással.

A Nemzeti földalap mérleg, illetve teljeskörű állami tulajdont tartalmazó főkönyvi adattal az MNV Zrt, a szabályozási hiányosságból adódóan nem rendelkezik. Három főcsoportra (MNV Zrt. kezeli, Erdészet kezeli, Más kezeli) készít adatszolgáltatást a számviteli terület részére. A 2009-es év végi adatszolgáltatás szerint a Nemzeti Földalap vagyona 623 651,9 M Ft.

Az MNV Zrt. kezelésében lévő termőföld vagyon értéke 142 887,1 M Ft, amely 546 552,7 hektár területet foglal magában.

Az erdészetek 812 114,2 hektár termőföldet kezelnek, amelyek értéke 316 602,5 M Ft.

Más vagyonkezelőknél 553 411,5 hektár van kimutatva 164 602,3 M Ft értékben.

Az adatszolgáltatásban az erdőgazdaságoknál lévő termőföld értékadatait, bár erre vonatkozóan belső szabályozás nem rendelkezik, a számviteli terület a jogszabályi előírástól eltérően az MNV Zrt. közvetlen kezelésében lévő vagyonként mutatja ki. (A szabályozástól eltérő könyvelési megoldás hátterében az áll, hogy az állami erdőgazdaságok kezelésében lévő területeket az előd szervezetek érték nélkül adták át, emiatt az erdőgazdaságok mérlegében a jelzett termőföldek értéke nem szerepel. Az értékadatok átadását az erdőgazdaságokkal aláírás alatt álló vagyonkezelői szerződésben tervezték 2010-ben rendezni.) (3. és 4. melléklet)

Az NFAIG nyilvántartja a FALAP rendszerben valamennyi, az általa ismert állami tulajdonú NFA termőföldterületet és azok értékét.

A számviteli szabályozás (pl. 249/2000. Korm. rendelet), az egyéb szabályozás a vagyonkezelők részére nem írják elő az NFA-ba tartozó termőföld ingatlanok elkülönített kimutatását a beszámolóban, a mérlegben.

A Nemzeti Földalapba tartozó termőterületek valós értéke az MNV Zrt. beszámolójából, mérlegéből ez irányú szabályozás, alátámasztottság hiányában közvetlenül nem határozható meg, a teljesség számviteli elve továbbra sem érvényesült. A Sztv. 69. § (1) bekezdésében előírt leltár, amely tételesen, ellenőrizhető módon tartalmazza a mérleg fordulónapján meglévő Nemzeti Földalap vagyonát mennyiségben és értékben a helyszíni ellenőrzés végén készült el (2010. június 18.)

Az analitikus nyilvántartás és a főkönyvi könyvelés eltérő szemléletű összeállítása miatt a forgalom nem állapítható meg.

A Vtv. hatályba lépésével az NFA vagyonába kerültek a védett és a védelemre tervezett természeti területek, amelyek további jogi összehangolási zavarokat okoztak, a tevékenységre pedig negatív hatást gyakoroltak. A Vtv. nem kezelte e speciális vagyoni kör sajátosságait, a természetvédelmi értékek megóvása ugyanis nem lehet csak piaci alapú. A jogszabályi koherencia zavar miatt a Vtv. szerinti új – az MNV Zrt. és a nemzeti park igazgatóságok között – vagyonkezelői szerződések megkötése nem zárult le, mert a KvVM és az MNV Zrt. között érdekellentét és véleményeltérés volt.

Az ellenőrzött időszakban (2009. július 10-én) lépett hatályba az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény, amely az állami tulajdonban lévő erdőt forgalomképtelennek, illetve korlátozottan forgalomképesnek minősítette, amely a Nemzeti Földalap nagyobb hányadát, mintegy 64%-kát jelenti.

Az állami tulajdonú vadászterületeken a vadászati jog gyakorlása

A vadászati jog, mint vagyonértékű jog – a vad védelméről szóló 1996. évi LV. törvény szerint – a földtulajdon elválaszthatatlan részeként a vadászterületnek minősülő területek tulajdonosát illeti meg. A vagyontörvénnyel a vadászati jog, mint vagyonértékű jog az MNV Zrt.-hez került úgy hogy a szakmai felügyelet, a vadászati joggal kapcsolatos szabályozás az FVM hatáskörébe tartozik. A vagyontörvény hatályba lépésével külön vált a vadászati jog, mint vagyoni értékű jog kezelése és a vadászati jog FVM-hez tartozó szakmai irányítása, ezzel együtt nem valósult meg a szabályozás összhangjának megteremtése, ami az állami érdekek érvényesítését nem segíti. A vadászati jog gyakorlásához való hozzájárulás sem szabályozott.

A vagyontörvény megváltoztatta a vadászati jog gyakorlása után felszámított díj fizetési rendszerét, a beszedett díjat a „Termőföldért Életjáradék” program számára kell befizetni (Korábban az erdőgazdaságok voltak a vadászati jog haszonélvezői.) Az elszámolás lehetővé tevő nyilvántartás elkészítésére a Szent István Egyetem Vadvilág Megőrzési Intézetét kérték fel. Az egyes vadászterületekre vonatkozó helyrajzi szám pontosságú ingatlan nyilvántartási adatok összeállítására vonatkozó megbízást az Intézet által adott árajánlat és az Intézet által MNV Zrt.-től kért adatbázis hiánya miatt visszavonták.

Az állami tulajdonú vadászterületeken a vadászati jog gyakorlását az MNV Zrt. nem szabályozta, a vadászati jog hasznosításáért járó díjakat a tulajdonos MNV Zrt. nem számlázta ki 2007-2008. években.

Az MNV Zrt. – ... – külső szervezetekkel (FVM, KvVM, HM, NIF stb.) történő, jogszabályokban rögzített együttműködési kötelezettsége ..., valamint a vagyonkezelési szerződések

tárgyában voltak. ... A vezetői szintű egyeztetéseket részben dokumentálták, ezért az egyeztetési kötelezettség teljesítésének és eredményének átláthatósági követelménye sérült.

(Megnyílt a jogi lehetőség a KvVM által igényelt és a 2087/2007. Korm. határozatban előírt vagyonkezelői szerződés megkötésére az összesen 7859,0202 hektár kiterjedésű, állami tulajdonban lévő, védett és védelemre tervezett erdőterületek vagyonkezelői joga térítésmentes átadására az erdőterület fekvése szerint illetékes nemzeti park igazgatóságok részére.)

Az MNV Zrt. portfóliójába tartozó tartós állami tulajdonú 19 erdőgazdasági társaságnál folytatódott az erdőművelési közmunka program. Az MNV Zrt, 1000 M Ft-os támogatást folyósított. A természeti károk kezelésére 797 M Ft, a közjóléti és erdőművelési keret terhére az erdőtelepítés támogatására 551,3 M Ft, egyéb feladatok elvégzésére 128,7 M Ft-t fordítottak. Az MNV Zrt. a környezetvédelmi feladatokra 49,2 M Ft fedezetet biztosított. Ezek a források biztosították a portfólió eredmény es gazdálkodásának feltételeit.

A Tanács 2008 decemberében az erdőgazdasági társaságoknál – az egységes informatikai rendszer kialakítására – összesen 1498 M Ft értékben tulajdonosi jegyzett tőke emelést hagyott jóvá, amelyből 2009. évben 600 M Ft-ot használt fel. Ezen kívül további 100 M Ft tulajdonosi kölcsönt kaptak. A fejlesztés az erdőgazdasági társaságoknál nem valósult meg. (Az MNV Zrt. véleménye szerint az egységes elszámolási és informatikai rendszer kialakítása indokolt volt a homogén portfóliók tekintetében.)

A 2009-es egységes informatikai rendszer sem valósult meg eredményesen, a követelményrendszer nem volt egységes. A döntés az Állam számára hátrányos volt, mert az informatikai rendszer fejlesztésével kapcsolatos előkészítés, lebonyolítás és minőség-ellenőrzés nem volt hatékony, a fejlesztés egy éves késésben van. *(Meg sem valósult – LB)*

7. Nemzeti vagyon – NFA, 2011– (2015)

7.1. Nemzeti vagyon

2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról⁵⁴

Hatály: Közlönyállapot (2011. XII. 30.)

Magyarország Alaptörvénye rögzíti, hogy az *állam és a helyi önkormányzat tulajdona nemzeti vagyon*. Az *Országgyűlés a nemzeti vagyonnak a közérdek és a közösségi szükségletek céljára történő hasznosítása, a természeti erőforrások megóvása, a nemzeti értékek megőrzése és védelme, és a jövő nemzedékek szükségleteinek biztosítása szándékával, a nemzeti vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodás követelményeinek hosszú távú meghatározása érdekében az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény 38. cikk (1) és (2) bekezdése alapján a következő törvényt alkotja:*

(1. §) (1) E törvény szabályozza *az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló vagyon (a továbbiakban: nemzeti vagyon) megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, az állam és a helyi önkormányzatok kizárólagos tulajdonának körét*, a nemzeti vagyon feletti rendelkezési jog alapvető korlátait és feltételeit, valamint *az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységeit*.

(2) Nemzeti vagyonba tartozik:

- a) az állam vagy a helyi önkormányzat *kizárólagos tulajdonában* álló dolgok,
- b) az a) pont hatálya alá nem tartozó, az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő dolog,
- c) az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő pénzügyi eszközök, továbbá az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések,
- d) az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető bármely vagyoni értékkel rendelkező jogosultság, amelyet jogszabály vagyoni értékű jogként nevesít,

(3. §) (1) E törvény alkalmazásában

1. átlátható szervezet:

2. dolog: minden birtokba vehető dolog és a dolog módjára hasznosítható természeti erők;

3. forgalomképtelen nemzeti vagyon: az a nemzeti vagyon, amely nem idegeníthető el, vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével nem terhelhető meg, azon dologi jog vagy osztott tulajdon nem létesíthető;

4. *hasznosítás:* a nemzeti vagyon bármely – a tulajdonjog átruházását nem eredményező – módon, jogcímen történő átadása, átengedése, **a vagyonkezelésbe adást, valamint a haszonélvezeti jog alapítását ide nem értve;**

5. *kincstári vagyon:* a kizárólagos állami tulajdonba tartozó vagyon, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonba tartozó, továbbá a korlátozottan forgalomképes állami vagyon;

6. *korlátozottan forgalomképes vagyon:* az 1. § (2) bekezdés a) pontja hatálya alá és nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonba nem tartozó azon

⁵⁴ A törvényt az Országgyűlés a 2011. december 23-i ülésnapján fogadta el.

nemzeti vagyon, amelyről törvényben, illetve – a helyi önkormányzat tulajdonában álló vagyon esetében – törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni;

7. **közfeladat:** jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett **közérdekből, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez**, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, továbbá az állam nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeiből adódó közérdekű feladatokat, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is;

10. **működtetés:** a nemzeti vagyon birtoklása, használata, hasznai szedése, a nemzeti vagyon fenntartása, üzemeltetése, amely tevékenység – jogszabály vagy szerződés alapján – a nemzeti vagyon létrehozására, felújítására, fejlesztésére, a birtoklásának, használatának, hasznai szedése jogának továbbengedésére is kiterjedhet;

12. **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon:** az 1. § (2) bekezdés a) pontja hatálya alá nem tartozó azon nemzeti vagyon, amelynek állami tulajdonban, illetve a helyi önkormányzat tulajdonában történő megőrzése hosszú távon indokolt;

14. **osztott tulajdon:** olyan tulajdon, amely esetében az épület tulajdonjoga az építkezőt és nem a föld tulajdonosát illeti meg;

15. **rádióspektrum:** a rádióhullámok frekvenciatartománya;

16. **többségi befolyás:** az a kapcsolat, amelynek révén természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság egy jogi személyben a szavazatok több mint 50%-ával vagy meghatározó befolyással rendelkezik;

17. **tulajdonosi joggyakorló:** aki a nemzeti vagyon felett az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének gyakorlására jogosult;

18. **üzleti vagyon:** a nemzeti vagyon azon része, amely nem tartozik az állami vagyon esetén a kincstári vagyonba, az önkormányzati vagyon esetén a törzsvagyonba;

19. **vagyonkezelő:**

a) az állam tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében:

ae) az állam, az aa)-ac) alpontban meghatározott személyek együtt vagy külön-külön 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet,

af) az ae) alpont szerinti gazdálkodó szervezet 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet,

II. Fejezet: A nemzeti vagyon fogalomkörébe tartozó egyes vagyontípusok

1. Az állami vagyon

(4. §) (1) Az állam kizárólagos tulajdonába tartozik

a) a Szent Korona és a hozzá tartozó jelvények,

(2) **Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősül a 2. mellékletben** meghatározott, valamint törvényben vagy kormányrendeletben ekként meghatározott **állami tulajdonban álló vagyonelem**.

(3) A 2. mellékletben felsorolt állami tulajdonban álló nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő gazdasági társasági részesedések felett a tulajdonosi jogok gyakorlására kizárólag

a) törvényben kijelölt miniszter,

b) központi költségvetési szerv, vagy

c) az állam 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet jogosult.

(6. §) (1) Az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyon – a (2) és (3) bekezdésben és a 14. § (1) bekezdésében foglalt kivétellel – nem

idegeníthető el, vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével nem terhelhető meg, azon osztott tulajdon nem létesíthető. Ezen tilalom az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyonba tartozó javak teljes terjedelme tekintetében fennáll.

(2) A természetes előfordulási helyükről kitermelt, kinyert, a 4. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott vagyon feletti tulajdonjog ágazati törvényben meghatározott módon szerezhető meg. A föld alatti gáztárolóban, mint természetes előfordulási helyén lévő szénhidrogén tulajdonjoga – ágazati törvényben meghatározottak szerint – a kitermelést megelőzően is megszerezhető.

(3) A 4. § (1) bekezdés d) és e) pontjában valamint az 5. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott vizekben élő halakra, más hasznos víziállatra és növényekre az (1) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni.

(4) A 2. mellékletben megjelölt nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon e törvény erejénél fogva elidegenítési és – vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével – terhelési tilalom alatt áll, azon osztott tulajdon nem létesíthető.

(5) Törvényben, kormányrendeletben vagy – a helyi önkormányzati vagyon tekintetében – a helyi önkormányzat rendeletében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként meghatározott vagyonelem az erről rendelkező jogszabály erejénél fogva elidegenítési és – vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével – terhelési tilalom, valamint osztott tulajdon létesítésének tilalma alatt áll.

(6) Az 1. § (2) bekezdés a) pontja hatálya alá és nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonba nem tartozó vagyonelem, amely felett a rendelkezési jog gyakorlását jogszabály feltételhez köti – állami vagyon tekintetében kincstári vagyonként, a helyi önkormányzat vagyona tekintetében törzsvagyonként – korlátozottan forgalomképes nemzeti vagyonnak minősül.

III. Fejezet: A nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás

4. A vagyongazdálkodás alapelvei

(7. §) (1) A nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. A nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.

(2) A nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkor teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkor társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.

(10. §) (1) A nemzeti vagyont, annak értékét és változásait a tulajdonosi joggyakorló nyilvántartja. Az érték nyilvántartásától el lehet tekinteni, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a vagyon elsődleges rendeltetése szerinti közfeladat megjelölését is. A nyilvántartási adatok – a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat kivételével – nyilvánosak.

(2) A tulajdonosi joggyakorló rendszeresen ellenőrzi a nemzeti vagyon használójának a nemzeti vagyonnal való gazdálkodását, megállapításairól értesíti a nemzeti vagyon használóját, továbbá, amennyiben megállapításai az Állami Számvevőszék hatáskörét érintik, az Állami Számvevőszéket is.

5. A nemzeti vagyon kezelése, hasznosítása

(11. §) (1) A vagyonkezelői jog az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel vagyonkezelési szerződéssel jön létre (3. és 4. melléklet).

(3) A vagyonkezelési szerződés, valamint a hasznélvezeti jogot alapító szerződés verse nyeztetés nélkül köthető.

(8) A vagyonkezelőt – ha jogszabály másként nem rendelkezik – megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei – ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti könyvvizelési és beszámoló-készítési kötelezettséget is (5. melléklet) – azzal, hogy a vagyont nem idegenítheti el, továbbá használati joggal, szolgálommal vagy más dologi joggal nem terhelheti meg, biztosítékul nem adhatja, valamint a vagyonkezelői jogot harmadik személyre a (9) bekezdésben foglalt kivétellel nem ruházhatja át és nem terhelheti meg.

IV. Fejezet: A külön törvényekben szabályozott vagyoni elemek

(16. §) (1) Az e törvényben meghatározott elvek mentén

a) az állam tulajdonában álló vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás módját, valamint e vagyonnal való gazdálkodás szabályait az állami vagyonról szóló törvény,

d) az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységei és a tevékenység végzéséhez szükséges vagyon hasznosításának átengedését a koncesszióról szóló törvény,

m) az állami tulajdonban lévő erdő hasznosítására, vagyonkezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény,

(3) Az állami tulajdonban lévő termőföldvagyon hasznosítására, vagyonkezelésére és nyilvántartására, a Nemzeti Földalap feletti tulajdonosi jogok gyakorlására vonatkozó szabályokat a Nemzeti Földalapról szóló törvény állapítja meg.

17. § (1) E törvény hatálybalépését megelőzően jogszerűen és jóhiszeműen szerzett jogokat és kötelezettségeket e törvény rendelkezései nem érintik. Az e törvény hatálybalépése előtt létrejött szerződések időtartamának e törvény hatálybalépését követően történő meghosszabbítása új jogviszony létesítésének minősül.

(2) Az e törvényben meghatározott nemzeti vagyon körébe tartozó vagyonnak minősül az e törvény hatálybalépését követően az állam vagy az önkormányzat tulajdonába kerülő vagyon. Az 1. mellékletben nem szereplő, e törvény hatálybalépését követően létrejövő vagy bármilyen más jogcímen az állam tulajdonába kerülő folyóvizek és természetes tavak, a medrükkel együtt, valamint országos törzshálózati vasúti pálya e törvény erejénél fogva az állam kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyonnak minősül.

(26. §) (1) Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 8. § (1) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A nemzeti vagyonról szóló törvényben nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként meghatározott

a) védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetésű, az állam tulajdonában álló erdő, valamint

b) a gazdasági elsődleges rendeltetésű, természetes erdő, természetszerű erdő és származék erdő természetességi állapotú, az állam tulajdonában álló, 5 hektárnál nagyobb, természetben összefüggő erdő a kincstári vagyon részét képezi.”

(2) Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 8. § (3)-(5) bekezdésében és (7) bekezdésében, valamint a 43. § (1) bekezdés c) pontjában a „kizárólagos” szövegrész helyébe „100%-os” szövegrész lép.

Az állam kizárólagos tulajdonában levő dolgok

2. melléklet a 2011. évi CXCVI. törvényhez**A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon köre****I. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó állami tulajdonban álló társasági részesedés**

Társaság neve	Állami részesedés legalacsonyabb mértéke
Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt.	100%
ÉSZAKERDŐ Erdőgazdasági Zrt.	100%
Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	100%
GYULAI Erdészeti és Vadászati Zrt.	100%
Ipoly Erdő Zrt.	100%
Kisalföldi Erdőgazdasági Zrt.	100%
KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
EGERERDŐ Erdészeti Zrt.	100%
Mecsekerdő Zrt.	100%
NEFAG Nagyunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.	100%
Pilisi Parkerdő Zrt.	100%
SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
Szombathelyi Erdészeti Zrt.	100%
TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.	100%
VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	100%
Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	100%
Zalaerdő Erdészeti Zrt.	100%
HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	100%
HM Kaszói Erdőgazdaság Zrt.	100%
HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	100%
Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft.	100%
Mezőhegyesi Állami Ménes Lótenyésztő- és Értékesítő Kft.	100%

II. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó vagyonelemek

a) Az I. pontban felsorolt társasági részesedésen kívül a többségi állami tulajdonban álló, a közbeszerzésekről szóló törvényben meghatározott közszolgáltatási tevékenységet ellátó gazdasági társaságban fennálló társasági részesedés.

b) Többségi önkormányzati tulajdonban álló, közszolgáltatási tevékenységet, valamint parkolási szolgáltatást ellátó gazdasági társaságban fennálló társasági részesedés.

c) A 100%-ban az állam tulajdonában álló

ca) védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetésű erdő,

cb) a gazdasági elsődleges rendeltetésű természetes erdő, természetszerű erdő és származék erdő természetességi állapotú 5 hektárnál nagyobb, természetben összefüggő erdő.

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról⁵⁵*Hatály: Közlönyállapot (2011. XII. 30.)*

Az Országgyűlés **az államháztartás egyensúlyának és a közpénzekkel való áttekinthető, hatékony, ellenőrizhető gazdálkodás garanciáinak** megteremtése céljából a következő törvényt alkotja:

(1. §) (1) E törvény célja, hogy a közfeladatok maradéktalan ellátása érdekében biztosítsa az államháztartás átlátható működési feltételeit.

(3) Az államháztartáson kívüli szervezetek a közfeladatok ellátásában jogszabályban meghatározott feltételekkel közreműködhetnek. A közfeladat ellátásának finanszírozása az ellátott feladattal arányos pénzügyi fedezet részben vagy egészben történő biztosításával valósul meg.

(2. §) (1) E törvény alkalmazásában

a) agrártámogatások: a részben vagy egészben az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott közvetlen, piaci, valamint intervenciók intézkedésekhez kapcsolódó kifizetések, továbbá az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból és az Európai Halászati Alapból finanszírozott vidékfejlesztési támogatások,

d) állami támogatás: az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 107. cikke szerinti támogatás,

g) európai uniós forrás: az Európai Unió költségvetéséből, az Európai Gazdasági Térség Európai Unión kívüli tagállamának költségvetéséből, valamint a Svájci Hozzájárulás programból származó forrás,

31. Az állami vagyonnal való gazdálkodás sajátos államháztartási szabályai

(45. §) (1) **A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: MNV Zrt.), a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet,** a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., és törvényben vagy az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter rendeletében kijelölt tulajdonosi joggyakorló szervezet (a továbbiakban együtt: tulajdonosi joggyakorló szervezet) az állam nevében hitelt, kölcsönt csak az állam tulajdonában álló gazdasági társaság részére nyújthat. A hitel, kölcsön nyújtásához, átutamezéséhez az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter előzetes jóváhagyása szükséges.

(2) A tulajdonosi joggyakorló szervezet az állam tulajdonában álló gazdasági társaságnak az állam nevében tőkeemelést és támogatást csak az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter jóváhagyásával nyújthat. Az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter a jóváhagyásról az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzéséért felelős szervezet és az államháztartásért felelős miniszter írásos véleményének ismeretében dönt.

(3) Az állami vagyonnal való gazdálkodás során az államháztartáson kívüli tulajdonosi joggyakorló szervezet saját számláján nem számolhatja el az állam nevében végzett műveletek hatását.

(4) Ha az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv jogszabály, vagy az MNV Zrt.-vel kötött szerződés alapján használt állami vagyon használatát, vagy az őt megillető más jog gyakorlását visszatértes szerződés alapján harmadik személynek átengedi, az ebből származó költségvetési bevétel – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a költségvetési szervet illeti meg.

⁵⁵ A törvényt az Országgyűlés a 2011. december 23-i ülésnapján fogadta el.

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról⁵⁶*Hatály: – 2015. XII. 31. folyamatos*

(3/A. §⁵⁷) (1) **Közfeladat** a jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat.

(2) A közfeladatok ellátása költségvetési szervek alapításával és működtetésével vagy az azok ellátásához szükséges pénzügyi fedezet e törvényben meghatározott eszközökkel, részben vagy egészben történő biztosításával valósul meg. A közfeladatok ellátásában államháztartáson kívüli szervezet jogszabályban meghatározott rendben közreműködhet.

(3) A közfeladatot meghatározó jogszabályban meg kell határozni a közfeladat ellátásának módját és egyidejűleg rendelkezni kell az annak ellátásához szükséges pénzügyi fedezet biztosításáról. Új közfeladat kizárólag az annak ellátásához megfelelő pénzügyi fedezet rendelkezésre állása esetén írható elő vagy vállalható. Ha a pénzügyi fedezet már nem áll rendelkezésre, intézkedni kell a pénzügyi fedezet biztosításáról vagy a közfeladat megszüntetéséről.

(4/A. §⁵⁸) (1) **Az államháztartásban a bevételek és kiadások**

(5. §⁵⁹) (1) A költségvetési évben teljesülő költségvetési bevételek előirányzott összegét (a továbbiakban: költségvetési bevételi előirányzat) és költségvetési kiadások előirányzott összegét (a továbbiakban: költségvetési kiadási előirányzat) az államháztartás központi alrendszere esetében a központi költségvetésről szóló törvény, az államháztartás önkormányzati alrendszere esetében a költségvetési rendelet, határozat állapítja meg.

(7/A. §⁶⁰) Költségvetési szerv akkor alapítható, ha a közfeladat alaptevékenységként való ellátása ekként biztosítható, a működéséhez szükséges feltételek adottak, az ellátandó feladat hatékonyan teljesíthető és a költségvetési szerv működtetéséhez szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre áll.

(9/A.⁶¹) **Az állami tulajdonú gazdasági társaságok állami feladatellátásának központi költségvetési szerv által történő átvétele**

7.2. NFA 2010 –**2001. évi CXVI. törvény a Nemzeti Földalapról⁶²***Hatály: 2010. IV. 1. – 2010. VIII. 31.*

1. § (3)⁶³ A Kormány az agrárpolitikáért felelős miniszter és az állami vagyon felügyeletért felelős miniszter útján évente beszámol az Országgyűlésnek a földbirtok-politikai irányelvek érvényesüléséről, a Nemzeti Földalap helyzetéről és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: MNV Zrt.) tevékenységéről. A beszámolóhoz csatolni kell a Nemzeti Földalap Ellenőrző Bizottság észrevételeit.

⁵⁶ Kihirdetve: 2011. XII. 30.

⁵⁷ Beiktatta: 2014. évi XCIX. törvény 12. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

⁵⁸ Beiktatta: 2014. évi XCIX. törvény 12. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

⁵⁹ Megállapította: 2014. évi XCIX. törvény 12. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

⁶⁰ Beiktatta: 2014. évi XCIX. törvény 14. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

⁶¹ Beiktatta: 2013. évi CIII. törvény 16. § (2). Hatályos: 2013. VI. 30-tól.

⁶² Kihirdetve: 2001. XII. 24.

⁶³ Megállapította: 2005. évi CLXXV. törvény 1. § (2). Módosította: 2006. évi CIX. törvény 45. § a), 2007. évi CVI. törvény 45. § (1) a).

2. § (1) A Nemzeti Földalapba tartozó állami termőföldvagyon rendeltetése:

***a)*⁶⁴ az erdővagyonnal való tartamos (fenntartható) gazdálkodás feltételeinek segítése.**

3. §⁶⁵ A Nemzeti Földalap felett a Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a ***Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács (a továbbiakban: Tanács) gyakorolja, feladatait az MNV Zrt. útján, annak ügyvezető szerveként látja el.***

4. §⁶⁶ (1) Az MNV Zrt. működését, különösen a földbirtok-politikai irányelvek az MNV Zrt. által történő érvényesítését az öt tagú Nemzeti Földalap Ellenőrző Bizottság (a továbbiakban: NFA ellenőrző bizottság) ellenőrzi. Az NFA ellenőrző bizottság⁶⁷

a) egy tagját az elsősorban egyéni mezőgazdasági termelők érdekképviselőt ellátó országos érdek-képviselői szervezetek,

b) egy tagját az elsősorban a társas mezőgazdasági vállalkozások érdekképviselőt ellátó országos érdek-képviselői szervezetek,

c) egy tagját az erdőgazdálkodók érdekképviselőt ellátó országos érdek-képviselői szervezetek,

d) egy tagját az országos önkormányzati szövetségek,

e) egy tagját pedig a Magyar Agrárkamara javaslatára az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága választja, illetve menti fel.

6. §⁶⁸ (1)⁶⁹ A Nemzeti Földalapba tartozik:⁷⁰

a)⁷¹ az állami tulajdonban lévő termőföld, valamint a mezőgazdasági termelést szolgáló vagy ahhoz szükséges művelés alól kivett, állami tulajdonú terület;

c) az a termőföld, valamint az a mezőgazdasági termelést szolgáló vagy ahhoz szükséges művelés alól kivett terület, amelynek tulajdonosa nem állapítható meg;

d) a termőföldek megközelítését szolgáló állami tulajdonban levő utak, a közutak kivételével.

7. §⁷² (1) E törvény erejénél fogva a Nemzeti Földalapba kerül az állam által bármely jogcímen megszerzett termőföld.

13/A. §⁷³ (1)⁷⁴ A Nemzeti Földalap vagyoni körébe tartozó vagyon vagyonkezelésére, hasznosítására, értékesítésére és nyilvántartására az állami vagyonra vonatkozó külön törvény rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)⁷⁵ A Nemzeti Földalap vagyoni körébe tartozó földrészletek tekintetében a művelési ág megváltoztatást, más célú hasznosítást vagy a rendes gazdálkodás körét meghaladó beruházást végrehajtani kizárólag az ***MNV Zrt. hozzájárulásával*** lehet.

⁶⁴ Beiktatta: 2002. évi XXIV. törvény 2. § (1). Hatályos: 2002. VIII. 1-től.

⁶⁵ Megállapította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (2). Hatályos: 2007. IX. 25-től. A korábbi címet hatályon kívül helyezte: 2007. évi CVI. törvény 58. § (1) f). Hatálytalan: 2007. IX. 25-től. Lásd: 2007. évi CVI. törvény 61. § (3)-(4).

⁶⁶ Megállapította: 2002. évi XXIV. törvény 4. §. Hatályos: 2002. VIII. 1-től. Lásd még: ugyane törvény 13-14. §.

⁶⁷ Módosította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (1) b)-d).

⁶⁸ Megállapította: 2002. évi XXIV. törvény 7. §. Hatályos: 2002. VIII. 1-től. Lásd még: ugyane törvény 17-18. §.

⁶⁹ Megállapította: 2005. évi CLXXV. törvény 4. §. Hatályos: 2005. XII. 31-től.

⁷⁰ Megállapította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (4). Hatályos: 2007. IX. 25-től.

⁷¹ Megállapította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (4). Hatályos: 2007. IX. 25-től.

⁷² Megállapította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (5). Hatályos: 2007. IX. 25-től.

⁷³ Beiktatta: 2005. évi CLXXV. törvény 10. §. Hatályos: 2005. XII. 31-től.

⁷⁴ Módosította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (1) l).

⁷⁵ Módosította: 2007. évi CVI. törvény 45. § (1) b).

A második NFA szabályozás 2010–

2010. évi LXXXVII. törvény a Nemzeti Földalapról⁷⁶

Hatály: Közlönyállapot (2010. VIII. 12.)

(1. §) (1) A Nemzeti Földalap, mint a kincstári vagyon része az állam tulajdonában lévő termőföldek, mező-, erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi földek, valamint a mező-, erdőgazdasági tevékenységet szolgáló, vagy ahhoz szükséges művelés alól kivett földek összessége.

(2) E törvény alkalmazása során a termőföld és a mező-, erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi föld fogalmán a termőföldről szóló törvényben meghatározott fogalmakat kell érteni.

(3) A Nemzeti Földalap rendeltetése:

c) a termőföld magánosítása során létrejött, a hatékony mezőgazdasági hasznosításra alkalmatlan birtokszerkezet vidékfejlesztési célokkal összehangolt javításának támogatása, a gazdálkodás jellegének megfelelő, versenyképes birtokméretek kialakításának elősegítése;

e) a magántulajdonba került, természetvédelmi oltalom alatt álló területek, valamint a hullámtéri területek, és a mentett oldali vízjárta területek cseréjéhez, továbbá kisajátítás esetén cserével történő kártalanításához, és törvényben meghatározott feladatokhoz földkésztet biztosítása;

h) a termőföldek művelésben tartásának elősegítése, a mezőgazdasági termelés összehangolása a természetvédelem, a környezetvédelem, a talajvédelem, a területfejlesztés, a vízgazdálkodás (különösen árterek kialakítása) szempontjaival;

i) a nem művelt, vagy méretük és kialakításuk miatt gazdaságosan nem művelhető területek hasznosításának állami kezdeményező szereppel történő meggyorsítása;

j) az értékes termőhelyen lévő ültetvényterületek megtartásának elősegítése;

k) tározók, záportározók kialakításához szükséges terület biztosítása;

l) az erdővagyonnal való tartamos (fenntartható) gazdálkodás feltételeinek segítése;

(2. §) A Nemzeti Földalapba tartozó vagyon hasznosítására és nyilvántartására, a Nemzeti Földalap feletti tulajdonosi jogok gyakorlására az e törvényben foglaltakat kell alkalmazni.

(3. §) A Nemzeti Földalap felett a Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az agrárpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) útján gyakorolja. A Nemzeti Földalappal kapcsolatos polgári jogviszonyokban az államot az NFA képviseli.

(4. §) (1) Az NFA a miniszter irányítása alatt álló központi költségvetési szerv.

(2) Az NFA elnökét a miniszter nevezi ki és menti fel. Az NFA két elnökhelyettesét az elnök javaslatára a miniszter nevezi ki és menti fel.

(6. §) A miniszter a 3. §-ban és az 5. §-ban foglaltakon túl

a) kiadja az NFA alapító okiratát, valamint jóváhagyja a szervezeti és működési szabályzatát;

(7. §) (1) Az NFA elnöke

a) vezeti az NFA-t;

l) meghatározza a rábízott földvagyon számviteli politikáját.

(14. §) (1) A Nemzeti Földalap feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységet az Állami Számvevőszék évente ellenőrzi.

⁷⁶A törvényt az Országgyűlés a 2010. július 22-i ülésnapján fogadta el.

(2) Az NFA tevékenységét az öttagú ellenőrző bizottság ellenőrzi, melynek tagjait az Országgyűlés mezőgazdasági ügyekkel foglalkozó bizottsága választja, illetve menti fel. Az ellenőrző bizottság egy-egy tagját

a) az elsősorban egyéni mezőgazdasági termelők érdekképviselőt ellátó országos érdek-képviselői szervezetek,

b) az elsősorban a társas mezőgazdasági vállalkozások érdekképviselőt ellátó országos érdek-képviselői szervezetek,

c) *az erdőgazdálkodók érdekképviselőt ellátó országos érdek-képviselői szervezetek,*

d) az országos önkormányzati érdekszövetségek és

e) a Magyar Agrárkamara

által jelölt természetes személyek közül kell megválasztani.

(15. §) (1) A Nemzeti Földalap vagyoni körébe tartozik minden állami tulajdonú termőföld, mező-, erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi föld, és *a mező-, erdőgazdasági tevékenységet szolgáló, vagy ahhoz szükséges művelés alól kivett terület* (a továbbiakban együtt: **földrészlet**).

e) a Nemzeti Erdőtelepítési Programban foglaltak végrehajtásának támogatása;

(20. §) (1) Az NFA-val kötött vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő jogosult meghatározott földrészlet birtoklására, használatára és hasznai szedésére. A vagyonkezelő köteles a földrészlet értékét megőrizni, állagának megóvásáról, jó karban tartásáról gondoskodni, továbbá – e törvényben meghatározott esetek kivételével – díjat fizetni vagy a szerződésben előírt más kötelezettséget teljesíteni.

(2) A vagyonkezelői jog az erre irányuló szerződéssel jön létre.

(3) A vagyonkezelői jog jogosultja a vagyonkezelői jogot nem adhatja tovább.

(4) Az NFA a Nemzeti Földalapba tartozó vízlevezető árkokat és csatornákat térítésmentesen az azok fenntartására jogosultak vagyonkezelésébe adhatja.

(6) A Nemzeti Földalapba tartozó **erdőt, továbbá erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületet** – az Evt. 8. §-ának (4) és (5) bekezdésében meghatározott, az optimális állami birtokszerkezet kialakítását szolgáló birtokösszevonási célú földcsere vagy átruházás esetének kivételével – *csak vagyonkezelés formájában, és csak költségvetési szerv vagy kizárólagos állami tulajdonban álló gazdálkodó szervezet számára lehet hasznosításra átengedni. A vagyonkezelő az erdő hasznosítását harmadik személynek nem engedheti át. A vagyonkezelésbe adásról az NFA javaslata alapján a Kormány nyilvános határozattal dönt. A vagyonkezelési szerződés létrejöttéhez az erdészeti hatóságnak – a vagyonkezelő erdőgazdálkodói alkalmasságát megállapító – jóváhagyása szükséges (4. melléklet)*

(7) E § szerinti eladás, csere, haszonbérbe adás, vagy vagyonkezelésbe adás esetén – ide nem értve az (1) bekezdésben meghatározott esetet – a szerződéskötést megelőzően 10 nappal nyilvánosságra kell hozni a tervezett szerződésnek a 30. § (1) bekezdésében meghatározott adatait.

(22. §) (2) *A vagyonkezelésbe, illetve a tulajdonba adás feltétele* – a szociális földprogram megvalósítása céljára történő tulajdonba vagy vagyonkezelésbe adás kivételével – az ingatlanügyi hatóság által a termőföld más célú hasznosításának, illetve *erdő művelési ágú földrészlet esetén az erdészeti hatóság által erdő igénybevételeének engedélyezéséről hozott jogerős határozat.*

(3) E § szerinti vagyonkezelésbe, illetve tulajdonba adásról az NFA javaslata alapján a Kormány nyilvános határozattal dönt.

(23. §) (1) A Nemzeti Földalap vagyoni körébe tartozó földrészlet tekintetében *a művelési ág megváltoztatást, más célú hasznosítást vagy a rendes gazdálkodás körét meghaladó beruházást végrehajtani kizárólag az NFA előzetes hozzájárulásával lehet.*

(2) A Nemzeti Földalapba tartozó védett természeti területek és értékek, erdők tulajdonjogának bármely jogcímen történő átruházására csak e védett vagyonra vonatkozó külön törvényben meghatározott esetekben és módon kerülhet sor.

(26. §) (1) A Nemzeti Földalapba tartozó földrészlet eladására, vagyonkezelésére vagy haszonbérletére irányuló pályázati felhívást az NFA hirdeti meg.

(28. §) A Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításából származó bevételeket földvásárlásra, valamint a 15. §-ban foglaltak megvalósítására kell fordítani.

(29. §) Ha az NFA-át terhelő kártérítési, megtérítési, kártalanítási kötelezettség vagy a rábízott vagyon hasznosításával összefüggő egyéb szerződéses kötelezettség teljesítésére a tárgyévi bevétele vagy kiadási előirányzata nem nyújt fedezetet, a kötelezettség teljesítéséért az állam helytállni köteles.

(30. §) (1) A Nemzeti Földalap körébe tartozó földrészletet érintő szerződés tartalmából közérdekből nyilvános adatnak minősül:

a) a személyes adatok közül az NFA-val szerződő fél neve, a székhelye vagy lakcíme, az eljáró jogi képviselő neve és székhelye;

b) a földrészlet fekvése szerinti település, és a földrészlet helyrajzi száma;

c) az ellenszolgáltatás összege;

d) az ellenszolgáltatás teljesítésének határideje, ütemezése;

e) a szerződést biztosító mellékkötelezettség megjelölése, és típusától függően annak pénzösszege;

f) haszonbérleti vagy vagyonkezelői szerződés esetén a szerződés időtartama (3. és 4. melléklet).

(2) Ha a Nemzeti Földalap körébe tartozó földrészletet érintő szerződés értéke a nettó ötmillió forintot eléri, a szerződés megnevezését (típusát), tárgyát, a szerződést kötő felek nevét, a szerződés értékét, határozott időre kötött szerződés esetében annak időtartamát, valamint az említett adatok változásait az NFA internetes honlapján közzé kell tenni a szerződés létrejöttét, illetve az adatok megváltozását követő 8 napon belül. A közzétételről az NFA gondoskodik. Az adatok hozzáférhetőségét 5 évig biztosítani kell.

(31. §) Ha a Nemzeti Földalapba tartozó földrészlet az ingatlan-nyilvántartás szerinti adatainak megváltozása következtében kikerül e törvény hatálya alól, az adatváltozás átvezetéséről szóló ingatlanügyi hatósági határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül a földrészletet az NFA átadja az MNV Zrt.-nek, egyúttal kivezeti a vagyonyilvántartásából.

(32. §) (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

a) a Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának szabályait;

b) a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályait;

d) a rábízott földvagyont és az ahhoz kapcsolódó bevételek és kiadások elszámolásának a szabályait, továbbá a rábízott földvagyont könyvvételezése és a beszámoló készítésének sajátosságait.

(34. §) (2) Az e törvény hatálya alá tartozó ingatlanokkal kapcsolatos jogok és kötelezettségek tekintetében az NFA a létrejöttének napjával jogutódja az MNV Zrt.-nek. **A jogok és kötelezettségek átszállása nem minősül az MNV Zrt. által kötött szerződések módosításának.**

(3) A feladatátadás végrehajtása érdekében az MNV Zrt.

a) a számviteli törvény és az egyéb vonatkozó jogszabályok alapján a saját és a rábízott vagyonára vonatkozóan 2010. augusztus 31-i fordulónappal 2010. november 30. napjáig közbenső mérleget, vagyonmérleget és a közvetlenül kezelt eszközöket és forrásokat alátámasztó leltárt készít azzal, hogy a közbenső mérleg mérlegkészítési időpontja 2010. szeptember 30. napja,

b) feladata az e törvény hatálya alá tartozó, az MNV Zrt. közvetlenül kezelt eszközei közé nem tartozó ingatlanok nyilvántartása 2010. december 31. napjáig azzal, hogy ezen vagyonra vonatkozóan a beszámoló, a vagyonmérleg és az azt alátámasztó leltár elkészítésére a számviteli törvény és az egyéb vonatkozó jogszabályok alapján – a saját és a rábízott vagyonára vonatkozóan – az MNV Zrt. saját vagyonával és a rábízott vagyonnal kapcsolatos éves beszámoló készítési és könyvviteli kötelezettségéről szóló rendeletben meghatározottak szerint kerül sor,

c) elvégzi mindazon feladatokat, melyeket számára a számviteli, az adózási vagy egyéb jogszabályok előírnak,

d) a folyamatban lévő ügyekről a törvény hatálybalépését követő 5 napon belül tájékoztatást készít,

e) a hatályos szerződéseiről jegyzéket készít és azok iratanyagát a törvény hatálybalépését követő 5 napon belül átadásra előkészíti,

f) a folyamatban lévő ügyek iratairól, valamint a minősített adatot tartalmazó iratokról iratjegyzéket készít, és azokat, valamint az irattárakat átadásra előkészíti,

g) a folyamatban lévő ügyekből eredő pénzügyi követelésekkel és kötelezettségekkel az NFA-val 2010. december 31. napjáig elszámol.

(4) A (3) bekezdésben foglaltak nem érintik e törvény 3. §-ában foglalt jogosultságokat, valamint azt, hogy az érintett vagyoni kör tekintetében a tulajdonosi jogok és kötelezettségek gyakorlására az e törvényben foglaltakat kell alkalmazni.

2010. évi LXXXVII. törvény a Nemzeti Földalapról⁷⁷

Hatály: 2015. VII. 3. –

(21. §) (3)⁷⁸ Nyilvános pályáztatás mellőzésével haszonbérleti szerződés köthető olyan kizárólagos állami tulajdonban álló gazdálkodó szervezettel, amely főtevékenysége körében a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló törvény szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytat, valamint az olyan központi költségvetési szervvel, amely alapító okiratában, illetve jogszabályban meghatározott alapfeladata teljesítése érdekében kívánja hasznosítani a földrészt.

(3c)⁷⁹ A védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv vagyonkezelésébe kell adni azt a földrészt, amelynek állami tulajdonba vételére a védett természeti területek védelmi szintjének helyreállítása vagy természetvédelmi célok megvalósítása érdekében került sor.

(3d)⁸⁰ Vagyonkezelési szerződés köthető

a) az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott, agrárágazathoz tartozó szakképesítésben iskolai rendszerű szakképzést folytató intézménnyel,

b) az agrárágazathoz tartozó közoktatási feladatot ellátó intézménnyel,

c) az agrárágazathoz tartozó felsőoktatási intézménnyel

az alapító okiratában vagy jogszabályban meghatározott, oktatási vagy tudományos kutatási alapfeladatát szolgáló földrészt.

(4) Az NFA a Nemzeti Földalapba tartozó vízlevezető árkokat és csatornákat térítésmentesen az azok fenntartására jogosultak vagyonkezelésébe adhatja.

⁷⁷ Kihirdetve: 2010. VIII. 12.

⁷⁸ Megállapította: 2012. évi CCXIII. törvény 78. § (1). Módosította: 2013. évi LIX. törvény 9. § e), 2013. évi CCXII. törvény 142. § (7) h).

⁷⁹ Megállapította: 2012. évi CCXIII. törvény 78. § (2). Hatályos: 2013. I. 1-től.

⁸⁰ Beiktatta: 2012. évi CCXIII. törvény 78. § (2). Hatályos: 2013. I. 1-től.

(6)⁸¹ *Az állam 100%-os tulajdonában álló erdőt, továbbá erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületet – az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 8. § (4) és (5) bekezdése szerinti birtok-összevonási célú földcsere vagy csere, illetve átruházás esetének kivételével – csak vagyonkezelés formájában, a 20. § (2) bekezdésében meghatározottak számára lehet hasznosításra átengedni (3. és 4. melléklet).*

(31/B. §⁸²) (1) A jogviszony 31/A. § (6) bekezdése szerinti megszűnése esetén az e § szerinti kártalanítás jár a földrészlet használójának. A kártalanítás pénzben történik, azt a magyar állam javára és nevében eljáró építető fizeti.

(2) A jogviszony megszűnésével kapcsolatos értékvesztést és költséget meg kell téríteni. Értékvesztésként kell megtéríteni különösen

a) mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlan esetében a lábon álló és függő termék értékét, ha az a birtokba bocsátás időpontjában már megállapítható, ennek hiányában a folyó gazdasági év várható termésének értékét,

b) erdő esetében a lábon álló faállomány értékét, kivéve, ha a hasznosításra vonatkozó szerződés alapján az nem a földrészlet használóját illeti.

(4) Ha a jogviszony megszűnése következtében a faállomány vagy más élő növényzet kitermelése válik szükségessé, ezt a földrészlet használója elvégezheti. Ebben az esetben a faanyag vagy más élő növényzet értékét a kártalanítás értékének megállapítása során figyelmen kívül kell hagyni.

(5) Ha a beruházással érintett terület erdő és a jogviszony megszűnésének éveire vonatkozóan az erdőgazdálkodó rendelkezik az erdészeti hatóság engedélyével az erdei haszonvételek gyakorlására, lehetőség szerint biztosítani kell e haszonvételek gyakorlását.

262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól

(4. §) (1) A védett természeti területnek minősülő földrészlet tulajdonjogát csak csere útján lehet átruházni.

(2) *A földrészletnek eladás, vagyonkezelésbe adás vagy csere útján történő hasznosítására vonatkozó döntés megalapozásához el kell végeztetni az érintett földrészlet forgalmi értékebecslését. Az eladásra, vagyonkezelésbe adásra vagy cserére vonatkozó döntés az értékebecslésben rögzített érvényességi időn belül hozható meg.*

(3) A (2) bekezdés szerinti értékebecslést – az agrárgazdasági és agrár-vidékfejlesztési szakterületeken a szakértői tevékenység végzésének feltételeiről szóló rendelet alapján – az agrár-vidékfejlesztésért és az erdőgazdálkodásért felelős miniszter által termőföld-értékebecslés, illetve az erdőérték és kárértékelés szakterületet érintően nyilvántartásba vett szakértő vagy az NFA-nak a (4) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő alkalmazottja végezhet. Az NFA alkalmazottja akkor végezhet értékebecslést, ha az értékebecslésre kijelölt önálló helyrajzi számú földrészlet vagy földrészletek területnagysága nem haladja meg az egy hektárt.

(4) Értékebecslést az NFA olyan alkalmazottja végezhet, aki a (3) bekezdésben meghatározott rendeletben a termőföld-értékebecslés, illetve az erdőérték és kárértékelés szakterületre előírt képesítési feltételekkel, és e képesítésnek megfelelő legalább háromévi szakmai gyakorlattal rendelkezik.

⁸¹ Megállapította: 2013. évi LIX. törvény 3. § (2). Hatályos: 2013. V. 23-tól.

⁸² Beiktatta: 2015. évi LXXIX. törvény 55. §. Hatályos: 2015. VII. 3-tól.

262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalapba tartozó földrészek hasznosításának részletes szabályairól

Hatály: 2015. XI. 11. –

(2. §⁸³) (1) Az Nfatv. 8. § (1) bekezdés d)-f) pontjainak alkalmazása szempontjából *a földrészek értéke alatt a hasznosítással közvetlenül érintett egyes földrészek értékét kell érteni.*

(2) Az Nfatv. 24. § alkalmazásában a helyben kialakult piaci ár tekintetében a 4/A. §-ban **feljogosított szakértő által elvégzett értékbecslésben megállapított összeg az irányadó.**

(41. §) (1) A vagyonkezelői jog alatt álló földrészzel összefüggő közterhek viselése, és jogszabály által előírt kötelezettségek teljesítése a vagyonkezelőt terheli.

(2) A vagyonkezelő a szerződés megszűnésekor, vagy a szerződésben meghatározott esetben köteles a földrészt értékének az átvételkor fennálló állapothoz viszonyított, a gazdálkodási tevékenységével összefüggésben keletkezett értékkülönbségével (értéksökkenésével vagy érték növekedésével) a szerződés szerint elszámolni.

(43. §) (1) A szerződés megszűnik:

c) a szerződés tárgyát képező földrészt a Nemzeti Földalapból való kikerülésével;

c) a földrészt szerződésben megállapított piaci értékéhez képest felróható okból lényeges csökkenés következett be;

(43/A. §⁸⁴) (1) A **természetvédelmi célú vagyonkezelés** elsődleges célja állami tulajdonban álló földrészek természetvédelmi célok megvalósítása, az élő és élettelen természeti értékek megóvása, a tájképi, kultúrtörténeti értékek megőrzése, a természeti vagyon állagának és értékének megőrzése, védelme, továbbá **értékének fenntartható módon való növelése.**

(2) **A természetvédelmi célú vagyonkezelés során a védett területen történő mező-, erdő-gazdálkodási tevékenység (a továbbiakban: gazdálkodás) a természetvédelmi célokra tekintettel folytatható, előnyben kell részesíteni a hagyományos (tájjellegű), természetkímélő, természetközeli gazdálkodási módok alkalmazását,** biztosítani kell az őshonos és régen honosult háziállatok állományának génrezervátumként való fenntartását, valamint az állatállományok (megfelelő létszám, faj- és fajtaösszetétel esetén) útján a védett terület természetvédelmi érdekeknek megfelelő területfenntartását, gondozását.

(50/A. §⁸⁵) (1)⁸⁶ A használat – a Nemzeti Földalap vagyon-nyilvántartásának naprakész vezetése és az NFA beszámolókészítési kötelezettségének megalapozottsága érdekében – e rendelet, valamint a szerződés szerinti adatszolgáltatási kötelezettség terheli a szerződés tartama alatt.

(2) A használó e rendelet szerinti adatszolgáltatási kötelezettsége az NFA felé akkor is fennáll, ha az NFA-val vagy az NFA jogelődjével kötött szerződés az adatszolgáltatási kötelezettségről nem rendelkezik.

(5) Ha a használó vagyonkezelő, a (3)-(4) bekezdésben foglaltakon túl 15 napon belül köteles tájékoztatni az NFA-t a földrészt

a) forgalmi értékbecslése esetén a megállapított forgalmi értékről;

⁸³ Megállapította: 285/2015. (X. 5.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2015. X. 6-tól.

⁸⁴ Beiktatta: 161/2011. (VIII. 18.) Korm. rendelet 15. §. Hatályos: 2011. IX. 1-től.

⁸⁵ Beiktatta: 153/2013. (V. 24.) Korm. rendelet 17. §. Hatályos: 2013. V. 25-től.

⁸⁶ Módosítva: 285/2015. (X. 5.) Korm. rendelet 18. § e) alapján.

(50/C. §⁸⁷) (1) A használó az adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése érdekében – a gazdálkodási formájának megfelelően – **a saját számviteli politikáját és nyilvántartásait úgy köteles kialakítani és vezetni, hogy azok biztosítsák az adatszolgáltatás pontosságát és ellenőrizhetőségét.**

(50/D. §⁸⁸) (1) A Nemzeti Földalap vagyon-nyilvántartásának naprakész vezetése érdekében a kormányhivatal és annak járási (fővárosi kerületi) hivatala, a Földmérési és Távérzékelési Intézet, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Magyar Államkincstár, a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt., az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság, valamint az Állami Egészségügyi Ellátó Központ kötelesek együttműködni az NFA-val.

(2) Az erdészeti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal az állami erdők vagyongazdálkodási tevékenységéről szóló beszámolót a tárgyévet követő év július 15-ig megküldi az NFA részére.

11/2011. (II. 22.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának szabályairól

(1. §) (1) A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Nfatv.) 15. §-ában meghatározott földrészletekről vagyonyilvántartást (a továbbiakban: nyilvántartás) vezet, amelynek alapjául az ingatlan-nyilvántartás, a földhasználati nyilvántartás, az Országos Erdőállomány Adattár adattárája, a Természetvédelmi Információs Rendszer és a régészeti lelőhelyek tekintetében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által vezetett nyilvántartás szolgál.

(2) A nyilvántartás az e rendeletben meghatározott adatokat, jogokat, tényeket tartalmazza informatikai adatbázisban rögzített módon. A nyilvántartás részét képezi továbbá az okirattár, amely az e rendeletben meghatározott adatokhoz, jogokhoz, tényekhez kapcsolódó, az NFA-nál vagy jogelődjénél keletkezett, illetve hatóságoknál, vagy más szervnél keletkezett, és az NFA-nál rendelkezésre álló okiratokat tartalmazza, ideértve a kapcsolódó térkép-állományt is.

(3) Ha a nyilvántartásban szereplő adatok, jogok, tények és az (1) bekezdésben meghatározott hatósági nyilvántartásokba bejegyzett adat, tény, jog között eltérés van, az NFA a hatósági nyilvántartásban foglaltakat tekinti irányadónak és a nyilvántartást haladéktalanul hozzáigazítja a hatósági nyilvántartásban szereplő adatokhoz, jogokhoz, tényekhez.

2. § A nyilvántartást települések szerint, azon belül a földrészletek helyrajzi száma szerint kell vezetni.

3. § (1) A nyilvántartás tartalmazza a földrészlet tulajdoni lapjának I. részén szereplő adatokat, ideértve az ingatlan-nyilvántartásba jogi jellegként feljegyzett tényeket is.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a nyilvántartás a földrészlet következő adatait, jellemzőit tartalmazza:

c) az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) alapján erdőnek, vagy erdőgazdálkodási tevékenységet szolgáló földterületnek minősülő földrészlet (alrészlet) esetében az Országos Erdőállomány Adattár szerinti erdészeti területazonosító adatokat;

d) a földrészlet könyv szerinti értékét.

⁸⁷ Beiktatta: 153/2013. (V. 24.) Korm. rendelet 17. §. Hatályos: 2013. V. 25-től.

⁸⁸ Megállapította: 285/2015. (X. 5.) Korm. rendelet 16. §. Hatályos: 2015. X. 6-tól.

4. § A nyilvántartás a földrészlethez kapcsolódó alábbi jogokat (terheket) és az ezekkel kapcsolatos adatokat tartalmazza:

- a) a Magyar Állam tulajdonszerzésének jogcímét és időpontját;
- b) a Magyar Államot megillető tulajdoni hányadot;
- c) az ingatlan-nyilvántartásba a Magyar Állam tulajdoni illetőségére bejegyzett (feljegyzett):
 - ca) földhasználati jogot,
 - cb) életjáradéki jogot,
 - cc) elő- és visszavásárlási, valamint vételi jogot,
 - cd) jelzálogjogot (önálló zálogjogot),
 - ce) végrehajtási jogot;
- d) az ingatlant terhelő telki szolgalmi jogot;
- e) az ingatlan-nyilvántartásba a Magyar Állam tulajdoni illetőségére feljegyzett elidegenítési és terhelési tilalmat;
- f) ha a földrészleten vagyonkezelői jog áll fenn:
 - fa) a vagyonkezelő megnevezését, székhelyét (telephelyét),
 - fb) a vagyonkezelő kezelésében lévő hányadot vagy területet, és annak piaci értékét;
 - fc) a vagyonkezelői jog kezdő és lejáratí időpontját, vagy a határozatlan idejű vagyonkezelői jogra történő utalást,
 - fd) a vagyonkezelői jog ellenértékének összegét, vagy az ingyenesség tényét,
 - fe) az ellenérték megfizetésének esedékességét,
 - ff) az esetleges tartozás tényét, a tartozás összegét, és a tartozás fennállásának kezdő időpontját;
- g) ha a földrészleten haszonbérlet áll fenn:
 - ga) a haszonbérlet nevé, (megnevezését), lakcímét (székhelyét, telephelyét),
 - gb) a haszonbérlet terület nagyságát, ha nem az egész földrészleten áll fenn a haszonbérlet,
 - gc) a haszonbérlet kezdő és lejáratí időpontját,
 - gd) a haszonbérlet díj összegét,
 - ge) a haszonbérlet díj megfizetésének esedékességét,
 - gf) az esetleges díj tartozás tényét, a tartozás összegét, és a tartozás fennállásának kezdő időpontját;
- h) *ha a földrészlet az Evt. alapján erdőnek, vagy erdőgazdálkodási tevékenységet szolgáló földterületnek minősül:*
 - ha) *az erdőgazdálkodó megnevezését, székhelyét (telephelyét),*
 - hb) *az erdőgazdálkodói kódot;*
 - i) *ha a földrészletet érintően – az Nfatv. 18. § (5) bekezdésében meghatározott módon – megbízási szerződés áll fenn:*
 - ia) *a megbízott nevé, (megnevezését), lakcímét (székhelyét, telephelyét),*
 - ib) *a megbízás kezdő és lejáratí időpontját,*
 - ic) *a megbízási szerződés szerinti ellenértéket.*

6. § Ha a nyilvántartásban szereplő földrészlet a Nemzeti Földalapból kikerül, a földrészletet az NFA haladéktalanul törli a nyilvántartás számítógépes adatbázisából. Az NFA a törölt földrészletekről jegyzéket vezet. A jegyzék tartalmazza a törlés időpontjában fennálló, e rendelet szerint nyilvántartott adatokat, tényeket, jogokat (ide nem értve a haszonbérletnek, vagyonkezelőnek, erdőgazdálkodónak, és a megbízottnak a személyes adatait), és a törlés alapjául szolgáló tény, körülmény leírását, oly módon, hogy a kapcsolódó okiratok az okirattárból visszakereshetők legyenek.

(3) Az R. a következő 4/A-4/D. §-sal egészül ki:

„4/A. § Az értébecslést – az agrárgazdasági és agrár-vidékfejlesztési szakterületeken a szakértői tevékenység végzésének feltételeiről szóló rendelet alapján – az agrár-vidék-

fejlesztésért és az erdőgazdálkodásért felelős miniszter által termőföld-értékbecslés, vagy az erdőérték és kárértékelés szakterületet érintően nyilvántartásba vett szakértő, vagy az NFA által vezetett értékbecslői névjegyzékben (a továbbiakban: névjegyzék) szereplő személy vagy gazdálkodó szervezet végezhet. A névjegyzékbe felvett értékbecslőnek az NFA részére végzett értékbecslési tevékenysége végzésekor is meg kell felelni a 4/B. §-ban foglalt feltételeknek.

4/B. § (1) Az NFA pályáztatás útján választja ki azt a személyt vagy gazdálkodó szervezetet, akit, vagy amelyet a névjegyzékbe felvesz.

(2) Az (1) bekezdés szerinti pályáztatási eljárásban pályázóként az a természetes személy vagy gazdálkodó szervezet vehet részt, aki, illetve amely üzletszerű ingatlanvagyon-értékelő és -közvetítő tevékenységet folytató személyként vagy erre jogosult gazdálkodó szervezetként az ingatlanvállalkozás-felügyeleti hatóság által – a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény alapján – vezetett nyilvántartásban szerepel, és e tevékenység végzését a pályázat benyújtását megelőző 5 évre visszamenőlegesen igazolja.

(3) A (2) bekezdésben foglaltakon túl pályázóként az a természetes személy is részt vehet,

a) aki a pályázat benyújtásakor az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőkről vezetett névjegyzékben szerepel, vagy

b) aki rendelkezik

ba) felsőfokú agrármérnöki, kertészmérnöki, erdőmérnöki, vagy meliorációs mérnöki képesítés mellett ingatlanközvetítői, vagy ingatlanvagyon-értékelő és -közvetítő szakképessítéssel, és

bb) az a) pontban foglalt képesítéseknek megfelelő 5 év szakmai gyakorlattal.

(4) A (2) bekezdésben foglaltakon túl pályázóként olyan gazdálkodó szervezet is részt vehet, amelynek a pályázat benyújtásakor

a) legalább egy személyesen közreműködő természetes személy tagja vagy alkalmazottja, egyéni vállalkozó esetén – ha a tevékenységet nem maga látja el – legalább egy foglalkoztatottja a (3) bekezdésben meghatározott valamelyik feltételnek megfelel,

b) tevékenységi köre között szerepel az ingatlanérték-becslés, és e tevékenység végzését a pályázat közzétételét megelőző 5 évre igazolja, és

c) minimum 10 millió forint értékű szakmai felelősségbiztosítással rendelkezik.

(5) Gazdálkodó szervezet esetében – a (2) bekezdésben, illetve a (4) bekezdésben foglaltakon túl – a pályázat benyújtásának feltétele, hogy a pályázat benyújtásának napját megelőző 2 lezárt évre vonatkozó (egyszerűsített) mérlegének és eredmény kimutatásának valamennyi eredménye pozitív legyen.

(6) A pályázatban a pályázó természetes személynek, illetve gazdálkodó szervezet pályázó esetében a gazdálkodó szervezettel jogviszonyban álló, az e rendeletben foglalt előírásokat teljesítő természetes személynek nyilatkoznia kell arról, hogy neve és lakcíme az e rendelet szempontjából releváns tevékenységére vonatkozó jogszabályok előírásai alapján nyilvános-e, és amennyiben nem, úgy nyertessége esetére ezen adatainak az e rendelet szerinti kezeléséhez hozzájárul.

(7) Érvénytelen a pályázat, ha a pályázó nem felel meg az e §-ban írt követelményeknek, vagy vele szemben a pályázat benyújtásáig vagy a pályáztatási eljárás alatt az Nfatv. 19. § (1) bekezdésében meghatározott eljárás indult vagy döntés született.

(8) Az NFA a pályázati felhívásban szakirányú ismeretanyagra, és tapasztalatra, értékbecslési referenciákra vonatkozó feltételeket írhat elő.

(9) A pályázati felhívást az NFA internetes honlapján, az NFA székhelyén az ügyfél-forgalom számára nyitva álló helyiségben, és az NFA területi irodáinak hivatali helyiségében kell közzétenni.

4/C. § (1) A pályázati eljárás alapján a nyertes pályázót az NFA a névjegyzékbe veszi. A névjegyzéknek legalább tartalmaznia kell az értébecslő:

a) nevét, gazdálkodó szervezet esetén a megnevezését,
b) lakcímét, gazdálkodó szervezet esetén a székhelyét,
c) (szak)képesítésének megnevezését, valamint az azt tanúsító bizonyítvány (oklevél) számát, és

d) névjegyzékbe vételének számát.

(2) A névjegyzéknek az (1) bekezdésben foglalt adatait az NFA az internetes honlapján közzéteszi. A nyilvántartásban szereplő minden további adatról a bíróság, nyomozó hatóság megkeresésére az NFA tájékoztatást köteles adni, harmadik személy részére történő tájékoztatás megadásához az érintett névjegyzékben szereplő természetes személy írásbeli hozzájárulása szükséges.

(4) A névjegyzékben szereplő értébecslő köteles az NFA-t tájékoztatni a 4/B. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel megszűnéséről, az (1) bekezdés a)-c) pontjában foglalt adatok megváltozásáról, valamint a (3) bekezdés b) pontjában foglalt tényről, a feltétel megszűnésétől, a változástól, a tény bekövetkeztétől számított 15 napon belül.

4/D. § A földrésztetek értébecslésére vonatkozó szabályokat, az értébecslési módszert az NFA szabályzatban határozza meg. A szabályzatot az NFA a honlapján közzéteszi.

(4) Az R. 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés szerinti kérelemnek tartalmaznia kell az érintett földrészlet fekvése szerinti település nevét, helyrajzi számát, a kezdeményezett hasznosítás típusát, az azt megalapozó szakmai és gazdaságossági érveket, indokokat, a kedvező irányú hatások, illetve esetleges hátrányok bemutatását. Ha a kérelem a földrészlet tulajdonjogának átruházására irányul, a kérelemnek tartalmaznia kell az ajánlott ellenszolgáltatás összegét, valamint nyilatkozatot arról, hogy amennyiben a pályáztatás, illetve az árverés eredményeként a kérelmezővel köti meg a szerződést az NFA, a kérelmező viseli az értébecslés díját.”

(5) Az R. 10. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) Az NFA a regisztrációs díjra és a biztosítékra kamatot nem fizet. Ha azonban az e §-ban előírt visszafizetési határidőt elmulasztja, akkor a Ptk. 301. § és 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat egyidejű megfizetésére köteles.”

(6) Az R. 27. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A jogosult részére a jogának gyakorlása érdekében kivonatolt nyertes pályázatot kell átadni. A kivonatolt nyertes pályázatban megismerhetetlenné kell tennie a nyertes pályázatban szereplő törvény által védett titkot, a hivatás gyakorlásához kötött titkot, és a személyes adatokat, ide nem értve a 22. §-ban meghatározott személyes adatokat.”

(7) Az R. 28. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Elfogadó nyilatkozat hiányában a 23. § (1)-(2) bekezdésében foglaltak az irányadók azzal, hogy a szerződéskötés határidejének kezdő napja a 27. § (4) bekezdésében meghatározott 15 napos határidő lejártát követő nap.”

(8) Az R. 35. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha az adásvételi szerződés tárgya termőföld, a szerződésben rögzíteni kell a vevő azon kötelezettségét, hogy azt a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 21. § (3) bekezdésének a)-e), g)-h) és l) pontjában foglaltak kivételével 5 évig más célra nem hasznosítja. Az adásvételi szerződésben rögzíteni kell azt is, hogy a birtokbaadás időpontja nem lehet korábbi, mint a vevő tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő

5. § A nyilvántartás a földrésztethez kapcsolódó alábbi tényeket tartalmazza:

a) az Nfatv. 18. § (1) bekezdésében meghatározott, valamelyik hasznosítási módra vonatkozó javaslatot;

b) haszonbérleti, értékesítési pályázati felhívásban, árverési hirdetményben való közzététel tényét, és időpontját,

c) a hasznosításhoz kapcsolódó gazdasági információkat, így különösen: melioráció, értéknövelő beruházás tényét, annak értékét;

d) a földrészletet érintő peres eljárás esetében:

da) a peres eljárás tárgyát és a bírósági ügyiratszámot,

db) az NFA perbeli jogállását;

e) a földrészlet tulajdonjogát vagy használatát, hasznosítását érintő hatósági döntések miatti korlátozásokat, szankciókat, a hatósági döntés ügyiratszámának megjelölésével;

f) a földrészletnek – az Nfatv. 21. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint – a részarány-tulajdonos részére történő felajánlhatóságára vonatkozó javaslatot;

g) a földrészletnek a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállítása érdekében, az érintett magántulajdonosok számára csereterületként történő felajánlhatóságára vonatkozó javaslatot;

h) annak a kormányhatározatnak a számát, amely alapján a földrészlet szociális földprogram megvalósítása céljából került a települési (fővárosban: kerületi) önkormányzat vagyonkezelésébe;

i) az Nfatv. 16. § (6) bekezdése vagy az Nfatv. 34. § (5) bekezdése alapján a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai javára fennálló megtérítési vagy fizetési kötelezettség fennállásának tényét, a kötelezettség mértékét, és a jogosult megnevezését.

6. § Ha a nyilvántartásban szereplő földrészlet a Nemzeti Földalapból kikerül, a földrészletet az NFA haladéktalanul törli a nyilvántartás számítógépes adatbázisából. **Az NFA a törölt földrészletekről jegyzéket vezet.** A jegyzék tartalmazza a törlés időpontjában fennálló, e rendelet szerint nyilvántartott adatokat, tényeket, jogokat (ide nem értve a haszonbérletnek, **vagyonkezelőnek, erdőgazdálkodónak**, és a megbízottnak a személyes adatait), és a törlés alapjául szolgáló tény, körülmény leírását, oly módon, hogy a kapcsolódó okiratok az okirattárból visszakereshetők legyenek.

7. § A vagyonnyilvántartás vezetésének részletes szabályait az NFA – az agrárpolitikáért felelős miniszter által jóváhagyott – szabályzatban határozza meg. **A szabályzatot az NFA a honlapján közzéteszi.**

10. § A Kulturális Örökségvédelmi Hivatalról, a kulturális örökségvédelmi szakigazgatási szervekről, és eljárásaikra vonatkozó általános szabályokról szóló 324/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 8. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Nemzeti Földalap vagyonnyilvántartásának vezetéséhez szükséges feladatok ellátása érdekében a Hivatal havonta elektronikus úton átadja a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet részére a régészeti lelőhelyek és a régészeti védőövezetek azonosító adatait tartalmazó havonként aktualizált adatbázist.”

11. § A Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek szociális földprogram megvalósítása céljából az önkormányzatok számára történő ingyenes tulajdonba vagy vagyonkezelésbe adásának szabályairól szóló 263/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szm.) 1. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A hirdetmény közzétételét megelőzően a tulajdonba vagy vagyonkezelésbe adásra kijelölt földrészletek forgalmi értékbecslését az NFA köteles elvégeztetni. Értékbecslést a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendeletben meghatározott szakértő, illetve NFA által vezetett értékbecslői névjegyzékben szereplő személy vagy gazdálkodó szervezet végezhet.”

12. § Hatályát veszti

a) az R. 12. § (1) bekezdésében „, a nyertes pályázó a szerződéskötésig” szövegrész,

b) az Szm. 1. § (5) bekezdése.

7.3. Erdőértékelés

Új fejlemény tudomásunk szerint nem történt, az NFA nem végzett, végeztetett erdőértékelést.

Az erdőértékelés problémáinak áttekintése az erdővagyon számviteli gondjaiban

Az Erdőértékelés mellékletben már áttekintettük az értékeléssel kapcsolatos anyagokat.

A számvitelben az erdő, az erdőgazdálkodás megjelenése sajátos, a számvitel maga is a gazdálkodás célhoz kötött módszereit alkalmazza, így az erdőérték-számítás felhasználása az elvárások, igények alapján alakítható. Az állami erdővagyon értékelés számvittel való kapcsolata a társadalmi és gazdasági rendszerváltástól kezdve problémás (elzárkózás és elutasítás tapasztalható).

A jogszabályok és azok megvalósítását vizsgáló ÁSZ jelentések az előrelépésben kevés segítséget jelentenek. – LB

7.4. Számvitel – Támogatások számvitele 2011–2015

A jelenlegi helyzethez már újabb jogszabályok is figyelembe veendők, pl.:

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény

25/2015. Számviteli kérdés A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. § (1) bekezdése 2014. május 1-jén egyes esetekben megszüntette a földek 2014. április 30-án fennálló haszonélvezeti jogát és használati jogát. Hogyan kell ezeket az addig értékkel nyilvántartott, de a jogszabály rendelkezése alapján semmissé tett jogokat elszámolni a számviteli nyilvántartásokban, és az elszámolásnak milyen adóvonzatai vannak?⁸⁹

A 2000-2015 időszak erdővel, erdőgazdálkodással és erdőgazdálkodókkal kapcsolatos számviteli kérdés – felelet sorból számosat beszerkesztünk, érzékeltetve az eligazításra az igényt. (Néhol csak fűzünk hozzá megjegyzést.)

Erdők állományneveléséhez kapott támogatás

Megjelent a Számviteli Levelek 308. számában (2014. július 10.), 6369. kérdésszám alatt

Kérdés: Hogyan kell könyvelni a fiatal erdők állományneveléséhez kapott támogatást?

Amíg az erdőtelepítés erdővé minősítése nem történik meg, addig az erdő telepítésével, gondozásával, pótlásával, állománya nevelésével kapcsolatosan felmerülő költségeket beruházásként kell kimutatni. Ebből következően a fiatal erdők állományneveléséhez kapott támogatást véglegesen fejlesztési célra kapott támogatásként kell elszámolni (T 384 – K 9894), majd időbelileg el kell határolni (T 9894 – K 4832). Az időbeli elhatárolást viszont csak akkor lehet megszüntetni, ha az erdőt értékesítik, illetve térítés nélkül átadják, mivel az erdővé

⁸⁹ Megjelent: a Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2015. áprilisi számában.

minősítést követően sem lehet az erdő bekerülési értéke után terv szerinti értékcsökkenést elszámolni, de terven felüli értékcsökkenést sem.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2014. július 10.) vegye figyelembe!

Megjegyzés: a fiatal erdők állománynevelése erdőfelújításoknál és már befejezett erdőtelepítéseknél szokásos, az erdőgazdálkodás folyó évi költségeként számolandó el. – LB

Fejlesztés

A fejlesztési támogatás és a beruházás az erdészetben 2007. után

A 2007-2013. EU pénzügyi időszakba lépéssel az előző ciklus támogatási jogszabályait zömmel hatályon kívül helyezték (2003. LXXIII. tv. Hatálytalan: 2007.04.06., 6/2004. Korm. r. Hatálytalan: 2007.12.20., 25/2004. FVM r. Hatálytalan: 2007.10.19.) vagy a 36/2009. FVM r-tel módosították (131/2004. FVM r., 132/2004. FVM r.) a determinációk kezelésére, illetve a 2007-2008 évi szakmai előírásokat korrigálták (88/2007. FVM r., 32/2008. FVM r., 33/2008. FVM r., 72/2007. FVM r., 128/2007. FVM r.).

A szakaszhatár jogszabályai közé tartozik a még a 2003. évi CXVI. törvény felhatalmazása alapján hozott 322/2007. Korm. r., amely már a 2007. évi XVII. tv-en is alapul. Átmeneti jellegű a 14/2007 FVM r. (hatálytalanította 122/2007. FVM r.).

A 2007 évtől kezdődő időszak alapjogszabálya tehát **a 2007. évi XVII. tv., és az FVM szinten** (kormányrendelet közbeiktatása nélkül) **kiadott 23/2007. FVM r..** Ezek szabályrendszere alá tartoznak az ágazati szakmai előírások (132/2004. FVM r., 88/2007. FVM r., 32/2008. FVM r., 72/2007. FVM r., 128/2007. FVM r.), amelyek most egy-egy témára vonatkoznak (szemben a korábbi elvvel, amikor is az agrárium minden területét évente egy-két, ennek megfelelően méretes rendelettel igazgatták).

A 2007. évi XVII. tv. – mint azt a kivonattal bemutattuk – egyaránt vonatkozik az EMVA, az EMOGA és a nemzeti (NVT) támogatások alapelveire, eljárási kereteire. Fontos a fogalmi rendszer definiálása, témánk szempontjából különösen a beruházásé (9. §. a)), és kiemeljük a megfogalmazását: „... **a törvény által befektetett eszközként aktiválhatónak minősített támogatások összességét**”. Ezt a magyarázatot különösen a számviteli törvény szellemében és szövegében külön indokolt elemeznünk, értelmeznünk, hogy mennyiben állnak fenn az aktiválás feltételei, különösen a közvetlen gazdasági haszonnal nem járó „befektetési” kiadásoknak, illetve a korlátozottan értékesíthető (a hitelezők követelésének kielégítésbe nem bevonható) eszközök, vagyonok esetében.

Számottevően javítana a megítélés biztonságán, csökkentené a bizonytalanságot, ha további jogszabályi eligazítás segítené a probléma tisztázását. Indokolt az eddigi esetleges alkalmazás következményeinek tovább gondolása, elemzése. Az idegen ingatlanon történő beruházás esetén a polgári törvényi alapelv a földterület elsődlegessége, illetve a felépítmény tulajdonlásakor a földterület elértéktelenedésének kérdése. (A speciális mezőgazdasági vagyoni értékű joggal jelen szakanyagban nem foglalkozunk).

A 2007. évi XVII. törvény 81. §-ában szerepelnek a felhatalmazások:

„81. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy:

a) az EMGA-ból, az EMVA-ból, az EHA-ból támogatott intézkedésekkel kapcsolatos **pénzügyi, számviteli, lebonyolítási, biztosítékezelési rendet, ...**

(3) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter arra, hogy:

a) a törvény hatálya alá tartozó egyes intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes szabályokat,

(4) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy a nemzeti hatáskörbe tartozó mezőgazdasági, halászati, erdészeti és agrár-vidékfejlesztési állami támogatás igénybevételére vonatkozó, törvényben vagy kormányrendeletben nem szabályozott feltételeket rendeletben állapítsa meg.”

Később a 322/2007. Korm. r. anélkül hatálytalanította a számviteli kérdésekben mértékadó 6/2004. Korm r-et, hogy új szabályokat hozott létre, így az FVM miniszter rendelete a mérvadó.

Ebben a helyzetben már 2007 tavaszán is, de telétől egyértelműen a 2007. évi XVII. törvény szerinti

„81. § (3) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter arra, hogy:

– a törvény hatálya alá tartozó egyes intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes szabályokat,” felhatalmazás alapján az agrárpolitikáért felelős miniszter által jegyzett „23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló **támogatások igénybevételének általános szabályairól**” a hatályban lévő irányadó jogi szabályozás, **az elszámolás, a számvitel tekintetében is.**

A rendelet hatálya az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban (a továbbiakban: ÚMVP) meghatározott céloknak az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: EMVA) **társfinanszírozásában megvalósuló támogatások és az egyéb intézkedések forrásainak igénybevételére** terjed ki.

A támogatás részletes feltételeit megállapító jogszabályok eltérően nem rendelkeznek – az erdészeti szakmai jogban eltérő rendelkezés stb. egyetlen esetben sem fordul elő.

A támogatásokat a 23/2007. FVM rendelet négy tengely mentén osztja szét, erdészeti szempontból az első kettő jelentős: I. a versenyképességi, II. az ökológiai, ezek közül is a másodikban jelentkezik az elszámolási probléma (és vélhetőleg nem csak az erdészetben). A III. és a IV. tengely elszámolási kérdéseivel jelen tanulmány nem foglalkozik.

A fogalmi rendszert, a definíciókat különösen fontosnak tartjuk, hiszen a szakmai joganyagban (az előbb említett eltérések hiányában) ezek alapján kell az elszámolásokról dönteni:

„3. § E rendelet és a támogatás részletes feltételeit megállapító jogszabályok alkalmazásában:

5. **terület- és állatlétszám alapú támogatások:** az 1975/2006/EK rendelet 6. cikk 2. bekezdésének a) és b) pontja alapján, e rendelet 2. § (2) bekezdésében felsorolt alintézkedések keretében nyújtandó támogatások;

6. **beruházási támogatás:** olyan nem terület-, illetve állatlétszám alapú intézkedés, alintézkedés keretében nyújtandó támogatás, amely legalább egy, a Tv. 9. § a) pontjában meghatározott beruházás – ideértve az immateriális javak beszerzését is – megvalósítására irányul;”

Első olvasatra ez azt jelenti, hogy a **terület- és állatlétszám alapú támogatások** elszámolása esetében nem értelmezzük a beruházási, fejlesztési célú támogatást, amely szó szerinti értelmezést megvizsgáljuk a III. és a IV. fejezetnél is.

Az erdőtelepítés és más II. tengelybe eső erdészeti intézkedések nem klasszikusan terület-alapúak, hanem korábban is ún. normatív támogatásként területre vonatkozó egységárat alkalmaztak. (Megjegyezzük, hogy a személyi jövedelemadózással ezzel kapcsolatban

jelentek meg vélemények, amelyek ezeket a normatív – nem számlával igazolt – támogatásokat nem ismertek el fejlesztési céluként elszámolhatónak.)

A jogi álláspontot kell tudnunk jobban megközelíteni, illetve a jogalkotó a szándékát megfogalmazásában pontosíthatja.

A 4. § szerinti „(1) A támogatás és egyéb intézkedés forrása:

a) a központi költségvetés Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetében az ÚMVP-ben meghatározott célok támogatására előirányzott összeg, valamint

b) az EMVA terhére a 2007. január 1. és 2013. december 31. közötti időszakra vonatkozó közösségi vidékfejlesztési támogatás tagállamonkénti és évenkénti összegének meghatározásáról szóló 2006/636/EK (2006. szeptember 12.) bizottsági határozat mellékletében Magyarország részére meghatározott kötelezettségvállalási előirányzatok.

(3) Ha a támogatás részletes feltételeit megállapító jogszabály másként nem rendelkezik, akkor a támogatás vissza nem térítendő jellegű.” megfogalmazások a számviteli elszámolás szempontjából lényegi információt nem tartalmaznak.

A III. Fejezet Terület- és állatlétszám alapú támogatásokra vonatkozó különös szabályok mindössze két paragrafusból áll, és mint az előzőekben beazonosítottuk ez a II. ökológiai tengely (2.§.(2)) szerinti támogatásokra egységesen vonatkozik, tehát a szabályozás lényegesen módosult 2007 tavaszától, az elszámolásra a fejezet semmilyen egyéb részletet nem tartalmaz.

Teljesen külön válik a IV. Fejezet a Nem terület- és állatlétszám alapú támogatásokra vonatkozó különös szabályok rendszere, amely viszont hosszan taglalja az elszámolási vonatkozásokat, de csak a 2. §. (1) bekezdésében szereplő versenyképességi tengelyre.

Ebben a fejezetben szerepel, és így értelemszerűen erre a versenyképességi tengelyre vonatkozik az FVM r. számviteli előírása:

„20. § (1) Az igénybe vett beruházási támogatás összegét kettős könyvvizetésre kötelezett ügyfeleknek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvizetésre kötelezett ügyfeleknek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésükben.”

Ugyancsak ebben a fejezetben részletezi a jogszabály a beruházásokkal kapcsolatos egyéb kérdéseket, a gépberuházásokat és az építési beruházásokat is.

A II. ökológiai tengely esetében számos olyan támogatás van, amely valamilyen tartós „eszköz” megvalósítására irányul, de mégsem tipikusan a gazdálkodó tevékenységébe sorolható tárgyi eszköznek minősül, pl. padkák, bakhátak, sövények, szegélyek stb. Ezek számviteli értelemben nem épülnek be a szervezet által előállított termékekbe, bár néhány segíti a szervezet – nem pénzben realizálható – tágan értelmezett szolgáltatásait.

Ezek nyilvántartásba vétele a támogatás elszámolása keretében megtörténik, ugyanakkor számviteli vagyonszerűen – aktívaként – nem funkcionálnak, hiszen önállóan nem forgalom képesek, a hitelezők követeléseiket ebből nem elégíthetik ki.

A számviteli megítélésnél a számviteli elvek alkalmazását hívhatjuk segítségül:

A mérleg tételek felvétele:

A mérleg – elvileg – magában foglalja a vállalkozás tulajdonában lévő vagy/és rendelkezésére álló anyagi javak összességét. (Tulajdon, használat, birtoklás, de nem bérlet, kölcsön.)

A mérlegképesség – az aktiválás – kritériumai:

- gazdasági értékkel bírjanak,
- értékük pénzben kifejezhető legyen,
- önállóan forgalomképesek, elidegeníthetők legyenek.

Az eszközök mérlegképessége:

A vállalkozás szempontjából az eszköz gazdasági értéket akkor képvisel, ha a jövőben hasznosítható, ha a vállalkozásnak hasznot hoz.

Önállóan az eszköz értékelhető, ha ahhoz egyedileg érték rendelhető, ez pénzegységben kifejezhető.

Önállóan pedig az eszköz akkor forgalomképes, ha jogszerűen elidegeníthető, és találni olyan piaci szereplőt, aki képes és hajlandó annak ellenértékét elismerni és/vagy megfizetni.

Az érték meghatározás nehezebben teljesíthető és sajátos szabályokon keresztül érvényesül.

A forgalomképesség – összefüggve az érték meghatározással – nyilvánvalóan akadály lehet a javak mérlegbe történő felvételének, az aktiválásnak. (A PM korábban a vagyonkezelésbe adott/vett erdőingatlanok számviteli információként való figyelembe vételének elhagyását az értékek hiányában tudomásul vette.)

A támogatások szabadrendelkezésű pénzének felhasználása már a támogatottra van bízva

- költség, ráfordítás vonzatú gazdasági események vagy
- beruházások, fejlesztések finanszírozása, amelyek elszámolása már az általános elvek, előírások szerint kell, hogy megtörténjen.

Az agrárium, az erdőszet (még inkább a természetvédelem) speciális ökológiai célú kiadásai az EMVA II. tengelyének támogatásaihoz kapcsolódnak.

Ha a kiadások értéke bekerülne a szervezet tartós „eszközébe”, a beruházásba esetleg a konkrét eszközvagyonba akkor elszámolása a további gazdasági eseményektől, azok megítélésétől függ.

Az ökológiai célú, természetvédelmi szándékú beruházások jelentkezhetnének a mindennapi vállalkozási gyakorlat logikája szerinti gazdasági haszonnal, de a támogatások indoka legtöbbször az, hogy

- a gazdálkodónál ezek gazdasági értéket, hozamot, eredményt, pénzügyi megtérülést nem jelentenek,
- a gazdálkodónak nincs forrása ilyen jellegű kiadásokra, befektetésekre, és azokat a pénz- hitelintézetek nem finanszírozzák meg, mivel meg nem terhelhetők, értékesítésük hiányában a pénz vissza nem szerezhető (esetenként az állami tulajdon keretéből ki sem vonhatók stb.).
- nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés,
 - az eszközre jogszabály szerint nem számolható el értékcsökkenési leírás,
 - az eszközre a hasznosítás miatt nem számolnak el értékcsökkenési leírást
 - üzemkörön kívüli vagyonba sorolás miatt nem számolnak el értékcsökkenési leírást.

A tartós „eszközök” gazdasági hasznosíthatatlanság miatt a szervezet vagyonából, mérlegéből az óvatosság elve alapján terven felüli értékcsökkenéssel kivezetendők, de piaci érték hiányában ez a teljes kiadást jelentené.

Ha a vagyonba való aktiválás nehéz, akkor a kivezetés sokkal nehezebb, problémásabb.

A tételek a leltárban, a nyilvántartásban szerepelhetnek, de a „0” nyilvántartási számlaosztályban, már mérlegérték nélkül.

A támogatások gazdasági elszámolását tovább nehezítik a gazdasági események időbeli eltérései:

- *a pályázat a tervek előkészítése és a beadás,*
- *a tevékenység végrehajtása, a tevékenység finanszírozása,*
- *a támogatás finanszírozása, a kifizetés,*
- *a támogatás végleges jóváhagyása, elnyerése, az ellenőrzési, felülvizsgálati és használati időszak lezárása.*

Az erdészeti támogatások gazdasági eseményeinek számviteli elszámolása folyamatosan változó feltételek kötött valósul meg, de a 2007–2013 időszakra a szabályok egyértelműsítése mielőbb célszerű.

12/2014. (XII. 30.) MvM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló egyes agrár-vidékfejlesztési támogatási tárgyú rendeletek módosításáról

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3) bekezdés a), d), f) és h) pontjában kapott felhatalmazás alapján,

a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 4. § 7. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,

a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 65. § 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi miniszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

- 1. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet módosítása***

A módosítás a 23/2007. FVM rend. 20. § (1) bekezdését nem érinti, **marad:**

„20. § (1) Az igénybe vett beruházási támogatás összegét kettős könyvvizetésre kötelezett ügyfeleknek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvizetésre kötelezett ügyfeleknek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésükben.”

Erdészeti számvitel és pénzgazdálkodás

Az erdészeti támogatások elszámolása már 1990 után problémát okozott, de ez az utóbbi években még fokozódott. A 7.4.-ben megkezdett ismertetés folytatása.

Erdőfelújítás fogalma és számviteli elszámolása

– Erdő újraterelítése költségeinek elhatárolása

Megjelent a Számviteli Levelek 236. számában (2011. január 27.), 4891. kérdésszám alatt
Kérdés: Úgy tudom, hogy új erdő telepítése, meglévő erdő megvásárlása egyértelműen beruházás, és így az újerdő-telepítés összes költsége az erdő bekerülési értékébe tartozik.

Beruházként kell azt elszámolni, majd a befejezett erdőtelepítést kell aktiválni az egyéb építmények között. Az Szt. 52. §-ának (5) bekezdése szerint nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés... az erdő bekerülési (beszerzési) értéke után. A Számviteli Levelek 226. számában a 4689. kérdésre adott válaszban pedig azt olvasom, hogy az újratelepítés egyszer felmerülő közvetlen költségére indokolt az Szt. 41. §-ában (2) bekezdése alapján céltartalékot képezni. Akkor most beruházás vagy költség és céltartalékképzés? Vagy csak rosszul értelmezek valamit?

A kérdésben leírtakban nincs ellentmondás, **csupán más-más esetről van szó. Értelmezzük a kérdésben leírtakat. Az új erdő telepítésének az összes költsége az erdő bekerülési értékébe tartozik, amelyet az erdőberuházás ráfordításaként kell számításba venni. De az erdőberuházás bekerülési értékébe a fátelepítés költségein túlmenően beletartozik a fák pótlásának, az erdő gondozásának, továbbá az erdő termőre fordulásáig (azaz az erdő kivágásra alkalmas voltáig) felmerülő minden közvetlenül felmerült költség.** Így az erdőberuházás a telepítéstől az aktiválásig akár 15-20 évig is eltarthat. **Ezen időtartam alatt az erdőberuházás könyvekben kimutatott értéke folyamatosan nő, tényleges, valós értéke pedig ennél még gyorsabban és nagyobb mértékben nő. Ezért nem lehet az erdő bekerülési értéke alapján terv szerinti értékcsökkenést elszámolni.**

Hasonló a helyzet akkor is, ha a társaság erdőberuházást vagy már termőre fordult erdőt vásárol, legfeljebb a könyvekben kimutatott értékben van eltérés.

Az erdőben lévő fákat azonban kivágják, jellemzően nem egyszerre. A fák kivágásával az erdő valós, tényleges értéke csökken, de az erdő nem szűnik meg, így az erdő könyv szerinti értékét a könyvekből nem lehet kivezetni. Az erdő azért nem szűnik meg, mert a kivágott fák helyére újakat, fiatal fákat ültetnek. **Az újratelepítés költségeivel nem lehet a korábban már termőre fordult erdő bekerülési értékét tovább növelni.** Ezért az erdőfelújítás, az újratelepítés költségeit a felmerülés időszakában kell az eredmény terhére elszámolni. Természetesen az eredmény terhére kell elszámolni az újratelepített erdő gondozásával kapcsolatos összes költséget is.

Ha a termőre fordult erdő fáit több év alatt vágják ki, és a **kivágás évében pótolják a kivágott fákat, azaz újratelepítenek,** akkor a kivágott fák értékesítéséből befolyó bevétel fedezetet nyújt az újratelepítés költségeire. **Ha csak a kivágott fák értékesítésének üzleti évét követően történik az újratelepítés, akkor nincs fedezete az újratelepítés költségeinek, mivel az értékesítés árbevétele nem lehet időbelileg elhatárolni. Ezen helyzet "áthidalására" szolgálhat a céltartalék képzése – a kivágott fák értékesítésének üzleti évében – az újratelepítés egyszer felmerülő költségeire az Szt. 41. §-ának (2) bekezdése szerint, amely céltartalékot az újratelepítés üzleti évében kell feloldani.**

Összefoglalóan: az új erdő telepítésével, nevelésével, gondozásával kapcsolatosan felmerülő, a telepített erdőhöz hozzákapcsolható tételeket az erdőberuházás bekerülési értékében kell elszámolni mindaddig, amíg az erdő rendeltetésszerűen használatba nem vehető (amíg a fák kivágásra nem érettek, amíg az erdő parkerdőként nem funkcionálhat).

A már rendeltetésszerűen használatba vett, aktivált erdővel kapcsolatos minden költséget a felmerüléskor kell az eredmény terhére elszámolni. Ilyen költség az erdő újratelepítésének a közvetlen költsége is. Tehát az újratelepítés nem beruházás, de nem felel meg az Szt. szerinti felújítás fogalmának sem. Így az újratelepítés jövőben felmerülő költségeire képezhető az Szt. 41. §-ának (2) bekezdése szerint céltartalék.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2011. január 27.) vegye figyelembe!

Megjegyzés: a sajnálatosan elterjedt erdő újratelepítése kifejezés szakmailag kritizálható, valójában erdőfelújításról van szó, ami viszont egészen más megítélés alá esik. Az erdő telepítése azon a területen valósítható meg, ahol korábban nem állt erdőállomány, és addig tart míg az erdősítés nincs befejezettként nyilvántartásba véve, ezen időszak költségei minősülnek beruházásnak. – LB

Sajnálatos, hogy ilyen szöveget olvashatunk: **De az erdőberuházás bekerülési értékébe a fatelepítés költségein túlmenően beletartozik a fák pótlásának, az erdő gondozásának, továbbá az erdő termőre fordulásáig (azaz az erdő kivágásra alkalmas voltáig) felmerülő minden közvetlenül felmerült költség.** A fiatal erdők állománynevelése erdőfelújításoknál és már befejezett erdőtelepítéseknél szokásos, az erdőgazdálkodás folyó évi költségeként számolandó el. Az erdő telepítése azon a területen valósítható meg, ahol korábban nem állt erdőállomány, és addig tart míg az erdősítés nincs befejezettként nyilvántartásba véve, ezen időszak költségei minősülnek beruházásnak. – LB

Sajnos a következő megállapítás sem pontos: **Ezen időtartam alatt az erdőberuházás könyvekben kimutatott értéke folyamatosan nő, tényleges, valós értéke pedig ennél még gyorsabban és nagyobb mértékben nő. Ezért nem lehet az erdő bekerülési értéke alapján terv szerinti értékcsökkenést elszámolni.** Tény, hogy erdő esetében a természeti tényezők, a biológiai folyamatok és az emberi (költséggel járó) tevékenységek bonyolult kölcsönhatásban vannak. Az értékcsökkenés számviteli tiltása az ökonómiai erdő elméletén alapulnak.

Az újratelepítés költségeivel nem lehet a korábban már termőre fordult erdő bekerülési értékét tovább növelni. **Megjegyzés:** Ezért célszerű erdőfelújítást használni, így élesen elválasztható az erdőtelepítés és az erdőfelújítás, és nem keveredik a számviteli elszámolása. – LB

Ha csak a kivágott fák értékesítésének üzleti évét követően történik az újratelepítés, akkor nincs fedezete az újratelepítés költségeinek, mivel az értékesítés árbevételét nem lehet időbelileg elhatárolni. Ezen helyzet "áthidalására" szolgálhat a céltartalék képzése – a kivágott fák értékesítésének üzleti évében – az újratelepítés egyszer felmerülő költségeire az Szt. 41. §-ának (2) bekezdése szerint, amely céltartalékot az újratelepítés üzleti évében kell feloldani. **Megjegyzés:** A kérdésben és a válaszban is javasoljuk elválasztani az egyetlen erdőréssz egyszeri, teljes területű letermelését (akár tarvágását) majd erdőfelújítását és az erdészeti üzem (erdőbirtok) gazdálkodását, ahol minden évben van fakitermelés (értékesítési árbevétel) és minden évben van erdőfelújítási, erdőnevelési költség. Az erdészeti üzem (erdőbirtok) gazdálkodásánál, ahol minden évben van fakitermelés (értékesítési árbevétel) és minden évben van erdőfelújítási, erdőnevelési költség ott nem az erdőréssz finanszírozza a saját felújítását, hanem az éves bevételek adnak fedezetet kiadásokra, a hozamok a költségekre. Itt a céltartalék képzés sem szükséges és nem is kell.

– Erdőgazdálkodással kapcsolatos bevételek, ráfordítások

Megjelent a Számviteli Levelek 226. számában (2010. augusztus 26.), 4689. kérdésszám alatt

Kérdés: Kettős könyvvizetésre kötelezett bt. tevékenységi köre erdőgazdálkodás, erdőszakirányítás és fakereskedelem. A társaság a tevékenységét részben bérelt erdőterületen végzi. Az erdő sajátosságaira tekintettel, hogyan kell a kettős könyvvitelben szerepeltetni a bevételt és az elszámolt bérleti díjat? Egy adott erdőrésszlet hozama (a fakitermelés) és ennek árbevétele jellemzően a bérleti időtartam első évében jelentkezik, ekkor kell a bérleti díjat is kifizetni. Az első évben a fakitermelés költsége, az erdőfelújításból az újratelepítés, továbbá

az ápolás és pótlás költségei jelentkeznek, amelyre a kitermelés évében céltartalékot kell képezni. Úgy gondolom, hogy az első évben jelentkező árbevételt és bérleti díjat időbeli elhatárolással meg kellene osztani a bérleti időszak időtartamára. Dönthetnek úgy is, hogy a kitermelés évében számolom el a bevételt és a teljes futamidőre jutó bérleti díjat?

A rövid válasz az, hogy nem lehet másként eljárni, mint ahogyan azt a bt. utolsóként megfogalmazott kérdése tartalmazza, azaz akkor kell az árbevételt elszámolni, amikor az az Szt. szerint kötelező, a bérleti díjat pedig akkor, amikor azt a megállapodás szerint fizetni kell.

A rövid választ azonban részletezni kell!

A bt.-nek árbevétele valójában akkor lesz, amikor a kitermelt fát értékesíti. Ha ez a kitermelés évében megtörténik, akkor a kitermelés évében. Ha a kitermelt fát nem a kitermelés évében értékesíti, akkor a kitermelt fát a kitermelés közvetlen önköltségén – mint saját termelésű terméket – készletre kell vennie. Az értékesített fa számlázott ellenértékét időbelileg nem lehet elhatárolni.

A kérdés szerint a bérleti díjat – megállapodás alapján – a kitermelés évében kell a tulajdonosoknak kifizetni. A bérleti díj elhatárolása csak akkor lehetséges (illetve kötelező), ha a fakitermelés egy-egy bérbe vett erdőrészelethez kapcsolódóan több évben történik, és – ettől függetlenül – a bérleti díj egészét előre kell megfizetni.

Az erdőfelújítás költségei általában időbelileg nem határolhatók el, azokra jellemzően céltartalék sem képezhető. Ebből következően a kérdésben leírt kötelező céltartalékképzés a számviteli törvény előírásaival nem támasztható alá. Ezen általános szabály alól kivétel lehet az újratelepítés egyszer felmerülő közvetlen költsége, amelyre indokolt az Szt. 41. §-ának (2) bekezdése szerint céltartalékot képezni, ha a fakitermelés évében az újratelepítés nem történik meg. (A fakitermelés évében képzett céltartalékot az újratelepítés évében kell feloldani!) Az újratelepített erdő ápolásával, pótlásával, gondozásával kapcsolatosan – a "termőre fordulásig", az erdővé minősítésig (gyakorlatilag a kitermelésig) – felmerült költségeket a felmerülés évének az eredménye terhére kell elszámolni.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2010. augusztus 26.) vegye figyelembe!

– Erdő újratelepítésével kapcsolatos kiadások elszámolása

Megjelent a Számviteli Levelek 16-17. számában (2001. szeptember 6.), 319. kérdésszám alatt.

Kérdés: Egyszeres könyvvitelt vezető erdőbirtokossági társulat a kitermelt erdőt újratelepíti. Az újratelepítéssel kapcsolatos kiadásokat elszámolhatja-e költségként? Ha aktiválni kell, milyen amortizációs kulccsal lehet az értékcsökkenést elszámolni, mivel az erdő értéke a kitermelésig nő?

Az új Szt. 3. §-a (1) bekezdésének 2. pontja szerint az erdőbirtokossági társulatnak a vállalkozókra érvényes előírásokat kell alkalmaznia.

Új erdő telepítése, meglévő erdő megvásárlása egyértelműen beruházás, és így az újerőtelepítés összes költsége, az egyszeres könyvvitelt vezetőnél az új erdő telepítésével kapcsolatos összes kiadás az erdő bekerülési értékebe tartozik. Beruházásként kell azt elszámolni, majd a befejezett erdőtelepítést kell aktiválni az egyéb építmények között.

Az új Szt. 52. §-ának (5) bekezdése szerint: "nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés... az erdő bekerülési (beszerzési) értéke után." Ezen előírás fejezi ki azt, hogy az erdőtelepítés befejezése után az erdő értéke nő, tehát nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés.

Az új Szt. 48. §-ának (2) bekezdése szerint: "az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka ellenértékét, illetve saját vállalkozásban végzett megvalósítás esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét nem lehet a tárgyi eszközök bekerülési (beszerzési) értékében figyelembe venni." Ez a szabályozás abból indul ki például az erdőfelújítás (az erdő újratelepítése) költségeinek (kiadásainak) a felmerüléskor az eredmény terhére történő elszámolása előírásánál, hogy a meglévő erdő kitermelését, kivágását követi (gyakorlatilag ugyanazon éven belül) az erdő újratelepítése. Az erdő kitermelése, kivágása során realizálódó bevétel meghaladja (lényegesen meghaladja) a fakivágás tényleges költségeit, és a többletbevétel fedezi az újratelepítés költségeit, kiadásait. Hasonló módon indokolható az erdőnevelési, -fenntartási költségeknek, kiadásoknak az eredmény terhére történő elszámolása.

Természetesen jelentős torzulást eredményezhet a vállalkozás mérleg szerinti eredményében az, ha a fakitermelés, illetve az erdőfelújítás (az erdő újratelepítése) nem ugyanazon évben történik, ha nem egyidejűleg, nem tervszerűen végzik.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2001. szeptember 6.) vegye figyelembe!

– *Kitermelt fa csemetékkel való pótlásának elszámolása*

Megjelent a Számviteli Levelek 57. számában (2003. április 3.), 1191. kérdésszám alatt

Kérdés: Az erdőbirtokossági társulat a földet csak kezeli, nincs a tulajdonában. Árbevétele a fakitermelésből származik, a kitermelt fát csemetékkel pótolja. Hogyan kell a pótlást, a tisztítást, a gallyazást, a pásztázást könyvelni?

Az erdőbirtokossági társulat kettős könyvvitelt vezet. Az Szt. 48. §-ának (2) bekezdése alapján az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munkákat **karbantartásként** kell elszámolnia, az ezzel kapcsolatos költségeket nem lehet a tárgyi eszköz (az erdő) bekerülési értékében figyelembe venni.

A leírtakból következően, a meglévő erdő kivágása (a fakitermelés) esetében az erdő bruttó értékét a könyvekből nem kell kivezetni, ha a fakitermelést követően felújítják az erdőt csemetefák ültetésével. Így a felmerülés üzleti évének eredményét terheli mind a fakitermelés, mind a csemetefa-ültetés, továbbá a csemetefák gondozásának, pótlásának, az erdő tisztításának, gallyazásának költségei, amelyeket az 5. számlaosztály megfelelő költségnevének kell elszámolni.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2003. április 3.) vegye figyelembe!

Az erdőtelepítés fogalma és számviteli elszámolása

Az erdőgazdálkodás és különösen az erdőtelepítés problémája a magán erdőgazdálkodást sújtja, amelyet a számviteli és adó kérdések – válaszok serege támaszt alá.

A válaszadók a szakmai kérdésekben is a jogszabályi és számviteli előírásokat igyekeznek követni, de a válaszok a válaszadók és a kérdezők számára sem mindig megnyugtatók.

Az állami erdő és erdőgazdálkodás számvitele számára is fontosak lehetnek a vélemények.

Az erdőtelepítés elszámolását nehezíti, bonyolítja, ha a telepítendő terület tulajdonosa és az erdőtelepítést végrehajtó személye (sok esetben gazdasági szervezet, vállalkozás)

elválik egymástól (a földterület tulajdonlás korlátozott, tulajdonos magánszemély lehet, és újabb kritériumként földműves státusz is). Fokozza a problémát, hogy ha aki majd erdőgazdálkodó lesz, az kapja a jelentős (a kiadásokkal, ráfordításokkal hasonló) támogatást, és az erdő faállományát (az erdőtelepítést) neki kell beruházásként elszámolni, majdan erdőként (élőfakészletként) aktiválni. Itt tehát a szakmai előírások, a támogatás alanyának szabályozása nehezíti, sokszor lehetetlenné teszi a racionális viselkedést, a kiegyensúlyozott számviteli elszámolást.

– **Csereerdő telepítése megbízásból**

Megjelent a Számviteli Levelek 325. számában (2015. május 14.), 6667. kérdésszám alatt

Kérdés: Erdőgazdálkodással foglalkozó társaságunk elvállalta a kivitelező cég megbízásából (jogszabályi kötelezettség miatt), hogy az útépítés miatt általuk kivágott erdő helyett újat (ún. csereerdőt) telepít saját területén. Az új erdő telepítésével kapcsolatos ráfordítás beruházás. A vállalkozási díj árbevétel, amellyel szemben így költséget nem tudunk elszámolni. Mi lenne a helyes megoldás a számvitelben és a társasági adóban?

A válasz röviden az, hogy a számviteli előírások megtartásával kell eljárni, a gazdasági eseményeket nem szabad összevontan kezelni. A gazdasági események folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell.

A kérdésben leírtak alapján milyen gazdasági eseményekkel kell számolni?

A kivitelező megbízást ad a csereerdő telepítésére. Ennek kapcsán

- a kérdező cég elvégzi a telepítést, a vállalási díjat szabályszerűen számlázza, a telepítés során felmerült költségek pedig a kérdező cég eredményét terhelik a felmerülés időszakában, a vállalási díj árbevételeként elszámolt összegével szemben tehát ki kell mutatni a tevékenység (a telepítés) költségeit, mint a kérdező cég eredményét terhelő ráfordításokat;
- a csereerdőt beruházásként, elsődlegesen a kivitelezőnek kell kimutatnia, hiszen a telepítés megrendelője a kivitelező (jogszabály kötelezi erre), a kivitelező tehát a kérdező cég számlája alapján beruházást számol el, amelynek az ellenértékét nyilvánvalóan meg is téríti a telepítést végző cégnek;
- a csereerdő üzemeltetője, gondozója azonban nem a kivitelező cég lesz, hanem a kérdező cég, annál is inkább, mert az ő területén történt a telepítés, ehhez viszont a csereerdőt mint beruházást a kivitelezőnek térítés nélkül át kell adnia a kérdező cégnek, a kérdező cég pedig a térítés nélkül átvett csereerdőt állományba veszi a rendkívüli bevételekkel szemben, majd a rendkívüli bevételeként elszámolt összeget halasztott bevételeként időbelileg elhatárolja.

A fenti gazdasági események bizonylatai: a kérdező cégnél a telepítés mint tevékenység költségeinek elszámolását dokumentáló belső bizonylatok, a vállalási díjat tartalmazó számla, a térítés nélkül átvett csereerdő átvételének és állományba vételének jegyzőkönyvei; a kivitelezőnél a kérdező számlája, a megrendelés, ami alapján a beruházást elszámolja, továbbá a csereerdő átadásának jegyzőkönyve (térítés nélkül).

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszáadás időpontját (2015. május 14.) vegye figyelembe!

– **Erdőtelepítés vállalkozásban**

Megjelent a Számviteli Levelek 301. számában (2014. március 6.), 6212. kérdésszám alatt.

Kérdés: A társaság erdőtelepítést végez. A szerződés alapján a telepítésre meghatározott összeget számlázhat, 7 év múlva kell átadni a telepített erdőt. Adott, hogy egyes részfeladatok elvégzéséért a teljes összeg hány százalékát jogosult számlázni. 7 év alatt bármi történik, az a társaság saját kockázata. A munkákat részben alvállalkozóval végzi. Mi a helyes számviteli elszámolás? Az erdő jövőbeni tulajdonosa felé előlegszámlát vagy normál számlát kell kiállítani? Időbelileg elhatároljuk a bevételt? Hogyan kezeljük az alvállalkozói számlákat és a saját tevékenység ellenértékét?

A válasznál a következőkből kell kiindulni.

Az Szt. 26. §-ának (1) bekezdése alapján a tárgyi eszközök között kell kimutatni a rendeltetés-szerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket, így az erdőt is. Ebből következően az erdőtelepítéssel kapcsolatos költségeket – aktiválás előtt – beruházásként kell az erdő tulajdonosánál elszámolni.

A kérdésben jövőbeni erdőtulajdonos szerepel, és a kérdező, aki az erdőtelepítést végzi. De a számviteli elszámolás szerint nagyon lényeges, hogy magát a telepített erdőt a telepítést végző – fizikai valóságában – mikor adja át az erdő tulajdonosának. A kérdésből kétféle megoldás lehetséges (amit természetesen az erdőtulajdonos és a kérdező cég közötti szerződésnek kell alátámasztania!).

Az egyik lehetőség, ha a kérdező cég a szerződés szerint az egyes részfeladatok elvégzéséért meghatározott összeget számlázhat, és az így számlázott részfeladatot teljesítésként az erdőtulajdonos elismeri (ha az Szt. hatálya alá tartozik, beruházásként kimutatja!), akkor az áfa felszámításával számlázott összeg áfa nélküli értékét az értékesítés nettó árbevételeként kell elszámolni. Ez esetben a kérdező cégnél a számlázott teljesítéshez kapcsolódó költségek (beleértve az alvállalkozó igénybe vett szolgáltatásának költségeit is) az 5. számlaosztályban elszámolásra kerültek, azokkal semmit sem kell tenni. Meg kell azonban itt jegyezni, hogy azon teljesítményhez kapcsolódó költségeket, amelyeket nem számláztak az erdőtulajdonos felé, év végén – mint befejezetlen saját termelést – készletre kell venni. Az adott esetben az alvállalkozói teljesítmény nem értelmezhető, mivel a kérdező cég az alvállalkozó szolgáltatását beruházásnak minősülő munkához vette igénybe. A leírtakból következően az erdőtulajdonos által fizetett összeg az árbevétel elszámolásával kapcsolatosan kimutatott vevőkövetelést csökkenti.

A másik lehetőség, ha a telepített erdőt csak 7 év múlva lehet átadni, akkor az elvégzett munkákról a kérdező cég csak a 7. év elteltével állíthatja ki az egész tevékenységről az egyetlen számlát. Ez esetben a kérdező cégnél az erdőtelepítéssel kapcsolatosan ténylegesen felmerült költségeket (ideértve az alvállalkozó igénybe vett szolgáltatásának költségeit is) az 5. számlaosztályban el kell számolni, és év végén – mint befejezetlen termelést – készletre kell venni (T 231 – K 581). Hat éven át történik a készletre vétel, majd a 7. évben a készlet csökkentése, kapcsolódóan az árbevétel elszámolásához. Mivel a szerződés szerint meghatározott részfeladatok elvégzéséért az erdőtulajdonos fizet, ehhez a kérdező cégnek előlegszámlát kell kibocsátania (ami áfát is tartalmaz). A kérdező cégnél a kapott előleget (T 384 – K 453) hat éven át növekvő összegben kell kimutatni, megszüntetni csak a szerződés szerinti munkák befejezésekor kibocsátott számlával egyidejűleg lehet. Az árbevétel időbeli elhatárolásáról szó sem lehet.

Nyilvánvaló, hogy a kérdező cég szempontjából az első lehetőség, az erdőtulajdonos szempontjából pedig a második a jobb megoldás. A lehetőségek közül a választást valójában

az erdőtulajdonossal kötött szerződés behatárolja, továbbá az is, hogy az erdőtulajdonos jogi személy vagy magánszemély.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2014. március 6.) vegye figyelembe!

– ***Erdőtelepítés elszámolása***

Megjelent a Számviteli Levelek 297. számában (2013. december 12.), 6127. kérdésszám alatt
Kérdés: Kérem, ismertessék az erdőtelepítés, az arra kapott támogatás, őrzés, gyérités számviteli elszámolását! Mi alapján kell az aktiválás időpontját meghatározni?

Az Szt. 26. §-ának (1) bekezdése alapján a tárgyi eszközök között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket, így az erdőt is. Ebből következően beruházásként kell elszámolni az erdőtelepítés összes költségét, sőt az erdő rendeltetésszerű használatbavételéig felmerült egyéb költségeket is, mint például a pótlás, a gyérités, az őrzés költségeit.

Az erdőberuházást akkor lehet aktiválni (akár 15-20 év után), ha azt az erdészeti hatóság erdővé minősítette. Tehát az erdővé minősítésig felmerült összes költséget, amely az erdőhöz hozzákapcsolható, beruházásként kell elszámolni.

Ha az erdőberuházással kapcsolatos munkákat külső vállalkozó végzi, akkor az általa számlázott – áfa nélküli – összeget kell a beruházási számlára könyvelni.

Ha az erdőberuházást saját vállalkozásban (a cég dolgozóival, eszközeivel) végzik, akkor az erdőberuházással kapcsolatos erdőtelepítés, pótlás, gyérités stb. közvetlen költségeit elsődlegesen az 5. számlaosztályban (anyagköltségként, igénybe vett szolgáltatásként, bérköltségként és járulékaként, esetleg értékcsökkenési leírásként) kell elszámolni, majd azok együttes összegét (célszerűen negyedévenként, kötelezően az év végén), mint a saját előállítású eszközök aktivált értékét kell a beruházási számlára átvezetni (T 161 – K 582).

Az erdőtelepítés állami támogatásának elszámolása attól függ, hogy a támogatási szerződésben történik-e utalás olyan jogszabályra, jogszabályi helyre, amely konkrétan utal arra, hogy az állami, az uniós támogatást a tőketartalékba kell helyezni. Ha van ilyen jogszabályi hivatkozás, akkor a kapott, a folyósított támogatást a tőketartalékba kell helyezni (T 384, 455 – K 412). Ha nincs utalás jogszabályi helyre, a kapott támogatást rendkívüli bevételként kell elszámolni (T 384, 455 – K 9894), majd azt időbelileg el kell határolni (T 9894 – K 4832). Így a kapott támogatás tőketartalékba helyezett összege az erdőberuházás tartós forrása lesz. Az időbelileg elhatárolt fejlesztési támogatás pedig az erdőnek a könyvekből történő kivezetéséig nem szüntethető meg, nem csökkenthető, mivel az erdő aktivált értéke után terv szerinti értékcsökkenési leírást elszámolni nem lehet.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2013. december 12.) vegye figyelembe!

Megjegyzés: a választást az erdőgazdálkodó személye dönti el, nincs valós lehetőség.

Az erdészeti támogatások elszámolásánál a szakmai, a támogatási és a számviteli előírásokat együtt kell alkalmazni, amely időben is változik.

– Erdőtelepítés költségeinek elszámolása

Megjelent a Számvetési Levelek 107. számában (2005. május 26.), 2198. kérdésszám alatt
Kérdés: A társaságot a tulajdonában lévő erdőterület termelésből történő kivonása során csereerdő létesítésére kötelezték. Az erdőtelepítést elvégző társaság a számlát benyújtotta a fatelepítésről és a gondozás költségeiről. A csereerdősítés külterületi ingatlanon és nem saját területen történt. A már erdőnek minősíthető telepítést – várhatóan 5 éven belül – az erdőgazdaságnak át kell adni. Hogyan

A rövid válasz: beruházásként.

Az Szt. 26. §-ának (1) bekezdése alapján a tárgyi eszközök között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket, így az erdőt is. Ebből következően beruházásként kell elszámolni az erdő beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban végzett előállítására érdekében az üzembe helyezésig (az adott esetben az erdőnek történő minősítésig) felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolódó tételek bekerülési értékét.

Az erdőnél az elvégzett fatelepítés, a gondozás költségei beletartoznak a bekerülési értékbe, függetlenül attól, hogy a csereerdősítés kijelölt külterületi ingatlanon és nem a saját területen valósul meg. A már erdőnek minősíthető telepítést, ha az erdőgazdaságnak át kell adni, akkor azt beruházásként kell átadni, a térítés nélküli átadás szabályai alkalmazásával.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2005. május 26.) vegye figyelembe!

– Erdőtelepítésre kapott támogatás

Megjelent a Számvetési Levelek 295. számában (2013. november 7.), 6087. kérdésszám alatt

Kérdés: Az erdőtelepítésre kapott támogatást tőketartalékként mutattuk ki. A bekerülés összes költsége a beruházások között szerepelt. Az erdővé minősítés most megtörtént. Helyesen járok el, ha az erdőt, mint tárgyi eszközt, nyilvántartásba veszem, a beruházásnak megfelelő értéket pedig kivezetem az eredménytartalékba? A tőketartalékban maradt összeget hogyan és mivel szemben tudom kivezetni? (Az erdő után értékcsökkenést nem tudok elszámolni.)

A rövid válasz az, hogy a gondolatmenete csak részben helyes. Természetesen az erdővé minősített beruházást a beruházási számláról át kell vezetni a tárgyi eszközök közé (az ingatlanok között elkülönítetten), az aktivált erdő bekerülési értékét értékcsökkenés elszámolásával nem lehet csökkenteni, mivel az erdő értéke – jellemzően – folyamatosan nő.

Az erdőtelepítésre kapott támogatást helyesen a tőketartalékba helyezték, de azt továbbra is ott kell tartani a támogatás teljes összegében. Az eredménytartalékba még az aktivált erdő bekerülési értékének megfelelő összeg sem vezethető át. Nem a vállalkozási tevékenységnek az eredménye!

Amennyiben a kapott támogatás összege meghaladja az erdő bekerülési értékét, akkor a különbözet vonatkozásában a támogató írásbeli álláspontját kell kikérni, mi történjen a többlettámogatással? Vissza kell fizetni, vagy véglegesen kapott pénzeszköznek kell tekinteni? Ez utóbbi esetben a támogatást nyújtónak – jogszabályi előírásra hivatkozással – azt is meg kell határoznia, hogy az maradjon a tőketartalékban, vagy a rendkívüli bevételek között kell kimutatni.

A tőketartalékban maradó összeg az aktivált erdő bekerülési értékének a tartós forrása, ezért sem lehet az eredménytartalékba átvezetni. (Az eredménytartalék – meghatározott feltételek mellett – osztalékként kifizethető! Furcsa és jogellenes lenne, ha a beruházási támogatást osztalékként fizetnék ki!)

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2013. november 7.) vegye figyelembe!

– Erdőtelepítés támogatása

Megjelent a Számviteli Levelek 192. számában (2009. február 19.), 4005. kérdésszám alatt

Kérdés: A kft. a 88/2007. FVM rendelet alapján erdőtelepítési támogatást kapott 2008. évben. A támogatás összegéből erdőt telepített. Ezt az erdőt beruházásként könyvelem. A kapott támogatást tőketartalékba kell helyezni, vagy halasztott bevételként kell könyvelni?

Amennyiben a 2008. évben kapott erdőtelepítési támogatás az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMWA) társfinanszírozásában megvalósuló támogatás, akkor a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 20. §-ának (1) bekezdése szerint azt a tőketartalékba kell helyezni.

A 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének h) pontja alapján a mezőgazdasági földterület első erdősítésére támogatás igénybe vehető.

Az erdőtelepítést valóban beruházásként kell könyvelni, és mindaddig a beruházások között kell kimutatni, amíg az erdővé minősítés meg nem történik. Ebből következően az erdő bekerülési értékebe a fatelepítés költségein túlmenően beletartoznak a rendeltetésszerű használatbavételig felmerülő gondozás, pótlás költségei is.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2009. február 19.) vegye figyelembe!

– Értécsökkenés erdőtelepítésnél

Megjelent a Számviteli Levelek 173. számában (2008. április 17.), 3634. kérdésszám alatt

Kérdés: Egy egyéni vállalkozó erdőtelepítésre kapott támogatást. Az APEH 2007. 05. 02-án kelt iránymutatása alapján ez a támogatás bevételnek minősül. A telepítést beruházásként vettük nyilvántartásba, **majd a következő évben felmerülő ápolási munkákat költségként számoltuk el. Helyesen jártunk-e el?** Értécsökkenést a beruházás után lehet-e elszámolni? Ha igen, akkor mikortól?

Az Szja-tv. 11. számú melléklet II. része foglalkozik az értécsökkenési leírás szabályaival. A 2. pont f) alpont szerint nem számolható el értécsökkenés az erdő előállítási költsége után. Ugyanezen alpont szerint melioráció esetén számolható el értécsökkenési leírás.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2008. április 17.) vegye figyelembe!

– Erdészeti számviteli megfontolások

Amit a számvitel mutat az erdőről és az erdőgazdálkodásról

Prof. Dr. Lett Béla

Az erdő „eredetét” nem mindig tudjuk ránézésre egyértelműen megítélni, pedig számvitelileg lényeges szempont:

- Új erdővel van dolgunk, ha olyan helyen létesítjük, ahol előtte nem állt erdőállomány, más (pl. mezőgazdasági, szántó) hasznosítás folyt. Ezt **erdőtelepítésnek** nevezzük, és számvitelileg **beruházásként** kezeljük. Erdőtelepítés esetén az erdőművelési tevékenységet követi majd hosszú-hosszú idő múlva a fahasználati lehetőség.

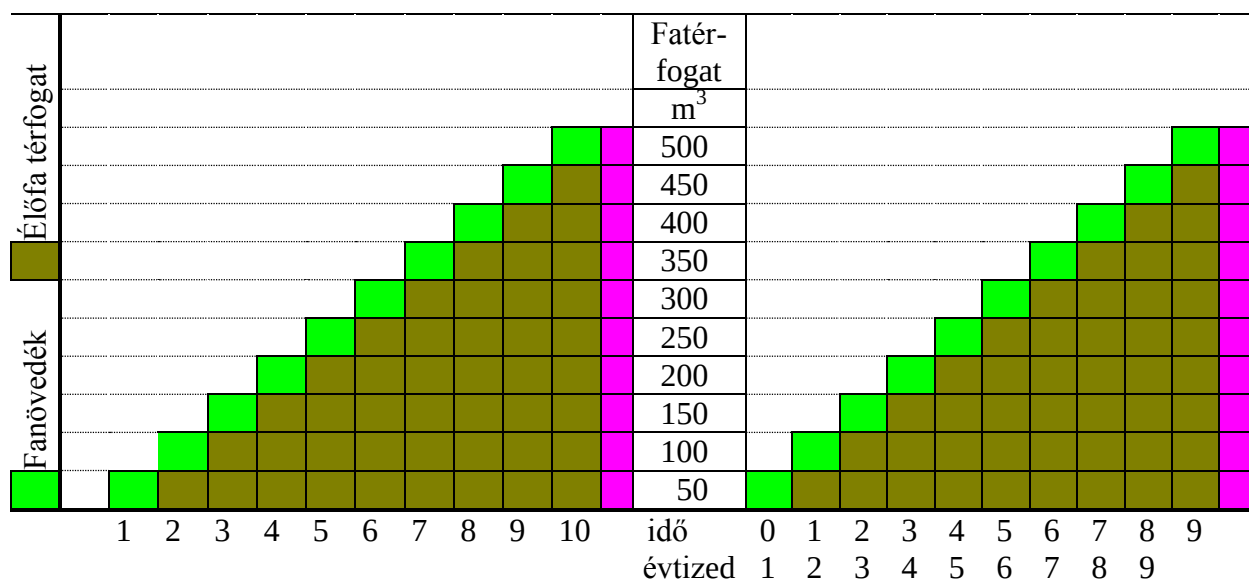
- Új erdő alakulhat ki spontán módon is, a réteken és legelőkön a bokrokat, cserjéket követően. Ez az **önerdősülés**, mivel költség, ráfordítás nem tapad hozzá, tehát beruházási értéke sincs.
- Meglévő erdőterületeinken azonban már régóta, korábban is erdő állt, amelynek faállományát a kor előre haladtával az adott év(ek)ben (fokozatosan) kivágjuk (gyérítjük), a vágásérettségi korban az idős állományt letermeljük. Lehet, hogy már fiatal facsoportok fejlődnek a területen, vagy kikelt csemetéket láthatunk, de ha nincsenek, akkor mesterségesen ültetjük őket. Ezt a tevékenységet és folyamatot **erdőfelújításnak** nevezzük, amelynél a biológiai folyamatok és az emberi munkavégzés aránya, tartalma széles skálán alakulhat. Itt a véghasználattal csak a faállományban megtestesülő több évtizedes növedéket termeljük ki, a kötelező erdőfelújítással az erdőgazdálkodás fennmarad, az erdő felújul. **Ez nem beruházás.**
- Erdőállományaink többi részén, a nem véghasználati területeken más években végzünk fakitermeléseket, esetleg hosszú évekig nincs szükség szakmai beavatkozásra, az erdő él és gyarapszik a természetben. Itt számviteli értelemben nincs gazdasági esemény.

Az erdészeti terminus technikusként használt erdőtelepítés, erdőfelújítás, erdőhasználat (fakitermelés), erdőfenntartás, műszaki átadás, erdősítés befejezése stb. fogalmak számvitelileg nem azonos tartalmú kifejezésként értelmezendők. Számos közülük a nemzetközi erdészeti gyakorlatban sem alkalmazott, a sajátos magyar finanszírozási múlt és gyakorlat terméke. Az erdősítés (erdőtelepítés és erdőfelújítás) befejezése, műszaki átadása-átvétele a nemzeti erdészeti finanszírozási rendszerhez kötődik, s a pénzügyi elszámolás, a támogatás folyósításának, véglegességének szempontjából lehet lényeges.

A számvitelben egyértelműen megerősítésre került, hogy az erdőfelújítás fogalma nem jelent számviteli felújítást, és az erdőgazdálkodás érdekében felmerült költsége nem járhat aktiválási kötelezettséggel.

Vizsgálódásunknál különítsük el a kisebb erdőterületek gazdálkodását (**erdőrészletek szintje**), ahol az időszak egyes éveiben konkrét beavatkozásokat végzünk, ezek összességétől, a nagyobb erdőtömböktől, ahol már minden évben előfordul valamelyik részterületen fakitermelés, véghasználat. A véghasználat következménye az évekig folyó erdőfelújítási tevékenység, amelyet később pedig az erdőnevelési időszak különböző munkafázisaival folytatunk. Ez a nagyobb területű összetett, különböző korú faállományú erdő részletekből álló erdő közelíti a szabályos, **normál erdő** fogalmát, és amelyet a számvitel szempontjából **ökonómiai erdőállománynak** tekintünk. Az éves fakitermelések árbevételeiből finanszírozzuk az elvégzendő erdőfelújítási, erdőnevelési és erdőfenntartási munkák kiadásait.

A nagyon leegyszerűsített magyarázatot ábrával is kiegészítjük, hogy a lényeges következtetésekhez eljussunk (2. ábra).

2. ábra: Gazdálkodási séma normál erdőben

Az erdőgazdálkodás egyik fontos sajátossága, hogy az élőfa esetében a műszaki, biológiai, illetve ökonómiai érettségnek alig vannak (nincsenek) könnyen felismerhető külső jegyei, mint más termények esetében. (A 10 vagy 20 év múlva esedékes hozam jelen pillanatig megtermett része már a jelenben is kivehető.)

A normál erdőben folyó gazdálkodási sémában:

- a vízszintes tengelyen az egységnyi területek erdőállományának korcsoportjai sorakoznak, a felvett indulási évben, majd 10 év múlva,
- a függőleges tengelyen az egyes korcsoportú területek fanövedékét (zölddel) és a korcsoport összes élőfa-térfogatát (barnással) jelezzük,
- az utolsó évtized oszlopát még egyszer megismételjük (lilával), így érzékeltetjük, hogy az ekkor kitermelt élőfaállomány megegyezik az adott időszak összes élőfa-növedékével.
- Időben azonos növekedéssel (élőfa-térfogattal) kalkulálunk, hiszen csak sémászerűen kívánjuk érzékeltetni a valóságos folyamatokat. A 100 éves (tíz évtized van szerepeltetve) 100 hektáros területen a tízéves periódusokat ábrázoljuk, 5 m³/ha évi gyarapodással (a függőleges tengelyen 1 hektár területen létrejövő éves növedéket, illetve a különböző korcsoportok egy hektárjának élőfaállományát mutatva be).
- A 2. ábrán láthatjuk, hogy a minden korcsoportban megvalósuló korszaki gyarapodással (zöld szín – élőfa-növedék) azonos élőfaállomány (terület) (lila szín – élőfaállomány) letermelésére kerül sor a záró dekádban. Ez ismétlődik és folytatódik a következő (6. ábra jobb oldala) és az azt követő időszakokban.

Általánosítva ebből rögtön levonhatjuk:

- A nagyobb erdőterület esetében a séma szerint mindig azonos területen azonos mennyiségű élőfa-növedék keletkezik, mindig azonos területen azonos mennyiségű élőfaállomány kitermelése lehetséges. Ez a kitermelési lehetőség azonos az időszaki gyarapodással, az élőfa-növedékkel, és a fakitermelés után azonos terület nagyságokon kell az erdőállomány folytonosságáról gondoskodni (**erdőfelújítás**).
- A kitermelt élőfaállományból létrejövő erdei fatermékek (választékok) költsége ebben a logikában egyrészt a kitermeléshez kapcsolódó munkák ráfordításából áll, másrészt az erdei fatermékek árbevételeiből kell fedezni a kitermelési terület erdőfelújítási tevékenységének, és a teljes területen az élőfaállomány növedéke érdekében végzett beavatkozásoknak (erdőnevelésnek) a ráfordításait, valamint az erdőfenntartás költségeinek összességét.

- A hozam és költség viszonyokra tekintve a számvitelben nem szükséges a kitermelésre kerülő erdőrészletek faállományát (értékét) az állományértékből kivezetni, illetve a növekedéseket, a korosbítást erdőállomány érték gyarapodásként számba venni. Úgy is fogalmazhatunk, hogy nem az erdőállományt vágjuk ki (nem a részértékeket vesszük figyelembe az elszámolásnál), hanem a különböző korcsoportokban létrejövő korszaki gyarapodás (halmozott élőfaállomány-növedék) kerül kitermelésre (használatra).
- Az erdőfelújítás tehát nem a számviteltől ismert felújítás, az erdőállomány szerkezete, kapacitása nem változik meg, nincs szükség és lehetőség az erdőfelújítási költségekkel, ráfordításokkal az eredeti élőfaállomány térfogat érték növelésére, az aktiválásra.

Az először meglehetősen egyszerűsítés szükséges és lehetséges:

- az erdőgazdálkodás fontos sajátosságaként az erdőterületen a biológiai folyamatok és az emberi tevékenységek összefonódnak (östermelés),
- nem ismerjük sem az induló erdőállomány értékét, sem a megelőző évtizedek erdőgazdálkodásának-erdőművelésének költségeit vagy a különböző időszakok elképzelt választékait és azok egységárait (ezek nem is összesíthetők az eltelt hosszú idő, a különböző pénznemek és árindexek miatt),
- feltételezhetjük, hogy a jelenleg kitermelt erdei fatermékek előállítási értékét a kitermelésből szükségszerűen következő jelenlegi erdőfelújítási és erdőnevelés-erdőfenntartási költségek reprezentálják (ahogy a finanszírozás is a fatermékek árbevételeiből történik).

Ezt az egyszerűsítést a számvitel jogszabályi előírásra általánosítja, és minden erdőtörvény alá tartozó erdőállományra (**ökonómiai erdő**) kiterjeszti.

Az erdő (erdőföld és élőfaállomány) vagyon és változása számviteli szerepeltetése nélkül is le tudjuk képezni a főbb gazdálkodási folyamatokat, így az erdőállomány eszközt illetően csak a számvitel által értelmezhető gazdasági eseményeket könyveljük:

- az erdő (erdőföld és élőfaállomány) beszerzési értékét,
- az erdőállomány előállítását, az erdőtelepítés költségeit aktiváljuk.

Az erdőgazdálkodás társadalmi környezete

Az erdőgazdálkodás – hasonlóan az európai államokhoz – Magyarországon is alapvetően a versenyszféra része, számos társadalmi és gazdasági, erdő- és vadgazdálkodási, illetve természetvédelmi jogszabályi és tulajdonosi-gazdálkodói önként vállalt korlátozással. Hozama és jövedelmezősége így alacsony (még inkább a rendkívül nagy erdővagyonhoz viszonyítva), de az erdőtőke aligha vihető át más vállalkozási területekre.

A **tartamosság** erdészeti alapelvének érvényesülésére bemutatjuk erdőgazdálkodásunk legfontosabb naturális és pénzügyi adatait, mutatóit (az állományokra és a folyamatokra vonatkozóan) (7. táblázat). Naturális megközelítésben az erdő élőfaállományában egyesül a korábbi élőfaállomány és annak évi, korszaki élőfa-növedéke (ez csökken a fakitermeléssel és a mortalitással).

A 7. táblázat alapján látható hogy hatalmas erdővagyonról van szó (az ország területének egyötöde a termőterületnek egy negyede). Az éves használat csak kis részterületekre 1–2%-ra terjed ki, miközben a többi erdőhányad szabadon gyarapszik. Az erdész-szakmailag kitermelhető élőfaállománynak (több mint 10 M m³) is csak 70%-a teljesül, miközben az újratermelhető, környezetbarát fa rendszer haszna és hasznosítása össztársadalmi érdek.

A vagyonérték mintegy negyvenszerese az évente kitermelt erdei fatermékek értékesítési bevételeinek. Az erdőgazdálkodás jövedelmezősége rendkívül csekély, de ebben nem szerepel az élőfaállomány változásához (többletéhez) kapcsolódó költség hatása.

Az ország különböző régiói és erdőállományai között jelentősek az erdővagyonni és eredmény differenciák.

7. táblázat: A magyar erdőgazdálkodás legfontosabb naturális és pénzügyi mutatói

	Erdőterület		Élőfaállomány		Erdőgazdálkodás	
	E ha		M m ³		Mrd Ft	
	Állomány-változás	Egyéb tevékenység	Állomány-változás	Egyéb tevékenység	Állomány-változás	Egyéb tevékenység
1) Állomány (Á)	1 913		352		2 000	
Forgalom (F)	2) Természeti folyamatok (TF)	X		+11,5		
	őnerdősülés	x		-	-	
	növedék			+13		
	mortalitás			-1,5		
	3) Erdőgazdálkod. tevékenység (ET)	+10	111	-7	x	+1
	véghasználatok		20	-5		E. fatermék +60
	egyéb fahasználatok		71	-2		
	erdőfelújítás		20			Erdőgazd: -59
	erdőtelepítés	+10	-		x	

Az erdőtulajdonos – erdőhasználó – erdészeti szolgáltató gazdasági jellemzői

Az erdőgazdálkodást, az erőhasználatot általában nem a tulajdonosok végzik (az egyéni erdőhasználat ritka speciális eset), hanem erdőhasználó szervezetek alakultak. Az erdőgazdasági tevékenységük végrehajtását pedig nagy részben erdészeti szolgáltatók, fakitermelők, fuvarozók és erdőművelők bevonásával látják el.

A szervezeti tagolásnak megfelelően alakul a gazdálkodók vagyoni és jövedelmi helyzetét jellemző számviteli beszámoló (8. táblázat).

8. táblázat: Az erdőtulajdonos – erdőhasználó – erdészeti szolgáltató jellemzői az állami erdőtulajdonlás esetén

	Erdőtulajdonos Pl.: NFA	Erdővagyon-kezelő, pl.: ERFA Zrt.-k	Tevékenység- végrehajtó, pl.: erdészeti szolgáltatók
Vagyoni helyzet (Nagyságrend)			
Erdővagyon	eszközüérték több száz Mrd Ft	(vagyonkezelt erdő több száz Mrd Ft)	–
Üzemeltetői befektetett eszközök	–	több tíz Mrd Ft	több Mrd Ft
Saját és vásárolt készletek	–	tíz Mrd Ft	–
Jövedelmezőségi helyzet (Nagyságrend)			
Árbevétel	vagyonkezelői díj száz M Ft	több tíz Mrd Ft	szolgáltatási díj több Mrd Ft
Ráfordítás	–	több tíz Mrd Ft	kb. a szolgáltatási díj több Mrd Ft
Eredmény	–	kb. egy Mrd Ft	elenyésző

Az erdőtulajdonos és az erdőgazdálkodó viszonya

Az erdészeti szolgáltató, kivitelező vállalkozó személyek és szervezetek gazdálkodási tevékenysége egyértelmű, szolgáltatások nyújtása az állami és magán erdőgazdálkodóknak.

9. táblázat: *Az állami erdőtulajdonos és az állami erdőgazdálkodó viszonya*

Erdőtulajdonos	Kapcsolat	Erdőgazdálkodó
	Tulajdonosi hozam	
<i>Megbízó</i>	2. Erdőgazdálkodói tevékenységgel megbízás <i>Erdőtulajdonos javára gazdasági elszámolás, pénzügyi közvetítés</i>	<i>Megbízott</i>
Egy-több erdőtulajdonos Magánszemély, Állami szervezet		Egyéni erdőgazdálkodó Egyéb vállalkozó Állami erdőgazdálkodó
<i>(Haszon)bérbeadó, Vagyonkezelésbe adó</i>	4. Bérlet, erdészeti haszonbérlet, haszonvétel, vagyonkezelés különböző időtávra <i>Bérleti, vagyonkezelési díj</i>	<i>(Haszon)bérlő, Vagyonkezelésbe vevő</i>

Magánszemély – Önálló tevékenység, Mg. őstermelő, Mg. kisvállalkozás, Családi gazdaság, Egyéni vállalkozó

Az erdővagyon és az azzal való gazdálkodás nem automatikusan vállalkozási tevékenység, ezért különösen sokféle változat alakul ki az erdőtulajdonos és az erdőgazdálkodó szervezeti formája, valamint a viszonyuk szerint. Az erdő és az erdőgazdálkodás kapcsolatában szervezetenként (a tulajdonosi jogosultságok erős korlátozása ellenére) az erdőtulajdonos és az erdőgazdálkodó (erdőhasználó) közötti kapcsolat meghatározása a lényeges (9. táblázat). Az "erdőtulajdonos" és az „erdőgazdálkodó” elkülönülése gyakori, az állami erdőtulajdonos esetében csaknem általános, a magyar magán tulajdoni alapú erdők esetében is meghatározó.

Az állami tulajdonú erdő esetében még mindig az 1996-ban kötött ideiglenes vagyonkezelési szerződés van érvényben.

Az osztatlan közös tulajdon (amely most már az állami erdővagyonra is érinti – „vegyes tulajdon”) esetében a kapcsolatok azonosak, elsősorban a tulajdonosi döntéshozatalban és annak következményeiben van lényeges eltérés, valamint működési és elszámolási nehézség.

Az erdő és az erdőgazdálkodás a számvitelben

Az erdő fogalmának ökológiai, jogi és ökonómiai definiálása a megközelítések eltéréseiből fakadóan különböző, de az erdőgazdálkodás legfontosabb tényezője az erdő. (A szereplők között jelenleg pont az erdőtulajdonos van gyenge pozícióban.)

A biológiai folyamatok nem jelentenek egyúttal gazdálkodási-gazdasági eseményeket, az élőfa-növedéket nem tekintjük számvitelileg értékelt terméknek (a kitermelt növedéket, az erdei fatermékeket vesszük készletként, értékesítését hozamként számba).

Az eszköz megjelenítése a számviteli beszámolóban

Induljunk ki a pénzügyi számvitel alapfeladatából, célkitűzéséből, nevezetesen a gazdálkodó valós vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetének bemutatásából.

Az eszközök mérlegképességének (az aktiválásának) kritériumai:

- gazdasági értékkel bírjanak,
- értékük pénzben kifejezhető legyen,
- önállóan forgalomképesek, elidegeníthetők legyenek.

A vállalkozás szempontjából az eszköz gazdasági értéket akkor képvisel, ha a vállalkozásnak hasznot hoz, ha a jövőben hasznosítható.

Önállóan az eszköz értékelhető, ha ahhoz egyedileg érték rendelhető, ez pénzegységben kifejezhető.

Önállóan pedig az eszköz akkor forgalomképes, ha jogszerűen elidegeníthető, és találni olyan piaci szereplőt, aki képes és hajlandó annak ellenértékét elismerni és/vagy megfizetni. A forgalomképesség hiánya, korlátozása – összefüggve az értékmeghatározással – nyilvánvalóan akadályos lehet a javak mérlegbe történő felvételének, az aktiválásnak.

Az erdészetben ezek majd mindegyike erős kihívást jelent, de a legproblémásabb az erdő értékének (éves) meghatározása és figyelembe vétele a számviteli logika érvényesíthetőségénél. Az értékmeghatározás az erdő esetében nehezebben teljesíthető és sajátos szabályokon keresztül érvényesül. Az erdőgazdálkodás alapvető eszközének számító erdő értékmeghatározásának bizonytalansága természetesen kihat a jövedelmezőség értelmezésére és nagyságának meghatározására is. (A Pénzügyminisztérium korábban a vagyonkezelésbe adott/vett erdőingatlanok számviteli információként való figyelembe vételének elhagyását az értékek hiányában tudomásul vette.)

Az erdővagyon és számviteli értelmezése

10. táblázat: Az erdővagyon és számviteli értelmezése

Multifunkcionális erdővagyon	
Nem fatermelési cél Társadalmi – védelmi szolgáltatások, Élőhely	Erdőföld + Élőfa-állomány
A vagyon számviteli kezelése	
Nem piaci kategória Számvitelben nem kezelt	Könyv szerinti bruttó érték változatlan (bekerülés: vásárlás, telepítés, beruházás) Értékcsökkenési leírás nincs
	Értékhelyesbítés, terven felüli értékcsökkenés általában nincs

Az erdész-szakmai megítélésben az erdő(állomány)-vagyon komplex fogalma a közvetlen gazdasági értékkel is bíró erdőföldön, élőfa-állományon kívül az erdő minden egyéb összetevőjét is egyesíti (egyéb növények, állatok stb.). A nem piaci érték kategóriákhoz sorolható az erdő nem fatermék termelési, hanem védelmi, illetve társadalmi-szociális szolgáltatása (képessége), amely legfeljebb a gazdasági kalkuláció területe (10. táblázat).

Az „erdő” a számviteli törvényben megemlített önálló számviteli kategória, a földterülettől, az ültetvénytől stb. is különbözik, egyikükkel sem azonos „speciális” vagyontárgy. Az 1990 utáni első számviteli erdőképet tükrözte a Dudás J-né (szerk.): A számviteli törvény és az éves beszámoló SALDÓ, Budapest 1991. (158-159 p.):

"**erdő**: a fákkal és fásszárú növényekkel benőtt **terület**, melynek fő hasznát a fanövedék kitermelése, illetőleg a fa (*helyesen az erdő – LB*) védőhatása adja."

Az erdő fentitől már eltérő megközelítését tartalmazza a Dudás J-né szerk.: Könyvvezetés a kettős könyvvitel rendszerében SALDÓ, Budapest 1993. (76 p.). A számlatükörben az „**erdő**” egységét számvitelileg szétválasztja két alkotórészre s ezzel a Számviteli törvényben meghatározott „**erdő**” kategória önálló értelme a törvény módosítása nélkül megszűnik. Ettől kezdve a számvitelben is a gazdálkodói vagyon megítélésénél az "erdő" eszköz elemekből történő felépítése a szokásos

12. INGATLANOK

121. Termőföld	1213. „ Erdő földterülete ”
125. Egyéb építmények	1253. „ Erdők ” – (<i>vélhetően az erdők élőfa-állománya LB</i>)

2000. C. Számviteli törvény „26. § (1) A tárgyi eszközök között a mérlegben azokat a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket (földterület, telek, telkesítés, erdő, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok), tenyészállatokat kell kimutatni, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják a vállalkozó tevékenységét, továbbá az ezen eszközök beszerzésére (a beruházásokra) adott előlegeket és a beruházásokat, valamint a tárgyi eszközök érték helyesbítését.”

Az erdőérték számítása, becslése

Az erdő forgalma a piacgazdaságokban is csekély, alig ad alapot az adás-vételek alapján történő erdőértékelésre (különböző összehasonlító eljárások alkalmazásával sem).

Az erdőérték számításban a különböző felhasználási céloknak leginkább megfelelőnek tartott eljárásokat alkalmazunk, de számviteli okból értékelés nem történik.

Az erdővagyon értékelése Magyarországon jelenleg nem szabályozott, de ahol módszertanilag előrehaladottabb és formalizáltabb a becslés, ott is jó okuk van a számvitelben (és különösen évente) nem alkalmazni azt. A részeiből (erdőföld + faállomány) is összeállítható erdőérték meghatározása költséges, bonyolult és bizonytalansággal terhelt. Már a lábon álló élőfa készlet természetes mennyiségi becslése is általában közel tíz százalék hibahatárú, amelynek választékszerkezete és piaci értéke a bizonytalanságot tovább növeli. Az élőfaállomány értékbecslésének pontatlansága jóval meghaladja az éves eredmény nagyságrendjét, (tehát az eredmény ellenőrzésére, a vagyon - eredmény összefüggés érvényesítésére kevésbé alkalmas).

Az erdő (erdőföld és élőfaállomány) bekerülési értékkel való megjelenése a számvitelben

A „vásárolt erdő (erdőföld és élőfaállomány)” esetében a bekerülési érték a beszerzési érték (a bejegyzett erdőgazdálkodó, erdőhasználó független a tulajdonos váltástól).

Az erdőtelepítéssel létrehozott erdő (a termőföld átsorolása erdőföldnek, és az erdő élőfa-állománya) esetében az erdő élőfa-állomány bekerülési értéke az előállítási érték

Korábban a kimutatásokban, beszámolóokban az erdő általában nem szerepelt értékkel, megjelenítése a piacgazdaságokban is speciális és alig szokásos.

A társadalmi-gazdasági váltás előtti állami erdőgazdálkodási számvitelben sem az erdőtelepítést, sem az erdőfelújítást nem aktiválták az erdőgazdálkodók.

A mérlegben esetenként megjelenő gazdasági termelő eszköz „ökonómiai erdő” (erdőföld és erdő élőfa-állomány) számviteli sajátosságai:

- az erdő beszerzésekor a beszerzési értéken kerül az eszközállományba, értékesítéskor onnan kivezetésre (részértékesítéskor egyszerű területaránnyal),
- egyebekben az "erdő" értékváltozása a számvitelben könyvelésre nem kerül (nincs amortizáció, korosbítás-értéknövelés, felújítás, megszűnt erdő beruházás stb.),
- az el nem használódó tárgyi eszközök közé tartozik, nincs értékcsökkenése és értékcsökkenési leírás sem számolható el. El nem használódó (el nem használható), erdőfenntartási (szakmai gyakorlatilag erdőfelújítási) kötelezettséggel terhelt, tehát használati idő nem határozható meg, és az egyes éveket sem terheli bekerülési költségnyad,
- az „erdővel” előállított termék – kitermelt fanövedék – értékébe a tárgyi eszköz értéke nem megy át, nem épül be előállítási költségként.

Az „erdő” (erdőföld és élőfa állomány) a számviteli beszámolóban

Az erdőtulajdonosok túlnyomó többsége nem készít számviteli beszámolót, a magánszemélyek nem is alanyai a számviteli törvénynek. Az erdőtulajdonosok egyik nagy csoportját a magánszemélyek alkotják, akiknek személyes vagyonukba tartozik az erdő, és számviteli nyilvántartást más (vagyon tárgyaikhoz hasonlóan) ezekről sem vezetnek. A kárpótlási folyamatban magánszemélyek jutottak erdővagyonhoz (erdőföldhöz és élőfaállományhoz). A tulajdonosi ügyletek, vásárlások, cserék és öröklések pénzügyi értéke ismert, de magánszemélyi zárt könyvviteli értéknilvántartás nem készül.

A számviteli törvény hatálya alá tartozó vállalkozó szervezeteknek a földtörvény tiltja a termőföld, az erdő (erdőföld és élőfaállomány) megszerzését. (Az erdőbirtokossági társulatoknak 2002-ig volt kivételes lehetősége erdő megszerzésére, az erdőtulajdonos tagok néhol apportáltak is, de itt piacon nem nevezhető értékek szerepeltek a természetes (területi) vagyonarányok érzékeltesére.)

A jelenlegi számviteli gyakorlatban így az erdő (erdőföld és élőfaállomány) többnyire nem is szerepel a könyvviteli nyilvántartásokban. A számvitelben nyilvántartott erdő érték (ha van) elszakad az erdő aktuális értékétől. A vagyonváltozások számbavételének elmaradása miatt általában a számvitel az erdőérték lényeges változásairól sem ad információt.

A kettős könyvvitelt vezető, erdőt értékkel szerepeltető erdőtulajdonosok (erdő vagyonkezelőknek) kis része egyben erdőgazdálkodó is (akik speciális csoportot képeznek), és az erdőgazdálkodásuk során erdővagyon és erdészeti eredményt érintő tevékenységeket végeznek (11. táblázat).

A számvitelben az erdőt specialitásai miatt tehát értékkel általában nem szerepeltetik, ha igen, a megegyezés szerint a vagyonváltozása akkor sincs kimutatva, ezért az eredmény a vagyonváltozással nem kerül korrigálásra.

Sem a mérlegben a tárgyi eszközök (esetleg az állami erdőnél a vagyonkezelésbe vett eszközök és ekkora kötelezettségként), sem az eredménykimutatásban nem szerepel az erdő értékváltozása. *Az erdő értékét és változását a tíz éves periódusokban elvégzett erdőleltározás természetes adatai alapján lehetne számba venni (erdőérték-számítás).*

Az erdőtelepítés, mint beruházás az aktiválás után a tárgyi eszközök között jelenik meg, a költségek a saját előállítású eszközök értékét képezi. *(A támogatás miatt a támogatott könyvekben, jelentős gondot okozva az állami és a magán erdőgazdálkodóknál. – LB)*

Az 11. táblázatból egyébként kikövetkeztethető, hogy az erdőérték figyelembe vétele a mérleg befektetett eszköz és hosszú lejáratú kötelezettség soraiban a jelenlegi mérlegfőösszeg többszörösére való megemelését jelentené, ami a számvitelből képzett mutatókat alapvetően megváltoztatná (az erdőgazdálkodás sajátosságainak megfelelően). A vagyonkezelésbe vett erdővagyon és a hosszú lejáratú kötelezettség folyamatosan egyezik (nincs értékcsökkenés).

11. táblázat: Az állami erdőgazdálkodás sajátosságainak megjelenése a beszámolóban

Beszámoló

Vagyon		Eredmény – Jövedelem	
(Állapot, állomány, időpont)		(Időszak árbevétele és ráfordítása, állományváltozással)	
Mérleg		Eredménykimutatás	
Eszközök	Források	Ráfordítások	Hozamok
Befektetett eszközök	Saját tőke	Anyagjellegű ráfordítások	Értékesítés nettó árbevétele
Tárgyi eszközök - (vásárolt erdő), - (erdőtelepítés)	Jegyzett tőke Tőketartalék Eredménytartalék	Személyi jellegű ráfordítások	Aktivált saját teljesítmények SEE
	Mérleg szerinti eredmény	Értékcsökkenési leírás (erdőnél nincs)	
	Céltartalék	Egyéb ráfordítások	Egyéb bevételek
- vagyonkezelésbe (adott-) vett erdővagyon	Kötelezettségek - vagyonkezelésbe vett erdővagyonhoz kapcsolódó kötelezettség		
		Adózás előtti eredmény	
Forgó eszközök		Társasági adó, Osztalék	
Eszközök összesen = Források összesen		Mérleg szerinti eredmény	

Hozamok – költségek és ráfordítások értelmezése az erdőgazdálkodásban

A számvitel, mint a gazdálkodó vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetére megállapodás szerinti módszereket alkalmazó eljárás, számol a lehetőségeivel és a korlátaival. Ezért más kompromisszumokhoz hasonlóan és a költség - haszon összevetés számviteli törvényben nevesített elve alapján lehetséges a folyamatosan működő vállalkozásoknál elsősorban a hozamokra, a ráfordításokra, az eredményre koncentrálni a megbízható kép bemutatására.

Az ágazatban kimutatott jövedelmet az erdővagyon értékének számszerűsítése hiányában a vagyonváltozással nem korrigáljuk, így a vagyon csökkenés vagy gyarapodás és a vagyont növelő ráfordítások számviteli megjelenítése elmarad (az időszaki – tíz éves – erdőleltározáshoz-erdőtervezéshez kapcsolódóan lehet erdőértékelést, ez alapján a vagyonkezelésbe vett erdővagyon és a hosszú lejáratú kötelezettséget korrigálni). Az erdővagyon, a vagyonváltozás mérésének hibahatára egyébként lényegesen nagyobb a kimutatott éves erdőgazdálkodási eredménynél.

Az erdő bázisán folyó erdőgazdálkodási termelés eredménye az „erdei fatermék”. A hozamok és a ráfordítások az erdő számviteli értékére nem hatnak, a termék termeléséhez kapcsolódnak. Az „erdő” és az „erdőgazdálkodási termelés terméke (erdészeti termék – erdei fatermék)” számvitelileg eltérő fogalmak.

Az erdőtulajdonos a folyó erdőgazdálkodásában bérleti, vagyonkezelési díjhoz jut, nála lényeges vagyon és jövedelemváltozás az erdő értékesítésekor következhet be. (A tulajdonosnál, ha egyúttal erdőhasználó is, akkor az imént vázolt bonyolultabb esetek jelentkezhetnek, és a jelenlegi számviteli gyakorlat korlátozottan képes a valós vagyoni és jövedelmi helyzetet bemutatni.)

A vagyonkezelő, bérlő az erdőgazdálkodási hozamait és ráfordításait könyveli és értékeli, a tulajdonos felé a vagyonkezelésbe, bérletbe vett erdővagyon változásának elszámolása, annak értékbeli kimutatatlansága miatt problematikus.

Az erdészeti szolgáltatót tartjuk tipikus vállalkozónak, nála általában speciális erdészeti kérdés, megoldás alig merül fel.

Az erdőgazdálkodó, erdőhasználó hozamai és ráfordításai

12. táblázat: Az erdőgazdálkodás eredmény tényezői

Költség, ráfordítás	Hozam, árbevétel
fakitermelés közvetlen költsége	fakitermelés hozama (fatermékek árbevétele) Költség, ráfordítás és eredmény támogatások
(+ természetvédelmi korlátozások többlet ráfordítása)	(– természetvédelmi korlátozások hozamcsökkentése)
(+ természeti károk többlet ráfordítása)	(– természeti károk (vihar, új típusú) hozamcsökkentése)
fakitermelés kitermelési költségmentes árbevétele (fedezete)	
erdőművelés, erdőfelújítás közvetett költsége	nincs számviteli hozam
(+ természetvédelmi korlátozások többlet ráfordítása)	Költség, ráfordítás és eredmény támogatások
(+ természeti károk (aszály), vadkárok többlet ráfordítása)	
Erdőfenntartás, egyéb ráfordítás (erdő értékesítési leírás nincs) Vagyonkezelési (bérleti) díj	
erdőgazdálkodás eredménye	

Az erdőhasználó eredmény-kimutatásában (12. táblázat) a „fanövedék – erdei fatermék”-hez kötődő árbevétel és a kitermelési ráfordítás különbsége a „**fakitermelés kitermelési költségmentes árbevételeként**” jelentkezik (amelyet a speciális magyar erdészeti finanszírozási rendszer – költségvetési elvonás és támogatás – évtizedekig módosított). Az **erdőgazdálkodás eredményénél** számításba kell venni az összes egyéb költséget és ráfordítást (erdőfelújítás, erdőnevelés, erdőfenntartás, igazgatási és egyéb ráfordítások, vagyonkezelési, bérleti díj stb.).

Az erdőhasználó jövedelmi helyzetét meghatározza az erdő terület egységén kitermelt erdei fatermék mennyisége (m^3/ha) és annak értékesítési egységára (E Ft/ m^3), illetve a kitermelt faállomány területe erdőfelújításának ráfordítása (E Ft/ha). A fakitermelési és erdőművelési vállalkozási díjakat jelentősen befolyásolja az erdőtulajdonos vagy erdőhasználó rendelkezésre álló fahozam piaci értéke is.

Befejezés helyett

A fentiekben foglaltam össze az erdő, az erdőgazdálkodás számvitelével és problémáival kapcsolatos véleményemet, és utaltam a jelenlegi gondokra és következményeire.

Igyekeztem feltárni és bemutatni azokat a legfontosabb területeket, amelyekre **egységes szemléletű, összehangolt, összefoglaló állásfoglalásokkal lehetne rendezni a viszonyokat és felváltani az egyedi, eltérő, alig kezelhető megnyilatkozásokat.**

Erdészeti támogatások számviteli elszámolása

– Erdők állományneveléséhez kapott támogatás

Megjelent a Számviteli Levelek 308. számában (2014. július 10.), 6369. kérdésszám alatt

Kérdés: Hogyan kell könyvelni a fiatal erdők állományneveléséhez kapott támogatást?

Amíg az **erdőtelepítés erdővé minősítése nem történik meg**, addig az erdő telepítésével, gondozásával, pótlásával, **állománya nevelésével** kapcsolatosan felmerülő költségeket beruházásként kell kimutatni. Ebből következően a fiatal erdők állományneveléséhez kapott támogatást véglegesen fejlesztési célra kapott támogatásként kell elszámolni (T 384 – K 9894), majd időbelileg el kell határolni (T 9894 – K 4832). Az időbeli elhatárolást viszont csak akkor lehet megszüntetni, ha az erdőt értékesítik, illetve térítés nélkül átadják, mivel az erdővé minősítést követően sem lehet az erdő bekerülési értéke után terv szerinti értékcsökkenést elszámolni, de terven felüli értékcsökkenést sem.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2014. július 10.) vegye figyelembe!

***Megjegyzés:** a fiatal erdők állománynevelése erdőfelújításoknál és már befejezett erdőtelepítéseknél szokásos, az erdőgazdálkodás folyó évi költségeként számolandó el. – LB*

Állami támogatások elszámolásának nemzetközi számvitel szerinti lehetőségei

IAS 20 NEMZETKÖZI SZÁMVITELI STANDARD

Állami támogatások elszámolása és az állami közreműködés közzététele

Fogalmak

3. A következő kifejezések a jelen standardban a következőkben meghatározott értelemben használatosak:

Az eszközökkel kapcsolatos támogatások olyan állami támogatások, amelyeknek az elsődleges feltétele az, hogy az ilyen támogatásra jogosult gazdálkodó egység hosszú lejáratú eszközöket szerezzen be, hozzon létre, vagy más módon szerezzen meg. A támogatások másodlagos feltételeket is előírhatnak, amelyek leszűkítik az eszközök típusát vagy helyét, vagy azt az időszakot, amely alatt be kell szerezni vagy meg kell tartani azokat.

A jövedelemhez kapcsolódó támogatások az eszközökhöz kapcsolódó támogatásoktól eltérő állami támogatások.

A valós érték az az összeg, amelyért egy jól tájékozott, vételi szándékkal rendelkező vevő és egy jól tájékozott, eladási szándékkal rendelkező eladó között szokásos piaci feltételek szerint lebonyolított adásvétel keretében egy eszközt el lehet cserélni.

5. A gazdálkodó egység által kapott állami közreműködés két okból is lényeges lehet a pénzügyi kimutatások elkészítése során. Először, ha erőforrások kerültek átadásra, meg kell találni a megfelelő módot az átadás elszámolására. Másodszor kívánatos jelezni, hogy a gazdálkodó egység milyen mértékben profitált a beszámolási időszak alatt az ilyen közreműködésből. Ez elősegíti a gazdálkodó egység pénzügyi kimutatásainak a korábbi időszakok pénzügyi kimutatásaival, valamint a más gazdálkodó egységek pénzügyi kimutatásaival történő összehasonlítását.

• Az állami támogatások – ideértve a nem monetáris támogatásokat valós értéken – nem mutathatók ki addig, amíg nincs ésszerű bizonyíték arra, hogy:

- (a) a gazdálkodó egység teljesíteni fogja a hozzájuk kapcsolódó feltételeket; és
- (b) a gazdálkodó egység meg fogja kapni a támogatásokat.

8. Egy állami támogatást csak akkor jelenítenek meg, ha ésszerű bizonyíték arra, hogy a gazdálkodó egység teljesíteni fogja a hozzá kapcsolódó feltételeket, és hogy a támogatást meg fogja kapni. A támogatás kézhez vétele még nem meggyőző bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a támogatáshoz kapcsolódó feltételek teljesültek, vagy teljesülni fognak.
11. Ha az állami támogatást megjelenítették, minden kapcsolódó függő kötelezettséget vagy függő követelést az IAS 37 *Céltartalékok, függő kötelezettségek és függő követelések* standardnak megfelelően kell kezelni.
12. Az állami támogatásokat szisztematikusan kell bevételként elszámolni azok alatt az időszakok alatt, amelyek szükségesek ahhoz, hogy összemérjék őket a kompenzálni kívánt kapcsolódó ráfordításokkal. A támogatások nem írhatók jóvá közvetlenül a részvényesek részesedéseivel szemben.
- 13. Két alapvető megközelítés létezik az állami támogatások elszámolására: a tőke-megközelítés, amely alapján a támogatás közvetlenül a részvényesek részesedéseivel szemben kerül jóváírásra, és a jövedelem megközelítés, amelynek alapján a támogatás egy vagy több időszakon keresztül kerül bevételként elszámolásra.**
14. A tőke-megközelítés támogatói a következőkkel érvelnek:
 - (a) az állami támogatás egy finanszírozási eszköz és azt a mérlegben kellene kezelni, nem pedig az eredménykimutatáson kellene átvezetni az általa finanszírozott költségtelek ellentételezésére. Mivel visszafizetés nem várható, a támogatást közvetlenül a részvényesek részesedéseivel szemben kellene jóváírni; és
 - (b) nem megfelelő az állami támogatásokat az eredménykimutatásban megjeleníteni, mivel ezeket nem megosztják, hanem azok az állam által nyújtott olyan ösztönzést jelentenek, amelyekhez nem kapcsolódnak költségek.
15. A jövedelem megközelítést támogató érvek a következők:
 - (a) mivel az állami támogatások a részvényesektől eltérő forrásból származó bevételek, ezeket nem lehet közvetlenül a részvényesek részesedéseivel szemben jóváírni, hanem bevételként kell elszámolni azokat a megfelelő időszakokban;
 - (b) az állami támogatások ritkán ellentételezés nélküliek. A gazdálkodó egység a kitűzött feltételek megvalósításával és az előírt kötelezettségek teljesítésével szolgálja meg azokat. Ezért ezeket bevételként kell elszámolni, és össze kell mérni azokkal a kapcsolódó költségekkel, amelyeket kompenzálni hivatottak; és
 - (c) mivel a nyereség- és egyéb adókat az eredménnyel szemben kell elszámolni, logikus, hogy az állami támogatásokat, amelyek a fiskális politika következményei, ugyancsak az eredménykimutatásban kezeljék.
16. A jövedelem-megközelítés szempontjából lényeges, hogy az állami támogatásokat szisztematikus és ésszerű módon azokra az időszakokra számolják el bevételként, amelyben a kapcsolódó költségek felmerülnek. Az átvételi alapon történő elszámolás nem felel meg az eredményszemléletű számvitel alapfeltételének (IAS 1 *A pénzügyi kimutatások prezentálása* standard), és csak akkor lenne elfogadható, ha nincs más alap a támogatásnak az időszakokhoz való hozzárendelésére, mint az az időszak, amelyben azt megkapják.
17. A legtöbb esetben könnyen megállapíthatók azok az időszakok, amelyekben a gazdálkodó egység elszámolja az állami támogatáshoz kapcsolódó költségeket vagy ráfordításokat, ennél fogva a meghatározott ráfordításokhoz kapcsolódó támogatásokat ugyanabban az időszakban számolják el bevételként, mint a kapcsolódó ráfordításokat. Hasonlóképpen, az értékcsökkenthető eszközökhöz kapcsolódó támogatásokat rendszerint arra az időszakra és olyan arányban számolják el bevételként, amelyben az adott eszközök értékcsökkenési leírását elszámolják.
- 18. A nem értékcsökkenthető eszközökhöz kapcsolódó támogatások szintén bizonyos kötelek teljesítését igényelhetik, és ezért azokra az időszakokra lennének elszámolhatók bevételként, amelyekben a kötelek teljesítésével kapcsolatos ráfordítások felmerülnek.**

Például egy telektámogatás függhet egy épületnek az adott területen történő felépítésétől, és helyénvaló lehet, hogy ezt a támogatást az épület élettartamára számolják el bevételként.

19. A támogatásokat néha olyan pénzügyi vagy fiskális segélycsomagok részeként kapják meg a gazdálkodó egységek, amelyekhez számos feltétel kapcsolódik. Ilyen esetekben figyelmet kell fordítani azoknak a költségeket és ráfordításokat előidéző feltételeknek az azonosítására, amelyek meghatározzák azokat az időszakokat, amelyekben a támogatás megszolgáltá válik. Helyénvaló lehet, ha a támogatás egyik részét egyféle módszerrel, másik részét pedig egy másikféle módszerrel rendelik hozzá.
20. Egy olyan állami támogatást, amely már felmerült ráfordítások vagy veszteségek kompenzálására, vagy a gazdálkodó egységnek jövőbeli kapcsolódó költség nélkül adott azonnali pénzügyi támogatásként válik lehívhatóvá, annak az időszaknak a bevételeként kell elszámolni, amelyben lehívhatóvá válik.
22. Egy gazdálkodó egység állami támogatást a megelőző időszakban felmerült ráfordítások vagy veszteségek kompenzációjaként is kaphat. Az ilyen támogatást annak az időszaknak a bevételeként számolják el, amikor lehívhatóvá válik, egy közzététellel, amely biztosítja, hogy annak kihatása világosan érthető legyen.

Az eszközökhöz kapcsolódó támogatások bemutatása

24. ***Az eszközökhöz kapcsolódó állami támogatásokat – ideértve a valós értéken számított nem monetáris támogatásokat is – a mérlegben vagy halasztott bevételként kell bemutatni, vagy a támogatással az eszköz könyv szerinti értékét kell csökkenteni.***
25. Az eszközökhöz kapcsolódó támogatások (vagy a támogatások megfelelő részének) a pénzügyi kimutatásokban történő bemutatásának két módja elfogadható alternatíváknak minősül.
26. Az egyik módszer olyan elhatárolt bevételként mutatja ki a támogatást, amelyet szisztematikusan és ésszerű alapon az eszköz hasznos élettartamára kell bevételként elszámolni.
27. ***A másik módszer a támogatással az eszköz könyv szerinti értékét csökkenti. A támogatást eredményként az értékcsökkenthető eszköz élettartama alatt az alacsonyabb értékcsökkenési leíráson keresztül jelenítik meg.***

A jövedelemhez kapcsolódó támogatások bemutatása

29. ***A jövedelemhez kapcsolódó támogatásokat az eredménykimutatásban néha bevételként mutatják ki vagy elkülönítve, vagy például egy olyan általános tétel részeként, mint az „egyéb bevételek”; a másik alternatíva, hogy a kapcsolódó ráfordításokból levonják őket.***
30. Az első módszer támogatói úgy vélik, hogy nem megfelelő a bevétel és a ráfordítás tételek nettósítása, és hogy a támogatásnak a ráfordítástól való elkülönítése elősegíti a támogatással nem módosított ráfordításokkal való összehasonlítást.
A második módszer mellett kiállók azzal érvelnek, hogy a gazdálkodó egységnél nem merültek volna fel a ráfordítások, ha a támogatást nem vehették volna igénybe, és hogy a ráfordítás és a támogatás nettósítás nélküli bemutatása ezért félrevezető lenne.
31. A jövedelemhez kapcsolódó támogatások bemutatására mindkét módszer elfogadhatónak minősül. A pénzügyi kimutatások megfelelő megértéséhez szükség lehet a támogatás közzétételére. Rendszerint helyénvaló, ha a támogatásnak bármely olyan bevétel vagy ráfordítás tételre gyakorolt hatását közzéteszik, amelynek az elkülönített közzététele előírás.

Állami támogatások visszafizetése

32. Egy visszafizetendővé váló állami támogatást a számviteli becslés módosításaként kell elszámolni (lásd az IAS 8 *Számviteli politika, a számviteli becslés változásai és hibák* standardot). Egy jövedelemhez kapcsolódó támogatás visszafizetését először a támogatással kapcsolatban kimutatott elhatárolás még nem amortizált összegével szemben kell elszámolni. Ha a visszafizetés összege meghaladja az ilyen elhatárolás összegét, vagy ha nincs elhatárolás, a visszafizetést azonnal ráfordításként kell elszámolni. Egy eszközhöz kapcsolódó támogatás visszafizetését vagy az eszköz könyv szerinti értékének – a visszafizetés összegével történő – növelésével, vagy a halasztott bevételek egyenlegének – a visszafizetendő összeggel történő – csökkentésével kell elszámolni. Azt a halmozott pótlólagos értékcsökkenési leírást, amelyet addig az időpontig – a támogatás nélkül – költségként kellett volna elszámolni, azonnal ráfordításként kell elszámolni.
33. Az eszközhöz kapcsolódó támogatás visszafizetését előidéző körülmények szükségessé tehetik az eszköz új könyv szerinti értéke tekintetében az esetleges értékvesztés mérlegelését.

Állami közreműködés

34. Az állami támogatások 3. bekezdésben megadott fogalmából ki vannak zárva az állami közreműködésnek az olyan formái, amelyeknek ésszerűen nincs nekik tulajdonítható értékük, valamint azok a kormányzattal kötött ügyletek, amelyeket nem lehet megkülönböztetni a gazdálkodó egység szokásos kereskedelmi ügyleteitől.
35. Olyan támogatás, amelynek ésszerűen nincs neki tulajdonítható értéke, például az ingyenes műszaki vagy marketing-tanácsadás és a garanciák biztosítása. Olyan támogatás, amelyet nem lehet megkülönböztetni a gazdálkodó egység szokásos kereskedelmi ügyleteitől, például a gazdálkodó egység értékesítését elősegítő állami beszerzési politika. Lehetséges, hogy a haszon megléte nem kérdéses, de a kereskedelmi tevékenységnek az állami közreműködéstől való elkülönítésére tett bármilyen kísérlet nagyon önkényes lenne.
36. A fent említett példákban a haszon olyan jelentős lehet, hogy annak érdekében, hogy a pénzügyi kimutatások ne legyenek megtévesztők, szükség van a támogatás jellegének, terjedelmének és időtartamának közzétételére.
37. A kamatmentes vagy alacsony kamatozású kölcsönök az állami közreműködésnek lehetséges formái, de a hasznot nem lehet a fel nem számított kamat összegében számszerűsíteni.
38. Ebben a standardban nem tartozik az állami közreműködésbe az infrastruktúrának az általános közlekedési és kommunikációs hálózat fejlesztése általi biztosítása, és az olyan fejlesztett létesítmények biztosítása, mint az öntöző- vagy vízhálózat, amelyek egy helyi közösség egészének vannak folyamatosan, meghatározatlan módon hasznára.

Közzététel

39. A következő kérdéseket közzé kell tenni:
 - (a) az állami támogatások esetében alkalmazott számviteli politikát, ideértve a pénzügyi kimutatások elkészítésénél alkalmazott bemutatásra vonatkozó módszereket is;
 - (b) a pénzügyi kimutatásokban megjelenített állami támogatások jellegét és mértékét, valamint azoknak az egyéb formákban adott állami közreműködéseknek a megjelenését, amelyekből a gazdálkodó egységnek közvetlenül haszna származott; és
 - (c) a megjelenített állami közreműködéshez kapcsolódó, nem teljesített feltételeket és egyéb függő kötelezettségeket.

Hatálybalépés napja

41. A jelen standard az 1984. január 1-jén vagy azt követően kezdődő időszakokra vonatkozó pénzügyi kimutatások tekintetében lép hatályba.

7.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ)

Az erdő és erdőgazdálkodás 2010 után az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységekben többször ÁSZ témává vált.

ÁSZ 12109-13193-14236 (2012-2014)

**Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzéséről
2011 (ÁSZ 12109)**

Összegző megállapítások

Már a 2010. évi Kormány beszámoló sem mutatta be a rábízott vagyon nyilvántartásának hiányosságait, ... **pl. az erdőgazdaságokkal kapcsolatos a rábízott vagyon mérlegét** érintő intézkedések.

Az állami tulajdonú társaságok kezelésében lévő vagyonelemek és a társasági részesedésekben megjelenő kezelt vagyon tekintetében is fennállnak még megoldandó halmozódást okozó problémák. Az erdészeti társaságok az egyes vagyonelekekről (ingatlanok, termőföldek, erdők) – többek között – értékadatot is szolgáltatnak az MNV részére, amely mint ezek feletti tulajdonosi joggyakorló a rábízott vagyon beszámolójában szerepelteti azokat. Ugyanakkor ezek az adatok a társaságok beszámolóiban (kezelt vagyonként) is szerepelnek, amelyeket az MFB – mint a társasági részesedések feletti tulajdonosi joggyakorló – szerepeltet a beszámolójában. (Az erdészeti társaságok kezelt vagyonokról (termőföldek és erdők) a jogszabályoktól eltérve „0” értéken jelentenek, tehát számszakilag nem áll fenn a duplikáció.)

Az állami tulajdonú ingatlanok feletti eredményes tulajdonosi joggyakorlását, az egyes ingatlanok hasznosítását befolyásolja, hogy pl. az erdőgazdaságok tulajdonosi joggyakorlása a vagyonelemek fajtája szerint az MNV-hez, az NFA-hoz és az MFB-hez is tartozhat.

A kormány megtárgyalta a 2010 évi beszámolót, az abban foglaltakat tudomásul vette, tartalmilag változatlan formában elfogadta, pedig **pl. nem tartalmaz információt az erdőgazdasági társaságok és az MNV közötti végleges vagyonkezelői szerződés hiányáról** (2., 3. és 4. melléklet).

Az intézkedési tervek végrehajtása

A 2009-ben megfogalmazott – védett erők analitikájának az előállítása – feladat elvégzéséről 2010 májusában készült beszámolóban a feladatot „ütemterv szempontjából lezárt” minősítéssel látták el. A 2010 szeptemberében elfogadott intézkedési terv ugyanakkor az erdőtársaságok által kezelt ingatlanok analitikájának előállítását határozta meg. A feladatot 2011 júniusában számviteli szempontból teljesítettnek minősítették, következő feladatként jelentkezett a végleges vagyonkezelési szerződések megkötése, amikor 2011. december 31. határidőt határoztak meg. A határidő 2012 februárjában 2012. december 31. lett.

(Nehezíti a rendezetlen vagyoni kör tisztázását, hogy nem történt meg a NIF Zrt. által lebonyolított, többségében állami tulajdonú ingatlanokon végzett beruházások számviteli rendezése, az eszközök átadása az MNV Zrt. részére, majd vagyonkezelésbe visszaadása a MÁV Zrt. részére.)

A 2010. évről a Kormány által az OGY részére készített Beszámoló jelentés nem mutatta be, hogy 201. évben az erdőgazdaságok vagyonkezelésében lévő vagyont kivezették az MNV analitikus nyilvántartásából.

Az erdőgazdasági társaságok végleges vagyongazdálkodási szerződésai megkötésére nem került sor, annak ellenére, hogy azok megkötését az Ig. határozat „*haladéktalanul*” rendelte el. ... A vagyonkezelői szerződések megkötését hátrányosan befolyásolta a tulajdonosi joggyakorló szervezetek vagyoni körének újabb, 2011. november 1-jei változása. ... A végleges vagyonkezelői szerződések megkötésére az NFA-val és – az erdőgazdasági társaságok részesedése feletti tulajdonosi joggyakorló – MFB-vel egyeztetett módon kerülhet sor. A vagyonkezelői szerződések újrakötéséig az erdőgazdaságok által kezelt vagyon „0” értéken kerül be az MNV mérlegébe. Az MNV rábizott vagyon 2011- évi beszámolóját alátámasztó analitikus nyilvántartás a fenti ingatlanállomány vonatkozásában továbbra sem tartalmaz pontos, megbízható adatokat.

A vagyon-nyilvántartási rendszer aktuális helyzetéről készített – FB által elfogadott – 2012. április jelentés megállapításai rámutatnak a megvalósíthatóság további bizonytalansági tényezőire (pl. nyilvántartások színvonala) és a pontos adattartalom (pl. ... erdészeti társaságok nyilvántartási adatai) biztosításának kockázataira.

Az MNV NFA vagyoni körébe tartozó ingatlanok analitikájának 2009. évi változását összesítő kimutatás szerint az MNV közvetlen kezelésében lévő termőföld vagyon összesen 546 552,7 ha, értéke 142,887 Mrd Ft volt. A kimutatás szerint az NFA teljes vagyona 2009. év végén 1 912 078,4 ha, értéke 623,6529 Mrd Ft, amelyből – az MNV kezelésében lévő termőföld vagyonon felül – **az erdészetek 812 114,2 ha, 316,602 Mrd Ft értékű termőföldet kezelnek,** más vagyonkezelőknél 553 411,5 ha volt kimutatva 164,162 Mrd Ft értéken. Az MNV által 2010. augusztus 31-ére – az NFA vagyonátadáshoz – kimutatott közvetlen kezelésű termőföld vagyon közel 139 ezer ha és 33,271 Mrd Ft eltérés (25%, illetve 23%-os csökkenést) mutatkozott a 2009. évi állapothoz képest „„.

... az NFA megkezdte a Földalapba tartozó valamennyi földrészlet ingatlan-nyilvántartási és vagyon-nyilvántartási helyzetének tételes felmérését és ennek alapján a Földalapba tartozó tényleges földvagyon megállapítását. 2011. augusztus hónapot követően kezdődött az adatok feldolgozása és a vagyonyilvántartás helyesbítése.

Az MNV és az NFA közötti ... vagyon ... átadás-átvétele késett, ... **az MNV szerint a vagyonkezelő által (pl. ... erdőgazdasági társaságok által kezelt vagyonelemekről) megküldött jelentések és leltárak alapján a vagyonátadás nem volt végrehajtható.**

Az NFA tv. 16. § (2) bekezdése 2011. augusztus 1-jével megváltoztatta a Földalapba tartozó ingatlanok körét. Az állam javára kisajátítással megszerzett földrészlet – a kisajátítás céljától függően – beletartozhat a Földalapba (pl. természetvédelem, fenntartható erdőgazdálkodás és közérdekű erdőtelepítés), ami miatt egy újabb kétirányú III. körös átadás-átvételi fázis jött létre. „... különösen végrehajthatatlan a jogszabály módosítás kapcsán bekövetkező III. fázisban megvalósítandó vagyonátadás kérdésköre, mivel a VM válaszában hiányában még azon alapadatokkal sem rendelkezünk, hogy mely ingatlanok tartoznak a módosítás által megjelölt vagyoni körbe”.

... Az erdőgazdaságok alapszerződésai alapján az 50–100 Ft/ha/év vagyonkezelési díjak megalapozottsága nem volt megítélhető. ... (10. oldal)

2008–2012. időszakban mindössze egyetlen alkalommal számláztak az erdőgazdaságok részére. ...

... A vagyonkezelési szerződések a vagyonkezelők részére a továbbhasznosításra vonatkozóan lehetőséget biztosítottak. ... Az erdőgazdaságok vagyonkezelői szerződéseivel kapcsolatos

tárgyalások egyik lényeges pontja ezen jogok gyakorlásának, ill. az ebből befolyó bevételek felhasználásának a tisztázása.

Egyes esetekben ... – jellemzően erdészeti társaságok – esetenként a kezelt vagyon értékének kimutatása nem a valóságot tükrözi. *Az erdő értékét az erdőgazdasági társaságok „0” Ft-on tartják nyilván mérlegükben. (254/2007 Korm. rend., 85/2005 Korm., rend. 183/1996. Korm. rend.)*

Az alkalmazott gyakorlat *ellentétes a Sztv. 16. § (1) bekezdésben megfogalmazott egyedi értékelés elvével. A gyakorlat alapját képező PM állásfoglalás nincs összhangban a számviteli alapelvvel*, a kormányrendelet megengedő rendelkezése pedig *ezekben az esetekben nem alkalmazható, mivel a vagyonelemek (pl. erdő, legelő stb.) értéke természeténél, jellegénél fogva meghatározható (5. melléklet)*. Az MNV 2012. december 31. határidővel tervezi az erdőgazdaságokkal az új vagyonkezelési szerződések megkötését, az értékek meghatározását.

2012 (ÁSZ 13193)

Az állami tulajdonú erdőgazdasági társaságok a Földalapba tartozó területeknek több mint a felét kezelik, ezért ellenőrzésünk ezen társaságok vagyonkezelési tevékenységének tulajdonosi kontrollrendszerét is érintette. A társaságok az MFB tulajdonosi joggyakorlása alatt állnak, de az MNV, valamint az NFA rábízott vagyonába tartozó ingatlanokat kezelnek.

... A Nemzeti Parkok kezelésében lévő, a Földalapba tartozó 138 319,7688 hasznosításával kapcsolatban ... a vagyonkezelési szerződéseket és a módosított 262/2010. Korm. rendelet természetvédelmi célú vagyonkezelésre vonatkozó részletes előírásainak megfelelő vagyonkezelési szerződésmentát dolgozott ki.

A 19 erdőgazdasági társaság ... Az ideiglenes vagyonkezelési szerződések megszüntetéséhez és a végleges szerződések megkötéséhez a vagyonkezelésbe adó NFA, a vagyonkezelő erdőgazdaságok és a tulajdonosi és felügyeleti jogokat gyakorló VM, az NFM és az MFB egyetértése szükséges. A társaságok kezelt és saját vagyonának vagyonelemeit nem határolták el, a kezelt vagyonelemeket nem különböztették meg tulajdonosi joggyakorló szerint. A társaságok kezelésében lévő 613 664,3681 ha földterület hasznosításából a 2009–2011 évekre vonatkozóan mindösszesen 150,5 M Ft vagyonkezelési díjat realizált a központi költségvetés 2012-ben.

A helyszíni ellenőrzés intézkedést igénylő megállapításai és javaslatjai:

– A nemzeti fejlesztési miniszternek a vidékfejlesztési miniszter közreműködésével

A 19 állami erdőgazdasági társaság ideiglenes vagyonkezelési szerződesei elavultak, azokat nem aktualizálták a jogszabályi környezet változásainak megfelelően. A társaságok kezelt és saját vagyonának vagyonelemenkénti, valamint a kezelt vagyonelemek tulajdonosi joggyakorló szerinti elhatárolása nem megoldott, ami a vagyonkezelési tevékenység tárgyának és a vagyonkezelési díjának teljes körű meghatározását nem támogatja. A társaságok az általuk kezelt állami ingatlanok és egyéb vagyontárgyak értékét nem a Számtv. 16. § (1) bekezdésében megfogalmazott egyedi értékelés alapelvének, valamint a 23. § (2) és a 46. § (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelően tartják nyilván.

Javaslat:

- ***A nemzeti fejlesztési miniszter dolgozza ki – a vidékfejlesztési miniszter közreműködésével*** – az erdőgazdasági társaságok vagyonkezelésének kontrolljait:
 - az új vagyonkezelési szerződések megkötésével kapcsolatban,
 - a társaságok kezelt és saját vagyonának vagyonelemenkénti, valamint a kezelt vagyonelemek tulajdonosi joggyakorló szerinti elhatárolására vonatkozóan, továbbá
 - a vagyonkezelési díjak egyértelmű és tulajdonosi joggyakorló szervezetenkénti meghatározását tekintve, a társaságok által kezelt állami ingatlanok és egyéb vagyonelemek értéken történő nyilvántartása érdekében.
- ***A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vezérigazgatójának***

Az MNV az állami vagyon kezelőivel korábban megkötött vagyonkezelői szerződések felülvizsgálatára, aktualizálására nem épített ki irányítási és kontroll rendszert. Nem mérte fel a szerződések megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

Az MNV meghatározta a tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó gazdasági társaságokban megtestesülő állami vagyon kezelésének célját, eredményességi kritériumait a társaságai számára kialakított tervezési irányelvekben. Hiányzik a tulajdonosi joggyakorló szerepének meghatározása a gazdaságtalan üzletágak tekintetében. Nem deklarált, hogy a tulajdonosi joggyakorló MNV a joggyakorlása alá tartozó társaságok esetében hogyan kívánja érvényesíteni a Gt.-ben és a Vtv.-ben rögzített cégvezetési felelősséget és a közérdek érvényesülését biztosító vagyongazdálkodást.

(A Vtv., valamint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény alapján a vadászati jog, mint vagyonértékű jog – az MNV joggyakorlása alatt álló ingatlanok tekintetében – az MNV hatáskörébe tartozik, azonban az MNV az erdőgazdaságokkal kötött vagyonkezelési szerződésekben nem rendelkezett a jog gyakorlásának átengedéséről. Ennek megfelelően a jelenleg érvényes ideiglenes vagyonkezelési szerződések a vagyoni értékű jogok vonatkozásában nem tartalmazzak fizetési kötelezettséget – kizárólag a kezelt földterület Ft/ha alapján – ezért az erdészeti társaságok a vadászati jog ellenértékére díjat nem fizettek.)

A 19 erdőgazdasági társaság ... Az ideiglenes vagyonkezelési szerződések megszüntetéséhez és a végleges szerződések megkötéséhez a vagyonkezelésbe adó NFA, a vagyonkezelő erdőgazdaságok és a tulajdonosi és felügyeleti jogokat gyakorló VM, az NFM és az MFB egyetértése szükséges. A társaságok kezelt és saját vagyonának vagyonelemeit nem határolták el, a kezelt vagyonelemeket nem különböztették meg tulajdonosi joggyakorló szerint. A társaságok kezelésében lévő 613 664,3681 ha földterület hasznosításából a 2009–2011. évekre vonatkozóan mindösszesen 150,5 M Ft vagyonkezelési díjat realizált a központi költségvetés 2012-ben.

1. Melléklet: A Földalapba tartozó, az egyes Nemzeti Parkok vagyonkezelésben lévő földrészletek nagysága

	Erdő földrészletek (ha)	Egyéb művelési ágú földrészletek (ha)	Összesen (ha)
Összesen	40 517,5215	228 535,5674	269 053,0889

2. Melléklet: ***A Földalapba tartozó az állami tulajdonú erdőgazdasági társaságok (19) kezelésében lévő területek megoszlása***

	Erdő földrészletek (ha)	Egyéb művelési ágú földrészletek (ha)	Összesen (ha)
Összesen	879 254,1595	34 410,2086	913 664,3681

3. Melléklet: Az NFA által az erdőgazdasági társaságok részére kiszámlázott díjak és befizetések.

Bakonyerdő Zrt.	Nem fizetett semmit. Az ÁFA felszámítás módját vitatta. Hiányolta a terület adatokat is.
Egererdő Zrt.	Nem fizetett semmit. Az ÁFA felszámítás módját vitatta. Bruttó szerződéses ár, nem nettó. Kérte az NFA-tól az MNV-vel kötött szerződés másolatát.
Északerdő Zrt.	... MNV Zrt. megállapodást hiányolja, kifogásolja az ÁFA felszámítás módját.
Mecsekerdő Zrt.	Álláspontjuk szerint a korábbi időszak tekintetében az MNV jogosult számlázni.
Szombathelyi Zrt.	Nem fizetett semmit. Az ÁFA felszámítás módját vitatja.
VADEX Zrt.	Nem fizetett semmit. Véleménye szerint az MNV Zrt. jogosult számlázni.
Zalaerdő Zrt.	Nem fizetett semmit. Az ÁFA felszámítás módját vitatta. Bruttó szerződéses ár, nem nettó. Kérte a számlán a hektár feltüntetését.

2010. évi törvényi (Vtv., Mfbtv., Nfatv.) változások miatt a 19 társaság vagyongazdálkodása felett a tulajdonosi jogok gyakorlása megosztottá vált. A társaságok az MFB tulajdonosi joggyakorlása alá tartoznak, az általuk kezelt a földalapba tartozó földterületek felett az NFA, az egyéb ingatlanok és vagyontárgyak felett pedig az MNV gyakorolja az állam tulajdonosi jogait.

... Az MNV nem rendelkezett a jogelődje által megkötött szerződések ingatlanvagyonra vonatkozó mellékletein túl egyéb, a kezelt vagyon körébe tartozó felépítmények, építmények, ingóságok, illetve az ingatlanvagyonnal kapcsolatos vagyoni jogok kimutatásával.

Az Nfatv. 2010. évi hatályba lépését követően az MNV az NFA tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó vagyonelemek nyilvántartási adatait három ütemben adta át az NFA-nak.

A második ütemű átadásban problémát jelentett az erdészeti társaságok vonatkozásában, hogy **a szerződés ideiglenes jellege miatt több földrészlet tulajdoni lapján nem került bejegyzésre az adott társaság vagyonkezelési joga, így a földhivatali adatok e tekintetben kontroll alapját nem képezhetik. (Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. tv. a kezelői jog bejegyzésére nem ad lehetőséget.) Az erdészeti társaságoknál ezen ingatlanok saját kezelésű vagyonelemként szerepeltek,** ezért azok átadása a második ütemben nem valósult meg (további egyedi egyeztetésre van szükség) (2., 3. és 4. melléklet).

Az Erdőgazdasági Zrt-k kezelésében **felépítményes ingatlanok**, továbbá az **ingatlan-nyilvántartás fogalmi körébe nem tartozó felépítmény vagyonelemek** (pl. hidak, töltések, burkolattal ellátott utak, zsilipek stb.) is tartoznak. Az MNV tájékoztatása szerint: **„ezek egy része állami tulajdon, ugyanakkor az Erdőgazdasági Zrt-k saját vagyonában” (apport, saját forrásból létesített vagyonelem) is jelentős számban tartoznak ilyen vagyonelemek. Több olyan vagyonelemről is van tudomásunk (az illetékes Erdőgazdasági Zrt. jelzése alapján), amelyek semmiféle nyilvántartásban nem szerepelnek, nyilvántartásba vételük ún. fellelt vagyonelemként lenne indokolt, ...”**

A végleges vagyonkezelési szerződések megkötését nehezíti továbbá, hogy a kezelt földterületeken nem kizárólag a kezelt vagyon részét képező vagyonelemek találhatók, vannak az Erdőgazdasági Társaságok saját vagyonába tartozó felépítmények, és egyéb, nem

földterület jellegű vagyonelemek is. További nehézséget okoz, hogy *az erdőgazdaságok saját vagyonában található felépítmények adatai az esetek többségében nincsenek összhangban az ingatlan-nyilvántartás adataival. (Pl. kizárólag a felépítmény található az Erdőgazdasági Társaságok saját vagyonában, vagy a felépítmény és a földterület egy része található az Erdőgazdasági Társaság vagyonában stb.)*

Az ideiglenes vagyonkezelési szerződések szerint a vagyonkezelők az „un. birtokügyekben” kötelesek a tulajdonosi joggyakorló szervezet előzetes hozzájárulását kérni. Ugyanakkor a szerződés más helyen lehetőséget biztosít az erdőgazdasági társaságok részére a vagyon továbbhasznosítására. (A szerződés szerint az erdészeti társaságok a kincstári vagyonnal vállalkozási tevékenységet folytathatnak.)

2013 (ÁSZ 14236)

A 2012. ÁSZ javaslat: Az NFM miniszter számára megfogalmazott javaslatok részben teljesültek. A társaságok által kezelt állami ingatlanok és egyéb vagyonelemek értéken történő nyilvántartása érdekében kidolgozandó kiemelt kontrollokra vonatkozó lejárt határidejű feladatok végrehajtása nem történt meg. Az új erdőgazdasági vagyonkezelési szerződések tervezete határidőben elkészült, ... megkötésükre nem kerül sor.

A nyilvántartási rendszer nem tartotta nyilván: **Művelés alól kivett terület esetében annak leírását, hogy az milyen mező-, erdőgazdálkodási tevékenységet szolgál, hogy a földrészlet jövedelmező mezőgazdasági művelésre nem, vagy kevésbé alkalmas ...**

Utóellenőrzés

Az új erdőgazdasági vagyonkezelési szerződések elkészítése érdekében 2014. március 18-án tartott közös megbeszélést az NFA, az MNV, az MFB és az erdészeti társaságok munkabizottsága a vagyonkezelési szerződések tartalmáról (ingatlanlista, szerződéstervezet, vagyonelemek nyilvántartási értéke, vagyonkezelési díj, szükséges ingatlanrendezési intézkedések, vadászati jog).

8. Jelenlegi fejlemények 2015

8.1. FM Erdészeti társaságok tulajdonosi joggyakorlója

(A vagyongazdálkodási szerződés megkötés előtt áll, problémák még lehetnek – LB)

8.2. NFA

(A vagyongazdálkodási szerződés megkötés előtt áll, problémák még lehetnek. Érdemleges változásról, erdőértékelésről nincs tudomásunk – LB)

8.3. Erdőértékelés, nyilvántartás

(Érdemleges változásról, erdőértékelésről nincs tudomásunk – LB)

8.4. Erdészeti számvitel – Támogatás

A jelenlegi, 2015 végi helyzetre aktuálisak a most feltett kérdések, amelyek a bizonytalanságot érzékeltetik, amely az állami tulajdonú erdőgazdálkodást érinti:

Erdészeti számvitel és támogatás

– Erdő a könyvviteli nyilvántartásokban

Megjelent a Számviteli Levelek 333. számában (2015. október 15.), 6798. kérdésszám alatt

Kérdés: *Részvénytársaságunk az államtól bérelt erdőterületen gazdálkodik.* Könyveinkben a tárgyi eszköz értékénél csak azon erdőterület értéke szerepel, ahol az elmúlt 15 évben erdőtelepítés volt. Ezen területek értékeként a felmerült telepítés és ápolás költsége szerepel. Helyes így a főkönyv? Amennyiben értékelni kell a jelenleg 0 értéken szereplő erdőterületet, akkor milyen értéken kell figyelembe venni, illetve könyvelni?

Válasz:

A válasz előtt egy megjegyzés. *Az erdőterületnek az államtól való bérlete nem értelmezhető.* Bérlet esetén bérleti szerződésben kell rögzíteni, hogy a bérbe adott erdő az állam tulajdona, annak a nyilvántartása (a főkönyvben való szerepeltetése) melyik állami szervnek (a bérbeadónak) a feladata, kötelezettsége, továbbá a pótlólagos beruházásokkal a bérbevevőnek hogyan, mikor kell elszámolnia, illetve a könyveiben ki kell-e azt mutatnia stb.

A nemzeti vagyonba tartozik az állami tulajdonban lévő erdő. Az állami vagyonról a 2007. évi CVI. törvény rendelkezik. E törvény felhatalmazása alapján az állami vagyonnal való gazdálkodás szabályait a 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet szabályozza. A kérdésben foglaltakra adandó válasznál alapvetően a Korm. rendelet előírásaiból kell kiindulni.

A vagyongazdálkodási szabályait vagyongazdálkodási szerződésbe kell foglalni, amelyben rögzíteni kell a felek jogait és kötelezettségeit. A vagyongazdálkodásba adó az állami vagyon esetén a

tulajdonosi jogokat gyakorló szerv (korábban nevesítetten a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt., MNV Zrt.), vagyongazdálkodásba vevő, a vagyongazdálkodó egyéb gazdálkodó szervezet is lehet.

A Korm. rendelet 9. §-ának (3) bekezdése szerint a vagyongazdálkodó köteles teljesíteni a jogszabályban, illetve a vagyongazdálkodási szerződésben előírt, az állami vagyongazdálkodásra vonatkozó nyilvántartási, adatszolgáltatási és elszámolási kötelezettséget. **A (9) bekezdés alapján az egyéb vagyongazdálkodó köteles a vagyongazdálkodásba vett eszközöket a számviteli törvény előírásai szerint [Szt. 23. §-ának (2) bekezdése] a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben a vagyongazdálkodási szerződésben rögzített értéken állományba venni stb. (5. melléklet).** A 18. § (1) bekezdése alapján a vagyongazdálkodási szerződést módosítani kell a vagyongazdálkodás számviteli szabályok szerinti elszámolása érdekében, ha a vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodásában lévő állami vagyongazdálkodásra – a tulajdonosi jogok gyakorlójának előzetes hozzájárulásával – értéknövelő beruházást, felújítást hajt végre stb.

A kérdésben leírtak arra utalnak, hogy a kérdező cég és az állami vagyongazdálkodási jogok gyakorlója között vagy nincs vagyongazdálkodási szerződés, vagy a vagyongazdálkodási szerződés nem felel meg a 254/2007. (X. 4.) Korm. rendeletben előírtaknak.

A kérdés szerint az elmúlt 15 évben **volt az erdőtelepítés**, a hivatkozott Korm. rendelet közel nyolc éve van hatályban (bár azt megelőzően is hasonló elő-írások voltak!), a Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően **a vagyongazdálkodási szerződést módosítani kellett volna, a jogszabályból következően kötelező jelleggel.**

A vagyongazdálkodási szerződésben kell rögzíteni az erdő vagyongazdálkodásba vételkorinak értékét. Ezt a vagyongazdálkodó utólag, saját hatáskörben nem állapíthatja meg. **Utólag csak a vagyongazdálkodási szerződés módosítható az adott állami vagyongazdálkodásra (erdő) felett a tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet által a vagyongazdálkodásba adás időpontjában meglévő erdőérték írásban való rögzítésével.** Ezt az értéket kell a vagyongazdálkodónál a beruházások számlán állományba venni a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben.

A kérdésben bérlet erdőterületről ír a kérdező. Részletesebb kifejtés nélkül ez kétféleképpen értelmezhető: egyrészt olyan földterület, ahol erdőt lehet telepíteni, másrészt már valamilyen formában létező erdő. Azt a földterületet, amelyen erdőt fognak telepíteni, nem szabad erdőként kimutatni, hanem **földterületként kell a tárgyi eszközök között szerepeltetni. Természetesen ennek az értékét is vagyongazdálkodási szerződésben rögzíteni kell.** Ha valamilyen formában **létező erdőt vettek vagyongazdálkodásba, akkor külön kell választani a földterületet és a létező erdőt, és külön-külön kell meghatározni a vagyongazdálkodásba vételkorinak értéküket.**

Az erdő bekerülési értékébe tartozik (és a beruházásszámlán elkülönítetten kell kimutatni) a telepítés, a pótlás, az ápolás költsége (számlázott, illetve saját teljesítés esetén a közvetlen önköltség), amelynek összegét minden évben legalább egyszer az erdőberuházás ráfordításai között el kell számolni, és ennek megfelelően minden évben módosítani kell a vagyongazdálkodási szerződést.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2015. október 15.) vegye figyelembe!

– **Közzétett létesítmények megvalósításához támogatás elszámolások**

Megjelent a Számviteli Levelek 335. számában (2015. november 12.), 6826. kérdésszám alatt

Kérdés: Társaságunk az MVH-hoz az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdei közzétett létesítmények megvalósításához támogatási kérelmet nyújtott be. A támogatási kérelemnek helyt adó határozatban az indokolásban a 66/2013. (VII. 29.) VM rendelet rendelkezéseire utalnak. Ebben a rendeletben a számviteli elszámolás módja nem szerepel. Mivel normatív támogatásról van szó, támogatási szerződéssel nem rendelkezünk. A tőketartalék javára kell elszámolnunk, vagy fejlesztési tartalékként, tehát halasztott bevételként?

Az Szt. 36. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján a tőketartalék növekedéseként kell kimutatni a pénzmozgással, illetve az eszkozmozgással egyidejűleg a jogszabály alapján tőketartalékba helyezett pénzeszközöket, átvett eszközök értékét.

2015. Jelenleg ilyen jogszabályi rendelkezések a következők:

- a szakképzési alapból kapott fejlesztési (beruházási) támogatásokat szabályozó **2011. évi CLV. törvény 22. §-ának (1) bekezdése**;
- az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében kapott támogatásokat szabályozó **172/2004. (XII. 23.) FVM rendelet 5/A. §-a**;
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló beruházásokhoz kapott fejlesztési támogatásokat **szabályozó 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 20. §-ának (1) bekezdése**.

A felsorolásban a 66/2013. (VII. 29.) VM rendelet nem szerepel. Így az erdei közjóléti létesítmények megvalósítási támogatását a pénzmozgással egyidejűleg rendkívüli bevételként (2016-tól egyéb bevételként) kell elszámolni, majd halasztott bevételként időbelileg el kell határolni.

Figyelem! Kérjük a válasz értelmezésénél a válaszadás időpontját (2015. november 12.) vegye figyelembe!

Az Európa 2020 stratégia és támogatás

Az Európa 2020 stratégia vidékfejlesztést érintő része hat, uniós szintű prioritást fogad el:

- a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, **az erdészetben** és a vidéki térségekben;
- a versenyképesség fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása;
- az élelmiszerlánc szervezésének és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előmozdítása;
- a mezőgazdaságtól és **az erdészettől** függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása;
- az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és **az erdészeti ágazatban**;
- a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben.

Az Európai Parlament és Tanács rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról (2014–2020)

Erdészeti jogcímek

1. A 22. cikk, „**Az erdőterületek fejlesztésére és az erdők életképességének javítására irányuló beruházások**” rendelkezik az erdészeti ágazat számára igénybe vehető támogatásokról.

Ezen intézkedés keretében támogatás nyújtható:

- (a) erdősítésre és fásításra;
- (b) agrár-erdészeti rendszerek létrehozására;
- (c) az erdőtüzek és a természeti katasztrófák által okozott erdőkárok – többek között kártevőfertőzések és betegségek, katasztrófaesemények, valamint az éghajlattal kapcsolatos fenyegetések által előidézett károk – megelőzésére és helyreállítására;

- (d) az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének, valamint az éghajlatváltozás mérséklésére való képességének növelését célzó beruházásokra;
- (e) új erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és értékesítésére irányuló beruházásokra.

Változás: megszűnik a jelenlegi programozási időszakban ismert tengelyenkénti csoportosítás.

2. **Az erdősítés és fásítás támogatása (23. cikk) az erdősítéssel, valamint a fenntartással (nyesés, tisztítás)** – beleértve a törzskiválasztó és a növedékfokozó gyérítést is – kapcsolatos költségekre fordítható, utóbbi legfeljebb tíz éven át nyújtható, hektáronkénti éves támogatás formájában. Mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területek egyaránt támogathatóak. Továbbra sem támogatható viszont a rövid vágásfordulójú sarj erdők, a karácsonyfa telepek, és az energia termelésre szánt, gyors növekedésű fák telepítése.

Változás:

- Kedvezőtlen talaj és éghajlati adottságú területeken cserjék és bokrok telepítése is támogatható.
 - Állami szervek nem kaphatnak támogatást.
 - A mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területre egy intézkedés keretében vehető igénybe támogatás.
 - A fenntartási költségek 10 évig támogatottak (jelenleg 5 évig).
 - A jövedelemkiesés nem támogatható.
3. **Az agrár-erdészeti rendszerek támogatása (24. cikk)** alapján támogatás adható a rendszerek létrehozásával kapcsolatos költségekre (mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területekre is). Csak extenzív mezőgazdasági tevékenység folytatható.

Változás:

- Bővül a kedvezményezett köre: magán földtulajdonosok, földbérlők, önkormányzatok és társulásaik.
 - Három évig támogatás jár a fenntartási költségekre is.
4. **Az erdőtűzek, a természeti katasztrófák, és a katasztrófa- események által okozott erdőkárok megelőzése és helyreállítása (25. cikk)** jogcím esetében mind magán, mind állami szereplők támogatásban részesülhetnek. A támogatás célja a katasztrófavédelmi infrastruktúra kiépítése, **a megelőző intézkedések finanszírozása**, az erdőtűzekhez, kárfertőzésekhez kapcsolódó eszközök és kommunikációs berendezések létrehozásának és fejlesztésének támogatása. A betegségekkel kapcsolatos megelőzési intézkedéseket kellően alá kell támasztani és tudományos közintézményekkel is meg kell erősíteni. Az erdőtűzek megelőzéséhez kapcsolódó támogatásban a közepesen vagy erősen tűzveszélyes erdők részesülhetnek. Az erdészeti potenciál helyreállítása esetén a hatóság hivatalos megerősítése szükséges a kárról, a kártevők és növénybetegség esetén pedig legalább 30%-os pusztulás a támogathatóság előfeltétele.

Változás: hogy a biotikus károkkal kapcsolatos megelőző intézkedésekre, illetve kártevők és betegségek által károsított erdők erdészeti potenciál helyreállítására is igényelhető támogatás.

5. **Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének, valamint az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó beruházások (26. cikk).** A támogatás célja a környezetvédelmi célok elérése érdekében az erdő vagy erdős terület közjóléti értékét növelő, illetve az ökoszisztémák éghajlatváltozás-mérséklési potenciálját javító kötelezettségvállalások teljesítésére irányuló beruházások megvalósítása. A jogcímnél nincs kizárva, hogy a beruházás hosszú távon gazdasági előnyökhöz vezessen.

Változás: az állami költségvetéstől független állami erdőgazdálkodók jogosultak a támogatásra.

- Az intézkedés hatálya kibővült: az éghajlat változás-mérsékléssel kapcsolatos műveletek is támogatottak.

6. **Az új erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és értékesítésére irányuló beruházások** (27. cikk) esetében a magán-erdőtulajdonosok, önkormányzatok, kis-és középvállalkozások juthatnak támogatáshoz az erdészeti potenciált növelő vagy az erdei termékek értékét gyarapító feldolgozással és értékesítéssel kapcsolatos beruházások céljára. Fontos kiemelni, hogy ide tartozhat majd a talaj- és erőforrás kímélő fakitermelő gépek és technológiák támogatása.

Változás: KKV-k is jogosultak lesznek a támogatásra.

7. **Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések** (31. cikk). A támogatás célja az EU-s irányelvek végrehajtásával összefüggő hátrányok következtében felmerülő költségek és az elmaradó bevétel ellentételezése Natura 2000 területen, illetve egyéb olyan körülhatárolt természetvédelmi területen, amelyre a gazdálkodásra vagy az erdőkre alkalmazandó környezetvédelmi korlátozások vannak érvényben, és amelyek hozzájárulnak a 92/43/EGK irányelv 10. cikkének végrehajtásához. A támogatás magán-erdőtulajdonosoknak, valamint erdőtulajdonosok társulásainak ítéltethető oda. A tanácsi rendelet kellően indokolt esetekben egyéb gazdálkodók támogatását is lehetővé teszi.

8. A rendelettervezet 35. cikke foglalkozik az **erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatások, valamint az erdővédelem támogatásával**. A magán szektoron túl az állami erdőkkel gazdálkodó, de az állami költségvetéstől független szervezetek is részesülhetnek támogatásban. A támogatást azok igényelhetik, akik önkéntes alapon vállalják olyan műveletek végrehajtását, amelyek egy vagy több erdő-környezetvédelmi kötelezettségvállalás teljesítéséből állnak. A kötelezettségvállalások teljesítését öt évtől hét évig terjedő időtartamra kell vállalni, de a tagállamok egyes kötelezettségvállalástípusok tekintetében. Célként csak olyan kötelezettség fogalmazható meg a tagállamok részéről, melyek a nemzeti szabályozáson túlmutatnak.

Változás: támogatás nyújtható az erdők genetikai erőforrásainak megőrzésére és fejlesztésére is.

13. táblázat: **Erdőgazdálkodás támogatása 2014–2020**

cím	Jogcím	Millió Euró
54 8.1.1.	Erdősítés és fásítás (ET)	106,7
55 8.2.1.	Agrár-erdészeti rendszerek	7,3
56 8.3.1.	Erdőkárok megelőzése	12,4
57 8.4.1.	Erdőkárok helyreállítása	21,9
58 8.5.1.	Erdei ökoszisztémák értékesedése	31,5
59 8.5.2.	Erdei ökoszisztéma szolgáltatások bőv. beruházása	6,5
60 8.6.1.	Erdészeti technológiai beruházások	14,5
8.6.2.	Erdészeti termékeket mobilizáló beruházások	8,7
	Beruházások	209,4
68 12.2.1.	Natura 2000 kifizetések	82,3
71 15.1.1.	Erd- környezetvédelmi, éghajlattal kaps. szolgáltatások	40,9
72 15.2.1.	Erdészeti genetikai támogatások	10,8
	Környezetgazdálkodás	134,0
	Erdőgazdálkodás	343,4

A beruházások támogatásának számviteli elszámolása fontos, hiszen a támogatások több mint fele beruházás jellegű.

8.5. Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2015 –

Az ÁSZ az 1990-es évektől több alkalommal foglalkozott az állami erdőkkel, illetve a vagyon-kezelésükkel, ezen belül pl. a számviteli nyilvántartásukkal vagy a vagyon-kezelési díjjal más, általános vizsgálatok keretében. 2015-ben az összes EGRT-t ellenőrizte, nagyon sok hasonló problémával, megállapítással.

Az összetett-bonyolult, az általános és a speciális viszony nehézségeinek átfogó tárgyalása, a megoldásra irányulás azonban várat magára. Az EVGI, illetve annak keretében és azon kívül is többször kifejtettük megközelítésünket, álláspontunkat.

Jelen szakanyag az elmúlt húsz év sajátos (természetesen részben szubjektív) szakmai értelmezése, amely a célok megfogalmazása esetén hasznosítható a döntésben érdekelték számára is. A többrétű és sokelemű folyamat kibontása az összefüggések miatt hézagos, ismétléses és egyedi.

ÁSZ: Az állami tulajdonban álló erdőgazdasági társaságok vagyongazdálkodási tevékenységének ellenőrzése (2015)

Az ÁSZ jelentés általánosítható megállapításai

Az ÁSZ jelentés bevezetése

Az egyes erdőgazdasági részvénytársaságok elszámolásai és nyilvántartásai, illetve a beszámolók (kiegészítő mellékleti magyarázatok) sokban eltérnek egymástól, de az ÁSZ megállapítások logikájában nagyfokú a hasonlóság. Mintaként a TÁEG (2015) 15209 jelentést vesszük.

A Bevezetésben nagyrészt országos erdészeti, szervezeti és jogi szabályozási elemeket sorolnak fel, de hangsúlyoznak társadalmi érdeket, közérdeket, védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetést. A Társaságok vagyongazdálkodási szempontjából a Vtv, illetve az Ntv. és az Nfatv, valamint a kapcsolódó kormány- és miniszteri rendeletek mellett kiemelkedő szerepe van a különböző ágazati jogszabályoknak. ... Az állam tulajdonában álló erdő a kincstári vagyon részét képezi. A Társaságoknak az általuk kezelt vagyonelemek sajátosságaira tekintettel kell a vagyongazdálkodási tevékenységüket kialakítaniuk, gondoskodniuk kell a közérdek és az Evt.-ben foglaltak érvényesülését biztosító vagyongazdálkodásról.”

– A megállapítások lényeges része a Számviteli törvény érvényesüléséről szól.

A társaságok és az általuk kezelt állami vagyon feletti tulajdonosi jogokat a Magyar Állam nevében több szervezet, egymást váltva gyakorolta. „Az Nfatv. 2010. évi hatályba lépését követően a Társaságok által kezelt, a Nemzeti Földalapba tartozó földterületek vonatkozásában a tulajdonosi jogokat az NFA, míg egyéb ingatlanok és vagyonelemek tekintetében a tulajdonosi jogokat az MNV Zrt. gyakorolja. 2014. július 16-tól a Társaságok feletti tulajdonosi jogokat az erdőgazdálkodásért felelős miniszter gyakorolja.” (2012. év végén a 19 erdőgazdasági társaság kezelésében összesen 913 664,3681 ha földterület volt, **ebből 879 254,1595 ha erdő**, a többi – 34 410,2086 ha – az egyéb művelési ágba tartozik.)

„A Társaságok az Alaptörvény és az Nvtv. előírása szerint önállóan és felelősen gazdálkodnak a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint. Az állami vagyonnal való gazdálkodás alapvető feladata a vagyon rendeltetésszerű, hatékony és felelős felhasználásának biztosítása az állami vagyon értékének megőrzése, gyarapítása érdekében. A

Társaság jelen ellenőrzése az állami vagyonnal való gazdálkodásra és a törvényesség betartására irányult.”

„Az ellenőrzés célja annak értékelése, hogy a Társaság **vagyongazdálkodása, vagyoneérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenysége**, valamint szervezeti keretei és kiépített kontrollrendszere megfeleltek-e a jogszabályok és belső szabályzatok előírásainak, valamint a kezelt vagyonelemek sajátosságaiból adódó követelményeknek

- a vagyongazdálkodás során betartották-e az Nvtv. 7. §-ában megállapított vagyongazdálkodási alapelveket, valamint az ágazati jogszabályok vagyongazdálkodáshoz kapcsolódó előírásait,
- a Társaság a saját és a kezelt vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó éves tervezési feladatait a jogszabályi előírásoknak megfelelően látta-e el, a Társaság üzleti tervei a kezelésbe vett vagyontra vonatkozó, a Vtv. 2. §(1) és a 27. §(7) bekezdésében előírt vagyone megőrzésére, gyarapítására vonatkozó elemeket tartalmazták-e és azokat a vagyongazdálkodás során érvényesítették-e,
- **a vagyonekezelési szerződések és a vagyone-nyilvántartás megfeleltek-e a szabályszerűség követelményeknek, elősegítették-e az állami vagyonnal való szabályszerű gazdálkodást, ...**
- a tulajdonosi joggyakorlóknak a Társaság vagyongazdálkodási feladatokra vonatkozó döntései ...”
- **A szabályszerűségi típusú ellenőrzésből átfogó kép kapható az állami tulajdonban lévő erdővel való gazdálkodásról, a gazdálkodást, vagyonekezelést végző szervezeti rendszerről, az állami tulajdonban álló erdőgazdasági társaságok feladatellátásához kapcsolódóan feltárt problémákról.**

Az ÁSZ a vagyoneváltozást eredményező döntések magalapozottságát, továbbá a vagyoneérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenység szabályszerűségét a számviteli nyilvántartásokból értékelte.

Az ÁSZ korábbi erdővel, erdőgazdálkodással, állami tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos megállapításaira, az azokból következő változásokra nem tekintett vissza (felsorolás, pl.).

(1.2.) Az ÁSZ megállapításai és következtetései

- (1) **Az állami tulajdonú erdőgazdaság saját és állami kezelt vagyonnal gazdálkodott, de a Társaság mérlege nem a valós állapotot tükrözte, mert a kezelt erdőket és földingatlanokat a Számv.tv. előírásai ellenére mérlegében nem szerepeltette, a kezelt vagyont mérlegtétel szerinti bontásban a kiegészítő mellékletben nem szerepeltette (5. melléklet).** *(A könyvvizsgáló nem kifogásolta.)* A Társaság által vezetett nyilvántartás nem tartalmazta tételesen a vagyonekezelte eszközök könyv szerinti bruttó és nettó értékét, valamint az értékben bekövetkező egyéb változásokat, így nem volt átlátható és nem biztosította az elszámoltathatóságot. A Társaságok a VSZ eredeti, a vagyonekezelte eszközök tételes felsorolását tartalmazó melléklettel rendelkezett/nem rendelkezett. A kezelt ingatlanokról a Társaság kizárólag tételes *(területi, de nem élőfakészleti – LB)* mennyiségi kimutatást vezetett/nem vezetett, forint érték feltüntetése nélkül.

A kezelt vagyone nyilvántartása tekintetében a felek között egyeztetések történtek, de nem kerültek lezárásra (az MNV Zrt. és az NFA tekintetében eltérő a helyzet) *(3. és 4. melléklet).*

- (2) A Társaság a Magyar Állam tulajdonában álló erdővagyone és egyéb művelési águ termőföld ingatlanok kezelését a KVI-vel 1996. évben kötött ideiglenes vagyonekezelési szerződés alapján végezte *(2. melléklet).* A vagyonekezelési szerződés (VSZ) nem támogatta megfelelően és számon kérhető módon a Vhr.-ben előírtak megvalósítását, a

Társaság állami vagyonnal való gazdálkodását. A vagyoni kör, a tulajdonosi jogok gyakorlására felhatalmazott szervezetek változásai, valamint a Társaság vagyonkezelésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések változásai ellenére a VSZ-t nem aktualizálták (a Vhr. hatályba lépését követően hat hónapon belül nem foglalkoztak a Nemzeti Földalapba tartozó ingatlanokkal), nincs végleges VSZ (3. és 4. melléklet). A Társaság vagyongazdálkodása során betartotta az Nvtv.-ben előírt vagyongazdálkodási alapelveket, mivel vagyonkezelésben álló vagyont nem idegenített el, illetve arra jelzálogot, haszonélvezeti jogot nem alapított.

- (3) A Társaság a saját és a kezelt vagyonnal való gazdálkodás során a tulajdonosi joggyakorló(k) előírásainak megfelelően éves üzleti terveket készített, ezek tartalmazták a vagyon megőrzésére, gyarapítására vonatkozó elemeket. Az erdővagyonnal való gazdálkodásban a Társaság betartotta az ágazati szakmai törvényeket, számviteli üzleti jelentése az eredményen és a jövedelmezőségen kívül a vagyonkezelte terület működését és a beruházásokat is tartalmazta. A Társaság a Számv.tv.-ben előírtaknak megfelelően az erdőfelújításokat költségei között számolta el, a vagyonkezelésben lévő erdők és földterületek után értéksökkenést nem számolt el.

(1.3.) Az ÁSZ megállapításai és javaslatai

- *Az MNV Zrt. Vezérigazgatójának, az NFA elnökének*

- (2) Tegyen intézkedéseket az erdőgazdasági társaság közreműködésével a tényleges állapotot rögzítő és a hatályos előírásoknak megfelelő, végleges vagyonkezelői szerződés megkötésére.

Intézkedjen a Társaság vagyonnyilvántartása hitelességének, teljességének és helyességének jogszabályban foglaltak szerinti ellenőrzéséről.

- *A TÁEG vezérigazgatójának*

- (2) Tegyen intézkedéseket a tulajdonosi joggyakorlókkal együttműködve a tényleges állapotot rögzítő és a hatályos előírásoknak megfelelő, végleges vagyonkezelői szerződés megkötése érdekében.

- (1) Intézkedjen a kezelt vagyon mérlegben a Számv.tv. 23. § (2) bekezdése szerint eszközként való kimutatásáról, továbbá ezen eszközöknek a kiegészítő mellékletben – legalább mérlegtételek szerinti bontásban – külön történő bemutatásáról.

(1.4.) Az ÁSZ részletes megállapításai (az ismertetetteken kívül)

- (1) A 2009-2014. években erdőtelepítést a Társaság (TÁEG Zrt) nem végzett, a már megkezdett erdőtelepítések befejezéséhez szükséges munkálatok azonban még folyamatban voltak. Az ellenőrzött időszakot megelőzően történt erdőtelepítések, mint befejezetlen beruházások megtalálhatók voltak a Társaság nyilvántartásában. *(A portfólióban vegyes az elszámolási kép – LB).*

- (2) A Társaságnál a kezelésbe vett földterület és ahhoz szorosan kapcsolódó erdő tulajdonosi joggyakorlók szerinti megbontása nem volt biztosított, annak rendezése érdekében több alkalommal kezdeményeztek egyeztetéseket (Forrás SQL vagyon nyilvántartási – informatikai rendszerben). A vagyonról összeállított táblázat területet (ha egy tizedessel) tartalmaz. A Társaságnak 2014. december 31-én 29,8 ha saját területe volt. Az ÁSZ jelentés a vagyonkezelte területeket tulajdonosi joggyakorlóként és művelési áganként részletezni tudta. *(Ez a táblázat nem szerepel a Kiegészítő mellékletben. A Társaság kezeli Sopron Megyei Jogú Város erdejét is.)*

	M.e.: ha						
	Év						
	2009.01.	2009.12.	2010.12.	2011.12.	2012.12.	2013.12.	2014.12.
Kezelt vagyon	17042,4	17409,8	17420,2	17420,4	17420,1	17420,1	17418,8
MNV	17042,4	17409,8	17420,2	17420,4	461,7	461,7	461,7
NFA					16958,4	16958,4	16957,1

(A területben kimutatott kezelt vagyon gyarapodott, 2014. évben 1,3 ha-ral csökkent.)

(A kezelt vagyon mértékben (élőfakészlet – m³), illetve értékben (erdőföld, élőfakészlet állomány – E Ft), illetve változása nem szerepel. – LB)

A Tulajdonosi joggyakorló, az Erdészeti hatóságnak címzett levelében felhatalmazta az erdészetek vezérigazgatóit, hogy a gyakori erdőgazdálkodási tevékenységek esetében, amikor a Tulajdonosi joggyakorló engedélye szükséges – a döntés és a beavatkozás gyorsítása érdekében, ha a tevékenység nem ütközik jogszabályba – azt a vezérigazgató gyakorolja a vagyonkezelő és a vagyonkezelésbe adó között fennálló VSZ alapján.

A Társaság 2009-2014. időszakban a kezelt vagyont érintően beruházást nem végzett, a kezelt vagyon megóvását és gyarapítását azonban fejlesztés révén biztosította. A Társaság a 2009. június 4-én bekövetkezett 60–70 M Ft összegű becsült természeti káráról a Tulajdonosi joggyakorlót haladéktalanul értesítette. A Tulajdonosi joggyakorló a Társaságnak a természeti károk felszámolására 48,3 M Ft összegű vissza nem térítendő támogatást nyújtott, aminek a felhasználásáról a vezérigazgató 2011. január 17-én az FB-t tájékoztatta.

(Az MNV az erdőnek – az NFA révén – és a Társaságnak a tulajdonosi joggyakorlója volt. A természeti károk helyreállítására a Társaság tulajdonosi joggyakorlója nyújtott támogatást, nem az erdőt vagyonkezelésbe adó. – LB)

A befektetett eszközök alakulásának táblázata csak saját vagyont tartalmaz, állami vagyon 0. (Ez a táblázat nem szerepel a Kiegészítő mellékletben.)

A Társaság és annak könyvvizsgálója több pontban nem értett egyet az ÁSZ megállapításával, amelyeket az ÁSZ nem fogadott el, véleményét fenntartotta.

Az MNV tájékoztatása szerint, Intézkedések:

(2) Az erdőgazdasági társaságok által kezelt vagyon értékelését 2014. május 31-ig elvégeztük, részben külső piaci szereplő által megállapított vagyonértékelési adatok (az IFUA értébecslési adatai), részben belső szakértők és a kontrolling szakterület által az MNV hatályos értékelési szabályzata által megállapított értékadatok figyelembe vételével.

(3) Az MNV Zrt. Igazgatósága 511/2012 (X. 08.) IG sz. valamint 717/2013. (IX. 23.) IG sz. határozataiban Intézkedési terveket fogadott el „a 28/2012. (IX. 24.) sz. RJGY határozatában előírt, valamint az MNV Zrt. rábízott vagyon 2012. évi beszámolója könyvvizsgálati minősítésének megtartásához szükséges és egyéb feladatokról”. Az Intézkedési tervek magukban foglalták az erdőgazdasági társaságok által kezelt vagyon analitikájának előállítását, illetve az erdőgazdasági társaságokkal végleges (nem időleges) vagyonkezelői szerződések megkötését.

... A szerződés szövegtervezetének véleményezése megkezdődött, ugyanakkor elismerjük, hogy a végleges szerződésváltozat már az Önök által vizsgált időszakot követően került elfogadásra.

A Jelentés-tervezet 10. oldalán található az MNV Zrt. vezérigazgatójára vonatkozó, a) pont alatti vagyonkezelési szerződés megkötésére irányuló javaslatához kapcsolódóan felhívjuk a Tisztelt Állami Számvevőszék figyelmét arra, hogy a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium ÁVF/201310/2015-NFM számú tájékoztató levele szerint **Miniszter Úr vagyongazdálkodási szempontból nem támogatja az erdőgazdasági társaságok ideiglenes vagyonkezelési szerződéseit kiváltó vagyonkezelési szerződés megkötését, ideértve az MNV Zrt. vagyonkezelési szerződésekkel kapcsolatos jóváhagyó döntéseit is** (3. és 4. melléklet).

Az ÁSZ az MNV felvetéseire minimális pontosítást hajtott végre.

Az MFB azonosítja a jelentésekben megfogalmazott központi problémát:

- az erdők értéken nem szerepelnek a Társaságok könyveiben,
- Az ÁSZ 2013. évi „Az állami vagyon feletti kontroll – Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzéséről” szóló jelentése alapján a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium – az ÁSZ-szal egyeztetett – alábbi főbb pontokat tartalmazó intézkedési tervet (1. melléklet) állított össze, melyet a 2014. április 25-én kelt levélben küldött meg az MFB részére:
- a Társaságok által kezelt állami ingatlanok és egyéb vagyonelemek értéken történő nyilvántartása,
- az új vagyonkezelői szerződés megkötése.

Az NFA a jelentéstervezetekben tett megállapítások helytállóságát nem vitatja, de az előrehaladást gátló és segítő szempontok jelentős számát sorolja fel.

Az FM véleményezi, hogy az Nvtv. 10. § (1) bekezdése szerint a nemzeti vagyont, annak értékét és változását a tulajdonosi joggyakorló nyilvántartja. **Az érték nyilvántartásától el lehet tekinteni, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg.**

A fentieket megerősíti a Pénzügyminisztérium Számviteli Főosztálya által 1997. november 25-én kiadott állásfoglalás is (9807/1997) (5. melléklet).

Az erdő és a faállomány természetes adatait az Országos Erdőállomány Adattár tartja nyilván. **A kincstári Vagyoni Igazgatóság által 1996-ban vagyonkezelésbe adott erdő értékének meghatározására még nem került sor.** Az érték meghatározása a vagyonkezelésbe adó feladata. Az erdészeti társaságok érték nélkül nem, csak értékkel tudják kimutatni a mérlegben az erdővagyon.

Az ÁSZ az FM véleményére ugyancsak a 254/2007. (X. 4.) Korm. rendeletre hivatkozik, a 9. § (9) bekezdés a) pontja alapján **a vagyonkezelő köteles a vagyonkezelésbe vett eszközöket a Számv. tv. szerint a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben a vagyonkezelési szerződésben rögzített értékkel állományba venni.** A Számv. tv. 23. § (2) bekezdése előírja, hogy a vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a – törvényi rendelkezés, illetve felhatalmazás alapján – kezelésbe vett, az állami vagy önkormányzati vagyon részét képező eszközöket is. Ezen eszközöket a kiegészítő mellékletben – legalább mérlegtételek szerinti bontásban – külön be kell mutatni (5. melléklet).

A Vhr. 17. § (1) bekezdése szerint a saját vagyonnal rendelkező vagyonkezelő a rábízott állami vagyonról elkülönített nyilvántartást köteles vezetni, így megállapításaik módosítása nem indokolt.

(2.) A Társaságok kiegészítő melléklete (beszámolója) általánosítható jellemzői.

Az egyes erdőgazdasági részvénytársaságok elszámolásai és nyilvántartásai, illetve a beszámolók (kiegészítő mellékleti magyarázatok) sokban eltérnek egymástól, de logikájában nagyfokú a hasonlóság. Mintaként a TÁEG (2014) Kiegészítő mellékletét vesszük.

(2.1.) A számviteli törvény

A Társaság a kezelésében, illetve a használatában lévő eszközökről és azok forrásairól a Számviteli törvény előírásai alapján a kettős könyvvitel szerint vezeti könyveit, ... **a társaság vagyoni-, pénzügyi-, jövedelmi helyzetéről megbízható és valós kép kialakítását teszi lehetővé.**

(A Társaságok több változatot mutatnak be a vagyonkezelte eszközök értéke kimutatásának elhagyásáról. A szakanyagnak nem célja ezek mindegyikének bemutatása, ezt csak tételes vizsgálat elemezheti. – LB)

A Szt. előírásainak megfelelően a Társaság az adózás előtti eredménye terhére céltartalékot képez a mérlegfordulónapon a várhatóan vagy bizonyosan felmerülő kötelezettségekre, valamint céltartalékot képezhet az olyan költségekre, amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a jövőben felmerülnek. A társaság az erdősítéseit ért jelentős mértékű természeti csapás esetén, a felmerült kár felszámolásával kapcsolatos költségekre képezhet céltartalékot. A Társaság jelentősnek tekinti a kárfelszámolás költségeit akkor, ha azok összege a bázis év erdőfelújítási költségeinek 10/5%-át meghaladja.

A Társaság mint vagyonkezelő, az ideiglenes vagyonkezelési szerződésben meghatározottak szerint mutatja ki a mérlegében a – törvényi rendelkezés, illetve felhatalmazás alapján – kezelésbe vett, az állami vagyon részét képező eszközöket is. A jelenleg érvényben lévő ideiglenes vagyonkezelői szerződés nem tartalmaz a kezelésbe vett eszközök (csak földterületek, jellemzően erdők) tekintetében értéket, illetve nem írtak elő ebből következően a kötelezettséggé váló nyilvántartást.

(Tisztázatlan az ideiglenes vagyonkezelői szerződés érvényessége, a vagyonkezelő személyében –KVI, illetve MNV és NFA – bekövetkezett változás után.) (A Társaságok több változatot mutatnak be a vagyonkezelte eszközök értéke kimutatásának elhagyásáról. A szakanyagnak nem célja ezek mindegyikének bemutatása, ezt csak tételes vizsgálat elemezheti. – LB)

Céltartalék (E Ft)

	Nyitó/ Előző év	Képzés	Megszün- tetés	Felhasz- nálás	Záró/ Tárgy év
A várható kötelezettségekre	309	76	0	0	385
A jövőbeni költségekre	0	0	0	0	0
Egyéb	0	0	0	0	0

Passzív időbeli elhatárolás (E Ft)

Megnevezés	Előző év	Tárgy év
Halasztott bevételek		
Természeti károkra kapott támogatás	29 322	28 246

Halasztott bevételek (E Ft)

Megnevezés	Nyitó	Növekedés	Csökkenés	Záró
Természeti károkra kapott támogatás	29 322	0	1 076	28 246

Hosszú lejáratú kötelezettség elemzése

A társaság hosszú lejáratú kötelezettséggel sem a tárgyévben, sem azt megelőző évben nem rendelkezett.

(2.2.) A társaságok vagyonkezelése

A tárgyévi beruházások és értéknövelő felújítások alakulása műszaki összetétel és pénzügyi forrás szerint. (E Ft)

Megnevezés	Ráfordítás összege	Ebből költségvetési támogatás		Egyéb támogatás
		Teljesítmény arányos	Pénzügyileg befolyt	
Erdőtelepítés	863	0	0	0

A társaság tárgyévben saját forrásból hajtott végre beruházást.

(A Társaságok több változatot mutatnak be az erdőtelepítések értéke kimutatására (beruházás, aktivált tárgyi eszköz), támogatására. A szakanyagnak nem célja ezek mindegyikének bemutatása, ezt csak tételes vizsgálat elemezheti. – LB)

Egyéb követelések összetétele (E Ft)

Megnevezés	Előző év	Tárgy év
Erdészeti potenciál helyreállítás támogatás	10 152	0
Földalapú támogatás	9 889	15 579

Az értékesítés nettó árbevételének összetétele ágazatonként

A kimutatás nem részletez vagyonkezelésbe és saját eszközön végzett tevékenység szerint.

Egyéb bevételek összetétele

Támogatási program keretében végleges jelleggel kapott, folyósított, illetve elszámolt összegek (E Ft)

Támogatás jogcímenként	Kapott támogatás	Előző év		Tárgy év	
		Kapott támogatás	Rendelkezésre álló	Kapott támogatás	Rendelkezésre álló
Természeti károk felszámolása erdőfelújításban	3 500	3 500	0	0	0
Erdészeti potenciál helyreállítása	14 189	10 734	0	3 455	0
Földalapú növénytermelési támogatás	64 938	31 100	0	38 217	0

Kapcsolt vállalkozásokkal szembeni eredmények (E Ft)

	Értékesítés		Egyéb bevételek		Rendkívüli bevételek	
	Előző év	Tárgy év	Előző év	Tárgy év	Előző év	Tárgy év
Tulajdonosi joggyakorlótól	0	0	10 623	6 748	0	0

(A Társaságok több változatot mutatnak be a különböző elszámolásokra, a támogatásokra azok kimutatására. A szakanyagnak nem célja ezek mindegyikének bemutatása, ezt csak tételes vizsgálat elemezheti. – LB)

Ellenőrzések

Az ÁSZ vizsgálat feltüntetése nem általános.

(3.) Az ÁSZ vizsgálat által felvetett problémák

Az ÁSZ vizsgálat által felvetett problémák nem újak, korábbi jelentésekben már felmerültek, illetve régebbi megállapításokat most nem ismételtek meg *(valószínű az ellenőrzések eltérően megfogalmazott céljai miatt – LB)*.

9. Befejezés

A szakanyag az állami erdővel és az erdőgazdálkodókkal (az erdőgazdálkodással nem, csak közvetetten) kapcsolatban a társadalmi és gazdasági rendszerváltástól napjainkig (a 2015 végi ÁSZ jelentésig) követ öt témát (és érinti az erdőtörvényt), amelyeket előzetesen külön – külön időszakonként vizsgáltunk.

Az ÁSZ vizsgálat jellegéből adódóan a problémákat elemzi és rögzíti, amely a szakanyag szemléletére is áttérjed, de nem felelősöket keres (pláne nem egyedül az erdészeti részvénytársaságokban), hanem reméli, hogy hozzájárul legalább néhány téma rendezéséhez.

A szakanyag és az összeállító nem gondolja, hogy célkitűzés vagy feladat lenne a megoldásokban irányt mutatni, de szeretné, ha segíteni tudná a tisztábban látást, azt követő ágazati tevékenység révén az erdész és számviteli-könyvvizsgálói szakma elfogadottságának, megbecsülésének a helyreállításához.

Ehhez a Prof. Dr. Mészáros Károly által haláláig vezetett Erdővagyon-gazdálkodási Intézet (EVGI) témakörökben végzett tevékenységét szíves figyelmükbe ajánljuk.

A nyomdába adás előtti napon örömmel értesültünk, hogy az NFA és az Erdőgazdaságok aláírták a vagyonkezelői szerződéseket.

10. Az EVGI tevékenysége az állami erdő és erdőgazdálkodók vagyonkezelése és számvitele érdekében

A szakanyag az állami erdővel és az erdőgazdálkodókkal (az erdőgazdálkodással nem, csak közvetetten) kapcsolatban a társadalmi és gazdasági rendszerváltástól napjainkig (a 2015 végi ÁSZ-jelentésig) követ öt témát, amelyeket előzetesen külön – külön időszakonként vizsgáltunk.

Az ÁSZ vizsgálat jellegéből adódóan a problémákat elemzi és rögzíti, amely a szakanyag szemléletére is áttérjed, de nem felelősöket keres (pláne nem egyedül az erdészeti részvénytársaságokban), hanem reméli, hogy hozzájárul legalább néhány téma rendezéséhez.

A szakanyag és az összeállítók nem gondolják, hogy célkitűzésük vagy feladatuk lenne a megoldásokban irányt mutatni, de szeretnék, ha segíteni tudnák a tisztábban látást, az azt követő ágazati tevékenység révén az erdész és számviteli-könyvvizsgálói szakma elfogadottságának, megbecsülésének a helyreállítását.

Ehhez a Prof. Dr. Mészáros Károly által haláláig vezetett Erdővagyon-gazdálkodási Intézet (EVGI) témakörökben végzett tevékenységét szíves figyelmükbe ajánljuk.

Az EMK, az EVGI kollektívája Prof. Dr. Mészáros Károly vezetésével igyekezett szakmailag közreműködni az ágazattal szembeni elvárások teljesítésében, amelyről az alábbi összeállítással számolunk be (Az EMK 200, az EVGI 10 éves jubileuma alkalmából készített kiadvány alapján, 2008). A témakörökben végzett tevékenységünket szíves figyelmükbe ajánljuk:

Téma: Erdőértékelés (Hozam alapú); Nyilvántartás	
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tevékenység

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ A 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § szövegének helyébe a következő rendelkezés lép: Az 1. számú mellékletben nevesített tulajdonon felül az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság induló vagyoni köréhez tartoznak – a kincstári törvény hatálybalépésig – azon, jelenleg állami tulajdonú földterületek, erdők, meghatározott természetvédelmi oltalom alatt álló földterületek (nemzeti parkok, fokozottan védett területek, nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó területek), amelyek az ÁV Rt.-hez tartozó gazdálkodó szervezetek kezelésében vannak. <i>Ezen területeket (beleértve az erdőket) az ÁV Rt. alaptőkéjén felüli vagyonában vagyonértékelés szerinti értéken kell nyilvántartani.</i> ➤ ÁSZ 404 Jelentés a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonkezelő és hasznosító tevékenységének vizsgálatáról A vagyonnyilvántartásban szereplő adatok valódisága azért kérdőjelezhető meg, mert nem szerencsés az a gyakorlat, hogy az erdővagyon értékbecslésére az ÁPV Rt. egy hónapos határidőt adott az Erdészeti Szolgálatnak. Ilyen rövid idő alatt reális, minden részletre kiterjedő becslés nem készíthető. <i>(Inkább nem véleményezem – LB)</i>	

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ ÁSZ 404 Jelentés a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonkezelő és hasznosító tevékenységének vizsgálatáról 5.) A vagyonyilvántartás helyzete A vagyonkataszteri adatlapok képezik a KVI kezelésében lévő ingatlanok adatbázisát. Időközben a leltározások során, informális kapcsolatok nyomán történtek adatrendezések, de ezek soha sem érintették az ingatlanállomány teljes körét. A műszaki dokumentációk általában hiányosak, jellemzően a tulajdoni lapok, ingatlan-nyilvántartási térképek rendezetlenek. A vagyonyilvántartások bizonytalanságának fő tényezője a vagyon értékének megbízhatatlansága. Az ingatlanok értékét a különböző szervezetek eltérő adatai átvételével alakították ki. A nyilvántartási érték megegyezik a könyvszerinti értékkel, vagyis az ingatlan létesítéskori beruházási költséggel. A valóságot megközelítő értékadat csak az ingatlanok tényleges állapotának felmérésén alapuló érték-meghatározással és rendszeres adatkarbantartással állítható elő. A vagyonkezelő szervezet permanens átszervezése, viszonylagos kapacitáshiánya, rendszertelen forrásbiztosítás miatt ez a munka eddig elmaradt. ➤ 254/2002. (XII. 13.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól (12. §) (1) Részletes ingatlan értékbecslést kell alkalmazni abban az esetben, ha <i>(4) Erdő esetében csak olyan értékelés fogadható el, amely a Nyugat-Magyarországi Egyetem, illetve jogelődjének Erdőmérnöki Karán az „Erdőérték és kárérték számítás” tanfolyamon oktatott módszer szerint készült.</i> ➤ 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalapba tartozó földrészek hasznosításának részletes szabályairól (4. §) (2) A földrészletnek eladás, <i>vagyonkezelésbe adás</i> vagy csere útján történő hasznosítására vonatkozó döntés megalapozásához <i>el kell végezteni az érintett földrészlet forgalmi értékbecslését.</i> Az eladásra, vagyonkezelésbe adásra vagy cserére vonatkozó döntés az értékbecslésben rögzített érvényességi időn belül hozható meg. (2. §⁹⁰) (1) Az Nfatv. 8. § (1) bekezdés d)-f) pontjainak alkalmazása szempontjából a földrészletek értéke alatt a hasznosítással közvetlenül érintett egyes földrészletek értékét kell érteni. (2) Az Nfatv. 24. § alkalmazásában a helyben kialakult piaci ár tekintetében a 4/A. §-ban feljogosított szakértő által elvégzett értékbecslésben megállapított összeg az irányadó. (41. §) (1) A vagyonkezelői jog alatt álló földrészlettel összefüggő közterhek viselése, és jogszabály által előírt kötelezettségek teljesítése a vagyonkezelőt terheli. (2) A vagyonkezelő a szerződés megszűnéskor, vagy a szerződésben meghatározott esetben köteles a földrészlet értékének az átvételkor fennálló állapothoz viszonyított, a gazdálkodási tevékenységével összefüggésben keletkezett értékkülönbségével (értékcsökkenésével vagy értéknövekedésével) a szerződés szerint elszámolni.	

⁹⁰ Megállapította: 285/2015. (X. 5.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2015. X. 6-tól.

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalapba tartozó földrészek hasznosításának részletes szabályairól (50/A. §⁹¹) (1)⁹² A <i>használót</i> – a Nemzeti Földalap vagyion-nyilvántartásának naprakész vezetése és az NFA beszámolóképzési kötelezettségének megalapozottsága érdekében – e rendelet, valamint <i>a szerződés szerinti adatszolgáltatási kötelezettség terheli a szerződés tartama alatt.</i> (2) A használó e rendelet szerinti adatszolgáltatási kötelezettsége az NFA felé akkor is fennáll, <i>ha az NFA-val vagy az NFA jogelődjével kötött szerződés az adatszolgáltatási kötelezettségről nem rendelkezik.</i> (5) Ha a használó vagyionkezelő, a (3)-(4) bekezdésben foglaltakon túl 15 napon belül köteles tájékoztatni az NFA-t a földrészlet a) forgalmi értékbecslése esetén a megállapított forgalmi értékről; ➤ 11/2011. (II. 22.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyionnyilvántartásának szabályairól 3. § (1) A nyilvántartás tartalmazza a földrészlet tulajdoni lapjának I. részén szereplő adatokat, ideértve az ingatlan-nyilvántartásba jogi jellegként feljegyzett tényeket is. (2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a nyilvántartás a földrészlet következő adatait, jellemzőit tartalmazza: c) az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) alapján erdőnek, vagy erdőgazdálkodási tevékenységet szolgáló földterületnek minősülő földrészlet (alrészlet) esetében az Országos Erdőállomány Adattár szerinti erdészeti területazonosító adatokat; d) a földrészlet könyv szerinti értékét. ➤ ÁSZ 12109-13193-14236 (2012-2014) Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzéséről Az MNV és az NFA közötti ... vagyion ... átadás-átvétele késett, ... az MNV szerint a vagyionkezelő által (pl. ... erdőgazdasági társaságok által kezelt vagyionelemekről) megküldött jelentések és leltárak alapján a vagyionátadás nem volt végrehajtható. Egyes esetekben ... – jellemzően erdészeti társaságok – esetenként a kezelt vagyion értékének kimutatása nem a valóságot tükrözi. <i>Az erdő értékét az erdőgazdasági társaságok „0” Ft-on tartják nyilván mérlegükben. (254/2007 Korm. rend., 85/2005 Korm., rend. 183/1996. Korm. rend.)</i> Az alkalmazott gyakorlat <i>ellentétes a Sztv. 16. § (1) bekezdésben megfogalmazott egyedi értékelés elvével. A gyakorlat lapját képező PM állásfoglalás nincs összhangban a számviteli alapelvvel</i>, a kormányrendelet megengedő rendelkezése pedig <i>ezekben az esetekben nem alkalmazható, mivel a vagyionelemek (pl. erdő, legelő stb.) értéke természeténél, jellegénél fogva meghatározható.</i> Az MNV 2012. december 31. határidővel tervezi az erdőgazdaságokkal az új vagyionkezelési szerződések megkötését, az értékek meghatározását.	

⁹¹ Beiktatta: 153/2013. (V. 24.) Korm. rendelet 17. §. Hatályos: 2013. V. 25-től.

⁹² Módosítva: 285/2015. (X. 5.) Korm. rendelet 18. § e) alapján.

Elvárás – Jogszába – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ ÁSZ 12109-13193-14236 (2012-2014) Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzéséről ... Az MNV nem rendelkezett a jogelődje által megkötött szerződések ingatlanvagyongra vonatkozó mellékletein túl egyéb, a kezelt vagyon körébe tartozó felépítmények, építmények, ingóságok, illetve az ingatlanvagyonnal kapcsolatos vagyoni jogok kimutatásával. Az Nfatv. 2010. évi hatályba lépését követően az MNV az NFA tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó vagyonelemek nyilvántartási adatait három ütemben adta át az NFA-nak. A második ütemű átadásban problémát jelentett az erdőszeti társaságok vonatkozásában, hogy a szerződés ideiglenes jellege miatt több földrészlet tulajdoni lapján nem került bejegyzésre az adott társaság vagyonkezelési joga, így a földhivatali adatok e tekintetben kontroll alapját nem képezhetik. (Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. tv. a kezelői jog bejegyzésére nem ad lehetőséget.) Az erdőszeti társaságoknál ezen ingatlanok (MNV) saját kezelésű vagyonelemként szerepeltek, ezért azok átadása a második ütemben nem valósult meg (további egyedi egyeztetésre van szükség). Az Erdőgazdasági Zrt-k kezelésében felépítményes ingatlanok, továbbá az ingatlan-nyilvántartás fogalmi körébe nem tartozó felépítmény vagyonelemek (pl. hidak, töltések, burkolattal ellátott utak, zsilipek stb.) is tartoznak. Az MNV tájékoztatása szerint: „ezek egy része állami tulajdon, ugyanakkor az Erdőgazdasági Zrt-k saját vagyonában” (apport, saját forrásból létesített vagyonelem) is jelentős számban tartoznak ilyen vagyonelemek. Több olyan vagyonelemlről is van tudomásunk (az illetékes Erdőgazdasági Zrt. jelzése alapján), amelyek semmiféle nyilvántartásban nem szerepelnek, nyilvántartásba vételük ún. fellelt vagyonelemként lenne indokolt, ...” A végleges vagyonkezelési szerződések megkötését nehezíti továbbá, hogy a kezelt földterületeken nem kizárólag a kezelt vagyon részét képező vagyonelemek találhatók, vannak az Erdőgazdasági Társaságok saját vagyonába tartozó felépítmények, és egyéb, nem földterület jellegű vagyonelemek is. További nehézséget okoz, hogy az erdőgazdaságok saját vagyonában található felépítmények adatai az esetek többségében nincsenek összhangban az ingatlan-nyilvántartás adataival. (Pl. kizárólag a felépítmény található az Erdőgazdasági Társaságok saját vagyonában, vagy a felépítmény és a földterület egy része található az Erdőgazdasági Társaság vagyonában stb.) ➤ ÁSZ Erdő-EGRt (2015) Az MNV tájékoztatása szerint, Intézkedések: (2) Az erdőgazdasági társaságok által kezelt vagyon értékelését 2014. május 31-ig elvégeztük, részben külső piaci szereplő által megállapított vagyonértékelési adatok (az IFUA értékbecslési adatai), részben belső szakértők és a kontrolling szakterület által az MNV hatályos értékelési szabályzata által megállapított értékek adatok figyelembe vételével.	

Elvárás, Jogszabály, ÁSZ	EVGI tevékenység
	<i>Héjj B. – Illyés B. – Lett B. – Márkus L. – Mészáros K. (1994): Erdőértékelési irányelvek.</i> Tanulmány és az FM és PM együttes rendeletének tervezete. <i>Mészáros K. szerk. (1994): Az ÁV Rt-hez tartozó 19 erdészeti és Faipari részvénytársaság földvagyonának és élőfa-készletének értékelése.</i> Tanulmány, 21 kötet. (társszerzőként az EFE, ERTI és ERSZ alkotóközösségében) <i>A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter és a pénzügyminiszter */199 *. (*.*) FVM-PM együttes rendelete</i> az erdőterületek forgalmi értékének megállapításáról a Nemzeti Földalapkezelő szervezet részére végzendő értékelések esetében Tervezet!!!!!!! – 1994, 2002 Lett, B.(1995): „Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság Vagyon körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő 0-s számlaosztályban kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének megállapítása” Az állami erdő területe, élőfakészlete és értéke szerkezetének változása a '90-es években. In <i>Az ÁPV Rt. új erdészeti stratégiájának megalapozása</i> [CMS Kft.; 2003–2003] (Mészáros K.) Az erdővagyon értékelési módszerének közgazdasági szempontrendszere Lett B. – Mészáros K. – Marosi Gy., Kézirat Nyugat-Magyarországi Egyetem – ERTI, 1999 ÁPV Rt kezelésében levő erdők jövedelmezőségének vizsgálata. [ÁPV Rt.; 1995] (Lett B. – Héjj B. – Mészáros K. – Stark M.) A nemzeti erdővagyon kutatása I. [OTKA; 1995–1997] (Mészáros K.) Erdőtervek ökonómiai tervelemeinek meghatározása [FM ERSZ; 1995–1996] (Mészáros K. – Héjj B.– Lett B.) Erdőértékelési irányelvek [NFA, 2004-2004] (Mészáros K.) A nemzeti erdővagyon értékelése [NKFP; 2002-2005] (Témavezető: Mészáros K.) A Tanszék/Intézet szervezésében több alkalommal került meghirdetésre az “Erdészeti szaktanácsadói és szakértői tanfolyam” az erdővagyon- és kárértékszámítás szakterületén. A tanfolyamra több mint 200 erdőmérnök jelentkezett, bepótolva a graduális képzés évtizedes hiányát. A tanfolyam szervezése módot adott az Egyetem résztvevő tanszékeinek e területen folytatott munkájának összehangolására, az együttműködés elmélyítésére. Erdőszámlák Magyarországon [1995] (Héjj B. – Király L. – Mészáros K. – Márkus L.) A Magyar Állam erdeinek vagyonértékelése [FVM ÁESZ; 2000] (Mészáros K.)

Elvárás, Jogszabály, ÁSZ	EVGI tevékenység
	<i>Lett B. – Marosi Gy. (1995): Erdőértékelés „üzleti érték” segítségével.</i> Erdészeti Lapok, CXXX. évf. <i>Márkus L. – Mészáros K. (1997): Erdőértékszámítás.</i> Az erdőértékelés alapjai. Tankönyv. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest. 274 o. <i>Mészáros K. (2001): Erdőterületek értékelése</i> – In: Gyakorlati ingatlan tanácsadó. Verlag DASHÖFER, Budapest. A 277/1997. (XII. 22.) sz. Korm. rendelet szerint – OM 1223/25/2001 számon akkreditált „Környezetünk az erdő” című 60 órás pedagógus-továbbképző kurzusok Erdészeti és Faipari Részvénytársaságok vagyonértékelése [ÁPV Rt.; 1995–2000] (Mészáros K.)

Téma: Erdőértékelés (Komplex)	
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tevékenység

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ ÁSZ 404 Jelentés a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonkezelő és hasznosító tevékenységének vizsgálatáról Az állami erdővagyon tulajdonjogát az 1995. évi XXXIX. törvény, majd az azt követő pénzügyminisztériumi "Meghatalmazás" a KVI-re ruházta. <i>Az ÁPV Rt. – az erdővagyon globális átadás-átvétele során – az 1994. december 31-i állapotnak megfelelő kimutatást szolgáltatott a KVI-nek, azonban a korábbi ÁVÜ-höz tartozó gazdaságok által használt vagyonelemek globális átadás-átvétele az ismételt kapcsolatfelvétel és levélváltás ellenére sem történt meg.</i> <i>A KVI nem rendelkezik a tulajdonosi szempontoknak megfelelő olyan erdőértékelési módszerrel, amely az erdőt, mint összetett vagyunkategóriát veszi figyelembe.</i> <i>(A forgalmi, hozami érték mellett eszmei értékek figyelembe, pénzügyi értékbe vételéről lenne szó. – LB)</i> <i>Az állami tulajdonú erdőknek jelenleg több gazdája van (ÁPV Rt. – Erdőgazdasági Rt.-k, Erdészeti Hivatal, Természetvédelmi Hivatal) ezért nincs az erdőgazdálkodásnak összehangolt szabályozása. A KVI-nek – mint a tulajdonos képviselőjének – igen kevés ráhatása van az erdőgazdálkodásra. Az állami tulajdonú erdők jövőbeli kezelésével és a gazdálkodással kapcsolatos fontosabb elképzeléseket a függelékben (nincs – LB) mutatjuk be</i>	
➤ ÁSZ 404 Jelentés a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonkezelő és hasznosító tevékenységének vizsgálatáról Komoly gondot jelentett a KVI számára az állami tulajdonú erdők "átvétele" az ÁPV Rt.-től. <i>Az erdővagyon globális átadás-átvétele során az ÁPV Rt. az állami erdők 1994. december 31-i állapotnak megfelelő – a naturáliákra és az erdőföld + élőfakészlet értékekre kiterjedő, társaságonkénti bontásban készített – kimutatást szolgáltatotta a KVI-nek. A tárgyi eszköz nyilvántartásban jelenleg is ezen adattartalommal tartja nyilván a KVI az erdővagyon azon részét, amelyről információkkal rendelkezik.</i> Az erdővagyonnal kapcsolatos és nélkülözhetetlen dokumentumok (tulajdoni lapok, szerződések) nincsenek a KVI birtokában. A volt ÁVÜ-höz tartozó gazdaságok által használt vagyonelemek globális átadás-átvétele az ismételt kapcsolatfelvétel és levélváltás ellenére – az ellenőrzés befejezéséig – nem történt meg.	

Elvárás, Jogszabály, ÁSZ	EVGI tevékenység
	Az erdővagyon értékelési módszerének közgazdasági szempontrendszere Kézirat, 1999. [Nyugat-Magyarországi Egyetem – ERTI] (Lett B. – Mészáros K. – Marosi Gy.) Az erdő komplex értékelésének fejlesztése [2001] (Mészáros K. – Héjj B. – Hegedűs A.) <i>Hegedűs Attila (2007): A nem-fa erdei termékek és szolgáltatások hasznosítása és marketingje.</i> PhD értekezés. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron (Témavezető: Stark M.) A nemzeti erdővagyon kutatása I. [21246 OTKA 1996–1999] (Mészáros K.) Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem ökonómiai kérdései a GEMENC Rt. területén. (Mészáros K. – Lett B. – Héjj B. – Stark M.) 2000. Nemzeti Kutatás Fejlesztési Programok – A nemzeti erdővagyon védelme, fenntartható hasznosítása és fejlesztése. NKFP–4/0029/2002 [NKFP; 2002–2005] (Programvezető: Mészáros K.) – A nemzeti erdővagyon sokrétű szolgáltatásainak értékelése alprogram <i>Alprogramvezető:</i> Lett B. – <i>Lett B. – Stark M. (szerk.) (2004): A nemzeti erdővagyon sokrétű szolgáltatásainak értékelése</i> – Tanulmánykötet. I. Nemzetközi tanulmányok. Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, Sopron. 220 p. – <i>Lett B. – Stark M. (szerk.) (2004): A nemzeti erdővagyon sokrétű szolgáltatásainak értékelése</i> – Tanulmánykötet. II. Hazai tanulmányok. Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, Sopron. 414 p.

Téma: Közérdek - közcél – közszolgálat; Kiemelt vagyon; Erdőprogram	
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tevékenység

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet a részben vagy teljesen tartósan állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről <i>Közlönyállapot (1992. VIII. 28.)</i> (1. §) (2) Az 1. számú melléklet a gazdálkodó szervezetek neve mellett feltünteti c) azt a körülményt, ha a gazdálkodó szervezet országos közszolgáltató tevékenységet lát el. ➤ 1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról (104. §) (1) Az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyon rendeltetése a közérdek szolgálata. A vagyonról az Országgyűlés törvények útján rendelkezik. A kincstári vagyon köréről, annak változásáról törvény rendelkezik. (107.) § (1) Az államháztartás alrendszereinek költségvetését illeti a vállalkozói vagyonuk utáni részesedés és osztalék. (2) A vállalkozásokba fektetett vagyonnal a legnagyobb jövedelmet, vagyongyarapodást biztosító módon kell gazdálkodni. ➤ 9930 ÁSZ Jelentés az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a “Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997-1998. évi gazdálkodása tükrében <i>Az állam az erdőgazdálkodással kapcsolatos közcélú feladatainak ellátását az agrárgazdaság támogatási rendszerén keresztül szinte átláthatatlanul bonyolult, gyakran változó szabályozási keretek között hajtotta végre.</i> ➤ 9930 ÁSZ Jelentés az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a “Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997-1998. évi gazdálkodása tükrében A végleges és jogszerű vagyonkezelői szerződéseket a KVI és a társaságok között a mai napig nem kötötték meg, így a vagyonkezelői jogot az ingatlan-nyilvántartásban emiatt, és az illetékes minisztériumok (FVM, KÖM) egyetértése nélkül, sem lehet érvényesíteni. Az erdőről szóló törvény végrehajtási rendelete előírja, hogy az állam a tulajdonában lévő erdőkben a közérdek fokozottabb érvényesüléséről tulajdonosi képvisellete útján, az erdővagyon-kezelés szabályainak meghatározásával és betartásával gondoskodik. A vagyonkezelési szabályok még nem készültek el. A KVI nem adott választ arra a kérdésre, hogy ezek hiányában, milyen más módon gondoskodik az állami erdőkben a közérdek fokozottabb érvényesüléséről.	

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól (43/A. §⁹³) (1) A természetvédelmi célú vagyonkezelés elsődleges célja állami tulajdonban álló földrészleteken természetvédelmi célcélok megvalósítása, az élő és élettelen természeti értékek megóvása, a tájképi, kultúrtörténeti értékek megőrzése, a természeti vagyon állagának és értékének megőrzése, védelme, továbbá értékének fenntartható módon való növelése. (2) A természetvédelmi célú vagyonkezelés során a védett területen történő mező-, erdőgazdálkodási tevékenység (a továbbiakban: gazdálkodás) a természetvédelmi célokra tekintettel folytatható, előnyben kell részesíteni a hagyományos (tájjellegű), természetkímélő, természetközeli gazdálkodási módok alkalmazását ➤ 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról 5. kincstári vagyon: a kizárólagos állami tulajdonba tartozó vagyon, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonba tartozó, továbbá a korlátozottan forgalomképes állami vagyon; 7. közfeladat: jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett közérdekből, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, továbbá az állam nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeiből adódó közérdekű feladatokat, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is ➤ 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról III. Fejezet A nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás 4. A vagyongazdálkodás alapelvei (7. §) (1) A nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. A nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni. (10. §) (1) A nemzeti vagyont, annak értékét és változásait a tulajdonosi joggyakorló nyilvántartja. Az érték nyilvántartásától el lehet tekinteni, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a vagyon elsődleges rendeltetése szerinti közfeladat megjelölését is. A nyilvántartási adatok – a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat kivételével – nyilvánosak. (11. §) (1) A vagyonkezelői jog az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel vagyonkezelési szerződéssel jön létre (4) A vagyonkezelési szerződés, valamint a haszonélvezeti jogot alapító szerződés versenyeztetés nélkül köthető. A vagyonkezelőt – ha jogszabály másként nem rendelkezik – megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei – ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti könyvvizelési és beszámoló-készítési kötelezettséget is.	

⁹³ Beiktatta: 161/2011. (VIII. 18.) Korm. rendelet 15. §. Hatályos: 2011. IX. 1-től.

Elvárás, Jogszabály, ÁSZ	EVGI tevékenység
	Nemzeti erdőstratégia kialakítása. [FVM EH; 2000] (Mészáros K.) Többcélú erdőgazdálkodás mint vidékfejlesztés [FVM ÁESZ; 2000] (Mészáros K.) A nemzeti erdővagyon kutatása I. [21246 OTKA 1996–1999] (Mészáros K.) Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem ökonómiai kérdései a GEMENC Rt. területén. (Mészáros K. – Lett B. – Héjj B. – Stark M.) 2000. Az erdő komplex értékelésének fejlesztése [2001] (Hegedűs A. – Héjj B. – Mészáros K.) Nemzeti Erdőprogram helyzetfeltáró tanulmány [FVM, 2001] (Mészáros K.) Nemzeti Erdőprogram szakértői tanulmányai [FVM; 2002] (Mészáros K.) Hosszútávú Nemzeti Erdőstratégia kialakítása [FVM; 2001–2003] (Mészáros K.) Az ÁPV Rt. új erdészeti stratégiájának megalapozása [CMS Kft.; 2003–2003] (Mészáros K.) Az erdészeti társaságok végleges vagyonkezelési stratégiájának előkészítése [ÁPV Rt.; 2004–2004]. (Mészáros K.) A nemzeti erdővagyon védelme, fenntartható hasznosítása és fejlesztése. [NKFP; 2002–2005] (Témavezető: Mészáros K.) Erdő- és Fahasznosítási Regionális Egyetemi Tudásközpont ERFARET; Erdővagyon-gazdálkodási alprogram [2005–2008]; 277/1997. (XII. 22.) sz. Korm. rendelet szerint – OM 1223/25/2001 számon akkreditált „Környezetünk az erdő” című 60 órás pedagógus-továbbképző kurzusok Az erdő turisztikai szolgáltatásainak fejlesztése. [NKFP; 2002–2005] (Témavezető: Héjj B.) Erdő- és Fahasznosítási Regionális Egyetemi Tudásközpont (ERFARET) 1. Program: Erdőgazdálkodás fejlesztése (Programvezető: Prof. Dr. Mészáros Károly, Prof. Dr. Náhlik András) 1.1. Alprogram: Az erdővagyon-gazdálkodás fejlesztése [NKTH; 2005–2008] (Alprogram vezető: Prof. Dr. Lett Béla) Az erdővagyon számbavételének helyzete és jövőben alkalmazandó eljárásai Dr. Lett Béla

Téma:	Számvitel
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tevékenység
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ 1991. évi XVIII tv a számvitelről 1996.01.01-től – 2000.12.31-ig (21. §) (3) A vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a kezelésbe vett, a kincstári vagyon részét képező – az (1) bekezdés szerinti – eszközöket is a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben (5. melléklet). <i>Beiktatta: 1995. évi CV. törvény 109. § (1). Hatályos: 1996. I. 1-től</i> (35. §) (3) A tárgyi eszközöknél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka (a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka kivételével) költségét is. <i>Megállapította: 1995. évi CV. törvény 109. § (3). Hatályos: 1996. I. 1-től.</i> (35. §) (7) A tárgyi eszközöknél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka költségét is, kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, továbbá az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka költségeit. <i>Megállapította: 1996. évi CXV. törvény 23. §. Hatályos: 1997. I. 1-től.</i> ➤ Számvitel 2000. C. törvény a számvitelről (23. §) (1) A mérlegben eszközként kell kimutatni a vállalkozó rendelkezésére, használatára bocsátott, a vállalkozó működését szolgáló befektetett eszközöket és forgóeszközöket – a bérbe vett eszközök kivételével –, függetlenül attól, hogy azok tulajdonjoga csak törvényben, szerződésben rögzített feltételek teljesítése után kerül át a vállalkozóhoz, továbbá az aktív időbeli elhatárolásokat. (2) A vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a kezelésbe vett, a kincstári vagyon részét képező eszközöket is. Ezen eszközöket a kiegészítő mellékletben – legalább mérlegtételek szerinti megbontásban – külön be kell mutatni. ➤ Erdőfelújítás elszámolása – 2000. évi C. törvény a számvitelről¹ (48. §) (2) A tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, továbbá az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdőfelújítási munka ellenértékét, illetve saját vállalkozásban végzett megvalósítása esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét nem lehet a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értékében figyelembe venni. ➤ ÁSZ 9930 Jelentés az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a “Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997-1998. évi gazdálkodása tükrében	

Elvárás – Jogszábaály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
<i>Az állami erdővagyon (a külterületi földet, az erdővel borított területet) a két vállalat könyveiben értékkel nem tartották nyilván sem az átalakulás előtt, sem azt követően. A könyvekben – az eszközök között – az erdőfelújításnak és az erdőtelepítésnek volt nyilvántartott értéke.</i> ➤ ÁSZ 9930 Jelentés az állami erdővagyon működtetésének ellenőrzéséről a “Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt. és az Ipoly Erdő Rt. 1997-1998. évi gazdálkodása tükrében <i>A szerződésekben a KVI nem járult hozzá az ideiglenes vagyonkezelői jognak – az Áht.-ban a jog létrejöttéhez előírt – ingatlan-nyilvántartási megjelenítéséhez. Az ideiglenes vagyonkezelési szerződésben nem rögzítették azt a számviteli törvény támasztotta követelményt, hogy a kezelt állami vagyont értéken kell a vagyonkezelő mérlegében az eszközök között kimutatni a hosszúlejárátú kötelezettségekkel szemben.</i> ➤ ÁSZ 0030 Jelentés az erdőgazdálkodás ellenőrzéséről <i>Az erdőgazdasági rt.-k vagyonkezelői jogának létrejöttéhez feltétel – az Áht. szerint – a vagyonkezelői szerződés megkötése, amelyhez a KTM (KöM) és az FVM miniszterének egyetértése is szükséges. Az egyetértések 2000. júniusig hiányoztak, érdemi előrelépés nem történt. Az ÁPV Rt.-hez tartozó erdőgazdasági rt.-k szerződése az egyetértések hiánya miatt "ideiglenes vagyonkezelési szerződés". Az "ideiglenes vagyonkezelési szerződés" fogalmat az Áht. nem ismeri. A KVI az erdőket saját könyveiben értéken tartja nyilván, mert az erdők vagyonkezelőjének – a problémák rendezéséig – saját magát tartja. (Nem vonatkozik ez a HM erdeire, amelyekre a minisztériummal a végleges vagyonkezelési szerződést megkötötték. Itt a Számviteli törvény (Sztv.) előírásai szerint az erdők értékének a Minisztérium vagyonában kellene szerepelni. A tv. előírásai ellenére ez a vagyontömeg a HM eszközei között nincs nyilvántartva.)</i> ➤ 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendelet a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról 6. § (2) b) a kincstári vagyonnal összefüggésben teljesíteni a számvitelről szóló hatályos törvény szerinti könyvvézetési és beszámolókészítési kötelezettséget, c) teljesíteni a kincstári vagyonnal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettséget, 10. § (2) d) <i>egyéb vagyonkezelő esetében a kincstári vagyonnal való elszámolás alapjául szolgáló műszaki állapot és forgalmi érték – ennek hiányában a könyv szerinti, vagy egyéb módon megállapított érték – rögzítését,</i> ➤ 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról <i>Hatály: Közlönyállapot (2007. X. 4.)</i> (5) Az egyéb vagyonkezelő köteles továbbá: a) a vagyonkezelésbe vett eszközöket a számviteli törvény előírásai szerint a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben a vagyonkezelési szerződésben rögzített értéken állományba venni, b) a számviteli politikájában meghatározott módon terv szerinti – szükség esetén terven felüli – értékcsökkenést elszámolni, c) a vagyonkezelésbe vett eszközökről, az azokat érintő gazdasági eseményekről az e rendeletben, az MNV Zrt. vagyon-nyilvántartási szabályzatában és a vagyonkezelési szerződésben előírt módon és időben adatokat szolgáltatni.	

Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ ÁSZ Erdő-EGRt (2015) (1.2.) Az ÁSZ megállapításai és következtetései (1) Az állami tulajdonú erdőgazdaság saját és állami kezelt vagyonnal gazdálkodott, de a Társaság mérlege nem a valós állapotot tükrözte, mert a kezelt erdőket és földingatlanokat a Számv. tv. előírásai ellenére mérlegében nem szerepeltette, a kezelt vagyont mérlegtétel szerinti bontásban a kiegészítő mellékletben nem szerepeltette ➤ ÁSZ Erdő-EGRt (2015) Az FM véleményezi, hogy az Nvtv. 10. § (1) bekezdése szerint a nemzeti vagyont, annak értékét és változását a tulajdonosi joggyakorló nyilvántartja. Az érték nyilvántartásától el lehet tekinteni, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg. A fentieket megerősíti a Pénzügyminisztérium Számviteli Főosztálya által 1997. november 25-én kiadott állásfoglalás is (9807/1997) (5. melléklet). Az erdő és a faállomány természetes adatait az Országos Erdőállomány Adattár tartja nyilván. A kincstári Vagyoni Igazgatóság által 1996-ban vagyonkezelésbe adott erdő értékének meghatározására még nem került sor. Az érték meghatározása a vagyonkezelésbe adó feladata. Az erdészeti társaságok érték nélkül nem, csak értékkel tudják kimutatni a mérlegben az erdővagyon. Az ÁSZ az FM véleményére ugyancsak a 254/2007. (X. 4.) Korm. rendeletre hivatkozik, a 9. § (9) bekezdés a) pontja alapján a vagyonkezelő köteles a vagyonkezelésbe vett eszközöket a Számv. tv. szerint a hosszú lejáratú kötelezettségekkel szemben a vagyonkezelési szerződésben rögzített értékkel állományba venni. A Számv. tv. 23. § (2) bekezdése előírja, hogy a vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a – törvényi rendelkezés, illetve felhatalmazás alapján – kezelésbe vett, az állami vagy önkormányzati vagyon részét képező eszközöket is. Ezen eszközöket a kiegészítő mellékletben – legalább mérlegtételek szerinti bontásban – külön be kell mutatni.	

Elvárás, Jogszabály, ÁSZ	EVGI tevékenység
	<i>Lett B. (2011): Amit a számvitel mutat az erdőről és az erdőgazdálkodásról</i> Számviteli tanácsadó, 2011/2 : 2-13 Az erdészeti eredményszámítás problémái az erdővagyon értékelés hiányában Lett B. – Mészáros K. – Stark M. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron Az erdőgazdálkodás elemi egységeinek Standard Fedezeti Hozzájárulásának ki-számítása. [FVM, 2004-2006]. (Témavezető: Lett B.) Az erdészeti számvitel és költségvetési kapcsolatok EU harmonizációja [OTKA, 1999-2001] (Lett B.) Az erdőfelújítás finanszírozása. [Tanulmány az OEE, FAGOSZ, MOSZ és TEOSZ részére; 1998] (Mészáros K. – Héjj B. – Lett B. – Marosi Gy.) <i>Benkő P. (2007): Az erdőgazdálkodás számviteli és finanszírozási sajátosságai.</i> PhD értekezés. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron (Témavezető: Lett B.) Hatástanulmány az erdőfelújítás finanszírozásának változásáról [1998] (Mészáros K. – Héjj B. – Lett B. – Marosi Gy. – Stark M.) <i>Héjj B. – Lett B. – Mészáros K. – Stark M. (2000): Az erdővagyon értékelés jelentősége az erdészeti eredmény számításban.</i> Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap 1998-1999. Sopron. 120-127. <i>Lett B. (2007): Erdészeti számvitel és pénzgazdálkodás</i> Jegyzet

Téma: Támogatások kezelése	
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tevékenység
Elvárás – Jogszabály – Állami Számvevőszék	EVGI tev.
➤ ÁSZ 0030 Jelentés az erdőgazdálkodás ellenőrzéséről A 273/1997. (XII. 22.) Korm. r. 4. § (1) bek. b. pontja szerint a jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (az erdőgazdálkodó, a támogatások alanya) a 2. § (1) bek. d) pontja szerinti fejlesztési célra visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás, juttatás összegét a tőketartalékba kell helyezze. Így a támogatott beruházás – tekintettel arra, hogy forrása a saját tőke (tőketartalék) – társasági tulajdont eredményez. Ez a körülmény az állami szektorban minden esetben, a magánszektorban abban az esetben, ha az erdőgazdálkodó és a tulajdonos nem ugyanaz, tulajdonjogi problémákat vet fel. Ezek esetében az erdőgazdálkodónak juttatott támogatás azt jelenti, hogy a korlátozottan forgalomképes állami tulajdonú erdőterületeken – költségvetési pénzeszközökből – társasági tulajdonban lévő felépítmények létesülnek A probléma egyik részének megoldását az Sztv. 1995. évi módosítása jelentette, amely (93. § (5) bek.) elrendelte, hogy az erdőfelújításból aktivált erdőállomány értékét az 1995. évi mérlegben ki kell vezetni a tőketartalékkal szemben. ➤ 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalapba tartozó földrészek hasznosításának részletes szabályairól (50/C. §⁹⁴) (1) A használó az adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése érdekében – a gazdálkodási formájának megfelelően – a saját számviteli politikáját és nyilvántartásait úgy köteles kialakítani és vezetni, hogy azok biztosítsák az adatszolgáltatás pontosságát és ellenőrizhetőségét. ➤ 11/2011. (II. 22.) Korm. rendelet a Nemzeti Földalap vagyonynyilvántartásának szabályairól A módosítás a 23/2007. FVM rend. 20. § (1) bekezdését nem érinti, marad: „20. § (1) Az igénybe vett beruházási támogatás összegét kettős könyvvizetésre kötelezett ügyfeleknek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvizetésre kötelezett ügyfeleknek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésükben.”	

Elvárás, Jogszabály, ÁSZ	EVGI tevékenység
	➤ <i>Lett B. – Horváth S. (2009): Erdészeti támogatások gazdasági eseményeinek számviteli megítélése. Magánerdőgazdálkodási Tájékoztató Iroda, Erdészeti kiskönyvtár 5. NYME EVGI, Sopron. 136 p.</i>

Sopron, 2016. 02. 15.

Prof. Em. Dr. Lett Béla

⁹⁴ Beiktatta: 153/2013. (V. 24.) Korm. rendelet 17. §. Hatályos: 2013. V. 25-től.

Mellékletek

1. melléklet:	Lett B. (1995): Az Állami Vagyongazdálkodási Részvénytársaság Vagyoni körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő 0-s számlaosztályban kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének megállapítása	195
2. melléklet:	Ideiglenes Vagyongazdálkodási Szerződés 1996, KVI – KÁEG	211
3. melléklet:	Vagyongazdálkodási Szerződés Tervezet 2010, KVI	221
4. melléklet:	Vagyongazdálkodási Szerződés Tervezet 2010, NFA	227
5. melléklet:	A kincstári vagyon számviteli elszámolása a vagyongazdálkodónál 1997, Nagy Gábor (PM)	233

S Z A B Ó – S I G N A L

Könyvvizsgáló és Értékbecslő Kft.

Ügyvezető: Szabó Sándor

H-9400 Sopron, Felsőbüki N. P. u. 42.

Tag: Dr. Lett Béla

Tel./Fax. (99) 312-931

Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság Vagyoni körébe tartozó,
a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvény-
társaságokban kezelt termőföld és erdő 0-ás számlaosztályban
kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének megállapítása

Könyvvizsgálói jelentés

Készítette:

Dr. Lett Béla
okl. könyvvizsgáló
(KI-0631/93/VI.)

Sopron, 1995.

Könyvvizsgálói eseti jelentés

Az állami Vagyonkezelő Részvénytársaság Vagyoni körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő 0-s számlaosztályban kimutatandó 1994. 12. 30-i nyilvántartási értékének megállapítása

1. Megbízási körülmények

Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság Pénzügyi vezérigazgató helyettese, Dr. Németh József megbízta a Szabó-SIGNAL Kft.-t, Dr. Lett Béla könyvvizsgálót az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság vagyoni körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő 0-ás számlaosztályban kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének megállapításával. A több mint egy millió 150 ezer hektár esetében az értékelésben érdekelt felek egyetértettek abban, hogy ezt a szokásos tételes, forgalmi stb. értékelés helyett más eljárással kell megoldani. A módszer kidolgozásában lehetőség volt a cél (nyilvántartási érték - nem mérlegtétel) és követelmény volt a körülmények (aggregált adatok és határidő) figyelembe vétele.

2. Szempontok és körülmények

Az ÁVRT megbízásából 1994 szeptemberében elkészült az ÁV Rt. Erdőgazdasági Portfóliójához tartozó erdők (erdőföld és élőfakészlet) vagyonértékelése, a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott elvek magyarországi eljárásának felhasználásával az FM Erdőrendezési Szolgálat adatbázisában szereplő adatok és az erdészeti és faipari részvénytársaságok információi alapján. Az auditáló jelentésben utaltam arra, hogy az anyag az állami gazdasági kezelésű erdők értékelését nem tartalmazza. Az értékelési munka során hangsúlyozottá vált, hogy az ÁV Rt. vagyoni körébe tartozó, csak decentralizált kezelésben lévő vagyon esetében az egységes tulajdonlás bázisán állva ÁVRT szintű vagyonmegítéléssel kell eljárni.

A tartós állami (vállalkozói - kincstári) vagyonban tartással nem apport értékelés jelenik meg, hanem a vagyon felelős őrzése naturáliáinak értékoldaláról van szó. Az értékelés tehát nem kerül felhasználásra a vagyon értékesítésében sem, mert tartós állami tulajdont képeznek, amelynek nyilvántartása a feladat.

Az értékelés időszakában már ismert, hogy az erdők (s így a meghatározó értéket képviselő élőfakészlet) nem tartozik a továbbiakban az ÁV Rt. vagyoni körébe, de csak jogi, nyilvántartási átvezetés várható.

3. Az információk és adatok

A társadalmi-gazdasági átalakulás döntő szempontja a tulajdonos változás, a társadalmi (állami-szövetkezeti) vagyon privatizációja. Az állami vagyon egy része érték nélkül szerepelt. A termőföld és az erdő a piacgazdasági viszonyok között sem szükségszerűen jelenik meg értékben a mérlegekben, a nyilvántartásokban a jogi - naturális szempontok a dominálók.

A tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény alapján a 126/1992. Korm. rendelet (a tv. 31. §-ának (2)-(3) bekezdésében kapott kiterjesztően értelmezett felhatalmazásra hivatkozva) intézkedik a részben vagy teljesen állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről. Ugyanakkor ennek 3. §-a szerint: "...nevesített tulajdonon felül az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság induló vagyoni köréhez tartoznak - a kincstári vagyonról szóló törvény hatálybalépéséig - a jelenleg állami tulajdonban álló erdők, ...". Az állami gazdaságok és az erdő és fafeldolgozó gazdaságok esetében a tartós állami tulajdoni hányad általában 50 % + 1 szavazatban került megállapításra.

A vagyoni átsorolás tételes végrehajtása azonban az egyéb feladatok (felmérés, kárpótlás, átalakulás, privatizáció) és a nyilvántartó apparátusok mellett hosszú időt vesz igénybe.

A gazdaságok részvénytársaságokká alakultak, s az RT-k vagyonába be nem került termőföld és erdővagyonokat, mint a jogelődnek eddig kezelésében lévő erdő- és földterületeket változatlanul használhatják, birtokolhatják és azzal az elidegenítés kivételével rendelkezési jogukat is gyakorolhatják.

A felmerülő problémákra reagálva a PM Számviteli Főosztálya összeállítást jelentetett meg a "privatizációs" törvényekkel, azok végrehajtásával kapcsolatos számviteli kérdésekről.

A 126/1992. Korm. rendelet 3. §-át módosította a 185/1993. (XII.31.) Korm. rendelet " ... nevesített tulajdonon felül az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság induló vagyoni köréhez tartoznak – a kincstári törvény hatálybalépéséig – azon, jelenleg állami tulajdonú földterületek, erdők, amelyek az ÁV Rt.-hez tartozó gazdálkodó szervezetek kezelésében vannak. Ezen területeket (beleértve az erdőket) az ÁV Rt. alaptőkéen felüli vagyonában vagyonértékelés szerint értékben kell nyilvántartani."

"Ez a rendelet 1994. január 1-jén lép hatályba, ... "

Naturális, volumen adatok

A termőföld és az erdő terület adatát az ÁV Rt. szolgáltatta. Az ÁV Rt. földleltárát decentralizáltan, a részvénytársaságok számítógépes földnyilvántartásaival vezeti, amelyhez a FÖMI ingatlan- nyilvántartási rendszert alkalmazzák. Ezt 1994. év végén fektették fel és az évvégi állapot kimunkálására koncentráltak.

Az ingatlanok közhiteles nyilvántartását a Földhivatalok vezetik, de a tulajdonváltás stb. miatt csak (jelentős) késéssel követik az eseményeket, így az 1994.12.31-i valós-jogos állapot szolgáltatása nem megoldott.

Az erdőkről az Erdőtörvény szerinti értelmezésben az FM Erdőrendezési Szolgálat központi adattárában állnak rendelkezésre szakmai adatok erdőrészeltenkénti alapon.

Az Erdőrendezési Szolgálat az értékelés időpontjára (azonnal) az ÁV Rt. Mezőgazdasági részvénytársaságokra adatokat szolgáltatni nem tudott. Megkeresésemre pótlólag az 1994. január 1-i állapotnak (korábban az erdőgazdasági rt-k kezelésében lévő erdők értékelése is ez alapján történt) megfelelő táblázatokkal segített. A fafaj - korosztály táblázat területértékei alapot adtak a szakmai arányosítási számításokhoz.

A mennyiségi adatok nem tartalmazzák a Bábolna Rt. földterületét (Papócsi L.: A kísérletező agrárüzemek és az új tulajdonviszonyok Gazdálkodás 1995./1. 65.p.), amely a korábbi - 1991 - átalakulása miatt a 25 ezer hektár földjét saját vagyonaként kezeli.

Az egymástól eltérő rendezettségű adatbázisok összevetése és az elvégzett felmérések pontosító hatása később jelenik meg a natuális nyilvántartásokban.

A rendelkezésemre bocsátott natuális földtáblázatok

- mezőgazdasági és erdőgazdasági részvénytársaságokként
- külterület, belterület, zártkert és összesen bontásban,
- szántó, szőlő, kert, gyümölcsös, rét, legelő, nádas, halastó, kivett, ill. erdő és összesen művelési ág tagolásban

készültek.

Értékjellemzők

- A nyilvántartásokban szereplő és a natuáliakkal egyező tagolású értékjellemző az aranykorona (AK). Az aranykorona értékek az ökológiai-ökonómiai és társadalmi változások során vesztek kifejező erejükből. A korszerűsítési, helyettesítési kísérletek ellenére még ma is inkább az aranykorona rendszer a megbízhatóbb.

Az 1990. évi II. törvény a földértékelési rendszer nyilvántartási alapjául ismét az aranykoronában kifejezett kataszteri tiszta jövedelmet határozta meg.

Az ÁV Rt. adatbázisából a volumen adatok szerinti csoportosításban (a halastó és a kivett nélkül) rendelkezésre bocsátotta az aranykorona összegeket.

- Az értékjellemzők csoportjába sorolható, áttanulmányozott gazdasági adatokat a részvénytársaságok 1994. éves beszámolóiból nyertem. Az árbevétel, bevétel és az üzemi tevékenység eredménye ismét megmutatták, hogy a cégek ökonómiai hozamai, hozadéakai csak a földterülettel, ill. az aranykorona értékjellemzővel szorosan nem kapcsolhatók össze. A mezőgazdasági rt-k összes bevétele 39,5 Mrd Ft, üzemi eredménye 3,6 Mrd Ft árbevétel arányos eredménye 8,5%. A korrigált (erdő, halastó, kivett nélküli)

területegységre eső árbevétel 299 E Ft, az üzemi eredmény 27 E Ft. Az aranykorona egységére 12,7 E Ft árbevétel és 1,12 E Ft üzemi eredmény jutott.

A mezőgazdasági termelés-értékesítés az Európai Unióban (s kisebb mértékben Magyarországon is) speciális támogatásokban részesül, amelyek a jövedelmezőséget s így a vagyon megítélését is torzítják.

Értékek

A kárpótlási árveréseken kialakult licitárakat a lehetőségek szerint áttekintettem, de azok közvetlenül az érték meghatározásában a sajátos körülmények miatt nem vehetők értékként figyelembe.

A földértékelési tanulmányokból Sipos A., Szűcs I.: A mezőgazdasági termőföld komplex értékelése (Közgazdasági Szemle, 1992./12. 1144-1153.p.) címűt emelem ki, amelynek érték következtetései figyelemre méltók.

Makránski Lászlóné: Földminősítési alapismeretek vagyonértékelőknek című kéziratában szereplő értékek orientáló jellegűek.

Az érték nélkül nyilvántartott termőföld és erdő számításba vétele az adóalap megállapításánál (1988. évi IX. törvény 5. melléklet) értékei is befolyásoló hatásúak.

A halastó esetében a szövetkezeti egyszerűsített értékelés szabályainak (34/1992. Korm. rendelet) értékei említhetők meg.

Mint már utaltam rá, az erdőgazdasági Rt-k kezelésében lévő erdőkre az erdőföld és az élőfakészlet érték is korábban kimunkálásra került, nyilvántartásra alkalmasan. Megjegyzem, hogy a részvénytársaságok saját mérlegükben is szerepeltetnek az ÁV Rt. vagyoni körébe sorolt erdőhöz kötődő vagyonértékeket, amelyek sorsa függőben van.

Az erdőkre, a termőföldekhez hasonlóan a számvitel az értékcsökkenés elszámolását megtiltja, így ilyen jellegű értékaktualizálás nem válik szükségessé.

A termőföld és az erdő értékviszonyait közvetetten számos egyéb jogszabály, előírás és körülmény befolyásolja:

- az értékelés időpontjában (az értéknaptól követően) az 1995. évi XXXIX. törvény az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről 5. §. (3) e. pontja szerint nem tartoznak e törvény hatálya alá az e törvény hatálybalépésekor állami tulajdonban lévő erdők. A PM megerősítés szerint is az erdő az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. 4. §. (3) bekezdés c) pontja alá tartozó vagyonnak minősül, e vagyoni körbe az a kincstári vagyon tartozik, amely átmenetileg forgalomképes és jövedelemszerzési céllal működtethető. A későbbiekben tisztázódik, ilyen körülmények között hogyan érvényesül az erdők kincstári vagyon körébe sorolásával az a jogalkotói szándék, hogy az erdőt a privatizálható vagyon sorából kivegye, és kincstári vagyonként megtartsa.

- az előbbi törvény hatályba lépésével egyidejűleg (napokon belül) hatályát veszti a 126/1992. Korm. rendelet és az azt módosító 185/1993. Korm. rendelet is.

Jelenleg ez a 185/1993. (XII.31.) Korm. rendelet is a kincstári törvény hatályba lépéséig rendelte az ÁV Rt. vagyoni körébe az állami tulajdonú földterületet és erdőket. Ezen jogosultság korlátozás, feltételhez kötés (amely az erdő esetében az ÁV Rt. vagyoni köréből tényleges kikerüléshez is vezet) a szokásos vagyonértékelések helyett nyilvántartási érték megállapításában jelentkezik.

Megjegyzem, hogy az 1995. évi XXXIX. tv. melléklete a tartós állami tulajdon legalacsonyabb mértékét a mezőgazdasági rt-knél 75%-ra, az erdőgazdasági rt-knél 100%-ra emelte.

- A termőföldről szóló 1994. évi LV. tv. II. fejezetében a termőföld tulajdonjogának megszerzésénél, II. fejezetében a termőföldek használatánál értékbecsölés kizárásokat, megkötéseket és limiteket tartalmaz, amely a forgalmi folyamatokat deformálja.
- Az 1994. évi vagyonpolitikai irányelvek 4. pontjában a tartósan állami tulajdonban maradó vagyonhoz kapcsolódó tulajdonosi jogok gyakorlásánál:

"Az alaptőkéjén felüli vagyon vonatkozásában az állam tulajdonosi jogainak gyakorlása során – a tartós állami jelleg megőrzésével és figyelembevételével – a vagyont jogosult és köteles e) kárpótlási célokra felhasználni."

- A jelenleg hatályos az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. tv. 32. §. (1) szerint a vadászat joga az ország egész területén az államot illeti. Az állam vadászati jogának hasznosításáról külön törvény eltérő rendelkezéséig a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Értékelés

Az ÁV Rt. vagyoni körébe tartozó, a mezőgazdasági és erdőgazdasági portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő (erdőföld és élőfakészlet) ökonómiai értékelésénél figyelembe vételre kerültek az előzőekben részletezettek

- az előzmények, a helyzet és a feltételek,
- a naturális és értékjellemző adatok,
- a jogi környezet stb.

Az ezekkel adekvát értékelési eljárás tekintettel van, de nem alapulhat a forgalmi értékre, hanem a hozadéki típusú értékjellemzők alapján nyilvántartási értéket határoz meg külön a termőföld és az erdő (erdőföld és élőfakészlet) vonatkozásában.

A termőföld esetében a részvénytársaságok terület (ha) és érték- jellemző (AK) adata került felhasználásra a szakirodalomban szereplő értékszorók figyelembevételével.

Az alkalmazott módszerrel ÁV Rt. szempontú értékek meghatározása történt meg (a részvénytársaságok mint kezelő egységek szerepelnek).

A részvénytársasági (24 mg és 19 eg), a helyzeti (külterület, belterület és zártkert) és művelési ági (szántó, szőlő, kert, gyümölcsös, rét, legelő, halastó, nádas, kivett, erdő) átlag aranykorona (AK/ha) értékek számítását követően az ÁV Rt. átlagértékeket és a szórásmezőt alapul véve négy minőségi csoport kialakítására került sor (amelyek nem a földértékelésben alkalmazott minőségi osztályok, de szerepük hasonló, a differenciálás lehetőségének megteremtése).

A csoportokhoz rendelt minőségi értékszorzők (E Ft/AK) meghatározásában a szubjektivitás nem küszöbölhető ki.

A szubjektivitás csökkentésére az értékjellemzőknél hivatkozott földértékelési tanulmányok, jogszabályi normák stb. mérlegelésre kerültek és a minőségi csoporthoz tartozó értékszorzőkat az alábbiakban állapítom meg:

Művelési ág		Minőségi csoport			
		D	E	B	A
Szántó	Kt	7 000	10 000	13 000	17 000
	AK ÉH	18	23	30	
	Bt	13 000	16 000	20 000	25 000
Szőlő	Kt	7 000	10 000	13 000	17 000
	AK ÉH	28	37	50	
	Bt	13 000	16 000	20 000	25 000
Kert	Kt	7 000	10 000	13 000	17 000
	AK ÉH	28	37	50	
	Bt	13 000	16 000	20 000	25 000
Gyümölcs	Kt	7 000	10 000	13 000	17 000
	AK ÉH	28	37	50	
	Bt	13 000	16 000	20 000	25 000
Rét	Kt	4 000	7 000	10 000	14 000
	AK ÉH	11	15	22	
	Bt	7 000	10 000	14 000	19 000
Legelő	Kt	4 000	7 000	10 000	14 000
	AK ÉH				
	Bt	7 000	10 000	14 000	19 000
Nádas	Kt	4 000	7 000	10 000	14 000
	AK ÉH	11	15	22	
	Bt	7 000	10 000	14 000	19 000

Megjegyzés:

Ak EH – Aranykorona érték a minőségi csoporthatárok ál

Kt – Külterület értékszorzó szám Ft/AK

Bt – Belterület és zártkert értékszorzó szám Ft/AK

Az egyes részvénytársaságok aranykorona értékei a minőségi csoporthoz tartozó előbbi értékszorzó számokkal kerültek összeszorzásra és a kapott nyilvántartási értékek (E Ft-ban) összegezésre.

A kárpótlásról csak a kijelölt területekről, aranykoronákról volt adat művelési ág és egyéb (tényleges átadás stb.) megbontás nélkül.

Az értékelés tehát az adatbázisban szereplő adatállományra terjedt ki, azt esetleges kárpótlási kijelöltség miatt nem csökkentettem. A termőföld az ÁV Rt. vagyoni körében (részvénytársaságok kezelésében) a tényleges birtokátadásig hasznosul, a nyilvántartásból kivezetésre akkor kerül.

Az 1995. évi XXXIX. tv. VI. Fejezet Záró rendelkezések, Átmeneti rendelkezések 73. §-a szerint: "Az ÁPV Rt.-nek az e törvényen alapuló tulajdonosi joggyakorlása az állami tulajdonban lévő ingatlanok tekintetében magában foglalja a kezelői jogot is."

Ez alapján és egyéb okokból a feltételek lényeges változása lehetséges, amelyekben a jelenlegi nyilvántartási értékek már nem alkalmazhatók.

Az ÁV Rt. sem a termőföld, sem az erdő esetében használati, bérleti stb. díjjal járó szerződést a részvénytársaságokkal korábban nem kötött.

Az erdővagyon (erdőföld és élőfakészlet) esetében az erdőgazdasági Rt.-nél 1994 évben részletes, az erdőértékszámítás elvén alapuló és az Erdőrendezési Szolgálat adatbázisára és a részvénytársasági információkra épülő értékelés történt (ennek módszertani részletezését mellőzöm). Az értékelés megállapításai és eredménye alkalmas az erdő (erdőföld és élőfakészlet) 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékének levezetésére. Az erdőnél, a termőföldhöz hasonlóan normál gazdasági tevékenység során értékcsökkenéssel nem számolunk, hisz el nem használandó vagyontárgyról van szó.

Az ERSZ adatbázisából levezetett (használatban maradó) területértékek eltéréseit az ÁV Rt. adatállományától kimunkáltam. A nyilvántartási érték korrekciójával figyelembe vettem a hatását (az erdőgazdasági rt. átlag terület és élőfakészletérték mutatójával), ha az 1994. 12. 31-i terület a korábbihoz képest csökkent.

Amennyiben az 1994.12. 31-i erdőterület a használatban véglegesen nagyobbnak bizonyult, úgy a kárpótlásra kijelölt, de még át nem adott erdő értékével a nyilvántartási értéket nem növeltem meg. A kárpótlásra kijelölt erdőterületeken érdemi fahasználat nem lehetséges, így ezek értékkel sem bírnak és nyilvántartási értékkel sem szerepelnek, az 1994 évi erdőgazdasági számításokhoz hasonlóan.

A kárpótlási kijelöléssel járó kötelezettséget nem befolyásolja, hogy az 1995. évi XXXIX. tv. hatálybalépésekor állami tulajdonban lévő erdők nem tartoznak e törvény hatálya alá.

A feltételek lényeges megváltozása az erdő értékének ismételt, célhoz kötött meghatározását vonja maga után, arra már ezen nyilvántartási értékek alkalmazhatóságát a körülmények módosulása szerint minősíteni kell.

Az ÁV Rt. vagyoni körébe tartozó, a mezőgazdasági részvénytársaságokban kezelt erdő (erdőföld és élőfakészlet) értékelésének az erdőgazdasági rt.-hez hasonlóan korábban nem készült el, területük és arányuk lényegesen kisebb, kb. 2%.

A nyilvántartási érték meghatározása a rendelkezésre bocsátott adatok nyújtotta lehetőségeknek megfelelő, viszonyítási eljárással történt.

Az ÁV Rt. szintű értékeléshez az erdőgazdasági részvénytársasági és ERSZ adatok alapján átlagértékek kerültek kiszámításra, amelyek az állami gazdaságok egyesített fafaj - korosztály táblázatában lévő értékekhez E Ft/ha nyilvántartási értékekkel hozzárendelhetők. A fafaj - korosztály bontású terület és érték adatokkal képzett átlagos előfakészletérték az egyes mezőgazdasági részvénytársaságok kezelt erdőterület nagyságára vetítésre került.

A mezőgazdasági részvénytársaságokban kezelt erdő erdőföld-értéke a fafaj összetétel szerint került az előzőekhez hasonlóan, de kor- osztálybontás nélkül meghatározásra (az erdőgazdasági rt-k kezelte erdők átlagaival) arányosításra és a részvénytársasági kezelt erdőterület-nagyságra kiszámításra.

Az aranykorona nélkül szereplő termőföld és terület nyilvántartási értékét terület nagyság (ha) és a fajlagos érték (Ft/ha) szerint állapítottam meg. A kivett területek részét képező út stb. esetében a nyilvántartási értéket nullának vettem.

A könyvvizsgálói jelentés az értékelés számítási részleteinek kimunkálása alapján az eredményeket a következőkben rögzíti.

Eredmények

Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság vagyoni körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld 0-ás számla-osztályban kimutatandó 1994. 12. 31-i nyilvántartási értékét az ÁV Rt. adatbázisának rendelkezéseimre bocsátott aggregált naturális és értékjellemző adatai alapján az alábbiakban állapítom meg:

TERMŐFÖLDÉRTÉK (KÜLTERÜLET)										E F T
	SZÁNTÓ	SZŐLŐ	KERT	GYÜMÖLCRÉT	LEGELŐ	NÁDAS	HALASTÓ	KIVETT	ÖSSZESEN	
MG. RT-K										
1. TEHAG KFT										
2. HÓD MEZŐGAZDA	1817283			2496	413	41531	4560	10260	1876543	
3. FERTŐ-TÁVI	24276				4067	3654	91850	4180	128027	
4. KOMÁRCMI	658330	266981			23120	25450		10260	984141	
5. BÓLY	6690656			918	2370	85246	1168	23660	6804018	
6. ENYINGI	3172982	231472		598	19290	92988	2900	35	4500	3524765
7. BALATONI HALGAZD	15820				17490	6140	38780	11865	3560	93655
8. DALMANDI MG	2782016	112		94341	71666	68656	7308	2856	11040	3037995
9. AGROPRODUKT	1513590			160979	70830	35322	742		8400	1789863
10. HIDASHÁTI MG	1945320			2054	21580	76040	24976	12292	8140	2090402
11. TÖRÖKSZENTMIKLÓSI	1370850			35	12	8620			5600	1385117
12. HERCEGHALMI	1289197				10550	8180	5480			1313407
13. MEZŐHEGYESI	6689500			4300	2135	26768	8862		11800	6743365
14. BÁCOLNA									220	220
15. LAJTA-HANSÁGI	3111472	2576		28	11648	57106			15780	3198610
16. MEZŐFALVI MG	2577419	9347		6923	23890	132200	7310	147	11500	2768736
17. GÖDÖLLŐI TANGAZ	1827033	63791		6620	5560	26490			5360	1934854
18. DÉL-PEST MEGYEI	1079340	84		169624	72010	93060	2303		8140	1424561
19. SZOMBATHELYI	692900				34450				4380	731730
20. SZERENCSEI	746410				13363	33430	3964		4720	801887
21. ALCSISZIGETI	2008786				34450	18494	7070		4860	2073660
22. SZARVASI AGRÁR	870470				2625	80024	160		12240	965519
23. SÁRVÁRI MG	503170			35	4820	12670			5660	526355
24. ABAÚJI CHAROLAIS	302288	28		43533	16023	55111			2740	419723
MG ÖSSZESEN	41689108	574391		492484	462362	987180	207433	27195	177000	44617153
EG RT-K										0
1. PILISI PARKERDŐ	301742	546		10731	144130	15076	2520		17960	492705
2. TANULMÁNYI ERDŐ	26978			1599	10724	8736			7240	55277
3. DÉLALFÖLDI ERDÉSZET	173300	7		5226	16996	46280	1520		8360	251689
4. SZOMBATHELYI ERD.	28532			2100	30310	1200			17180	79322
5. SOMOGYI EF RT	142975	175		1521	91392	14581	476	273	25860	277253
6. VÉRTESI EF RT	34104	572		77	22911	20769	190	749		79372
7. ÉSZAK-MAGYAR	44688			3269	44044	27600	490	7	22020	142118
8. GEMENCI EV RT	192190	11960		988	30639	54180	2496		31980	324433
9. KISKUNSÁGI EF RT	73640	3850		1358	17456	14916	2748		8200	122168
10. KISALFÖLDI ERDŐ	85350			35	27111	7049	35210		23200	177955
11. VADEX RT	129050			850	62720	26782	16140		5840	241382
12. GYULAI EV RT	226200	35		300	26700	36680	148		7260	297323
13. MECSEKI ERD	77350	70		610	54160	5992	36		18040	156258
14. IPOLY ERDŐ	29988	14		3535	25900	6628	20		11500	77585
15. NAGYKUNSÁGI	33481			105	17190	26840			6480	84096
16. MÁTRA-NYUGATBÜKK	22778	42		721	36512	9704		14	13180	82951
17. NYIRSEGI	162687	812		2422	27792	39305	356		22240	255614
18. ZALAERDŐ	58366	357		1001	67032	6993			9020	142769
19. BALATONFELVIDÉKI	97433	280		2810	63161	19075	1492	7	16140	200398
EG ÖSSZESEN	1940832	18720		39258	816880	388386	63842	1050	271700	3540668
MINDÖSSZESEN	43629940	593111		531742	1279242	1375566	271275	28245	448700	48157821

TERMŐFÖLDÉRTÉK (BELTERÜLET + ZÁRTKERT)									
								E F T	
	SZÁNTÓ	SZŐLŐ	KERT	GYÜMÖLCRÉT	LEGELŐ	NÁDAS	HALASTÓ	KIVETT	ÖSSZESEN
MG. RT-K									0
1 TEHAG KFT	1720			2755	14		2100	240	6829
2 HÓD MEZŐGAZDA						34086		90	34176
3 FERTŐ-TÁVI									0
4 KOMÁROMI								210	210
5 BÖLY	3125							2250	5375
6 ENYINGI									0
7 BALATONI HALGAZD						3640	220	240	4100
8 DALMANDI MG	30000							240	30240
9 AGROPRODUKT									0
10 HIDASHÁTI MG	52		1184					90	1326
11 TÖRÖKSZENTMIKLÓSI									0
12 HERCEGHALMI									0
13 MEZŐHEGYESI	11625		65	2980	1292			2070	18032
14 BABOLNA								720	720
15 LAJTA-HANSÁGI	752							750	1502
16 MEZŐFALVI MG									0
17 GÖDÖLLŐI TANGAZ	1825							570	2395
18 DÉL-PEST MEGYEI									0
19 SZOMBATHELYI									0
20 SZERENCSI	65		13		7			150	235
21 ALCISISZIGETI								180	180
22 SZARVASI AGRÁR								360	360
23 SÁRVÁRI MG	195	13	169	52	21			30	480
24 ABAÚJI CHAROLAIS								90	90
									0
MG ÖSSZESEN	49359	13	1431	3032	2776	1313	37726	2320	106250
									0
EG RT-K									0
1 PILISI PARKERDŐ	3887	247	221	78	1748	224	4161	1590	12156
2 TANULMÁNYI ERDŐ	6825							420	7245
3 DÉLALFÖLDI ERDÉSZET	228							420	648
4 SZOMBATHELYI ERD.								210	210
5 SOMOGYI EF RT			169					510	679
6 VÉRTESI EF RT									0
7 ÉSZAK-MAGYAR	2132	104	910	144	5138	240		3000	11668
8 GEMENCI EV RT	520	7875	13			266		90	8764
9 KISKUNSAI EF RT	143		13			49			205
10 KISALFÖLDI ERDŐ	928				590	91	4864	330	6803
11 VADEX RT						170		90	260
12 GYULAJ EV RT	2620					14		60	2694
13 MECSEKI ERD	1888					112		240	2240
14 IPOLY ERDŐ	156		299	1358				3330	5143
15 NAGYKUNSAI								150	150
16 MÁTRA-NYUGATBÜKK	169		16	595	518	7		120	1425
17 NYÍRSÉGI	1651	182	650		140	441		150	3214
18 ZALAERDŐ	113				110	49		540	812
19 BALATONFELVIDÉKI									0
									0
EG ÖSSZESEN	21260	8408	2291	2175	8244	1663	9025	11250	64316
									0
MINDÖSSZESEN	70619	8421	3722	5207	11020	2976	46751	2320	170566

SZABÓ - SIGNAL						
Könyvvizsgáló és Értékbecslő Kft						
Ügyvezető Szabó Sándor			H-9400 Sopron Felsőbuckai u. P. 42			
Tag: Dr. Lett Béla			Tel/Fax: (99) 312-931			
Könyvvizsgálói jelentés (Kivonat)						
Az Állami Vagyongkezelő Részvénytársaság vagyon körébe tartozó, a Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójába sorolt részvénytársaságokban kezelt termőföld és erdő (termőföld és élőfakészlet) 0-as számlaosztályban kimutatandó 1994.12.31-i nyilvántartási értéket az ÁVRT adatbázisának rendelkezéseire bocsátott aggregált naturalis és értéklelemző adatai alapján a Könyvvizsgálói jelentésben foglaltak szerint az alábbiakban állapítom meg:						
E Ft						
TERMŐFÖLD			ERDŐ			
KÜLFÖLD	BELTERÜLET	ÖSSZESEN	ERDŐFÖLD	ELŐFAKÉSZLET	ÖSSZESEN	
ZARTKERT						
MEZŐGAZDASÁGI RT-K						
1. ZEMAG KFT.	0	8829	8829	202	720	922
2. HOD - MEZŐGAZDA	336543	34176	1910719	9598	34149	43747
3. FERTŐ-TAVI NAGYGAZDASÁG	126027	0	128027	405	1441	1846
4. KOMAROMI MG	33441	210	984351	17253	31382	78635
5. BCLY	6604018	5375	6809393	103751	369157	472918
6. ENYINGI AGRAR	3524765	0	3524765	3424	29971	38395
7. BALATONI HALGAZDASAG	336551	4100	97755	8181	29106	37287
8. DALMANDI MG	3037995	30240	3068235	75411	268294	343705
9. AGROPRODUKT	136863	0	1789863	45887	163253	209140
10. HIDASHATI MG	2060402	1326	2091728	24179	36021	110200
11. TÖRÖKSZENTMIKLOSI MG	135117	0	1385117	9437	33573	43010
12. HERCEGHALMI MG	1313407	0	1313407	10854	38616	49470
13. MEZŐHEGYESI ÁLLAMI MENESBIRTOK	8743365	18032	6761397	52650	87316	239966
14. BABOLNA	220	720	940	0	0	0
15. LAJTA-HANSÁGI	133610	1502	3200112	126644	450567	577211
16. MEZŐFALVI MG	236736	0	2798736	36936	131409	168345
17. GÖDÖLLŐI TANGAZDASÁG	934354	2395	1937249	9558	34005	43563
18. DEL-PEST MEGYEI MG	124561	0	1424561	152442	342352	694794
19. SZOMBATHELYI TANGAZDASÁG	131730	0	731730	5022	17867	22889
20. SZERENCSI MG	501887	235	302122	14621	52016	66637
21. ALCSISZIGETI MG	2073660	180	2073840	3950	31844	40794
22. SZARVASI AGRAR	95519	360	965879	5872	20893	26765
23. SÁRVARI MG	529355	480	526835	11948	42506	54454
24. ABAÚJI CHAROLAI MG	49723	90	419813	15552	55330	70882
MG ÖSSZESEN	44617153	106250	44723403	753787	2681788	3435575
ERDŐGAZDASÁGI RT-K						
1. PILISI PARKERDŐ	492705	12156	504861	1547902	15351983	16899885
2. TANULMÁNYI ERDŐGAZDASÁG	55277	7245	62522	697248	4778466	5475714
3. DELALFÖLDI ERDÉSZETI RT	261689	648	252337	1206807	6257600	7464407
4. SZOMBATHELYI ERDÉSZETI RT	79322	210	79532	2074967	20135900	22210867
5. SOMOGYI EF RT	277253	679	277932	4174507	31275200	35449707
6. VERTESI EF RT	79372	0	79372	1129349	6964218	8093567
7. ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI EG	142118	11668	153786	4482751	38346300	42829051
8. GEMENCI EV RT	324433	8764	333197	1923496	8496054	10419550
9. KISKUNSÁGI EF RT	122168	205	122373	1990917	8513257	10504174
10. KISALFÖLDI ERDŐGAZDASÁG	177955	6803	184758	1554426	5629939	7184365
11. VADEX RT	241382	260	241642	486531	3338800	3825331
12. GYULAI EV RT	297323	2694	300017	802428	3954074	4758502
13. MECSEKI ERDÉSZETI RT	156258	2240	158498	2759788	23742200	26501988
14. IPOLY ERDŐ	77585	5143	82728	2507451	19062200	21569851
15. NAGYKUNSÁGI EF	34096	150	84246	1075408	5343200	6418608
16. MÁTRA-NYUGATBÜKKI EF	52951	1425	84376	2949149	25228200	28177349
17. NYÍRSÉGI ERDÉSZETI RT	255814	3214	258828	2501471	11895500	14396971
18. ZALAERDŐ	142769	812	143581	3394697	38795797	40190494
19. BALATONFELVIDÉKI EF	200398	0	200398	2811278	26904600	29715878
EG ÖSSZESEN	3540668	64316	3604984	40070569	302013488	342084057
MINDÖSSZESEN	48157821	170566	48328387	40824356	304695276	345519632
Az Állami Vagyongkezelő Részvénytársaság Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Portfóliójánál a termőföld nyilvántartási értéke						
48328387 E Ft, azaz negyvennyolcmilliárd háromszázhuszonnyolcmillió háromszáznyolcvanhét ezer forint						
az erdő (erdőföld és élőfakészlet) nyilvántartási értéke						
345519632 E Ft, azaz háromszáznegyvenötmilliárd ötszáztizetkilenccmillió hatszázharminckét ezer forint						
Sopron, 1995. június 11			Dr. Lett Béla			
			könyvvizsgáló			
			(KI-0631/93/VI)			

	TERMŐFÖLD			ERDŐ		E FT
	KÜLTÉRLELT	BELTÉRLELT ÖSSZESEN		ERDŐFÖLD	ÉLŐFAKEZLET ÖSSZESEN	
	ZÁRTKERT					
MEZŐGAZDASÁGI RT-K						
1 TEHAG KFT	0	6829	6829	202	720	922
2 HCD-MEZŐGAZDA	1375543	34176	1910719	9598	34149	43747
3 FERTŐ-TAVINAGGAZDASÁG	128027	0	128027	405	1441	1846
4 KOMAROMI MG	884141	210	984351	17253	61382	78635
5 BCLY	5804018	5375	6809393	103761	369157	472918
5 ENYINGI AGRAR	3524765	0	3524765	3424	29971	38395
7 BALATONI HALGAZDASÁG	93655	4100	97755	8181	29106	37287
8 DALMANDI MG	3037995	30240	3068235	75411	268294	343705
9 AGROPRCDUKT	1739863	0	1739863	45887	163253	209140
10 HIDASHÁTI MG	2090402	1326	2091728	24179	86021	110200
11 TORÓKSZENTMIKLÓSI MG	1385117	0	1385117	9437	33573	43010
12 HERCEGHALMI MG	1313407	0	1313407	10854	38616	49470
13 MEZŐHEGYESI ÁLLAMI MENESBIRTOK	5743365	18032	6761397	52650	187316	239966
14 BABOLNA	220	720	940	0	0	0
15 LAJTA-HANSÁGI	3198610	1502	3200112	126644	450567	577211
16 MEZŐFALVI MG	2768736	0	2768736	36936	131409	168345
17 GODÓLLÓI TANGAZDASÁG	1934854	2395	1937249	9558	34005	43563
18 DÉL-PEST MEGYEI MG	1424561	0	1424561	152442	542352	694794
19 SZOMBATHELYI TANGAZDASÁG	731730	0	731730	5022	17867	22889
20 SZERENCSI MG	801887	235	802122	14621	52016	66637
21 ALCSISZIGETI MG	2073660	180	2073840	8950	31844	40794
22 SZARVASI AGRAR	965519	360	965879	5872	20893	26765
23 SÁRVÁRI MG	526355	480	526835	11948	42506	54454
24 ABAÚJI CHAROLAIS MG	419723	90	419813	15552	55330	70882
MG ÖSSZESEN	44617153	106250	44723403	753787	2681788	3435575
ERDŐGAZDASÁGI RT-K						
1 PILISI PARKERDŐ	492705	12156	504861	1547902	15351983	16899885
2 TANULMÁNYI ERDŐGAZDASÁG	55277	7245	62522	697248	4778466	5475714
3 DÉLALFÖLDI ERDÉSZETI RT	251689	648	252337	1206807	6257600	7464407
4 SZOMBATHELYI ERDÉSZETI RT	79322	210	79532	2074967	20135900	22210867
5 SOMOGYI EF RT	277253	679	277932	4174507	31275200	35449707
6 VÉRTESI EF RT	79372	0	79372	1129349	6964218	8093567
7 ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI EG	142118	11668	153786	4482751	38346300	42829051
8 GEMENCI EV RT	324433	8764	333197	1923496	8496054	10419550
9 KISKUNSAI EF RT	122168	205	122373	1990917	8513257	10504174
10 KISALFÖLDI ERDŐGAZDASÁG	177955	6803	184758	1554426	5629939	7184365
11 VADEX RT	241382	260	241642	486531	3338800	3325331
12 "GYULAJ" EV RT	297323	2694	300017	802428	3954074	4756502
13 MECSEKI ERDÉSZETI RT	156258	2240	158498	2759786	23742200	26501986
14 IPOLY ERDŐ	77585	5143	82728	2507451	19062200	21569651
15 NAGYKUNSAI EF	84096	150	84246	1075408	5343200	6418608
16 MÁTRA-NYUGATBÜKKI EF	82951	1425	84376	2949149	25228200	28177349
17 NYÍRSÉGI ERDÉSZETI RT	255614	3214	258828	2501471	11895500	14396971
18 ZALAERDŐ	142769	812	143581	3394697	36795797	40190494
19 BALATONFELVIDÉKI EF	200398	0	200398	2811278	26904600	29715878
EG ÖSSZESEN	3540668	64316	3604984	40070569	302013488	342084057
MINDÖSSZESEN	48157821	170566	48328387	40824356	304695276	345519632

Az erdészeti és faipari részvénytársaságok föld és élőfakészlet vagyonának értékelése
(Budapest, 1994. szeptember)

Sopron, 1995. június 14.

Dr. Lett Béla
okl. könyvvizsgáló
(KI-0631/93/VI.)

Szolgáltatott adatok a könyvvizsgálói jelentés leadása előtt (1. sz. melléklet):

Az emlékeztetőben foglaltaknak megfelelően faxon 1994. június 11-én a termőföld és az erdő (erdőföld és élőfakészlet) értékek leadásra kerültek (1.1. m.), amelyet Tömösvári Andrásné kérésére két vonatkozásban kiegészítettem (1.2., 1.3. m.).

Rendelkezésemre bocsátott, felhasznált adatok (2. sz. melléklet)

2.1. Emlékeztető

2.2. – 2.12. Az ÁV RT kezelésében lévő földterület 1994.12.31-én

2.13. ÁV RT 101/67. sz. ügyirata (Bábolna Rt.-től),

2.14. Agrár és erdő portfólió, 1994

2.15. Az ÁV RT portfólióba tartozó ÁG/jogutód Társaságok kárpótlási célú terület kijelölése

2.16. Állami gazdasági erdők területének megoszlása fafajok szerint a korosztályokban (ERSZ)

Az ÁV Rt.-nél rendelkezésre áll, a Könyvvizsgálói jelentéshez nincs mellékelve az FM Erdőrendezési Szolgálat által készített:

Az erdészeti és faipari részvénytársaságok föld és élőfakészlet vagyonának értékelése (Budapest, 1994. szeptember).

Sopron, 1995. június 14.

Dr. Lett Béla
okl. könyvvizsgáló
(KI-0631/93/VI.)

**KINCSTÁRI VAGYONI IGAZGATÓSÁG
BUDAPEST***A szerződés nyilvántartási**kódja: 1 N**száma: 01840-96-02058*

Készült 8 példányban

...7. sz. példány

**IDEIGLENES
VAGYONKEZELÉSI SZERZŐDÉS****AMELY LÉTREJÖTT AZ
ÁUAMI ERDŐK FELETTI VAGYONKEZELŐI JOG
IDEIGLENES MEGSZERZÉSÉRE ÉS GYAKORLÁSÁRA**

Ideiglenes vagyonkezelő:

***KISALFÖLDI ERDŐGAZDASÁG
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG***

oldalak száma:9.....

BUDAPEST**1996.**

A szerződés nyilvántartási
száma: 01840-96-02058

I D E I G L E N E S

V A G Y O N K E Z E L É S I S Z E R Z Ő D É S

amely létrejött az
állami erdők feletti vagyonkezelői jog
ideiglenes megszerzésére és gyakorlására

egyrésről: a Kincstári Vagyoni Igazgatóság,
mint a Magyar Állam tulajdonosi képviselője
(székhelye: 1054 Budapest, Zoltán u. 16.)
a továbbiakban: KVI,

másrészről: a Kisalföldi Erdőgazdaság Részvénytársaság,
(székhelye: 9023 Győr,
Corvin u. 9.,

cégbejegyzési száma:

mely bejegyzést a

mint cégbíróság jegyezte be, székhelye:

..... 9023 Győr, Corvin u. 9.),

mint ideiglenes vagyonkezelő, a továbbiakban: Vagyonke-
zelő között a mai napon az alábbi feltételek szerint:

1. A szerződés célja:

A szerződő felek a jelen megállapodást azzal a céllal kötötték, hogy az Áht. 109/B.§ d.) pont 4. alpontja szerinti állami tulajdonban lévő erdővagyon megőrzését, védelmét, gyarapítását, közcélú szolgáltatásainak érvényesülését, a környezetés természetvédelmi szempontokat

egyidejűleg figyelembe véve szakszerű és eredményes erdőgazdálkodás révén tartamosan biztosítsák.

2. A szerződés tárgya:

2.1. A szerződés tárgya az állami erdő - az erdőkről és az erdő védelméről szóló mindenkor hatályos törvény szerinti erdő - és azzal szerves egységet képező egyéb földterület, mint sajátos vagyonkategória, és az ehhez kapcsolódó anyagi és nem anyagi javak, valamint vagyoni értékű jogok.

2.2. A szerződésben foglalt rendelkezéseket a szerződés 1. sz. (erdő és az erdőhöz szorosan tartozó ingatlanok), 2. sz. (anyagi és nem anyagi eszközök) és 3. sz. (egyéb vagyoni értékű jogok) mellékletében naturáliákban tételesen felsorolt kincstári vagyona kell alkalmazni.

2.3. Az ideiglenesen vagyonkezelésbe adott a Magyar Állam tulajdonában és a Részvénytársaság használatában álló vagyonelemek átadás-átvételét e szerződés megkötését követően a szerződés és az ingatlannyilvántartás adataira épülő tételes vagyonleltárral kell alátámasztani, az 1., 2., és 3. sz. mellékletben felsoroltak tekintetében.

Ez a biztosítéka - szerződésbontás esetén - az elszámoltatás lehetőségének.

A Magyar Állam tulajdonában és a Részvénytársaság használatában álló vagyonelemek tételes vagyonleltára a vagyonkezelési szerződés 4. sz. mellékletét képezi.

2.4. A Vagyonkezelő az erdővagyon állományáról és változásáról naturáliákban nyilvántartást vezet.

3. A szerződő felek jogai és kötelezettségei:

3.1.1. A KVI a Vagyonkezelő részére ideiglenes vagyonkezelői jogot {a továbbiakban: vagyonkezelői jog} biztosít a Magyar Állam tulajdonában álló, e szerződés tárgyát képező kincstári vagyona.

3.1.2. A Vagyonkezelő a szerződés hatálybalépésével a hatályos erdőtörvény és végrehajtási rendeleteiben meghatározott jogok és kötelezettségek szempontjából erdőgazdálkodónak minősül.

3.2.1. A Vagyonkezelőt e szerződésben foglaltak szerint megilletik a tulajdonos jogai és terhelik a tulajdonos kötelezettségei azzal, hogy a részére vagyonkezelésre át-

adott vagyont nem idegenítheti el, illetve arra zálogjogot és haszonélvezeti jogot nem alapíthat.

3.2.2. A Vagyonkezelő a kezelésébe adott kincstári vagyonnal vállalkozási tevékenységet folytathat, melyből származó bevételeit és költségeit elkülönítetten tartja nyilván oly módon, hogy az a saját vagyonnal folytatott vállalkozási tevékenységéből származó bevételeitől és költségeitől egyértelműen elhatárolható legyen.

3.2.3. A Vagyonkezelő a vagyonkezelői jogát - a agyonhoz kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel együtt csak 100%-os állami tulajdonban lévő erdészeti részvénytársaságra ruházhatja át a KVI hozzájárulásával. A vagyonkezelői jog átruházásából származó bevételnek az e szerződés 3.3.1. pontja szerint meghatározott összeget meghaladó része a KVI-t illeti.

3.3.1. A vagyonkezelői jog gyakorlásáért a KVI által kibocsájtott számla kézhezvételét követő 15 banki napon belül fizetendő tárgyévi ellenérték 90,- Ft/ha (azaz kilencven Ft/hektár),

Összesen 2.797.470 Ft,

(azaz Kettmillióhetesszázkilencvenhétezer négyszázhetven forint), amely összeg a központi költségvetés központosított bevételeit képezi.

3.3.2. Az 1997-es, valamint a további évekre a vagyonkezelői jog gyakorlásáért az ellenérték mértékét évente, a vagyonkezelési szerződés tárgyévet megelőző év november 30-ig esedékes felülvizsgálata során a felek az adott évre vonatkozó külön megállapodásban határozzák meg.

A vagyonkezelői jog gyakorlásáért fizetendő ellenérték mértékének megállapításakor figyelembe vehető főbb szempontok az erdőgazdálkodási tevékenységen túl:

- a kezelésbe adott vagyon nagysága,
- elérhető hozama,
- az erdő ökológiai és genetikai adottságai,
- az erdei haszonvételek hatósági és szakhatósági korlátozásai,
- az erdő közjóléti funkciói.

3.3.3. A Vagyonkezelő a 3.2.2. pontban meghatározott ellenértéket két egyenlő részletben - márciusban, illetve augusztusban - e szerződés hatálybalépése után a KVI által kibocsájtott számla kézhezvételét követő 15 banki napon belül köteles átutalni a KVI

MNB 10032000-01637528 sz. számlájára

- 3.3.4. Amennyiben a Vagyonkezelő a számla kézhezvételétől számított 15 banki napon belül a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, késedelmes teljesítés címén a KVI a Ptk. szerinti késedelmi kamatot számítja fel.
- 3.4. A Vagyonkezelő - az őt megillető tulajdonosi jogokból, illetve az őt terhelő tulajdonosi kötelezettségekből fakadó vagyongazdálkodási feladatai, továbbá az erdőgazdálkodói felhatalmazása alapján - a vagyonkezelésébe adott állami tulajdonban lévő erdőben ellátja a hatályos jogszabályok és a hatósági és szakhatósági előírások szerinti, továbbá a 10 éves erdőállomány-gazdálkodási tervben (üzemterv) meghatározott erdőgazdálkodási feladatokat, így különösen:
- 3.4.1. Gondoskodik
- az üzemterv, valamint az éves erdőgazdálkodási terv elkészítéséről,
 - az állammal szembeni pénzügyi kötelezettségek elszámolásának elkészítéséről, a befizetés teljesítéséről,
 - az erdőgazdálkodót jogszabály szerint megillető állami támogatás igényléséről, felhasználásáról, valamint a juttatott támogatás elszámolásáról,
 - jogszabály, illetőleg megállapodás eltérő rendelkezésének hiányában az erdőgazdálkodási tevékenységgel összefüggő hatósági, illetve bírósági eljárásban az erdőterület tulajdonosának képviselőtéről,
 - a vonatkozó jogszabályok, valamint az erdészeti hatóság határozatában foglaltak szakszerű végrehajtásáról,
 - az erdő védelméről, az egyes erdőgazdálkodási munkák elvégzéséről, valamint az erdő őrzéséről,
 - az erdő közcélú funkcióinak biztosítását szolgáló tevékenység teljesítéséről, a földművelésügyi miniszter által rendeletben meghatározott feltételek szerint,
 - a szakszerű erdőgazdálkodási tevékenység folytatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek folyamatos biztosításáról.
- 3.4.2. A Vagyonkezelő e szerződésben meghatározott feladatai ellátása során biztosítja a védett természeti és tájképi értékek megőrzését. Ennek érdekében nem végezhet, nem engedélyezhet és nem tűrhet el az erdőben vagy más, e szerződéssel vagyonkezelésébe adott létesítményen olyan tevékenységet, amely veszélyezteti az erdő talaját, az erdei életközösséget, a védett természeti és tájképi értékeket, az erdei vizek tisztaságát, továbbá olyan tevékenységet sem, amely hátrányosan befolyásolja az erdő, illetve az ingatlan rendeltetésszerű használatát.

- 3.5.1. A KVI jelen szerződés aláírásával feljogosítja a Vagyonkezelőt arra, hogy meghatalmazottjaként képviselje a tulajdonost az 1996. évi LV. törvény 98.§ (1) bekezdésében foglalt, a vadászterületek határainak kijelölésére irányuló eljárásba_n. A Vagyonkezelőt a társult vadászati jog kialakításával kapcsolatos eljárásban megilletik az 1996. évi LV. törvény 12., illetve 14.§-ában foglalt jogosítványok, figyelemmel a 98.§ (2) bekezdésében foglalt jogvesztő határidők betartására a 3.5.2. - 3.5.4. pontokban megjelölt feltételek szerint.
- 3.5.2. A Vagyonkezelő a tartamos, együttes maximális hozam elérése érdekében köteles törekedni az erdő és vadgazdálkodás összhangjának megteremtésére. Ezért a vadászterületek határainak kialakítása során törekednie kell:
- minél több olyan vadászterület kialakítására, amelyen a Magyar Állam a vadászati jogot önállóan gyakorolja,
 - társult vadászati jog gyakorlására alkalmas vadászterület esetében a többségi (51%-ot meghaladó) állami tulajdoni hányad elérésére,
 - az 51%-ot el nem érő állami tulajdoni hányad esetén - társult vadászati jog gyakorlójaként - a minél magasabb állami tulajdoni hányad elérésére.
- 3.5.3. Az állam tulajdonosi érdekeinek érvényesítése érdekében, ha szükséges, a Vagyonkezelő jogosult és köteles a vadászati hatóság (a vadászterületek határainak kijelölésére vonatkozó hirdetményben közzétett) javaslatának módosítását kezdeményezni az 1996. évi LV. törvény 98.§ (1) bekezdésében és a 14.§-ában foglaltak szerint. E kezdeményezésre a KVI-vel az előbbieken felsorolt szempontok szerinti előzetes egyeztetés szerinti esetekben és módon jogosult. Ennek keretében a határmódosításban érintett tulajdonosokkal egyezség kialakítására irányuló tárgyalásokat folytat.
- 3.5.4. A Vagyonkezelő a 3.5.1. - 3.5.3. pontok szerinti tevékenységéről a KVI-t folyamatosan tájékoztatni köteles.
- 3.6. A Vagyonkezelő az e szerződés tárgyával kapcsolatos általa korábban vállalt, a birtokügyek körébe tartozó és fennálló kötelezettségeket a KVI-nek e szerződés aláírását követő 30 napon belül bejelenti. A KVI a bejelentéseket tudomásul veszi, amennyiben a vállalt kötelezettségek jogszabályba nem ütköznek. Ezen kötelezettségek teljesítéséért a Vagyonkezelő felel és köteles helytállni.

-
- 3.7. A Vagyonkezelő a szerződés tárgyát képező erdővagyonot a rendeltetésének és a szerződésnek megfelelően működteti. Felelős minden olyan kárért, amely a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat következményeként keletkezik.
- 3.8. A KVI jogosult ellenőrizni a kezelésre átadott vagyon vagyonkezelést (beleértve a vagyonvédelmet is), valamint az erdővagyonnal kapcsolatos gazdálkodást.
- 3.9. A Vagyonkezelő a kincstári vagyon vagyonkezelésével kapcsolatos bevételeit és költségeit elkülönítve kezeli, a szerződés 5. sz. mellékletét képező "Ágazati lap" szerint, amit a KVI részére a tárgyévet követő év május 30-ig megküld.
- 3.10. A Vagyonkezelő a vagyonkezelési szerződés 3.3.2. pontja szerinti éves felülvizsgálata során a vagyonkezelésbe adott erdővagyonról és annak változásairól - figyelembe véve a 3.9. pont szerinti bevételek és költségek alakulását is írásban beszámolót készít a KVI részére a tárgyévet követő év május 30-ig.
- 3.11.1. A Vagyonkezelő a hozamok tartamosságának biztosítása mellett az előírt és általa beszerzett hatósági engedélyek alapján - e szerződésben foglalt kötelezettségei figyelembevételével - kizárólagosan gyakorolja az erdő fő- és mellékhaszonvételeit.
- 3.11.2. A Vagyonkezelő jogosult rendelkezni az erdőből kitermelt javakkal, a vagyoni értékű jogokkal összefüggő jövedelmekkel, kivéve a 3.12.2. pontban foglaltakkal kapcsolatos, a tulajdonost illető bevételeket
- 3.11.3. A Vagyonkezelő jogosult e szerződésben foglalt feladatai teljesítése érdekében kívülálló károkozókkal szemben kártérítési igényét érvényesíteni.
- 3.12.1. A Vagyonkezelő a kezelésébe adott vagyonnal kapcsolatos birtokügyekben csak a KVI előzetes hozzájárulásával járhat el. Az ezekkel kapcsolatos ügyintézés - a KVI-vel való előzetes egyeztetés alapján a Vagyonkezelő feladata. A birtokügyekkel kapcsolatos szerződések megkötésére a KVI jogosult.
- 3.12.2. A 3.12.1. pontban meghatározott birtokügyek:
- erdő tulajdonosi, vagyonkezelői jogának megváltoztatása;
 - erdő használati jogának alapítása, átengedése;
 - ingatlan megosztása, erdő termelésből való kivonása, művelési ága megváltoztatásának engedélyeztetése

- 3.13. A Vagyonkezelő a részére vagyonkezelésébe adott, a szerződés tárgyát képező állami erdőben – és azzal szerves egységet képező egyéb földterületeken és felépítményeken – köteles eltérni a jogszabályokban, valamint hatósági és szakhatósági határozatokban meghatározott, harmadik fél részéről folytatandó tevékenységeket, mint pl. környezeti kárelhárítás, tudományos kutatási tevékenység, halászat, turizmus, műemlékvédelem, stb.
- 3.14. A jogok és kötelezettségek vonatkozásában tételesen fel nem soroltakra az erdőgazdálkodásban kialakult szokványokat, továbbá a különböző szinten kiadott jogszabályokban foglaltakat is alkalmazni kell.
4. A szerződés megszűnése
- 4.1. A KVI tudomásul veszi, hogy – a Vagyonkezelő rendeltetésszerű és szerződésnek megfelelő vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodói tevékenysége és magatartása esetén – a pénzügyminiszter, a földművelésügyi és a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter közös egyetértése mellett változtathatja meg a vagyonkezelő személyét. A vagyonkezelő személyének megváltozása a szerződés megszűnését eredményezi.
- 4.2.1. A KVI a Vagyonkezelőt a szerződésellenes vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodói tevékenység és magatartás megszüntetésére haladéktalanul, írásban és rövid határidő kitűzésével felszólítja. Ha a Vagyonkezelő a KVI felszólítása ellenére sem szünteti meg az ilyen tevékenységet, vagy ha az erdővagyon helyrehozhatatlan károsodás veszélye fenyegeti, továbbá a Vagyonkezelő ellen csőd- vagy felszámolási eljárás indul, adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járuléktartozása több mint 6 hónapja lejárttá vált, a vagyonkezelési szerződést a KVI rendkívüli felmondással azonnal megszüntetheti és kártérítést követelhet.
- 4.2.2. A Vagyonkezelő tudomásul veszi, hogy a vagyonkezelési szerződés megszűnését eredményezi a Vagyonkezelő rendeltetésellenes vagy szerződésellenes vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodói tevékenysége és magatartása.
- 4.2.3. A Vagyonkezelő a vagyonkezelői jog megszűnésekor köteles a kincstári vagyon kezelésbe adása időpontjában fennálló állapothoz (vagyonleltár) viszonyított különbözetével (csökkenésével vagy növekedésével) e vagyonkezelési szerződés alapján elszámolni. Az elszámolás határideje rendes felmondás esetén a szerződés megszűnését követő 6, rendkívüli felmondás esetén 2 hónap.

5. A jogviták rendezése

5.1. A szerződő felek a szerződés teljesítése során felmerült vitás kérdésekben kötelesek megkísérelni az egyezségkötést. Egyezség esetén a felek - a jogszabályokban foglalt feltételek betartásával - a szerződést közös megegyezéssel módosíthatják.

5.2. Egyéb vitás ügyekben az eljárást a vagyonkezelő székhelye szerint illetékes városi, illetve megyei bíróság:

a Győri Városi Bíróság Győr, Szent István u. 3.

Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Győr, Szent István u. 6.

(
.....)
.....)

előtt a polgári perrendtartás szerint kell megindítani.

6. Egyéb rendelkezések

6.1. Tekintettel a szerződés ideiglenes jellegére az Áht. 109/G.§ (2) bek. foglalt rendelkezés nem alkalmazható.

6.2.1. A Vagyonkezelő jelen szerződés 6. sz. mellékleteként csatolt dokumentumokkal igazolja, hogy részéről a vagyonkezelési szerződés megkötését kizáró körülmény nem áll fenn, ellene csőd- és felszámolási eljárás nincs folyamatban, továbbá lejárt és nem vitatott adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járulék tartozása nincs.

6.2.2. A Vagyonkezelő a 6.2.1. pontban meghatározott körülmények utólagos bekövetkezését a KVI-nek azonnali hatállyal bejelenti. Ezen bejelentési kötelezettségének elmulasztása a vagyonkezelési szerződés rendkívüli felmondását eredményezi.

Jelen szerződés csak az alant felsorolt, a szerződés elválaszthatatlan részét képező (1 - 6. sorszámú) mellékletekkel együtt érvényes.

A felek jelen szerződést elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben egyezőt írják alá, egyúttal a szerződés összes példányának minden oldalát kézjegyükkel hitelesítik.

Budapest, 1996. év11.... hónap ..01.. nap

Kisalföldi
Erdőgazdaság: Részvénytársaság

Dr. Magas László
vezérigazgató

.....
KVI cégszerű aláírás
(név, beosztás)
Simóka Kálmánné dr.
vezérigazgató

.....
Vagyonkezelő cégszerű
aláírása (név, beosztás)

Jogi ellenjegyzés:

.....

.....

A szerződés szerves részét képező mellékletek:

- 1.sz. A 2.2. pont szerinti ingatlanjegyzék
- 2.sz. A 2.2. pont szerinti anyagi és nem anyagi eszközök
leltára
- 3.sz. a 2.2. pont szerinti egyéb vagyoni értékű jogok
felsorolása
- 4.sz. A 2.3. pont szerinti tételes vagyonleltár
- 5.sz. A 3. 9. pont szerinti "ágazati lap"
- 6.sz. A 6.2.1. pont szerinti igazolások

VAGYONKEZELÉSI SZERZŐDÉS
a Magyar Állam tulajdonban lévő erdővagyon
vagyonkezelői jogának megszerzésére
és gyakorlása feltételeinek rögzítésére
(tervezet, a tartalmi elemek meghatározására)

1. Szerződő felek:

egyrésztől: a Kincstári Vagyoni Igazgatóság,

másrészről:Részvénytársaság
mint vagyonkezelő.
(törekedni kellene arra, hogy a vagyonkezelő csak egy tulajdonosi képviselőjével kerüljön
csak kapcsolatba)

2. A szerződés célja:

Az államháztartásról szóló többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Áht.) 109/B. § d) pont 4. pontja szerinti erdővagyonnak felmérését, nyilvántartását, megóvását, fenntartását, hasznosítását, bemutatását, helyreállítását, gyarapítását, közcélú szolgáltatásainak érvényesülését szakszerű és eredményes gazdálkodás révén tartamosan biztosítsák.

3. A szerződés tárgya:

A Magyar Állam tulajdonában lévő - az erdőről és az erdő védelméről szóló hatályos törvény szerinti - erdő és azzal szerves egységet képező egyéb, kizárólag erdőgazdálkodási célokat szolgáló, illetve más célok szolgáltatában álló a védett és a 2002. évi XXIV. törvény 16.§-ában foglaltak szerint védelemre tervezett természeti terület, épület, építmény kapcsolódó állami tulajdonú anyagi és nem anyagi javak, valamint vagyoni értékű jogok melyekre a KVI korábban ideiglenes, vagy végleges vagyonkezelői szerződést kötött.

A szerződésben foglalt rendelkezéseket a szerződés 1. sz. (ingatlan) 2. sz. (anyagi és nem anyagi eszközök) és J. sz. (egyéb vagyoni értékű jogok jegyzéke) *mellékletben* naturáliákban, tételen felsorolt kincstári vagyonra kell alkalmazni.

A vagyonkezelésbe adott, a Magyar Állam tulajdonában és korábban a Részvénytársaság ideiglenes vagyonkezelésében álló vagyonelemek átadás-átvételét e szerződés megkötését követően a O 1840-1996-..... számú ideiglenes vagyonkezelés szerződés, az ingatlan-nyilvántartás, valamint az erdők vonatkozásában az Állami Erdészeti Szolgálat igazgatóságai és a nemzeti park igazgatóságok által szolgáltatott adatokra épülő, - a térmérték tekintetében a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adatait elfogadva - tételen vagyonleltárral kell alátámasztani a 1; 2. és 3. sz. mellékletben felsoroltak tekintetében.

4. A szerződés hatálya:

A szerződés időpontját követően határozatlan időre szóló.

5. A szerződő felek jogai és kötelezettségei:

5.1. A vagyonkezelő jogai:

Az KVI a Vagyonkezelő részére vagyonkezelői jogot biztosít a Magyar Állam tulajdonában álló, e szerződés tárgyát képező kincstári vagyonra, így a Vagyonkezelőt megilleti

- a vagyon birtoklásának,
- használatának és a hasznok szedésének,
- hasznosításának joga,
- továbbá ezen jogok átengedése.

A *Vagyonkezelőt* e szerződésben foglaltak szerint megilletik a tulajdonos jogai azzal, hogy a részére vagyonkezelésre átadott vagyont nem idegenítheti el, illetve arra zálogjogot és haszonélvezeti jogot nem alapíthat, továbbá nem terhelheti meg

A *Vagyonkezelő* a szerződés hatálybalépésével az Evt. és végrehajtási rendeleteiben meghatározott jogok és kötelezettségek szempontjából **erdőgazdálkodónak** minősül.

A *Vagyonkezelő* az e szerződés előírásainak megfelelően jogosult rendelkezni az erdőből kiemelt javakkal, a vagyoni értékű jogokkal összefüggő jövedelmekkel.

A *Vagyonkezelő* jogosult e szerződésben foglalt feladatai teljesítése érdekében kívülálló károkozókkal szemben kártérítési igényét érvényesíteni az KVI-ra vonatkozó kitétel felelősségvállalásra vonatkozó részeinek figyelembe vételével.

5.2. A jogok gyakorlásának körülményei a vagyonkezelő részéről:

A *Vagyonkezelő* e szerződés hatálybalépésétől számított 30 napon belül kéri a szerződés tárgya szerint illetékes körzeti földhivatal(ok)nál az őt e szerződés alapján megillető **vagyonkezelői jogának, valamint tulajdonosi joggyakorlásának a bejegyzését.**

A *Vagyonkezelő* az Evt. 13. § (7) bekezdése alapján az őt e szerződés szerint megillető vagyonkezelői jogára tekintettel a szerződés hatálybalépésétől számított 30 napon belül kéri a székhelye szerint erdészeti hatóságnál az erdőgazdálkodói **nyilvántartásba vételét.**

A *Vagyonkezelő* a hozamok tartamosságának biztosítása és a vagyonkezelésbe adott vagyon állapota, illetve természetvédelmi értékének fenntartása mellett az előírt és általa beszerzett hatósági engedélyek alapján - e szerződésben foglalt kötelezettségei figyelembevételével - kizárólagosan gyakorolja az erdei haszonvételeket.

A *Vagyonkezelő* a kezelésébe adott kincstári vagyonnal e szerződésben rögzített célnak megfelelő természetvédelmi kezelési és az esetlegesen kiegészítő a természetvédelmi kezelésnek alárendelt **vállalkozási tevékenységet** a vagyonkezelésbe adott vagyon állagának, értékének veszélyeztetése nélkül folytathat, melyből származó bevételeit és költségeit, illetve ráfordításait elkülönítetten tarja nyilván oly módon, hogy az a saját vagyonnal folytatott, illetve a vállalkozási tevékenységből származó bevételeitől és költségeitől, illetve ráfordításaitól egyértelműen elhatárolható legyen.

5.3. A vagyonkezelő kötelezettségei

A *Vagyonkezelőt* terhelik a tulajdonos kötelezettségei.

A *Vagyonkezelő* – az őt megillető tulajdonosi jogokból, illetve az őt terhelő **tulajdonosi kötelezettségekből fakadó vagyongazdálkodási feladatai, továbbá az erdőgazdálkodói minősége alapján** – a vagyonkezelésbe adott állami tulajdonban lévő erdőben **ellátja** a hatályos jogszabályok és a hatósági és szakhatósági előírások szerinti, továbbá az erdőtervekben **meghatározott erdőgazdálkodási feladatokat.** (ez nemcsak jog, hanem kötelezettség is, amit az állam mint tulajdonos átruház, és ez a biztosítéka a tartamos erdőgazdálkodással fenntartandó állami erdőterületek megmaradásának, gyarapodásának.)

A *Vagyonkezelő* a vagyonkezelésébe adott **vagyon természeti állapotának fenntartása és az azzal való tartamos erdőgazdálkodás mellett köteles törekedni az erdő-, a vadgazdálkodás és a természetvédelem összhangjának megteremtésére.** (részletesen ki kell e térni a vadászati jog gyakorlásának körülményeire? A természetvédelemről nagyon sokszor szó van, az pedig ugyanolyan alternatív hasznosítás, mint a vadgazdálkodás, vagy az erdőgazdálkodás, csak annak nincs végrehajtó szervezete, csak igazgatási háttere. Itt kellene kimondani, hogy az erdőgazdálkodó, természetvédelmi kezelői feladatokat is köteles ellátni a tulajdonos érdekében és kívánságára!)

Ezért a *Vagyonkezelő* csak e szerződés céljának és a szerződés tárgyát képező kiemelt oltalomban részesített természeti területek esetén a védetté nyilvánító jogszabályban, illetve a védetté nyilvánításkor jóváhagyott természetvédelmi kezelési irányelvekben foglaltaknak megfelelően élhet az erdőgazdálkodói és a vadászati jog gyakorlásával, hasznosításával összefüggő jogaival, illetve köteles teljesíteni az ezzel kapcsolatos kötelezettségeit. *(Ez már a jogszabályok betartásának követelményrendszerében megjelent, itt véleményem szerint felesleges ismételni)*

A **Vagyonkezelő** a kezelésébe adott kincstári vagyonnal e szerződés 1. pontjában rögzített célnak megfelelő esetleges **vállalkozási tevékenységből** származó **bevételeit és költségeit, illetve ráfordításait elkülönítetten tartja nyilván** oly módon, hogy az a saját vagyonnal folytatott, illetve az vállalkozási tevékenységből származó bevételeitől és költségeitől, illetve ráfordításaitól egyértelműen elhatározható legyen.

A **Vagyonkezelő** a kincstári vagyon vagyonkezelésével kapcsolatos bevételeit és költségeit, illetve ráfordításait a saját vagyonnal folytatott gazdálkodásának bevételeitől és költségeitől, illetve ráfordításaitól elkülönítve kezeli, a szerződés 4. sz. mellékletét képező „Ágazati lap”, valamint az annak kiegészülésül szolgáló, könyvvizsgáló által készített jelentés szerint, amelyeket az NFA részére a tárgyévét követő év május 30-ig megküld. *(ide kellene betenni a vagyonnal folytatott gazdálkodás ellenőrzésének kritériumait is Pl. ÁESZ, jelentés, független szervezet ökonómiai vizsgálata ERTI, EMK?)*

A **Vagyonkezelő** a kezelt vagyon tárgyairól elkülönített nyilvántartást köteles vezetni, amely tételesen tartalmazza ezen eszközök könyv szerinti bruttó és nettó értékét, az elszámolt amortizáció összegét, az azokban bekövetkezett változásokat, illetve az elszámolt amortizációs és egyéb költségeket. (Lehetséges ez minden vagyontárgyra?)

A **Vagyonkezelő** a kezelésébe adott vagyonnal kapcsolatos, az ingatlan-nyilvántartás módosítását igénylő ügyekben csak az NFA előzetes hozzájárulásával járhat el. Az ezekkel kapcsolatos ügyintézés – az KVI-val való előzetes egyeztetés alapján – a **Vagyonkezelő** feladata.

A **Vagyonkezelő** részére vagyonkezelésbe adott, a szerződés tárgyát képező állami erdőben – és azzal szerves egységet képező egyéb földterületeken és felépítményeken – köteles eltérni a vagyonkezelés célját nem veszélyeztető, a jogszabályokban, valamint hatósági és szakhatósági határozatokban meghatározott, harmadik fél részéről engedéllyel folytatandó természeti értékek megőrzése érdekében végzett munkálatok (élőhely-rekonstrukciók, speciális természetvédelmi kezelés), tudományos kutatási tevékenység, halászat, turizmus, műemlékvédelem stb.

A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelésében adott kincstári vagyont gazdasági társaság, közhasznú társaság használatába vagyoni hozzájárulásként, mellékszolgáltatásként nem adhatja.

A **Vagyonkezelő** az e szerződés tárgyával kapcsolatos általa korábban vállalt és fennálló kötelezettségeket az NFA-nak e szerződés aláírását követő 30 napon belül bejelenti. A **KVI** a bejelentéseket tudomásul veszi, amennyiben a vállalt kötelezettségek jelen szerződés rendelkezéseibe jogszabályba nem ütköznek. Ezen kötelezettségek teljesítéséért a **Vagyonkezelő** felel és köteles helytállni. *(ez csak az első alkalommal szükséges, ezt követően az vagyonkezelőnek az NFA felé folyamatos jelentési kötelezettsége van, amelyekért helyt is kell állnia)*

A vagyonkezelői jog gyakorlásáért az **NFA** által kibocsátott számla kézhezvételét követő 30 banki napon belül fizetendő ellenérték Ft, (azaz forint).

A **Vagyonkezelő** a meghatározott ellenértéket -e szerződés hatálybalépése után-, minden év december 31-ig az **KVI** által kibocsátott számla kézhezvételét követő 15 banki napon belül köteles átutalni az **KVI** bankszámlájára.

Amennyiben a Vagyonkezelő a számla kézhezvételétől számított 15 banki napon belül a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, késedelmes teljesítés címén az **KVI** a Ptk. szerinti késedelmi kamatot számítja fel.

A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelési szerződés éves felülvizsgálata során a vagyonkezelésbe adott vagyonról és annak változásairól – figyelembe véve a **Vagyonkezelő** által e szerződés, vagy külön megállapodás alapján a szerződés céljai elősegítése érdekében a kincstári vagyon működtetéséből származó nyeresége terhére, az **KVI** előzetes egyetértésével végzett nem erdőgazdálkodási tevékenységeket, a vadgazdálkodási tevékenységeket, illetve a 3.8.1 pont szerinti bevételek és költségek alakulását is – **írásban beszámolót készít az KV/ részére a tárgyévét követő év május 30-ig.** Az **KVI** a **Vagyonkezelő** ezen beszámolója, valamint az erdészeti, természetvédelmi és vadászati hatóságok a vagyonkezelő tevékenységéről készített értékelése alapján tesz javaslatot a vagyonkezelői jog gyakorlásának következő évi ellenértékének mértékére. *(ide is be kellene tenni a vagyonnal folytatott gazdálkodás ellenőrzésének kritériumait Pl. ÁESZ, jelentés, független ,szervezet ökonómiai vizsgálata ERTI, EMK?)*

Az **KVI által** kezelésre átadott földrészletek vagyongazdálkodásának ellenőrzése során a **Vagyongazdálkodó** köteles az **KVI** a kincstári vagyonnal, illetve a vagyongazdálkodással kapcsolatos bármilyen adat és okirat hiteles másolatának szolgáltatására vonatkozó írásos megkeresésének eleget tenni, továbbá biztosítani az **KVI** számára, hogy a helyszínen, illetőleg a **Vagyongazdálkodó** telephelyein a Vagyongazdálkodó kincstári vagyonnal kapcsolatos nyilvántartásaiba, a vagyongazdálkodásba adott vagyont érintő jogügyletekkel kapcsolatos iratokba betekinthessen, azokról másolatot készítsen. *(meg kellene mondani, mire terjed ki részletesen az ellenőrzési tevékenység, ez így túl általános!)*

A **Vagyongazdálkodó** felelős minden olyan kárért, amely a rendeltetésszerű vagy szerződéses használat, hasznosítás, a vagyon működtetésével kapcsolatos tevékenység következményeként keletkezik. A kincstári vagyonban bekövetkezett, feltárt, kétséget kizáróan a **Vagyongazdálkodó**nak, illetve megbízottjának, képviselőjének felróható, pénzben kifejezhető kárértéknek az **KVI** útján a központi költségvetés részére történő megtérítéséről a felek a szerződés éves felülvizsgálata során állapodnak meg. *(ez csak a vagyongazdálkodó felróható károkra vonatkozik. Mi a helyzet a természeti károkkal kapcsolatosan Ezek a vagyongazdálkodó, vagy a tulajdonost terhelik, van e a kettő között valamilyen kármegosztási elv, vagy a tulajdonos ezt a kárviselési kötelezettséget teljesen áthárítja a vagyongazdálkodóra. Ez véleményem szerint nem méltányos megoldás, az államnak, mint tulajdonosnak ki kellene fejeznie a károk felszámolásában és enyhítésében azt a szándékot, amely a tulajdonosi pozícióból következik. Itt kellene megemlíteni a szerződés esetleges módosítását a vagyongazdálkodói díj elengedésére, ez a gyakorlat a KVI-nél is elfogadott volt!)*

5.4. Az **KVI** jogai

Az **KVI** jogosult ellenőrizni a kezelésre átadott földrészletek vagyongazdálkodását (beleértve a vagyonvédelmet is), valamint a vagyonnal kapcsolatos gazdálkodást. Ennek keretében a **Vagyongazdálkodó** köteles az **KVI** a kincstári vagyonnal, illetve a vagyongazdálkodással kapcsolatos bármilyen adat és okirat hiteles másolatának szolgáltatására vonatkozó írásos megkeresésének eleget tenni, továbbá biztosítani az **KVI** számára, hogy a helyszínen, illetőleg a **Vagyongazdálkodó** telephelyein a Vagyongazdálkodó kincstári vagyonnal kapcsolatos nyilvántartásaiba, a vagyongazdálkodásba adott vagyont érintő jogügyletekkel kapcsolatos iratokba betekinthessen, azokról másolatot készítsen.

A vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodói jogát a szerződésben foglaltaknak mindenben megfelelő rendelkezések előírása, és a **KVI** egyidejű értesítése mellett azonos ellenérték fejében átruházhatja más 100%-ig állami tulajdonban lévő erdőgazdasági társaság, illetőleg az átadó és átvevő felügyeletét ellátó szerv vezetője az átruházáshoz egyetértését megadta. A vagyongazdálkodói jog átruházásához szükséges a miniszteri egyetértések beszerzése.

5.5. Az **KVI** kötelezettségei

A vagyongazdálkodási jog visszaszállása esetén az **KVI** gondoskodik annak továbbiakban történő hasznosításáról.

5.6. Közös kötelezettségek

A további évekre a vagyongazdálkodói jog gyakorlásáért az ellenérték mértékét évente, a vagyongazdálkodási szerződés tárgyévét megelőző év november 30-ig esedékes felülvizsgálata során a felek az adott évre vonatkozó külön megállapodásban határozzák meg.

A vagyongazdálkodói jog gyakorlásáért fizetendő ellenérték mértékének megállapításakor figyelembe veendő főbb szempontok:

- a vagyongazdálkodásban lévő vagyon értéke,
- elérhető hozama és a haszonvételi lehetőségek,
- az erdő ökológiai és genetikai adottságai,
- a szerződés célja érdekében keletkezett erdőgazdálkodási, természetvédelmi, vadgazdálkodási kötelezettségek,
- a szerződés célja érdekében teljesített erdőgazdálkodási, természetvédelmi, vadgazdálkodási kötelezettségek,
- az erdei haszonvételek hatósági és szakhatósági korlátozásai,

- az erdő védelmi funkciójának érvényesülése,
- a vagyonkezelésben lévő vagyon közjóléti funkció érvényesülése (különös tekintettel a látogatottságra, a turisztikai infrastrukturális ellátottságra, ezen létesítmények, építmények tulajdonjogára, állapotára),
- a **Vagyonkezelő** által e szerződés, vagy külön megállapodás alapján a szerződés céljai elősegítése érdekében a kincstári vagyon működtetéséből származó nyeresége terhére, az **KVI** előzetesen megadott egyetértésével végzett, erdőgazdálkodási tevékenységek pénzben kifejezhető, a **KVI** által ismert értéke,
- a vagyonkezelő eddigi tevékenységének minősítése (különös tekintettel az erdőművelés és a fakitermelés erdészeti – a kiemelt oltalomban részesített természeti területek tekintetében a természetvédelmi – hatóság által értékelésre, az erdők természetességi állapotának, – a kiemelt oltalomban részesített természeti területek tekintetében a természetvédelmi értékének – fenntartására, a vadkilövési terv teljesítésére),
- az erdei haszonvételek piaci értékesülési lehetőségeinek jelenlegi és prognosztizált állapota,
- a KSH által közzétett infláció,
- elemi kár mértéke.

5.7. A vagyonkezelési jog visszaszállása

Ha a **Vagyonkezelő** a **vagyonkezelői jog gyakorlásának** - a vagyonhoz kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel együtt- e szerződés tárgyát képező ingatlanok egy részére, vagy teljes egészére, amennyiben az állami feladat ellátásának, valamint az erdőgazdálkodásra vonatkozó rendelkezéseknek **nem tud eleget tenni, úgy a vagyon elszámolásával egyidejűleg a KVI-nak visszaszármaztatja.** A **KVI** gondoskodik annak továbbiakban történő hasznosításáról. **(mik a részletes kritériumok ebben az esetben? Elegendő a hivatkozott rendelkezések említése, vagy szükséges egyéb körülményeket is mérlegelni?)**

5.8. Egyéb

A jogok és kötelezettségek vonatkozásában tételesen fel nem soroltakra az erdőgazdálkodásban kialakult szokványokat, továbbá a különböző szinten kiadott jogszabályokban foglaltakat is alkalmazni kell.

6. A szerződés megszűnése

Az **KVI** tudomásul veszi, hogy – a **Vagyonkezelő** rendeltetésszerű és szerződésnek megfelelő vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodó tevékenysége és magatartása esetén – a földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a környezetvédelmi miniszter egyetértésével változtathatja meg a vagyonkezelő személyét. A vagyonkezelő személyének megváltoztatása a szerződő megszűnését eredményezi.

Az **KVI** a **Vagyonkezelőt** a szerződésellenes vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodói, illetve természetvédelmi, valamint vadgazdálkodói tevékenység és magatartás megszüntetésére haladéktalanul, írásban és rövid határidő kitűzésével felszólíthatja. Ha a **Vagyonkezelő** az **KVI** felszólítása ellenére sem szünteti meg az ilyen tevékenységet, vagy ha az erdővagyon helyrehozhatatlan károsodás veszélye fenyegeti, továbbá a Vagyonkezelő ellen csőd- vagy felszámolási eljárás indul, adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járulék tartozása több, mint 6 hónapja lejárttá vált, a vagyonkezelési szerződés az **KVI** rendkívüli felmondással azonnal megszüntetheti és kártérítést követelhet.

A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelői jog megszűnésekor köteles a kincstári vagyonkezelésbe adása időpontjában fennálló állapothoz (vagyonleltár) viszonyított különbözetével (csökkentésével vagy növekedésével) e vagyonkezelési szerződés alapján elszámolni. *(hogyan? Milyen ennek a részletes szabályozása?)*

Az elszámolás határideje rendes felmondás esetén a szerződés megszűnését követő 6, rendkívüli felmondás esetén 2 hónap. (Meg lehet e csinálni, volt e erre valaha is példa?)

7. Jogviták rendezése

A szerződő felek a szerződés teljesítése során felmerült vitás kérdésekben kötelesek megkísérelni az egyezségkötést. Egyezségkötés esetén a felek – a jogszabályokban foglalt feltételek betartásával – a szerződést közös megegyezéssel módosíthatják.

Egyéb vitás ügyekben az eljárást az **KVI** székhelye szerint illetékes városi bíróság (a pertárgy értékétől függően a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság) előtt a polgári perrendtartás szerint kell megindítani.

8. Egyéb rendelkezések

A **Vagyonkezelő** jelen szerződés 5. sz. mellékleteként csatolt dokumentumokkal igazolja, hogy részéről a vagyonkezelési szerződés megkötését kizáró körülmény nem áll fenn, ellene csőd- és felszámolási eljárás nincs folyamatban, továbbá lejárt és nem vitatott adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járulék tartozása nincs.

Vagyonkezelő a 6.1 pontban meghatározott körülmények utólagos bekövetkezését a **KVI**-nak azonnali hatállyal bejelenti. Ezen bejelentési kötelezettségének elmulasztása a vagyonkezelési szerződés rendkívüli felmondását eredményezi.

Jelen vagyonkezelési szerződés 6. sz. mellékletét képezik a környezetvédelmi miniszter, valamint a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter egyetértése megadását tartalmazó dokumentumok.

Jelen szerződés csak a megjelölt, a szerződés elválaszthatatlan részét képező mellékletekkel együtt érvényes.

A felek jelen szerződést elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben egyezőt írják alá, egyúttal a szerződés összes példányának minden oldalát kézjegyükkel hitelesítik.

Budapest, 200.

.....
vezérigazgató
KVI

.....
vezérigazgató
Vagyonkezelő

Mellékletek

1. sz. melléklet

Ingatlanok jegyzéke. Naturáliákban tételesen felsorolt kincstári vagyonelemek.

2. sz. melléklet

Anyagi és nem anyagi eszközök jegyzéke. Naturáliákban, tételesen felsorolt kincstári vagyonelemek.

3. sz. melléklet

Egyéb vagyoni értékű jogok jegyzéke. Naturáliákban, tételesen felsorolt kincstári vagyonelemek.

4. sz. melléklet

„Ágazati lap”

5. sz. melléklet

Csatolt dokumentumok, amelyek igazolják, hogy a **vagyonkezelő** részéről a vagyonkezelési szerződés megkötését kizáró körülmény nem áll fenn, ellene csőd- és felszámolási eljárás nincs folyamatban, továbbá lejárt és nem vitatott adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járulék tartozása nincs.

6. sz. melléklet

A környezetvédelmi miniszter, valamint a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter egyetértése megadását tartalmazó dokumentumok

Vagyonkezelési szerződés száma:

--	--	--	--	--	--

 /

--	--	--	--	--	--

 /

--	--	--	--	--	--

VAGYONKEZELÉSI SZERZŐDÉS**amely létrejött****a Magyar Állam tulajdonban lévő erdővagyon
vagyonkezelői jogának megszervezésére
és gyakorlása feltételeinek rögzítésére**

egyrésztől: a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet, mint a Magyar Állam tulajdonosi joggyakorlója (székhelye: 1055. Budapest, Kossuth tér 11., képviseli: Tömör László elnökhelyettes, PIR azonosító, 5971 00000, Adószám: 15 97 102-2-41, KSH szám: 15597102-7415-312-01, bankszámlaszám: Magyar Államkincstárnál vezetett: 10032000-00285599-00000000), a továbbiakban: NFA,

*másrészről: Részvénytársaság,
(székhelye:), cégbejegyzési
száma: , mely bejegyzést a
..... mint cégbíróság jegyezte be, székhelye:
.....),
mint vagyonkezelő, a továbbiakban: **Vagyonkezelő** között a mai napon az alábbi feltételek
szerint:*

1. A SZERZŐDÉS CÉLJA

A szerződő felek a jelen megállapodást azzal a céllal kötötték, hogy az államháztartásról szóló többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Áht.) 109/B. § d) pont 4. pontja szerinti erdővagyonnak – az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény (Evt.) 3. § (2) bekezdésének és a 29/1997. (IV. 30.) FM rendelet 1. §-ának, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően – a közérdek fokozatosabb érvényesítése, a környezet állapotának javítása érdekében történő felmérését, nyilvántartását, megővését, fenntartását, hasznosítását, bemutatását, helyreállítását, gyarapítását, közcélú szolgáltatásainak érvényesülését, a környezet- és természetvédelmi, valamint vad- és halgazdálkodási szempontokat egyidejűleg figyelembe véve szakszerű és eredményes gazdálkodás révén tartamosan biztosítsák.

2. A SZERZŐDÉS TÁRGYA, HATÁLYA

2.1. A szerződés tárgya a Magyar Állam tulajdonában lévő – az erdőről és az erdő védelméről szóló hatályos törvény szerinti – erdő és azzal szerves egységet képező egyéb, kizárólag erdőgazdálkodási célokat szolgáló, illetve más célok szolgálatában álló földterület -a védett és a 2002. évi XXIV. törvény 16.§-ában foglaltak szerint védelemre tervezett természeti területek kivételével-, épület, építmény kapcsolódó állami tulajdonú anyagi és nem anyagi javak, valamint vagyoni értékű jogok melyekre a KVI korábban ideiglenes, vagy végleges vagyonkezelői szerződést kötött, valamint amelyek még nincsenek Erdőgazdálkodási Részvénytársaságok vagyonkezelésébe adva.

Azon földrésztletek vonatkozásában, amelyek nem erdőgazdálkodási célokat szolgálnak, a vagyonkezelői szerződés megszűnik. Az erdőgazdálkodási célok meghatározásánál az Evt-ben meghatározott körzeti erdőterv, üzemterv, valamint erdőgazdálkodási terv rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni.

Ezen jogokat a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet a Nemzeti Földalapról szóló 2002. évi XXIV. törvénnyel módosított 2001. évi CXVI. törvény 3.§-a alapján, valamint az Áht 109/F. § (2) e.) pontja alapján jogosult és egyben köteles gyakorolni.

- 2.2. A szerződésben foglalt rendelkezéseket a szerződés 1. sz. (ingatlan) 2. sz. (anyagi és nem anyagi eszközök) és 3. sz. (egyéb vagyoni értékű jogok jegyzéke) *mellékletben* naturáliákban, tételesen felsorolt kincstári vagyonra kell alkalmazni.
- 2.3. A vagyonkezelésbe adott, a Magyar Állam tulajdonában és korábban a Részvénytársaság ideiglenes vagyonkezelésében álló vagyonelemek átadás-átvételét e szerződés megkötését követően a O 1840-1996-..... számú ideiglenes vagyonkezelés szerződés, az ingatlan-nyilvántartás, valamint az erdők vonatkozásában az Állami Erdészeti Szolgálat igazgatóságai és a kiemelt oltalomban részesített természeti területek és értékek vonatkozásában a nemzeti park igazgatóságok által szolgáltatott adatokra épülő, – a térmérték tekintetében a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adatait elfogadva – tételes vagyonleltárral kell alátámasztani a 1; 2. és 3. sz. *mellékletben* felsoroltak tekintetében.
- 2.4. A **Vagyonkezelő** az erdővagyon állományáról és változásáról az Áht. 109/G. § (1) bekezdésének megfelelően naturáliákban vezet nyilvántartást, kiegészítve az erdőállomány adattár szerinti állapotmutatókkal.

3. A SZERZŐDŐ FELEK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

- 3.1.1. Az **NFA** a **Vagyonkezelő** részére vagyonkezelői jogot biztosít a Magyar Állam tulajdonában álló, e szerződés tárgyát képező kincstári vagyonra, így a **Vagyonkezelőt** megilleti a vagyon birtoklásának, használatának és a hasznok szedésének, hasznosításának joga, továbbá ezen jogok átengedése e szerződésben foglaltak szerint.
- 3.1.2. A **Vagyonkezelő** e szerződés hatálybalépésétől számított 30 napon belül kéri a szerződés tárgya szerint illetékes körzeti földhivatal(ok)nál az őt e szerződés alapján megillető vagyonkezelői jogának, valamint tulajdonosi joggyakorlásának a bejegyzését.
- 3.1.3. A **Vagyonkezelő** a szerződés hatálybalépésével az Evt. és végrehajtási rendeleteiben meghatározott jogok és kötelezettségek szempontjából erdőgazdálkodónak minősül. A **Vagyonkezelő** az Evt. 13. § (7) bekezdése alapján az őt e szerződés szerint megillető vagyonkezelői jogára tekintettel a szerződés hatálybalépésétől számított 30 napon belül kéri a székhelye szerint erdészeti hatóságnál az erdőgazdálkodói nyilvántartásba vételét.
- 3.2.1. A **Vagyonkezelőt** e szerződésben foglaltak szerint megilletik a tulajdonos jogai és terhelik a tulajdonos kötelezettségei azzal, hogy a részére vagyonkezelésre átadott vagyont nem idegenítheti el, illetve arra zálogjogot és haszonélvezeti jogot nem alapíthat, továbbá nem terhelheti meg.
- 3.2.2. Ha a **Vagyonkezelő** a vagyonkezelői jogát – a vagyonhoz kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel együtt – e szerződés tárgyát képező ingatlanok egy részére, vagy teljes egészére, amennyiben az állami feladat ellátásának, valamint az erdőgazdálkodásra vonatkozó rendelkezéseknek nem tud eleget tenni, úgy a vagyon elszámolásával egyidejűleg a **NFA**-nak visszaszármaztatja. A **NFA** gondoskodik annak továbbiakban történő hasznosításáról. A vagyonkezelő a vagyonkezelői jogát e szerződésben foglaltaknak mindenben megfelelő rendelkezések előírása, és a **NFA** egyidejű értesítése mellett azonos ellenérték fejében átruházhatja más 100%-ig állami tulajdonban lévő erdőgazdasági társaság, illetőleg az átadó és átvevő felügyeletét ellátó szerv vezetője az átruházáshoz egyetértését megadta. A vagyonkezelői jog átruházásához szükséges a miniszteri egyetértések beszerzése.

A **Vagyonkezelő** a kezelésbe adott kincstári vagyonnal e szerződés 1. pontjában rögzített célnak megfelelő vállalkozási tevékenységet a vagyonkezelésbe adott vagyon állagának, értékének veszélyeztetése nélkül folytathat, melyből származó bevételeit és költségeit, illetve ráfordításait elkülönítetten tarja nyilván oly módon, hogy az a saját vagyonnal folytatott, illetve as vállalkozási tevékenységből származó bevételeitől és költségeitől, illetve ráfordításaitól egyértelműen elhatárolható legyen.

A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelésében adott kincstári vagyont gazdasági társaság, közhasznú társaság használatába vagyoni hozzájárulásként, mellékszolgáltatásként nem adhatja.

- 3.2.3. Az Rt. a kezelt vagyon tárgyairól elkülönített nyilvántartást köteles vezetni, amely tételesen tartalmazza ezen eszközök könyv szerinti bruttó és nettó értékét, az elszámolt amortizáció összegét, az azokban bekövetkezett változásokat, illetve az elszámolt amortizációs és egyéb költségeket.
- 3.2.4. A Társulat a kezelt vagyon eszközei után elszámolt és a 3.2.4. pont szerint elkülönítetten nyilvántartott amortizációnak megfelelő összeget a kapott támogatás függvényében éves szinten a kincstári vagyon pótlására, bővítésére, a kezelt vagyon felújítására, a vagyon gyarapítására köteles fordítani. Ez a kötelezettség a vagyonkezelőt az egyes vagyontárgyak teljes amortizációs időszakára terheli azzal, hogy a pótlás, bővítés, felújítás, gyarapítás a kezelt vagyon egészére vonatkozik.
- 3.2.5. A szerződés tárgyát képező kiemelt oltalomban részesített természeti területeken csak a természetvédelmi célokkal összehangolt, a védetté nyilvánító jogszabályban, illetve a védetté nyilvánításkor jóváhagyott természetvédelmi kezelési irányelvekben foglaltaknak megfelelő vállalkozási tevékenység folytatható.
- 3.3.1. A vagyonkezelői jog gyakorlásáért az **NFA** által kibocsátott számla kézhezvételét követő 30 banki napon belül fizetendő ellenérték Ft, (azaz forint). Amennyiben a Vagyonkezelő a számla kézhezvételétől számított 15 banki napon belül a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, késedelmes teljesítés címén az **NFA** a Ptk. szerinti késedelmi kamatot számítja fel.
- 3.3.2. A további évekre a vagyonkezelői jog gyakorlásáért a 3.3.1 pont szerinti ellenérték mértékét évente, a vagyonkezelési szerződés tárgyévét megelőző év november 30-ig esedékes felülvizsgálata során a felek az adott évre vonatkozó külön megállapodásban határozzák meg.

A vagyonkezelői jog gyakorlásáért fizetendő ellenérték mértékének megállapításakor figyelembe veendő főbb szempontok:

- a vagyonkezelésben lévő vagyon értéke,
- elérhető hozama és a haszonvételi lehetőségek,
- az erdő ökológiai és genetikai adottságai,
- a szerződés célja érdekében keletkezett erdőgazdálkodási, természetvédelmi, vadgazdálkodási kötelezettségek,
- a szerződés célja érdekében teljesített erdőgazdálkodási, természetvédelmi, vadgazdálkodási kötelezettségek,
- az erdei haszonvételek hatósági és szakhatósági korlátozásai,
- az erdő védelmi funkciójának érvényesülése,
- a vagyonkezelésben lévő vagyon közjóléti funkció érvényesülése (különös tekintettel a látogatottságra, a turisztikai infrastrukturális ellátottságra, ezen létesítmények, építmények tulajdonjogára, állapotára),
- a **Vagyonkezelő** által a szerződés, vagy külön megállapodás alapján a szerződés céljai elősegítése érdekében a kincstári vagyon működtetéséből származó nyeresége terhére, az **NFA** előzetesen megadott egyetértésével végzett, erdőgazdálkodási tevékenységek pénzben kifejezhető, a **NFA** által ismert értéke,
- a vagyonkezelő eddigi tevékenységének minősítése (különös tekintettel az erdőművelés és a fakitermelés erdészeti – a kiemelt oltalomban részesített természeti területek tekintetében a természetvédelmi – hatóság által értékelésre, az erdők természetességi állapotának, – a kiemelt oltalomban részesített természeti területek tekintetében a természetvédelmi értékének – fenntartására, a vadkilövési terv teljesítésére),
- az erdei haszonvételek piaci értékesülési lehetőségeinek jelenlegi és prognosztizált állapota,
- a KSH által közzétett infláció,
- elemi kár mértéke.

- 3.3.3. A **Vagyonkezelő** a kincstári vagyon vagyonkezelésével kapcsolatos bevételeit és költségeit, illetve ráfordításait a saját vagyonnal folytatott gazdálkodásának bevételeitől és költségeitől, illetve ráfordításaitól elkülönítve kezeli, a szerződés 4. sz. mellékletét képező „Ágazati lap”, valamint az annak kiegészüléséül szolgáló, könyvvizsgáló által készített jelentés szerint, amelyeket az **NFA** részére a tárgyévet követő év május 30-ig megküld.
- 3.3.4. A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelési szerződés 3.3.2 pontja szerinti éves felülvizsgálata során a vagyonkezelésbe adott vagyonról és annak változásairól – figyelembe véve a **Vagyonkezelő** által e szerződés, vagy külön megállapodás alapján a szerződés céljai elősegítése érdekében a kincstári vagyon működtetéséből származó nyeresége terhére, az **NFA** előzetes egyetértésével végzett nem erdőgazdálkodási tevékenységeket, a vadgazdálkodási tevékenységeket, illetve a 3.8.1 pont szerinti bevételek és költségek alakulását is – írásban beszámolót készít az **NFA** részére a tárgyévet követő év május 30-ig. Az **NFA** a **Vagyonkezelő** ezen beszámolója, valamint az erdészeti, természetvédelmi és vadászati hatóságok a vagyonkezelő tevékenységéről készített értékelése alapján tesz javaslatot a vagyonkezelői jog gyakorlásának következő évi ellenértékének mértékére.
- 3.3.5. A **Vagyonkezelő** a 3.3.2 pontban meghatározott ellenértéket -e szerződés hatálybalépése után-, minden év december 31-ig az **NFA** által kibocsátott számla kézhezvételét követő 15 banki napon belül köteles átutalni az **NFA** bankszámlájára.
- 3.4. A **Vagyonkezelő** – az öt megillető tulajdonosi jogokból, illetve az öt terhelő tulajdonosi kötelezettségekből fakadó vagyongazdálkodási feladatai, továbbá az erdőgazdálkodói minősége alapján – a vagyonkezelésbe adott állami tulajdonban lévő erdőben ellátja a hatályos jogszabályok és a hatósági és szakhatósági előírások szerinti, továbbá az erdőtervekben meghatározott erdőgazdálkodási feladatokat.
- 3.5. A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelésbe adott vagyon természeti állapotának fenntartása és az azzal való tartamos erdőgazdálkodás mellett köteles törekedni az erdő-, a vadgazdálkodás és a természetvédelem összhangjának megteremtésére. Ezért a **Vagyonkezelő** csak e szerződés céljának és a szerződés tárgyát képező kiemelt oltalomban részesített természeti területek esetén a védetté nyilvánító jogszabályban, illetve a védetté nyilvánításkor jóváhagyott természetvédelmi kezelési irányelvekben foglaltaknak megfelelően élhet az erdőgazdálkodói és a vadászati jog gyakorlásával, hasznosításával összefüggő jogaival, illetve köteles teljesíteni az ezzel kapcsolatos kötelezettségeit.
- 3.6.1. A **Vagyonkezelő** az e szerződés tárgyával kapcsolatos általa korábban vállalt és fennálló kötelezettségeket az **NFA**-nak e szerződés aláírását követő 30 napon belül bejelenti. A **NFA** a bejelentéseket tudomásul veszi, amennyiben a vállalt kötelezettségek jelen szerződés rendelkezéseibe jogszabályba nem ütköznek. Ezen kötelezettségek teljesítéséért a **Vagyonkezelő** felel és köteles helytállni.
- 3.6.2. A **Vagyonkezelő** felelős minden olyan kárért, amely a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat, hasznosítás, a vagyon működtetésével kapcsolatos tevékenység következményeként keletkezik. A kincstári vagyonban bekövetkezett, feltárt, kétséget kizáróan a **Vagyonkezelő**nek, illetve megbízottjának, képviselőjének felróható, pénzben kifejezhető kárértéknek az **NFA** útján a központi költségvetés részére történő megtérítéséről a felek e szerződés 3.3.2 pontja szerinti éves felülvizsgálata során állapodnak meg.
- 3.7. Az **NFA** jogosult ellenőrizni a kezelésre átadott földrészeletek vagyonkezelését (beleértve a vagyonvédelmet is), valamint a vagyonnal kapcsolatos gazdálkodást. Ennek keretében a **Vagyonkezelő** köteles az **NFA** a kincstári vagyonnal, illetve a vagyonkezeléssel kapcsolatos bármilyen adat és okirat hiteles másolatának szolgáltatására vonatkozó írásos megkeresésének eleget tenni, továbbá biztosítani az **NFA** számára, hogy a helyszínen, illetőleg a **Vagyonkezelő** telephelyein a Vagyonkezelő kincstári vagyonnal kapcsolatos nyilvántartásaiba, a vagyonkezelésbe adott vagyont érintő jogügyletekkel kapcsolatos iratokba betekinthessen, azokról másolatot készítsen.
- 3.8. A **Vagyonkezelő** a hozamok tartamosságának biztosítása és a vagyonkezelésbe adott vagyon állapota, illetve természetvédelmi értékének fenntartása mellett az előírt és általa beszerzett

hatósági engedélyek alapján – e szerződésben foglalt kötelezettségei figyelembevételével – kizárólagosan gyakorolja az erdei haszonvételeket

- 3.9.1. A **Vagyonkezelő** az e szerződés előírásainak megfelelően jogosult rendelkezni az erdőből kiemelt javakkal, a vagyoni értékű jogokkal összefüggő jövedelmekkel.
- 3.9.2. A **Vagyonkezelő** jogosult e szerződésben foglalt feladatai teljesítése érdekében kívülálló károkozókkal szemben kártérítési igényét érvényesíteni a 3.6 pontban foglalt felelősségvállalása figyelembe vételével.
- 3.10.1. A **Vagyonkezelő** a kezelésébe adott vagyonnal kapcsolatos, az ingatlan-nyilvántartás módosítását igénylő ügyekben csak az **NFA** előzetes hozzájárulásával járhat el. Az ezekkel kapcsolatos ügyintézés – az **NFA**-val való előzetes egyeztetés alapján – a **Vagyonkezelő** feladata.
- 3.10.2. A **Vagyonkezelő**nek a birtokösszevonási célú önkéntes földcsere és ingatlan csereszerződések előkészítésekor figyelemmel kell lennie arra, hogy a vagyonkezelésében lévő, a jogügylettel érintett vagyon forgalmi értékén túl a termőföld és élőfakészlet értékével, illetőleg a természetességi (védett természeti területek esetén a természet védelméről szóló 1996. évi LII. törvény 68. § (7) bekezdésének a) pontja alapján természetvédelmi értékével legalább azonos, vagy magasabb Jegyen a cserével a Magyar Állam tulajdonába kerülő vagyon ugyanezen szempontok szerint kialakított értéke.
- 3.11. A **Vagyonkezelő** részére vagyonkezelésbe adott, a szerződés tárgyát képező állami erdőben- és azzal szerves egységet képező egyéb földterületeken és felépítményeken – köteles eltérni a vagyonkezelés célját nem veszélyeztető, a jogszabályokban, valamint hatósági és szakhatósági határozatokban meghatározott, harmadik fél részéről engedéllyel folytatandó természeti értékek megőrzése érdekében végzett munkálatok (élőhely-rekonstrukciók, speciális természetvédelmi kezelés), tudományos kutatási tevékenység, halászat, turizmus, műemlékvédelem stb.
- 3.12. A jogok és kötelezettségek vonatkozásában tételesen fel nem erdőgazdálkodásban kialakult szokványokat, továbbá a különböző jogszabályokban foglaltakat is alkalmazni kell.

4. A SZERZŐDÉS MEGSZŰNÉSE

- 4.1 Az **NFA** tudomásul veszi, hogy- a **Vagyonkezelő** rendeltetésszerű és szerződésnek megfelelő vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodó tevékenysége és magatartása esetén – a földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a környezetvédelmi miniszter egyetértésével változtathatja meg a vagyonkezelő személyét. A vagyonkezelő személyének megváltoztatása a szerződő megszűnését eredményezi.
- 4.2.1. Az **NFA** a **Vagyonkezelőt** a szerződésellenes vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodói, illetve természetvédelmi, valamint vadgazdálkodói tevékenység és magatartás megszüntetésére haladéktalanul, írásban és rövid határidő kitűzésével felszólíthatja. Ha a **Vagyonkezelő** az **NFA** felszólítása ellenére sem szünteti meg az ilyen tevékenységet, vagy ha az erdővagyon helyrehozhatatlan károsodás veszélye fenyegeti, továbbá a **Vagyonkezelő** ellen csőd- vagy felszámolási eljárás indul, adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járulék tartozása több, mint 6 hónapja lejárttá vált, a vagyonkezelési szerződés az **NFA** rendkívüli felmondással azonnal megszüntetheti és kártérítést követelhet.
- 4.2.2. A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelői jog megszűnésekor köteles a kincstári vagyonkezelésbe adása időpontjában fennálló állapothoz (vagyonleltár) viszonyított különbözetével (csökkentésével vagy növekedésével) e vagyonkezelési szerződés alapján elszámolni. Az elszámolás határideje rendes felmondás esetén a szerződés megszűnését követő 6, rendkívüli felmondás esetén 2 hónap.

5. A JOGVITÁK RENDEZÉSE

- 5.1. A szerződő felek a szerződés teljesítése során felmerült vitás kérdésekben kötelesek megkísérelni az egyezségkötést. Egyezségkötés esetén a felek – a jogszabályokban foglalt feltételek betartásával – a szerződést közös megegyezéssel módosíthatják.
- 5.2. Egyéb vitás ügyekben az eljárást az **NFA** székhelye szerint illetékes városi bíróság (a pertárgy értékétől függően a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság) előtt a polgári perrendtartás szerint kell megindítani.

6. EGYÉB RENDELKEZÉSEK

- 6.1. A **Vagyonkezelő** jelen szerződés 5. sz. mellékleteként csatolt dokumentumokkal igazolja, hogy részéről a vagyonkezelési szerződés megkötését kizáró körülmény nem áll fenn, ellene csőd- és felszámolási eljárás nincs folyamatban, továbbá lejárt és nem vitatott adó-, vám- vagy társadalombiztosítási járulék tartozása nincs.
- 6.2. A **Vagyonkezelő** a 6.1 pontban meghatározott körülmények utólagos bekövetkezését a **NFA**-nak azonnali hatállyal bejelenti. Ezen bejelentési kötelezettségének elmulasztása a vagyonkezelési szerződés rendkívüli felmondását eredményezi.
- 6.3. Jelen vagyonkezelési szerződés 6. sz. mellékletét képezik a környezetvédelmi miniszter, valamint a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter egyetértése megadását tartalmazó dokumentumok.

Jelen szerződés csak a megjelölt, a szerződés elválaszthatatlan részét képező mellékletekkel együtt érvényes.

A felek jelen szerződést elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben egyezőt írják alá, egyúttal a szerződés összes példányának minden oldalát kézjegyükkel hitelesítik.

Budapest, 2000.

.....
elnökhelyettes
NFA

.....
vezérigazgató
Vagyonkezelő

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
1051 BUDAPEST, JÓZSEF NÁDOR TÉR 2-4.

Postacím: 1369 Budapest, postafiók 481
Telefon: 116-2066 Telefax:118-2570

Számviteli főosztály
9806/1997
NG-1129/97.

Tárgy: A kincstári vagyon számviteli elszámolása a vagyonkezelőnél

Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.

DR. KOCSIS ISTVÁN úr
vezérigazgató-helyettes

B u d a p e s t

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 109/G §-ának /1/ bekezdése előírja, hogy "A vagyonkezelői jog jogosultját - ha jogszabály másként nem rendelkezik - megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei - ideértve a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény szerinti könyvvezetési és beszámolóképzési kötelezettséget is - azzal, hogy a vagyont ..."

Ennek a törvényi követelménynek a hatására kellett módosítani 1996. január 1-jével a számviteli törvényt, kiegészítve a levelemben idézett 21. § /3/ bekezdéssel, amely szerint "/3/ A vagyonkezelőnél a mérlegben eszközként kell kimutatni a kezelésbe vett, a kincstári vagyon részét képező - az /1/ bekezdés szerinti - eszközöket is a hosszulejáratu kötelezettségekkel szemben ..."

A számviteli törvény ezen módosításának előkészítése során is ismert volt az a vélemény, amelyet önök az átiratukban megfogalmaznak, hogy a kincstári vagyon bevitele a hosszulejáratu kötele-

- 2 -

zettségek közé orz képet ad a vállalkozások vagyoni, illetve forrás helyzetéről, hogy a kincstári erdőt kezelő erdőgazdasági részvénytársaságok esetében a saját vagyonhoz viszonyítottan tizszeresét meghaladó a hosszulejáratu kötelezettségek állománya, amely a hitelképesség megítélésénél gondot jelenthet.

A vélemény ezzel kapcsolatosan akkor is az volt, hogy a torz képet az okozná, ha a vagyonkezelő mérlegében a vagyonkezelésbe vett eszközök állománya nem jelenne meg, mivel akkor nem lenne benne az az eszköztömeg, amellyel a vagyonkezelő a tevékenységét folytatja, amelyre a tevékenysége irányul. ugyanakkor ezek az eszközök a kincstár tulajdonát képezik, így nem jelenhetnek meg a vagyonkezelő saját vagyonában.

A hitelképesség megítélése a hitelintézet részéről nem egyetlen - a tartalmától független - tényező mérlegben való megjelentetésétől függ, a véleménykialakítása nemcsak ezen alapszik.

A számviteli törvény 21. §-ának /3/ bekezdése szerinti rendelkezés elhagyását, a törvény ilyen irányu módosítását nem tartom indokoltnak, mivel a mellette felhozott érvek a törvénybeiktatáskor is ismertek voltak, azokban érdemi változás az eltelt idő alatt nem következett be.

A számviteli törvény 21. §-ának /3/ bekezdésében megfogalmazott előírás feltételezi, hogy a kezelt kincstári vagyon megfelelő módon dokumentáltan értékelésre kerül, hiszen csak ez esetben lehet azt az eszközök és a kötelezettségek között értékkel kimutatni. Ebből - természetesen - az is következik amíg megfelelő értékelés nem áll rendelkezésre, vagy az adott kincstári vagyont nem lehet - természeténél fogva - értékelni, addig /és akkor/ nem lehet /nem tudjuk/ alkalmazni a törvény hivatkozott 21. § /3/ bekezdésének rendelkezését sem.

- 3 -

Nem számviteli kérdés, hogy a kincstári vagyon előbbiek szerinti értékelése mikor készíthető el. egyáltalán elkészül-e, továbbá az sem, hogy a vagyonkezelési szerződésben a szerződő felek megjelölik-e vagy sem a kezelésbe adott kincstári vagyon értékét. A számviteli törvény 21. §-a /3/ bekezdésének alkalmazása alól felmentést még átmenetileg sem adhatunk.

Budapest, 1997. November 25.

Dr. Nagy Gábor
főosztályvezető

Függelékek

A függeléseket terjedelmi korlátok miatt csak elektronikus formában bocsátjuk közre.

Letölthetők a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány honlapjáról, amely elérhető közvetlenül és a NymE EMK EVGI honlapon keresztül is.

<http://evgi.emk.nyme.hu/index.php?id=18264&L=1>

1. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Vagyontulajdonlás –ÁHtv
2. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – NFA
3. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Erdőértékelés
4. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Számvitel
5. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Állami Számvevőszék
6. függelék: Az állami erdő és erdőgazdaságok ÁSZ vizsgálata – Erdőtörvény

